

סֵפֶר

בְּרִית שְׁלוֹם

כולל דינים ונהגות ישרות, דרושים ושיחות נחמדות ויקרות. ענינים נוראים ונפלאים, משמחי לב ומעוררים לקיים מצות מילה, להכניס בנו בבריתו של אברהם אבינו בשמחה עצומה, ולהאיר על נפשו הארת נעם זיו שכינת עזו ותברך.

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו
ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו
ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לקפוס על-ידי
חסידו ברסלב
עיה"ק ירושלים תובכ"א

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה
וכל ספרי אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי תלמידיו הקדושים

בארץ ישראל
יבנאל עיר ברסלב
גליל

בארצות הברית
מתיבתא היכל הקודש – חסידי ברסלב

Mesifta Heichal Hakodesh
1129-42nd street
Brooklyn N.Y. 11219

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב בארץ ובחו"ל
שע"י עמותת "ישמח צדיק – קהילת ברסלב בגליל"
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א – הצדיק מיבנאל
רח' רבי נחמן מברסלב 1, ת.ד. 421 יבנאל, 15225
טלפון רב קווי: 04-6708356 – פקס: 04-6708359

Web site: www.moharosh.org E-Mail: breslevcity@gmail.com

הַקְדָּמָה

אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שַׁבַּת קל): כָּל מִצְוָה שֶׁקִּבְלוּ
עֲלֵיהֶם בְּשִׁמְחָה כְּגוֹן מִלָּה, דְּכַתִּיב (תהלים
קִיט): "שֵׁשׁ אָנֹכִי עַל אִמְרֹתֶיךָ כְּמוֹצֵא שָׁלֹל רַב",
עֲדִין עוֹשִׂין אוֹתָהּ בְּשִׁמְחָה, וְדַבֵּר פֶּלֶא עַל גְּבֵי
פֶּלֶא, שִׁמְצוֹת מִלָּה כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מְקִימִים
בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה מְאֹד, וְאֶפְלוּ אֵלֶּיךָ שְׂרָחוּקִים עֲדִין
מְקִיּוֹם הַמִּצְוֹת, עִם כָּל זֹאת עַל מִצְוֹת מִלָּה הֵם
מְאֹד מְאֹד מְקַפִּידִים, וְאֶפְלוּ שֶׁבִשְׂאֵר מִצְוֹת, כְּגוֹן:
שַׁבַּת, אוֹ תַּפְלִין, אוֹ כִּשְׁרוֹת הַמֵּאֲכָלִים וְכוּ' וְכוּ',
עֲדִין הֵם רְחוּקִים עַד מְאֹד, אֲבָל בְּמִצְוֹת מִלָּה כָּלֵם
מִהַדְרִין לְקַיֵּם, וְאִין זֶה אֵלֶּא מַחֲמַת מֵאֲמָרָם ו"ל
(שם): כָּל מִצְוָה שֶׁמָּסְרוּ יִשְׂרָאֵל עֲצָמָן עֲלֵיהֶם
לְמִיתָה בְּשַׁעַת גְּזֵרַת הַמַּלְכוּת, כְּגוֹן: עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים
וּמִלָּה, עֲדִין הִיא מַחֲזֶקֶת בְּיָדָם. וְלִכֵּן רוֹאִים, שֶׁעַד
עַכְשָׁיו אֶפְלוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עַל
קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, וְלֹא יִמְירוּ אֶת דָּתָם, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵי
רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִוֵּהָר"ן, חֵלֶק א', סִימָן פ'), שֶׁרְאִינוּ
בַּחוּשׁ, שֶׁאֶפְלוּ כַּמָּה אֲנָשִׁים קָלִים וּפְחוּתִים מְסֻרוּ
אֶת נַפְשָׁם עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, הָעֶקֶר לֹא לְהַמִּיר דָּתָם,

ברית שלום

וכן רואים בחוש, שאפלו הכי רחוקים נזהרים
 במצות מילה, אין זה אלא מחמת דבקות נשמתם
 באין סוף ברוך הוא, כי בשרשם כל בר ישראל
 הוא חלק אלוק ממעל ממש, דבוק בעצם עצמיות
 אלקותו יתברך. ולכן דיקא בשתי מצוות אלו,
 נשמות ישראל שמחים ועליזים לקימם במסירות
 נפש הכי גדולה. ולכן הוא דבר גדול להיות נוכח
 בברית מילה, כי אז אליהו מלאך הברית נמצא,
 ויכולים לפעל אז הרבה ישועות בכלליות
 ובפרטיות, וכן כל מי שמצטרף בברית מילה,
 נמחלים לו כל עוונותיו, כי אז השכינה מצויה שם,
 ויורדת אז הארה גדולה מן השמים, ומי שרק בא
 להצטרף לברית מילה, וכונתו אז לקבל פני אליהו
 הנביא, ויודע אשר עכשו הוא זמן קרבן, שהאב
 מקריב את בנו לקרבן לפני השם, כמובא בזהר
 (לד-לך צג.): זכאין אינון ישראל, דעבדין קרבנא
 דרענא לקדשא בריך הוא, דמקריבין בנייהו
 לתמניא יומין לקרבנא. וכד אתגזרו עאלו בהאי
 חולקא טבא דקדשא בריך הוא, דכתיב (משלי י):
 "וצדיק יסוד עולם", וכיון דעאלו בהאי חולקא
 דצדיק אקרון צדיקים, ודאי כלם צדיקים. ועל-כן
 לעולם יירשו ארץ; ולכן כל מי שרק נמצא שם

ה ברית שלום

— נמחלים לו עוונותיו, ולכן הוא דבר גדול מאד להיות בעת ברית מילה, כי אז הוא עת רצון גדול בשמים, והקדוש-ברוך-הוא שמח מאד עם האדם שמביא את בנו לקרבן למול אותו. ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא לך-לך): חביבה המילה, שנשבע הקדוש-ברוך-הוא לאברהם, שכל מי שהוא מהול, אינו יורד לגיהנום; ואמרו חכמינו הקדושים (נדרים לא:): גדולה מילה, שכל המצוות שעשה אברהם אבינו, לא נקרא שלם עד שמל, שנאמר (בראשית יז): "התהלך לפני והיה תמים". דבר אחר, גדולה מילה, שאלמלא היא, לא ברא הקדוש-ברוך-הוא את עולם, שנאמר (ירמיהו לג): "כה אמר ה', אם לא בריתי יומם ולילה, חקות שמים וארץ לא שמתיו"; ואמרו (נדרים לב:): גדולה מילה, ששקולה כנגד כל המצוות שבתורה, שנאמר (שמות לד): "כי על-פי הדברים האלה" וגו'; ומחמת גדל מעלת מצות מילה, שבזכותה נזכה להגאל, כמאמרם ז"ל (מדרש אגדה בראשית): אף-על-פי שאין לישראל מעשים טובים, הקדוש-ברוך-הוא גואלם בזכות המילה; אמרתי לקבץ יחד לפנדק אחד כל עניני ברית ומילה, ולהאיר על נפשנו הארת האין סוף ברוך הוא, וננרו את גאלת ופדות נפשנו, ונזכה

לְרֵאוֹת בְּנַחֲמַת צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם בְּמַהֲרָה בְיָמֵינוּ,
אָמֵן!

סְעֵדַת שְׁלוֹם זְכָר

נוֹהֲגִים בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁנוֹלָד בֶּן זְכָר,
שְׂמֵתֶקְבָּצִים בְּבֵית הַיּוֹלְדוֹת, אוֹ בְּבֵית-הַמְדָּרָשׁ,
מְקוֹם קְבוּץ שְׂמֵתֶקְבָּצִים שֵׁם רַבִּים, וְעוֹשִׂים סְעֵדָה
וּמְשֻׁתָּה, וּמְקוֹרוֹ בְּגִמְרָא (בְּבֵא קָמָא פ.): מְכִי אַתָּא רַב
לְכַבֵּל. רַב וְשְׂמוּאֵל וְרַב אָסִי אֵיקְלְעוּ לְבֵי שְׁבוּעַ
הַבֵּן, וְאָמְרֵי לֵה לְבֵי יִשׁוּעַ הַבֵּן. וְכָתַב רַבְנֵי תָם
(תּוֹסְפוֹת דְּבוּר הַמִּתְחִיל: לְבֵי יִשׁוּעַ הַבֵּן: פְּרוּשׁ שְׁנוּלָד שֵׁם בֶּן,
וְעַל שֵׁם שֶׁהוֹלָד נוֹשֵׁעַ וְנִמְלֵט מִמְּעֵי אִמּוֹ, כְּדָכְתִּיב (יִשְׁעִיָּה סו):
”וְהַמְּלִיטָה זְכָר”, נִקַּט לְשׁוֹן יִשׁוּעַ, וְהָיוּ רַגִּילִים
לַעֲשׂוֹת סְעֵדָה. וְכֵן הוּא בְּדַבְרֵי הַרַמְ”א (יּוֹרְה דְּעָה,
סִימָן רִסָּה, סְעִיף יב): נִהְגוּ לַעֲשׂוֹת סְעֵדָה וּמְשֻׁתָּה
בְּלֵיל שַׁבַּת לְאַחַר שְׁנוּלָד זְכָר, נִכְנָסִים אֶצֶל הַתִּינוּק
לְטַעַם שֵׁם, וְהוּא גַם-כֵּן סְעֵדַת מְצוּנָה, עֵינֵי שֵׁם. וַיֵּשׁ
אוֹמְרִים טַעַם לְסְעֵדָה זֶה, שֶׁנִּכְנָסִים אֶצֶל הַתִּינוּק
לְנַחֲמוֹ, עַל שֶׁהוּא אָבֵל שֶׁשָּׁכַח תּוֹרָתוֹ שֶׁלְמַד בְּמַעֲי
אִמּוֹ, כְּמֵאֲמָרָם ז”ל (נִדָּה ל:): כְּשֶׁהַתִּינוּק נִמְצָא

בְּמַעֲי אָמוּ, מְלַמְּדִים אוֹתוֹ אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ,
 וְכִיּוֹן שְׂיוּצָא לְאוֹר הָעוֹלָם, בָּא מְלֶאךָ וְסוֹטְרוֹ עַל
 פִּיּוֹ וְשׁוֹכַח הַכֹּל. וְלִכֵּן אוֹכְלִים מְאֹכֵל אֲבֵלִים, שֶׁהֵם
 עֲדָשִׁים, וְכֹל מִינֵי קִטְנִיּוֹת. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים טַעַם
 לְסַעֲדָה זֹו שֶׁנִּקְרָאת 'שְׁלוֹם זְכָר', שֶׁבָּאִים לְקַבֵּל פְּנֵי
 הַזְּכָר שֶׁנּוֹלֵד, וְהוּא עַל דֶּרֶךְ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (נִדָּה לֵא:): כִּיּוֹן שֶׁבָּא זְכָר בְּעוֹלָם — בָּא
 שְׁלוֹם בְּעוֹלָם; וְכֵן נוֹהֲגִים לְבָרֵךְ אֶז אֶת אָבִי הַבֵּן,
 שְׂיִזְכֶּה לְהַכְנִיסוֹ לְבְרִיתוֹ שֶׁל אֲבִרָהּם אָבִינוּ בְּעֵתוֹ
 וּבְזַמְנוֹ, וְהוּא עַל דֶּרֶךְ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 (שֶׁבֶת יב.): שֶׁבֶת הִיא מְלֻזְעָק, וְרַפּוּאָה קְרוּבָה לְבוֹא;
 כִּי הַתִּינּוֹק צָרִיךְ בְּרֻכָה מִיַּחַדָּת שְׁלֵא יִחַלֶּה, וְלֵא
 יִהְיֶה צָהֵב, שְׂיִוְכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַבְּרִית בְּעֵתוֹ וּבְזַמְנוֹ,
 כִּי בְּשֶׁבֶת — אֶז הַזְּמַן לְבָרֵךְ אֶת הַחוּלָה.

לֵיל בְּרִית יִצְחָק, שְׁקוֹרִין (וְוֹאךְ נֶאכָט)

בְּלִילָה קִדְם הַבְּרִית, נוֹהֲגִים לְהִתְאַסֵּף בְּבֵית
 הַיּוֹלְדוֹת, שֶׁשֵּׁם נִמְצָא הַתִּינּוֹק, וְעוֹשִׂים סַעֲדָה. וַיֵּשׁ
 אוֹמְרִים שֶׁהִיא סַעֲדַת מְצוּהָ, שֶׁנוֹטְטִים יָדִים לְסַעֲדָה

קבועה, ויש אומרים שרק אוכלים מיני תרגימה ומזונות. ומספרים ספורי צדיקים, ומרבים להזכיר שמות של צדיקים, שזכותם תגן על התינוק, שמחר יהיה הברית, וכל אחד מברך את בעל הברית ברכת 'לחיים', ושהברית יהיה בעתו ובזמנו, והכל כדי להציל את התינוק, ושתהיה לו שמירה. ונוהגים אז לקרות שמע אצל התינוק שנולד, והכל כדי לשמר אותו, שלא יתאחזו, חס ושלום, החיצונים בו. יש אומרים רק פסוק: "שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד", "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", ויש שמוסיפים גם פרשה ראשונה של קריאת שמע, שהיא "ואהבת את הוי"ה אלקיך וגו', ואחר-כך אומרים: "המלאך הגואל אותי מכל רע, יברך את הנערים, ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק, וידגו לרב בקרב הארץ", ויש שמוסיפים בלשון אידיש: "וויפיל נעגל אופין דאך, אזויפיל מלאכים אוף דער וואך", והכל לסימן טוב ולמזל טוב ולשמירה.

והיא זכות גדולה כשמנין אנשים מתקבצים, וכל אחד קורא קטע מהזהר המדבר ממעלת ברית מילה.

סדר מאמרי הזהר (מפרשת לך-לך צב:)

שְׁנֵהֲגוּ לְלִמּוֹד בְּלַיִל בְּרִית יִצְחָק
הַנִּקְרָא וּוּאךְ נֶאֱכַט

רַבִּי אַבְאָה הוּא אֲתִי מִטְּבֵרְיָה לְבִי
טְרוּנִיָּא דְחֲמוּי, וְרַבִּי יַעֲקֹב
בְּרִיהַ הוּא עֲמִיָּה. אֲעָרְעוּ בְּכֹפֶר
טְרִשָׁא, כִּד בְּעוּ לְמִשְׁכַּב. אָמַר רַבִּי

מראה אש

סדר מאמרי הזהר (מפרשת לך-לך)
שְׁנֵהֲגוּ לְלִמּוֹד בְּלַיִל בְּרִית יִצְחָק
הַנִּקְרָא וּוּאךְ נֶאֱכַט

רַבִּי אַבְאָה הוּא אֲתִי מִטְּבֵרְיָה לְבִי טְרוּנִיָּא דְחֲמוּי:
רַבִּי אַבְאָה בָּא מֵעִיר טְבֵרְיָה לְבֵית הַשְּׂרָרָה שֶׁל
חֲמוּי. וְרַבִּי יַעֲקֹב בְּרִיהַ הוּא עֲמִיָּה, וְרַבִּי יַעֲקֹב בְּנוֹ
הָיָה עֲמוֹ. אֲעָרְעוּ בְּכֹפֶר טְרִשָׁא, בְּאֲמֻצֵּי דְרַכָּם
הִגִּיעוּ לְכֹפֶר טְרִשָׁא. כִּד בְּעוּ לְמִשְׁכַּב, כְּשֶׁרְצוּ לְלַכֵּת
לִישָׁן, אָמַר רַבִּי אַבְאָה לְמַרְיָה דְּבֵיתָא, אָמַר רַבִּי אַבְאָה

אָבֵא לְמַרְיָה דְּבֵיתָא: אֵית הָכָא
 תְּרַנְגוּלָא? אָמַר לִיה מְאָרָה דְּבֵיתָא:
 אַמַּאי? אָמַר לִיה: בְּגִין דְּקְאִימְנָא
 בְּפִלְגוּת לִילִיא מִמָּשׁ, אָמַר לִיה: לֹא
 אַצְטְרִיךְ, דְּהָא סִימְנָא לִי בְּבֵיתָא,
 דְּהָדִין טְקֵלָא דְקָמִי עֲרִסָאי, מְלִינָא לִיה
 מִיָּא, וְנָטִיף טִיף טִיף, וּבְפִלְגוּת לִילִיא

מְרָאָה אִשׁ

לְבַעַל-הַבַּיִת אֵיפֹה שְׁנַתְּאֲכֶסְנוּ שָׁם, אֵית הָכָא
 תְּרַנְגוּלָא, הָאֵם יֵשׁ כָּאן תְּרַנְגוּל? אָמַר לִיה מְאָרָה
 דְּבֵיתָא אַמַּאי, שְׁאַל בְּעַל-הַבַּיִת: לָמָּה אַתֶּם צְרִיכִים
 תְּרַנְגוּל? אָמַר לִיה: בְּגִין דְּקְאִימְנָא בְּפִלְגוּת לִילִיא
 מִמָּשׁ, וְהָשִׁיב לוֹ רַבִּי אָבָא: אֲנִי נוֹהֵג לְקוּם בְּחֻצוֹת
 הַלַּיְלָה מִמָּשׁ, וְלִכְּן אֲנִי צְרִיךְ תְּרַנְגוּל שְׂעִיר אוֹתִי
 מִשְׁנַתִּי. אָמַר לִיה, אָמַר לוֹ בְּעַל-הַבַּיִת לְרַבִּי אָבָא:
 לֹא אַצְטְרִיךְ, אַתָּה לֹא צְרִיךְ תְּרַנְגוּל, דְּהָא סִימְנָא
 לִי בְּבֵיתָא, כִּי יֵשׁ לִי סִימֵן בְּבֵית מְתִי הוּא חֻצוֹת
 מִמָּשׁ. דְּהָדִין טְקֵלָא דְקָמִי עֲרִסָאי, יֵשׁ לִי מִשְׁקָל,
 שְׂאֵתָה רוּאָה שְׁהוּא לְפָנֵי מִטְתִּי. מְלִינָא לִיה מִיָּא,
 אֲנִי מְמַלָּא אוֹתוֹ עִם מַיִם, וְנָטִיף טִיף טִיף, וְהוּא

מִמֶּשׁ, אֶתֶרְקוֹ כִּלְהוּ מִיָּא, וְאֶתֶגְלָגֵל
 הָאִי קִיטְפָא וְנָהִים, וְאֶשְׁתַּמַּע קָלָה
 בְּכָל בֵּיתָא, וְכִדִּין הוּא פִלְגוֹת לִילִיָּא
 מִמֶּשׁ, וְחַד סָבָא הוּהָ לִי, דְהוּהָ קָם
 בְּכָל פִּלְגוֹת לִילִיָּא, וְאֶשְׁתַּדָּל
 בְּאוֹרֵיתָא, וּבְגִינֵי כֶף עֶבֶד הָאִי. אָמַר

 מראה אש

נוֹטֵף טְפוֹת טְפוֹת, וּבְפִלְגוֹת לִילִיָּא מִמֶּשׁ, וּבְדִיוֹק
 בְּחִצוֹת לִילָה אֶתֶרְקוֹ כִּלְהוּ מִיָּא, מְתָרוֹקֵן כָּל הַמַּיִם,
 וְאֶתֶגְלָגֵל הָאִי קִיטְפָא וְנָהִים, וּמִתְגְּלָגֵל וְיוֹרֵד הַכְּלִי
 הַדְּבוּק בַּמֶּשֶׁקֶל וְעוֹשֶׂה רַעַשׁ, וְאֶשְׁתַּמַּע קָלָה בְּכָל
 בֵּיתָא, וְנִשְׁמַע הַקּוֹל בְּכָל הַבַּיִת. וְכִדִּין הוּא פִלְגוֹת
 לִילִיָּא מִמֶּשׁ, וְאִזּוּ הוּא חִצוֹת לִילָה מִמֶּשׁ, וְחַד סָבָא
 הוּהָ לִי, נִתְאַכְסֵן אֶצְלֵי זֶקֶן אֶחָד, דְהוּהָ קָם בְּכָל
 פִּלְגוֹת לִילִיָּא, שְׁהִיָּה קָם בְּכָל חִצוֹת לִילָה, וְאֶשְׁתַּדָּל
 בְּאוֹרֵיתָא, וְעָסַק בְּתוֹרָה, וּבְגִינֵי כֶף עֶבֶד הָאִי,
 וּבִשְׁבִיל זֶה עָשָׂה וְתַקֵּן בְּבֵיתִי אֶת הַכְּלִי הַזֶּה
 שֶׁמְחַבֵּר לַמֶּשֶׁקֶל, וּבִתְחִלַּת הַלֵּילָה מְמַלְאִים אוֹתוֹ
 עִם מַיִם, וְיֵשׁ שָׁמָּה נֶקֶב קָטָן, וְהַמַּיִם מְטַפְטְפִים,
 וְכִשְׁמִתְרוֹקְנִים כָּל הַמַּיִם, אִזּוּ הַמֶּשֶׁקֶל מוֹצִיא רַעַשׁ

רַבִּי אֲבָא: בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְשַׁדְרַנִּי
 הָבֵא, בְּפִלְגוֹת לִילִיא נְהִיִּם הָהוּא
 גְּלַגְלָא דְקִיטְפָא. קָמוּ רַבִּי אֲבָא וְרַבִּי
 יַעֲקֹב, שָׁמְעוּ לְהָהוּא גְּבָרָא, דְּהָוָה
 יְתִיב בְּשַׁפּוּלֵי בֵּיתָא, וְתָרִין בְּנוֵי
 עֲמָה, וְהָוָה אָמַר: כְּתִיב: "חֲצוֹת לַיְלָה

מראה אש

גדול. ומאז אני משתמש עם הכלי הזה, וזה מעורר
 אותי לחצות, ואיני צריך לתרנגול, כי הקול של
 המשקל מעורר את כל בני הבית. אמר רבי אבא,
 בריך רחמנא דשדרני הכא, אמר רבי אבא, ברוך
 השם, ששלחני להיות פה. בפלגות ליליא נהימ
 ההוא גלגלא דקיטפא, כשהגיע חצות לילה ונגמרו
 המים, אז התחיל המשקל שהתרוקן להתגלגל
 ולעשות רעש בבית. קמו רבי אבא ורבי יעקב, ואז
 נתעוררו רבי אבא ובנו רבי יעקב מהשנה, שמעו
 לההוא גברא, כבר שמעו את הבעל-הבית
 שנתעורר לפניהם מהשנה, והוה יתיב בשפולי
 ביתא, שישב בפנה בביתו, ותריין בנוי עמה, ושני
 בנוי היו עמו. והוה אמר, והיה בעל-הבית אומר

אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךְ׃
 מֵאֵי קָא חָמָא דְדוּד דְאִיהוּ אָמַר חֲצוֹת
 לַיְלָה, וְלֹא בַחֲצוֹת לַיְלָה? אֵלֹא חֲצוֹת
 לַיְלָה וְדַאי לְקֹדֶשׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר
 חָכִי, וְכִי קֹדֶשׁא בְרִיךְ הוּא חָכִי אֶקְרִי?
 אִין דְהָא חֲצוֹת לַיְלָה מִמֶּשׁ קֹדֶשׁא
 בְרִיךְ הוּא אֲשֶׁתֶּכַח וְסִיעֶתָא דִּילָהּ,

 מראה אש

את הפסוק כתיב (תהלים קיט, סב): "חצות לילה
 אקום להודות לך על משפטי צדקך"; מאי קא
 חמא דוד דאיהו אמר חצות לילה, מה ראה דוד
 המלך לומר חצות לילה ולא בחצות לילה, ולא
 אמר בחצות לילה אני קם, ומה הלשון חצות
 לילה? אלא חצות לילה ודאי לקדשא בריך הוא
 אמר חכי, אלא אמר את זה להקדוש-ברוך-הוא,
 שהוא מלך מלכי המלכים, ואז בנקדת חצות
 מאינה המלכות. וכי קדשא בריך הוא חכי אקרי,
 האם הקדוש-ברוך-הוא בעת חצות לילה, שאז
 מאינה המלכות, כך נקרא? אין — כן, נקרא אז
 כביכול הקדוש-ברוך-הוא בשם חצות, דהא חצות

וּכְדִין הִיא שְׁעֵתָא דְעֵיל בְּגִנְתָּא דְעָדָן לְאַשְׁתַּעֲשַׂע עִם צְדִיקָיָא.

מראה אש

לִילָה מִמָּשׁ קִדְשָׁא בְרִין הוּא אֲשַׁתְּכַח וְסִיעֵתָא
דִּילָהּ, כִּי בֵּעַת חֲצוֹת לִילָה, אֲזִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בְּעֲצָמוֹ נִמְצָא וְכֹל פְּמִלְיָה דִּילָהּ, שְׁהֵם הַמְּלֹאכִים,
שְׁנִבְרָאוּ מִתּוֹרְתָם שֶׁל הַצְּדִיקִים, שְׁלֹמְדוּ בְּעֵנֵי
וּבְדַחֲקָא, וְחִדְשׁוּ חִדּוּשִׁים אֲמִתִּיִּים. וּכְדִין הִיא שְׁעֵתָא
דְעֵיל בְּגִנְתָּא דְעָדָן לְאַשְׁתַּעֲשַׂע עִם צְדִיקָיָא, וְאֲזִי
הוּא הַזְּמַן, שְׁכַבְיָכוֹל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִתְעַלָּה
וְנִקְרָא מַלְכוּת, כִּי אֲזִי מִמְּלִיכִים אוֹתוֹ, וְאֲזִי הוּא נִכְנָס
לְהַשְׁתַּעֲשַׂע עִם הַצְּדִיקִים בְּגִן-עָדָן הָעֲלִיוֹן. וְאִם
נִמְצָאִים כָּאֵן לְמִטָּה בְּזֵה הָעוֹלָם אֲזִי צְדִיקִים שְׁהֵם
עָרִים, וְלוֹמְדִים תּוֹרָה, וּמְחַדְּשִׁים חִדּוּשִׁים,
וְשׁוֹפְכִים נַפְשָׁם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַפְלוּת וְתַחֲנוּגִים,
וּמִיַּחֲדִים יַחּוּדִים, בְּזֵה גּוֹרְמִים שְׁעֲשׂוּעַ גָּדוֹל בְּכֹל
הָעוֹלָמוֹת, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁתַּעֲשַׂע עִם אֱלוֹ
הַנְּשָׁמוֹת, וְאִין עוֹד שְׁעֲשׂוּעַ כְּזֵה לְמַעְלָה, כְּמוֹ
בְּנִקְדַת חֲצוֹת שְׁעָרִים הַצְּדִיקִים אֲזִי, וְלוֹמְדִים תּוֹרָה
וּמְחַדְּשִׁים חִדּוּשִׁים, וּמְדַבְּקִים אֶת עַצְמָם בְּאִין סוּף
בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי אָבָא לְרַבִּי יַעֲקֹב: וְדַאי
 נִשְׁתַּתַּף בְּשִׁכְנֵתָא, וְנִתְחַבַּר
 בְּחֻדָּא, קָרִיבוּ וְיִתִּיבוּ עִמֵּיהּ, אָמְרוּ
 לֵיהּ: אֵימָא מְלָה דְפּוּמָךְ דְּשִׁפּוּר
 קְאָמְרַת, מָנָא לָךְ הָאֵי? אָמַר לוּן: מְלָה
 דָּא אוּלִּיפְנָא מִסְבְּאֵי. וְתוּ הוּהּ אָמַר,

מראה אש

וְאִיךְ שִׁשְׁמְעוּ זֹאת מִבְּעַל־הַבַּיִת שֶׁיֵּשֵׁב בַּפְּנֵה
 בְּבֵיתוֹ, שְׂאוֹמֵר אֶת זֹאת לְשָׁנֵי בְּנָיו, אָמַר רַבִּי
 אָבָא לְרַבִּי יַעֲקֹב בְּנוֹ: וְדַאי נִשְׁתַּתַּף בְּשִׁכְנֵתָא כֵּן
 הוּא בּוֹדֵאֵי כְּמוֹ שֶׁהֵם אוֹמְרִים, שְׂאֵז מִשְׁתַּתְּפִים עִם
 הַשִּׁכְנָה שֶׁנִּקְרָאת מַלְכוּת, וְהִבָּה וְנִתְחַבַּר בְּחֻדָּא,
 בּוֹאוּ וְנִתְחַבַּר עִם בְּעַל־הַבַּיִת וְשָׁנֵי בְּנָיו. קָרִיבוּ
 וְיִתִּיבוּ עִמֵּיהּ, הִתְקַרְבוּ וְיִשְׁבוּ עִמּוֹ. אָמְרוּ לֵיהּ רַבִּי
 אָבָא וְרַבִּי יַעֲקֹב בְּנוֹ: אֵימָא אָמַר לָנוּ מְלָה דְפּוּמָךְ
 דְּשִׁפּוּר קְאָמְרַת, אֶת הַדְּבָר הַזֶּה שֶׁאָמְרַת, שְׂבִאֲמָצַע
 הַלֵּילָה כְּבִיכּוֹל הַקָּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא נִקְרָא חֲצוֹת —
 טוֹב וְיָפָה אָמְרַת, אֲבָל אָמַר לָנוּ מָנָא לָךְ הָאֵי מִמֵּי
 שֶׁמַּעַתָּה אוֹתוֹ? אָמַר לוּן: מְלָה דָּא אוּלִּיפְנָא מִסְבְּאֵי.

דַּתְלַת שַׁעְתָּא קַמִּיתָא דְלִילִיא, כָּל
 דִּינִין דְּלַתְתָּא מִתְעָרִין וְאִזְלִין וְשִׂאֲטִין
 בְּעֵלְמָא, וּבְפִלְגֹת לִילִיא מִמָּשׁ קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲתַעַר בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, וְדִינִין
 דְּלַתְתָּא לָא מִשְׁתַּכְּחִין, וְכָל נְמוּסִין
 דְּלַעִילָא בְּלִילִיא לָא אֲשַׁתְּכָחוּ, אֲלֵא
 בְּפִלְגֹת לִילִיא מִמָּשׁ, מְנַלְן?

 מראה אש

עָנָה וְאָמַר לָהֶם בְּעַל־הַבַּיִת: אֵת הַדְּבָר הַזֶּה
 שָׁמַעְתִּי מִהַסְּבָא שְׁלִי, וְתוּ הָוָה אָמַר, וְעוֹד אָמַר לִי
 הַסְּבָא, דַּתְלַת שַׁעְתָּא קַמִּיתָא דְלִילִיא, שְׁהַשְּׁלַשׁ
 שָׁעוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל הַלֵּילָה, כָּל דִּינִין דְּלַתְתָּא
 מִתְעָרִין וְאִזְלִין וְשִׂאֲטִין בְּעֵלְמָא, כָּל הַדִּינִים
 וְהַחִיצוֹנִים שׁוֹלְטִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם, לְהַזִּיק אֶת
 בְּנֵי־אָדָם שְׂאִינָם עוֹשִׂים כְּלוּם. וּבְפִלְגֹת לִילִיא
 מִמָּשׁ וּבְדִיוֹק בְּחֻצוֹת לֵילָה מִמָּשׁ, אִזְ קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲתַעַר בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, אִזְי הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
 נִכְנָס לְגַן־עֵדֶן, וְדִינִין דְּלַתְתָּא לָא מִשְׁתַּכְּחִין, וְאִז
 כָּבֵר לָא נִמְצְאִים בְּעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן שׁוּם דִּינִים, וְכָל
 נְמוּסִין דְּלַעִילָא בְּלִילִיא לָא אֲשַׁתְּכָחוּ, אֲלֵא בְּפִלְגֹת

מֵאֲבָרָהֶם, דְּכַתִּיב: "וַיַּחֲלֶק עֲלֵיהֶם

מֵרֵאָה אֵשׁ

לִילִיָּא מִמָּשׁ, וְכָל הַהֲנַהֲגוֹת הַנּוֹהֲגוֹת בְּעוֹלָמוֹת
הָעֲלִיוֹנִים בְּלִילָהּ, הֵינּוּ הַזּוֹנוּגִים וְהַיְחוּדִים
הָעֲלִיוֹנִים, לֹא נִמְצְאִים אֶלָּא בַּחֲצוֹת לֵילָה מִמָּשׁ.
מִנָּחַן מֵאִיפָה אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים זֹאת? מֵאֲבָרָהֶם, דְּכַתִּיב
אֶצְלוֹ (בְּרֵאשִׁית י"ד, טו): "וַיַּחֲלֶק עֲלֵיהֶם לֵילָה",
בְּשַׁעֲהַ שְׂיֻצָּא לֶלֶחֶם עִם הַסֵּטֶרָא אַחֲרָא, שְׂרוּצִים
לְהַפְרִיד בֵּין ד' לַה', כִּי הַמְּלָכוֹת נִקְרָאת דְּל"ת,
לְשׁוֹן דְּלָה וְעֲנִיָּה, כְּמוֹבֵא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-
מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן מ"ט) וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(נִדְרִים מ"א.): אֵין עֲנִי אֶלָּא בְּדַעַת, וְכִשְׂאִין אָדָם מְכִיר
אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵין לָהּ עֲנִיּוֹת יוֹתֵר גְּדוּלָּה
מִזּוֹ, כִּי הוּא מְכַנֵּים בְּדַעַתוֹ כְּאֵלוֹ הַכֹּל טַבַּע וּמְקַרָּה
וּמְזֵל, שְׂאֵז סוּבַל צְרוֹת וְיִסוּרִים, דְּחֻקוֹת וְעֲנִיּוֹת.
אַבְל תַּכְּרָף-וּמִיד כְּשִׂמְקַדֵּשׁ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִגְלָה כ"ג): לֵית קְדֻשָּׁה פְּחוֹת
מֵעֲשָׂרָה, שְׁזָה סוּד י' שְׂמִמְשִׁיף לְתוֹף הַד', וְנַעֲשֶׂה
ה', וְלִכְן הַמְּלַחְמָה הֵיטָה עִם הַסֵּטֶרָא אַחֲרָא, שְׁזָה
"אַרְבַּעַה מְלָכִים אֶת הַחֲמֻשָּׁה", הֵינּוּ שְׂרָצוֹ לְהַפְרִיד
בֵּין הִי' לְהַד', וְעַל זֶה לָחֵם אֲבָרָהֶם אָבִינוּ, וְדִיקָא

לִילָה" בְּמִצְרַיִם, "וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה"; וּבְאַתְרֵינָּן סְגִיאיִן בְּאוֹרֵיתָא הַכִּי

מראה אש

בַּחֲצוֹת לַיְלָה הוּא נִצַּח אוֹתָם, כִּי אָז הוּא הַזְּמַן
 לְהַשְׁלִים אֶת הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא ה' תַּתְּאָה, וּלְהַחֲדִיר
 בְּעֶצְמוֹ אֲמוֹנַת אֲמֵן, אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדֵּיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל,
 וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וְכַמוֹ-כֵּן מְצִינּוּ
 בְּמִצְרַיִם, שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת יב, כט): "וַיְהִי בַּחֲצֵי
 הַלַּיְלָה"; כִּי יִשׁוּעַתָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל הִיְתָה דִּיקָא בַּחֲצֵי
 הַלַּיְלָה, שְׁאָז נִקְדַּת חֲצוֹת, וְאָז הוּא עֵת רְצוֹן גְּדוֹל
 מְאֹד, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ מִשְׁתַּעֲשֵׂע עִם
 נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שְׁכָבֵר עָבְרוּ אֶת
 זֶה הָעוֹלָם, וְקִדְּשׁוּ אֶת מַחֲשַׁבְתָּם, וְהִתְדַבְּקוּ כָּל
 יְמֵיהֶם בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְכַמוֹ-כֵּן מִשְׁתַּעֲשֵׂע עִם נְשָׁמוֹת
 הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, שֶׁהֵם עֲרִים אָז, וְעוֹסְקִים
 בַּתּוֹרָה וּמִיַּחֲדִין יְחוּדִים, וּמִתְדַבְּקִין עֲצָמָם בְּאֵין
 סוּף בְּרוּךְ הוּא. וּבְאַתְרֵינָּן סְגִיאיִן בְּאוֹרֵיתָא הַכִּי
 אֲשַׁתְּכַח, וְכֵן אֲנַחְנוּ מוֹצְאִים בְּהִרְבֵּה מְקוֹמוֹת
 בַּתּוֹרָה, שֶׁבַּחֲצוֹת לַיְלָה לָחֲמוּ וְהִצְלִיחוּ, [כְּגוֹן אֶצֶל
 שְׁמִשׁוֹן כְּתִיב (שׁוֹפְטִים טז, ג): "וַיָּקָם בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה
 וַיֵּאָחֵז בְּדַלְתוֹת שַׁעַר הָעִיר וּבִשְׁתֵּי הַמְּזוֹזוֹת וַיִּסַּעֵם

אֶשְׁתַּכַּח. וְדוֹד הָיָה יָדַע, וּמָנָא הָיָה
 יָדַע? אֵלֹא הָכִי אָמַר סָבָא, דְּמַלְכוּתָא
 דִּילָהּ בְּהַאי תְּלִיָא, וְעַל דָּא קָאֵם בְּהַאי
 שְׁעַתָּא, וְאָמַר שִׁירְתָּא, וּלְהַכִּי קָרִיָּה

 מראה אש

עם הברית, וישם על כתפיו, ויעלם אל ראש ההר
 אשר על פני חברון". וכן אצל בעז ורות שנתחברו
 יחד, ומהם יצא דוד משיח, שנאמר (רות ג, ח):
 "ויהי בחצי הלילה, ויחרד האיש וילפת, והנה
 אשה שכבת מרגלתיו"; כי אז דיקא התחיל היחוד
 העליון, שמשם יוצאת הגאולה]. ודוד הוה ידע,
 ידע את זאת, שבעת חצות לילה, הוא אז עת רצון
 גדול בשמים, ולכן קם אז בכל לילה, כמו שכתוב
 (תהלים קיט, סב): "חצות לילה אקום להודות לך";
 ומנא הוה ידע, מהיכן ידע זאת דוד? אלא הכי
 אמר סבא, אלא כך אמר הסבא שלי, דמלכותא
 דילהּ המלכות של דוד בהאי תליא, תלויה בעת
 חצות, כי אז מאירה המלכות, והוא ינק ממנה, ועל
 דא קאם בהאי שעתא, ובשביל זה היה קם באותה
 שעה, ואמר שירתא, ואמר שירות ותשבחות
 להקדוש-ברוך-הוא. ולהכי קריה לקדשא ברין

לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. חֲצוֹת לַיְלָה מִמָּשׁ
 אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ וְגו', דְּהָא כָּל דִּינִין
 תִּלְיִן מִהֲכָא, וְדִינִין דְּמַלְכוּתָא מִהֲכָא
 מִשְׁתַּכְּחִין, וְהָיִיא שַׁעְתָּא אֶתְקַטִּיר

 מראה אש

הוא, ולכן קרא להקדוש-ברוך-הוא חצות לילה
 ממש; כי אז נתגלית נקדת המלכות, ולכן אקום
 להודות לך וגו', דהא כל דינין תלין מהכא, כי אז
 הוא הזמן שכופין את הדינים, ודינין דמלכותא
 מהכא משתכחין, כי הדינים של המלכות נמצאים
 אז, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א',
 סימן קמט) שבעת חצות, אז הוא זמן של המתקת
 הדינים, והוא מועיל כמו פדיון. ומוכא בדברי
 רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רטו), שיש
 עשרים וארבעה בתי דינים, וכדי להמתיק את כל
 העשרים וארבעה בתי דינים, צריכים לעשות פדיון
 כזה, הכולל את כל הבתי דינים. והזמן הזה הוא
 בעת חצות, הינו כי חכמינו הקדושים אמרו (ראש
 השנה טז): אדם נדון בכל שעה, ויש כ"ד שעות
 במעת לעת, שבכל שעה מאיר צרוף אחר של שם
 אדנ"י, כי יש עשרים וארבעה צרופי שם אדנ"י,

בְּהַ דְּוֹד, וְקָם וְאָמַר שִׁירְתָּא. אַתָּא
 רַבִּי אַבְא וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר לֵיהּ: וַדַּאי
 הָכִי הוּא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְשַׁדְרַנִּי הָכָא,

 מראה אש

שהוא שם אדי"ן, שפ"שם הזה דנים את האדם בכל
 שעה, הינו כי בכל שעה מאיר צרוף אחר, שהוא
 בית-דין אחר, וצריכים להמתיקו שלא תתגבר עליו
 מדת הדין, וכשמגיע חצות לילה, אז היא הנקדה
 שכלולה מכל הכ"ד בתי דינים, ולכן אז הוא הזמן
 להמתיק את כל הדינים, ששורים על האדם,
 וצריכים להשתדל להיות ערים אז דיקא, וההיא
 שעפא ובאותה שעה אתקטיר בה דוד נקשר בה
 דוד, הינו במדת המלכות שמאירה אז, וקבל משם
 את כחו, וקם ואמר שירתא, ולכן היה קם אז
 ואומר שירה להקדוש-ברוך-הוא. אתא רבי אבא
 ונשקיה, בא רבי אבא ונשקו לבעל-הבית שגלה
 להם סודות פאלו. אמר ליה רבי אבא לבעל-הבית:
 וַדַּאי הָכִי הוּא, וַדַּאי כֵּן הוּא מַה שְּׁגִלִיתָ בְּרִיךְ
 רַחֲמָנָא דְשַׁדְרַנִּי הָכָא, בְּרוּךְ הַמָּקוֹם שֶׁשָּׁלַח אוֹתִי
 לְכָאן לְשִׁמְעַ דְּבָרִים אֱלוֹ. תא חזי בא וראה לילה
 דינא בכל אתר, בכל מקום שנזכר לילה הוא דין,

תָּא חֲזִי לִילָה דִּינָא בְּכָל אֲתֵר, וְהָא
 אוֹקִימָנָא מְלִי, וְהִכִּי הוּא וְדַאי, וְהָא
 אֲתַעֲר קָמִי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן.

אָמַר הַהוּא יְנוּקָא בְּרִיה דְּהַהוּא
 גְּבָרָא: אִי הִכִּי אֲמַאי כְּתִיב
 חֲצוֹת לִילָה? אָמַר לִיה: הָא אִיתְמַר
 בְּפִלְגוֹת לִילִיא מְלָכוּתָא דְשְׁמַיָא
 אֲתַעֲרַת. אָמַר: אֲנָא שְׁמַעְנָא מְלָה.

 מְרָאָה אֲשׁ

כִּי אִזּוּ בְּלִילָה שׁוֹרְהַ מִדַּת הַדִּין, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי
 וְהִכִּי הוּא וְדַאי, וְכִכְּבַר נִתְבְּאַר הַדְּבָר, וְכֵן הוּא
 הֶאֱמַת. וְהָא אֲתַעֲר קָמִי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְכִכְּבַר גְּלַמְד
 דְּבַר זֶה לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן.

אָמַר הַהוּא יְנוּקָא בְּרִיה דְּהַהוּא גְּבָרָא: אָמַר הַתִּינוּק
 בְּנוֹ שֶׁל בַּעַל-הַבַּיִת, אִי הִכִּי אֲמַאי כְּתִיב חֲצוֹת
 לִילָה, אִם אַתָּה אוֹמֵר שֶׁלִּילָה הוּא דִּין, לָמָּה אָמַר
 דְּוֹד חֲצוֹת לִילָה? אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא לְהַתִּינוּק: הָא
 אִיתְמַר, הָא כְּבַר לְמַדְנֵנוּ בְּפִלְגוֹת לִילִיא בְּחֲצוֹת
 הַלִּילָה, מְלָכוּתָא דְשְׁמַיָא אֲתַעֲרַת, הַמְּלָכוֹת שֶׁל

אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא: אֵימָא בְּרִי טָב,
 דְּהָא מְלָה דְּפוּמָּךְ קָלָא דְּבוּצִינָא לְהוּי.
 אָמַר: אֲנָא שְׁמַעְנָא דְּהָא לִילָה דִּינָא
 דְּמַלְכוּתָא אִיהוּ, וּבְכָל אַתְרֵי דִּינָא

מראה אש

הַשָּׁמַיִם מִתְעוֹרְרָת, הֵינּוּ שָׂאז בְּחֻצוֹת לִילָה
 נִתְעוֹרְרָת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְהָאִיר בְּעוֹלָם, כִּי בְּנִקְדַּת
 חֻצוֹת, אַז מִתְחַבְּרִים יַחַד שְׁנֵי הַפְּכִים, כִּי עַד חֻצוֹת
 הִיא מִדַּת הַדִּין, שֶׁהִיא אֵשׁ, וּמִחֻצוֹת וְאֵילָךְ שׁוֹרָה
 מִדַּת הַרַחֲמִים שֶׁהִיא מַיִם, וְלָכֵן בְּנִקְדַּת חֻצוֹת
 מִתְאַחֲדִים יַחַד בְּמַלְכוּת שָׁמַיִם, כְּמֵאמָרָם ז"ל
 (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה ד', סִימָן ז'): נִטַּל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא אֵשׁ וּמַיִם וּפְתָכָן זֶה בְּזֵה, וּמֵהֵן נֶעֱשׂוּ שָׁמַיִם.
 אָמַר הַתִּינוּק אֲנָא שְׁמַעְנָא מְלָה, אֲנִי שְׁמַעְתִּי אוֹתָם.
 אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא לְהַתִּינוּק אֵימָא בְּרִי טָב: אָמַר
 בְּנִי אֵת הַטּוֹב שְׁאַתָּה יוֹדֵעַ, דְּהָא מְלָה דְּפוּמָּךְ קָלָא
 דְּבוּצִינָא לְהוּי, כִּי הַמַּלְאִים שֶׁל פִּיךָ עוֹד יִהְיוּ כְּקוּלוֹ
 שֶׁל הַנֵּר שְׁמַאִיר, שֶׁהוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר הַתִּינוּק
 אֲנָא שְׁמַעְנָא דְּהָא לִילָה דִּינָא דְּמַלְכוּתָא אִיהוּ, גַּם
 אֲנִי שְׁמַעְתִּי שְׁלִילָה מוֹרָה עַל הַדִּין שֶׁל הַמַּלְכוּת,
 וּבְכָל אַתְרֵי דִּינָא הוּא, וּבְכָל מְקוֹם שְׁפָתוֹב לִילָה, זֶה

הוא, והאי דקאמר חצות, בגין דינקא
 בתרי גוני בדינא וחסד, וודאי
 פלגותא קדמיתא דינא הוא, דהא
 פלגותא אחרא נהירו אנפיהא בסטרא
 דחסד, ועל דא חצות לילה כתיב

 מראה אש

דין, כי הרי לילה זה חשך, ומעלים ומסתיר את
 אמתת מציאותו יתברך, שאינו מרגיש שכל מה
 שעובר עליו, זה ממנו יתברך, והאי דקאמר חצות,
 וזה שאמר דוד המלך חצות לילה, בגין דינקא
 בתרי גוני בדינא וחסד, כי בעת חצות, אז
 מתחברים יחד חסד וגבורה, שהוא אש ומים,
 וודאי פלגותא קדמיתא דינא הוא, בודאי החצי
 הראשון של הלילה זה דין, שאז אדם עיף מטודות
 היום, ולכן הוא מבהל ומבלבל, ושורים עליו
 דינים, דהא פלגותא אחרא נהירו אנפיהא בסטרא
 דחסד. והחצי השני של הלילה זה חסד, שאז
 מאיר גלוי האין סוף ברוך הוא, והאדם מישב
 בדעתו, ויכול אז להתעלות בתכלית העליה, ועל
 דא חצות לילה כתיב ודאי, בשביל זה כתוב חצות

כה ברית שלום

וְדַאִי. קָם רַבִּי אַבָּא, וְשׂוּי יְדוּי
בְּרִישִׁיָּה וּבְרַכְיָה, אָמַר: וְדַאִי
חֲשִׁיבְנָא דְחַכְמַתָּא לָא אֲשַׁתְּכַח בַּר
בְּאִינּוּן זַכָּאי דְזָכוּ בָּהּ, הֲשַׁתָּא חֲמִינָא
דְאֶפְלוּ יְנוּקֵי בְּדָרָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן זָכוּ
לְחַכְמַתָּא עֲלָאָה, וּפְאָה אַנְתָּ רַבִּי

מראה אש

לילה, כי אז בנקדת חצות מתחברים שניהם יחד —
דין וחסד, שני חצאי לילה. ולכן אז הוא עת
רצון גדול, שמאירה אז מלכות שמים, אש ומים
ביחד. קם רבי אבא, ושוי ידוי ברישיה וברכיה,
והניח ידיו על ראש התינוק וברכו. אמר רבי אבא
ודאי חשיבנא אני חשבתי בטוח דחכמתא התגלות
החכמה עליונה בגלוי אלקות לא אשתכח לא
נמצא בר באינון זכאי דזכו בה, אלא באלו
הצדיקים הנכאין שזכו אליה. השתא חמינא עכשו
אני רואה, דאפלו ינוקי בדרא דרבי שמעון זכו
לחכמתא עלאה, שאפלו תינוקות בדור של רבי
שמעון בר יוחאי זכו לחכמה אלקית בגלוי
אלקות; כי רבי שמעון בר יוחאי טהר את אויר

שְׁמַעוֹן, וַיִּלְדְּרָא דְאַנְתָּ תַּסְתַּלֵּק מִנִּיהָ.
 יָתְבוּ עַד צַפְרָא, וְאַשְׁתַּדְּלוּ בְּאוּרֵיתָא.
 פִּתַּח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר: "וְעַמְךָ כָּלָם
 צְדִיקִים" וְגו', מַלְּה דָּא הָא אוֹקְמוּהָ
 חֲבַרְיָא, מֵאֵי טַעְמָא פְּתִיב: "וְעַמְךָ
 כָּלָם צְדִיקִים", וְכִי פְּלָחוּ יִשְׂרָאֵל
 צְדִיקֵי נִינְהוּ, וְהָא פְּמָה חִיבִין אֵית
 בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, פְּמָה חֲטָאִין וְכַמָּה

 מראה אש

העולם, עד שגם קטני ערך יוכלו להשיג רוחניות
 אלקות. זכאה אנת רבי שמעון, אשריך רבי שמעון,
 וי לדרא דאנת תסתלק מניה, אוי לדור שיגיע הזמן
 שתסתלק ממנו. יתבו עד צפרא, ישבו עד הבקר,
 ואשתדלו באורייתא ועסקו בתורה. פתח רבי אבא
 ואמר, פתיב (ישעיה ס, כא): "ועמך כלם צדיקים"
 וגו', מלה דא הא אוקמוה חבריא, דבר זה כבר
 פרושהו החברים, מאי טעמא פתיב: "ועמך כלם
 צדיקים", למא פתוב שכלם צדיקים, וכי פלהו
 ישראל צדיקי נינהו, וכי פל ישראל הם צדיקים,
 והא פמה חיבין אית בהו בישראל, הרי פמה

רְשִׁיעֵיִן דְּעִבְרִין עַל פְּקוּדֵי אֹרִיתָא?
 אֲלֵא הָכִי תֵנָּא בְּרִזָּא דְּמִתְנִיתִין,
 זְכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּעִבְדִּין קִרְבָּנָא
 דְּרַעְוָא לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּמִקְרִיבִין
 בְּנֵיהוּ לְתַמְנֵיא יוֹמִין לְקִרְבָּנָא, וְכֵד

מראה אש

אֲנָשִׁים חֲזִיבִים יֵשׁ בֵּין יִשְׂרָאֵל, כַּמָּה חֲטָאִין כַּמָּה
 אֲנָשִׁים שְׁחָטָאוּ יֵשׁ, וְכַמָּה רְשִׁיעֵין דְּעִבְרִין עַל
 פְּקוּדֵי אֹרִיתָא, וְכַמָּה רְשָׁעִים שְׁעוּבָרִים עַל מְצוּת
 הַתּוֹרָה יֵשׁ, וְאֵיךְ יְכוּלִים לְקַרְא אוֹתָם צְדִיקִים?
 אֲלֵא הָכִי תֵנָּא בְּרִזָּא דְּמִתְנִיתִין, אֲלֵא כַּךְ לְמַדְנּוּ
 בְּסוּד הַמְּשָׁנָה (סְנֵהֲדִין צ.): כֹּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק
 לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנַאֲמַר: "וְעַמְּךָ כָּלֶם צְדִיקִים";
 וּבִאֲמַת לָמָּה יִהְיוּ נִקְרָאִים צְדִיקִים, הָרִי יֵשׁ בִּינֵיהֶם
 חֲזִיבִים וְחֲטָאִים וְרְשָׁעִים? אֲלֵא זְכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל,
 אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל דְּעִבְדִּין קִרְבָּנָא דְּרַעְוָא לְקִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, שְׁמִקְרִיבִים קִרְבָּן לְרַצוֹנּוּ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ־הוּא, דְּמִקְרִיבִין בְּנֵיהוּ לְתַמְנֵיא יוֹמִין
 לְקִרְבָּנָא, שְׁמִקְרִיבִים אֶת בְּנֵיהֶם כְּשֶׁהֵם בְּגִיל
 שְׁמוֹנָה יָמִים, הֵינּוּ שְׁעוֹשִׂים לָהֶם בְּרִית מִלָּה, שְׁזָה

אֶת־גְּזֵרוֹ עָאֵלוּ בְּהֵאֵי חוֹלְקָא טָבָא
 דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכִתְיִב: "וְצַדִּיק
 יִסּוּד עוֹלָם". וְכִיּוֹן דְּעָאֵלוּ בְּהֵאֵי
 חוֹלְקָא דְּצַדִּיק, אֶקְרוּן צַדִּיקִים, וְדָאֵי
 כָּלָם צַדִּיקִים. וְעַל־כֵּן "לְעוֹלָם יִירָשׁוּ"

 מראה אש

חשוב כמו שהקריבו קרבן להקדוש-ברוך-הוא,
 וכד אתגזרו וכשהם מלים את בנייהם, עאלו בהאי
 חולקא טבא דקדשא בריך הוא, הרי הם נכנסים
 בחלק הטוב של הקדוש-ברוך-הוא, דכתיב (משלי
 י, כה): "וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם". פי הברית נקרא יסוד,
 ומי שמל את בנו נקרא יסוד צדיק. וכיון דעאלו
 בהאי חולקא דצדיק, וכיון שנכנסים בחלק הזה
 שנקראים צדיק, ולכן כל בר ישראל אקרוין צדיקים
 — נקראים צדיקים, ולכן ודאי כלם צדיקים.
 בודאי שכל בר ישראל נקרא צדיק, אפלו שהוא
 חיב וחוטא ורשע, כיון שמלו אותו בן שמונה
 ימים — נקרא צדיק. ולכן אמר: "וְעַמּוּד כָּלָם
 צַדִּיקִים", וכמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר,
 חלק א', סימן כג), שעם ישראל כיון שמלים —

אָרֶץ", כְּדַכְתִּיב: "פֶּתַח לִי שַׁעֲרֵי צְדָק
 אָבֹא בָם"; וְכַתִּיב: "זֶה הַשַּׁעַר לַה'
 צְדִיקִים יָבֹאוּ בוֹ"; אֵינּוֹן דְּאֶתְגָּזְרוּ
 וְאֶקְרוּן צְדִיקִים, "נִצֵּר מִטְּעִי", נִצֵּר
 מֵאֵינּוֹן נְטִיעוֹן דְּנִטְע קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן; הָאִי אָרֶץ חַד מִנִּיחוּ,

 מראה אש

נִקְרְאִין צְדִיקִים, וְעַל-כֵּן כְּתִיב אַחֲרֵי-כֵן: "לְעוֹלָם
 יִירָשׁוּ אָרֶץ", הֵינּוּ אֱלֹהֵי שְׁמֵלוּ יוֹרְשִׁים אֶת הָאָרֶץ
 הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהִיא עוֹלָם הַבָּא. וְלִכְּן כָּל מִי שֶׁנִּמְוֵל
 הוּא בֶּן עוֹלָם הַבָּא, כְּדַכְתִּיב (תְּהִלִּים קיח, יט): "פֶּתַח
 לִי שַׁעֲרֵי צְדָק אָבֹא בָם"; הֵינּוּ קִדְּם הַמִּילָה שְׁמֵלִים
 אֶת הַתִּינוּק, הַנְּשָׂמָה מִבְּקִשְׁת שִׁפְתָּחוּ לוֹ שַׁעֲרֵי
 צְדָק, וְשִׁיּוּכַל לְהַכְּנֵס שָׁם, וְכַתִּיב (שָׁם כ'): "זֶה
 הַשַּׁעַר לַה' צְדִיקִים יָבֹאוּ בוֹ"; הֵינּוּ אֵינּוֹן דְּאֶתְגָּזְרוּ
 וְאֶקְרוּן צְדִיקִים, אֱלֹהֵי שְׁנִמְוֵלוּ נִקְרְאִין צְדִיקִים,
 וְיִכְנָסוּ אֶל הַשַּׁעַר הַמְּכַנִּים לְעוֹלָם הַבָּא. וּמָה
 שֶׁכְּתוּב אַחֲרֵי כֵן "נִצֵּר מִטְּעִי" פְּרוּשׁוֹ: נִצֵּר מֵאֵינּוֹן
 נְטִיעוֹן דְּנִטְע קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן; הֵינּוּ
 מִי שְׁמֵל, וַיֵּשׁ לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, הוּא נַעֲשֶׂה עֲנָף

וְעַל־כֵּן אֵיִת לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל חוֹלְקָא טָבָא
 בְּעֵלְמָא דְאֵתִי, וּכְתִיב: "צַדִּיקִים
 יִירְשׁוּ אֶרֶץ", "לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ",
 מֵהוּ לְעוֹלָם? כִּמָּה דְאוֹקִימָנָא
 בְּמַתְנִיתָא דִּילָן, וְהָא אֶתְמַר הָאִי מְלָה

 מראה אש

אחד מאותן הנטיעות, שנטע הקדוש-ברוך-הוא
 בגן-עדן. האי ארץ הינו הארץ העליונה, שהיא
 עולם הבא, שיש לכל הנמולים חלק שם, זה הענף
 חד מניהו, אחד מהם. ועל-כן אית להו לְיִשְׂרָאֵל
 חוֹלְקָא טָבָא בְּעֵלְמָא דְאֵתִי, וְלִכְן יֵשׁ לְכָל בַּר
 יִשְׂרָאֵל חֵלֶק טוֹב בְּעוֹלָם הַבָּא, הֵינּוּ כְּשֶׁבַר יִשְׂרָאֵל
 נְמוּל, אֶפְלוּ שְׂיֵהִיָּה מֵה שְׂיֵהִיָּה, הַמְצִוָּה הַזֹּאת
 מְבִיָּאָה אוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא. וּכְתִיב (תהלים לו, כט):
 "צַדִּיקִים יִירְשׁוּ אֶרֶץ", וּמְבִיָּא רְאִיָּה מֵהַפְּסוּק,
 שְׂהַצַּדִּיקִים עַל שֵׁם שְׁנִמּוּלוּ יִירְשׁוּ אֶת הָאֶרֶץ
 הָעֲלִיּוֹנָה. וּכְתִיב (ישעיה ס, כא): "לְעוֹלָם יִירְשׁוּ
 אֶרֶץ", מֵהוּ לְעוֹלָם? אִם אַתָּה אוֹמֵר, שְׂיִוְרְשִׁים אֶת
 הָאֶרֶץ הָעֲלִיּוֹנָה, מֵהוּ תִיבַת "לְעוֹלָם"? כִּמָּה
 דְאוֹקִימָנָא בְּמַתְנִיתָא דִּילָן, אֶלָּא כִּמוֹ שְׂפִרְשָׁנוּ

בֵּין חֲבֵרִיאַ, (וּתְנָא מַאי קָא חֲמָא קָרָא
 דְּלֹא אֶקְרִי אֲבָרְהָם עַד הַשְּׁתָּא), (נ"א:
 תָּא חֲזִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא קָרָא
 לְאֲבָרְהָם אֲבָרְהָם עַד הַשְּׁתָּא, מַאי
 טַעְמָא? אֵלֹא הֲכִי אוֹקִימְנָא, דְּעַד
 הַשְּׁתָּא לֹא אֲתַגְזֵר, וְכֹד אֲתַגְזֵר
 אֲתַחֲבַר בְּהַּ הָאִי ה"א וְשָׂרִיא בְּהַּ).

 מראה אש

במשנה שלנו, והא אתמר האי מלה בין חבריא,
 וכבר נאמר דבר זה בין החברים, כי ענין "לעולם"
 זה עולם הנצחי, כי מי שנמול זוכה לעולם הבא,
 שהוא עולם הנצחי, אפלו שיהיה איך שיהיה. ותנא
 מאי קא חמא קרא דלא אקרי אברהם עד השתא,
 ולמדנו מה ראה הכותב, שלא נקרא אברהם עם ה'
 עד עכשו (נסח אחר: תא חזי קדשא בריך הוא לא
 קרא לאברהם אברהם עד השתא, הקדוש-ברוך-
 הוא לא קרא את אברהם עם ה' עד עכשו, מאי
 טעמא — למה?) אלא הכי אוקימנא, אלא כף
 למדנו, דעד השתא לא אתגזר, עד עכשו שנקרא
 אברם, לא היה נמול, וכד אתגזר אתחבר בה האי

אֵלֶּא הִכִּי אוֹקִימָנָא, דְּעַד הַשְׁתָּא לָא
 אַתְגְּזֹר, וְכֹד אַתְגְּזֹר אַתְחַבֵּר בְּהַאי ה',
 וְשָׁכִינְתָא שְׂרִיא בֵּיה, וְכִדִּין אֲקָרִי
 אַבְרָהָם, וְהִינּוּ דְכִתִּיב: "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת
 הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם", וְתִנָּא בְּה'
 בְּרָאָם, וְתִנָּא בְּאַבְרָהָם, מֵאִי קָאמְרִי?

 מראה אש

ה"א וְשְׂרִיא בְּה, וְכִיּוֹן שְׁמַל גַּתְחַבְּרָה בּוּ ה' וְשׁוֹרְה
 בּוּ. אֵלֶּא הִכִּי אוֹקִימָנָא, אֵלֶּא כֶּךָ לְמִדְנּוּ, דְּעַד
 הַשְׁתָּא לָא אַתְגְּזֹר, עַד עַכְשׁוּ שְׁנַקְרָא אַבְרָם — זֶה
 הִיָּה שְׁלֵא מָל אֶת עֶצְמוֹ, וְכֹד אַתְגְּזֹר וְכִיּוֹן שְׁמַל אֶת
 עֶצְמוֹ, אַתְחַבֵּר בְּהַאי ה', נַתְחַבֵּר בְּאוֹת ה', וְשָׁכִינְתָא
 שְׂרִיא בֵּיה, וְהַשְׁכִּינָה שׁוֹרְה בּוּ. כִּי הַשְׁכִּינָה נַקְרָאת
 ה' תַּתְּאָה שֶׁל שֵׁם הַנְּיָ"ה בְּרוּךְ הוּא, וְכִדִּין אֲקָרִי
 אַבְרָהָם, וְלִכְן הוּא נַקְרָא אַבְרָהָם עִם ה', וְהִינּוּ
 דְכִתִּיב (בְּרָאשִׁית ב, ד): "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 בְּהַבְּרָאָם", מַה הַלְשׁוֹן בְּהַבְּרָאָם? אֵלֶּא וְתִנָּא כֶּךָ
 לְמִדְנּוּ בְּה' בְּרָאָם, שְׁבִרִיאַת שָׁמַיִם וְאָרֶץ הִיָּתְה
 עַל-יַדֵּי הָאוֹת ה', וְתִנָּא בְּאַבְרָהָם, וּבְמָקוֹם אַחַר
 כְּתוּב, שְׁעַל-יַדֵּי מִדַּת אַבְרָהָם נִבְרָא הָעוֹלָם, אֲשֶׁר

אֵלֶּא דָּא חֶסֶד וּדְא שְׂכִינְתָּא, וְכֹלֵא
נְחִית כְּחֻדָּא, וְלֹא קִשְׂיָא מְלָה, וְהֵאִי
וְהֵאִי הוּי.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב לְרַבִּי אֲבָא, הֵאִי ה'
דְּהַבְרָאם זְעִירָא וְה' דְּהַלְהוּי"ה
רַבְרַבָּא, מַה בֵּין הֵאִי לְהֵאִי? אָמַר לִיה

מראה אש

מדתו היתה חסד, וכתיב (תהלים פט, ג): "עולם חסד
יבנה", מאי קאמרי? מהי המחלקת ביניהם, שאחד
אומר: בה' ברואם — שזה אברהם, ואחד אומר:
בחסד ברוא את העולם — מדתו של אברהם?
אלא דא חסד ודא שכינתא, וכלא נחית כחודא, ולא
קשיא מלה, והאי והאי הוי; אלא אין כאן שום
מחלקת ושניהם צודקים, כי אם יש חסד אז
השכינה שורה, ויען שאברהם היתה מדתו חסד,
ומל את עצמו — שרתה בו השכינה.

אמר רבי יעקב לרבי אבא, האי ה' דהבראם זעירא,
בתורה כתוב בהבראם עם ה' קטנה, וה'
דהלהוי"ה תגמלו זאת (דברים לב, ו) רברבא, כתוב

דָּא שְׁמִיטָה וְדָא יוֹבְלָא, וּבְגִין כֶּךָ
 זְמַנִּין דְּסִיְהָרָא קִימָא בְּאַשְׁלֻמוֹתָא,
 וְזְמַנִּין בְּפִגְיֻמוֹתָא, וּבְאַנְפָּהָא

 מְרָאָה אִשׁ

עם ה' גדולה, מה בין האי להאי, מה ההפרש בין
 ה' הקטנה לבין ה' הגדולה? אִמַר לִיה דָּא שְׁמִיטָה
 ה' קטנה זה שְׁמִיטָה, שְׁהִיא מְלָכוּת, וְדָא יוֹבְלָא, ה'
 גדולה זה יוֹבְלָא, שְׁהִיא בִּינָה. וּבְגִין כֶּךָ וּבְשִׁבִיל זֶה,
 זְמַנִּין דְּסִיְהָרָא קִימָא בְּאַשְׁלֻמוֹתָא, יֵשׁ זְמַן שְׁהִלְבְּנָה
 הִיא בְּשִׁלְמוֹתָהּ, וְאִזּוּ הִיא נִקְרָאת בִּינָה — ה'
 גדולה, וְזְמַנִּין בְּפִגְיֻמוֹתָא, וְיֵשׁ זְמַן שְׁהִלְבְּנָה
 בְּפִגְיֻמוֹתָהּ, וְאִזּוּ הִיא נִקְרָאת מְלָכוּת — ה' קטנה,
 וּבְאַנְפָּהָא אֲשֶׁתִּכַּח וְאֲשֶׁתִּמּוֹדַע, וּבְפָנִים שְׁלָה
 יְכוּלִים לְהַכִּיר מְתִי הִיא בְּשִׁלְמוֹתָהּ וּמְתִי הִיא
 בְּחֶסְרוֹנָהּ. וּכְמוֹ שְׁאִמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק
 א', סימן קנג): הִלְבְּנָה אֵין לָהּ אֹר בְּעֶצְמָה כָּלֵל, רַק
 הִיא מְקַבֶּלֶת אֹר מִהַשֶּׁמֶשׁ; הֵינּוּ עַל-יְדֵי שְׁהִלְבְּנָה
 הִיא כְּמִרְאָה מְלֻטָּשֶׁת, עַל-יְדֵי-זֶה מְקַבֶּלֶת אֹר
 מִהַשֶּׁמֶשׁ, וּמִתְנוּצֵץ מִמֶּנָּה אֹר לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.
 אִךְ אִם הָיָה גִשְׁמָה עַב וְחֲשׂוּף, בְּלִתִּי מְלֻטָּשׁ, לֹא
 הֵיטָה יְכוּלָה לְקַבֵּל אֹר הַשֶּׁמֶשׁ כָּלֵל. וְלִכֵּן בְּעֵת

אֶשְׁתַּבַּח וְאֶשְׁתַּמּוֹדַע, וְכֹלֵא שְׁפִיר,
וְהֵאֵי אִיהוּ בְרִירָא דְמַלְחָה.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, זַכָּאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל
דְּקֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוֹן
מִכָּל שְׂאָר עַמִּין, וְיַהֲיִב לֹון אֶת קִימָא

מראה אש

שְׁמַאֲרָה הַבִּינָה כָּאן לְמַטָּה, וּמִתְבּוֹנְנִים בְּאֶלְקוּתוֹ
יִתְבַּרַךְ בְּגִלּוּי רַב וְנִפְלְא מְאֹד, אַזִּי הִיא ה' גְּדוֹלָה,
מֵה שְׂאִין כֵּן כְּשֶׁאִין הַבִּינָה מְאִירָה כָּאן לְמַטָּה,
אֶלָּא הַמְּלָכוֹת דְּלָה וְעֲנִיָּה דְלִית לָהּ מִגְרָמָה כְּלוּם,
וְלֹא רוּאִים שׁוּם דְּבַר, וְצָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּאִמוּנָה
פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרַךְ, אַזִּי הִיא ה' קִטְנָה, וְכֹלֵא שְׁפִיר,
וְהֵאֵי אִיהוּ בְרִירָא דְמַלְחָה, וְהַכֹּל טוֹב וְיִפְּהָ, וְזֵה
בְּרוּרוֹ שֶׁל דְּבַר.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, זַכָּאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּקֻדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוֹן מִכָּל שְׂאָר עַמִּין, אֲשֶׁרִיָּהֶם
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ־הוּא שְׂמַח עִמָּהֶם וּבָחַר
בָּהֶם מִכָּל שְׂאָר אֲמוֹת. וְיַהֲיִב לֹון אֶת קִימָא דָּא,
וְנָתַן לָהֶם אוֹת בְּרִית קְדֻשׁ זוֹ, שֶׁהִיא מִצְוֹת מִלְּחָה,

דָּא, דְּכָל מָאן דְּאִית בֵּיהּ הָאִי אָת, לָא
 נְחִית לְגִיחָנָם, אִי אִיהוּ נָטִיר לִיהּ
 פְּדָקָא יָאוּת, דְּלֹא עֵיל לִיהּ בְּרִשׁוּתָא
 אַחְרָא, וְלֹא מְשַׁקֵּר בְּשִׁמְיָהּ דְּמַלְכָּא,
 דְּכָל מָאן דְּמְשַׁקֵּר בְּהָאִי כְּמָאן
 דְּמְשַׁקֵּר בְּשִׁמְיָהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּכַתִּיב: "בְּהוֹי"ָהּ בְּגָדוּ, כִּי בָנִים זָרִים
 יִלְדוּ".

 מראה אש

דְּכָל מָאן דְּאִית בֵּיהּ הָאִי אָת, כָּל מִי שְׁיֵשׁ לוֹ הָאוּת
 הַזֶּה שֶׁהוּא מְהוּל, לָא נְחִית לְגִיחָנָם, אִינוּ יוֹרֵד
 לְגִיחָנָם, אִי אִיהוּ נָטִיר לִיהּ פְּדָקָא יָאוּת, אִם הוּא
 שׁוֹמֵר אֶת אוֹת בְּרִית כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, דְּלֹא עֵיל לִיהּ
 בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא, שְׁלֹא מְכַנֵּס אוֹתוֹ בְּרִשׁוּת אַחְרָת,
 וְלֹא מְשַׁקֵּר בְּשִׁמְיָהּ דְּמַלְכָּא, וְאִינוּ מְשַׁקֵּר בְּשִׁמוֹ שֶׁל
 הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. דְּכָל מָאן דְּמְשַׁקֵּר בְּהָאִי
 כְּמָאן דְּמְשַׁקֵּר בְּשִׁמְיָהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּי כָּל
 מִי שְׁמְשַׁקֵּר בְּאוֹת בְּרִית, הוּא כְּמוֹ שְׁמְשַׁקֵּר בְּשִׁמוֹ
 שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנִטְבַּע בְּתוֹךְ הַבְּרִית,
 דְּכַתִּיב (הוֹשֵׁעַ ה, ז): "בְּהוֹי"ָהּ בְּגָדוּ, כִּי בָנִים זָרִים

תו אָמַר רַבִּי אַבְא: בְּזִמְנָא דְּבַר נֶשׁ
 אָסִיק בְּרַה לְאַעְלִיָּה לְהַאי בְּרִית,
 קָרִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפַמְלִיא דִּילָהּ,
 וְאָמַר: חָמוּ מַאי בְּרִיָּה עֵבְדִית
 בְּעֵלְמָא, בֵּיה שְׁעָתָא אֲזַדְמֵן אֵלֵיהּ.

 מְרָאָה אֵשׁ

יְלָדוּ"; הֵינּוּ שְׁבָגְדוּ בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי יְלָדוּ בָּנִים
 זָרִים מִנְּשִׁים זָרוֹת; הָרִי כְּשִׁמְכֵנִיסִים בְּרִיתוֹ בְּנָשִׁים
 זָרוֹת, פּוֹגְמִים בְּשֵׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ.

תו אָמַר רַבִּי אַבְא: עוֹד אָמַר רַבִּי אַבְא, בְּזִמְנָא דְּבַר
 נֶשׁ אָסִיק בְּרַה לְאַעְלִיָּה לְהַאי בְּרִית, בְּשַׁעָה
 שְׂאָדָם מַעְלָה אֶת בְּנוֹ לְהַכְנִיסוֹ לְבְרִית, קָרִי קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְפַמְלִיא דִּילָהּ, אֲזִי קוֹרָא הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא אֶת כָּל הַפְּמִלְיָה שְׁלוֹ — מְלֶאכִי מַעְלָה, וְאָמַר
 — וְהוּא אוֹמֵר לָהֶם: חָמוּ מַאי בְּרִיָּה עֵבְדִית
 בְּעֵלְמָא, רְאוּ אֵיזָה בֶּן בְּרָאֲתִי בְּעוֹלָמִי, שְׁמַבִּיא אֶת
 בְּנוֹ לְמוֹל אוֹתוֹ בְּשִׁמְחָה, וְלַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנִי,
 וְכִמְאַמְרָם ז"ל (שַׁבַּת קל.): כָּל מִצְוָה שֶׁקָּבְלוּ עֲלֵיהֶם
 בְּשִׁמְחָה כְּגוֹן מִילָהּ, דְּכָתִיב (תְּהִלִּים קיט): "שֵׁשׁ אָנֹכִי
 עַל אִמְרֹתֶיךָ כְּמוֹצֵא שָׁלֹל רָב", עֲדִין עוֹשִׂין אוֹתָהּ

וּטָאָם עֲלֵמָא בְּאַרְבַּעָה טָאָסִין, וְאַזְדֵּמֶן
 תִּמְּן וְעַל דָּא תְּנִינֶן, דְּבַעֵי בַר נֶשׁ
 לְתַקְנָא פּוֹרְסִיא אַחְרָא לִיקְרָא דִּילָהּ,
 וְיִמָּא דָּא פּוֹרְסִיא דְּאַלְיָהּ, וְאִי לָאוּ

 מְרָאָה אִשׁ

בְּשִׁמְחָה, בִּיה שִׁעְתָּא בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, אֲזֵדֵמֶן אֲלֵיהּ
 מִזְדֵּמֶן אֲלֵיהּ, וּטָאָס עֲלֵמָא בְּאַרְבַּעָה טָאָסִין, וְעַף
 וּפּוֹרְחַת אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּאַרְבַּע עֲפִיפּוֹת וּפְרִיחּוֹת,
 וְאַזְדֵּמֶן תִּמְּן לְהִיּוֹת שָׁם. וְעַל דָּא תְּנִינֶן, וְעַל זֶה
 לְמִדְּנֹו, דְּבַעֵי בַר נֶשׁ לְתַקְנָא פּוֹרְסִיא אַחְרָא לִיקְרָא
 דִּילָהּ, שְׁצַרִּיף אָדָם לְהַכִּין עוֹד כֶּסֶּא לְכְבוֹד אֲלֵיהּ
 [הֵינֹו מְלַבֵּד כֶּסֶּא הַסְּנֵדֶק, וְכֹךְ נוֹהֲגִין חֲסִידִים
 וְאַנְשֵׁי מַעֲשָׂה, שְׂמֻכִּינִים שְׁנֵי כֶּסֶּאוֹת: אֶחָד לְאַלְיָהּ
 וְאַחַד לְסַנְדֵּק (עֵין זֶהר ח); וַיֵּשׁ שְׁעוֹשֵׁין כֶּסֶּא רָחֵב,
 שֶׁהוּא מְחַלֵּק לְשָׁנִים, וְהַכֹּל כְּפִי הַמְּנַהֵג, אֲבָל
 מְכַרְחִים כֶּסֶּא שֶׁל אֲלֵיהּ הַנְּבִיא, וְלֹא כְּמוֹ שְׁנֵהֲגוּ
 הַמְּתַחַדְשִׁים לָשִׁים אֶת הַתִּינוּק עַל הַשְּׁלֶחֶן, כְּדִי
 שְׂיִהְיֶה נֶקֶל לְהַמּוֹהֵל, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה מְגַרְשִׁים
 וּמְסַלְקִים מִשָּׁם אֶת אֲלֵיהּ הַנְּבִיא, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.
 וְלִכֵּן מְכַרְחִים לְהַכִּין כֶּסֶּא שֶׁל אֲלֵיהּ הַנְּבִיא]. וְיִמָּא
 דָּא פּוֹרְסִיא דְּאַלְיָהּ, וַיֹּאמֶר בְּפִה מְלָא: זֶה הַכֶּסֶּא

לֹא שָׂרִי תִמְן, וְהוּא סָלִיק וְאַסְהִיד קָמִי
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזִי בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב: "מַה לָּךְ פֶּה
אֵלֶיָּהוּ" וְגו', וְכְתִיב: קִנְאָה קִנְאָתִי
לָהּ (אֵלֶקִי צְבָאוֹת), כִּי עֲזָבוּ בְּרִיתְךָ

 מראה אש

שֶׁל אֵלֶיָּהוּ הַנְּבִיא. וְאִי לָאוּ וְאִם לֹא אוֹמֵר אֵת זֶה
בְּפֶה מְלֵא, לֹא שָׂרִי תִמְן, אֲזִי הוּא אֵינוֹ שׁוֹרֵה שָׁם,
כִּי צְרִיכִים לְהִזְמִין אוֹתוֹ בְּפֶה מְלֵא. וְכֵן הוּא בְּכָל
דָּבָר שֶׁבְּקִדְשָׁה, צְרִיכִים לְהִזְמִין אֵת הַקִּדְשָׁה בְּפֶה
מְלֵא, וְאִזּוֹ אִם תִּהְיֶה לוֹ זְכוּת, תָּבוֹא הַקִּדְשָׁה
שֶׁהִזְמִין, אֲבָל כְּשֶׁמִּזְמִינִים בְּפֶה מְלֵא אֵת אֵלֶיָּהוּ,
הוּא תִּכְרֶה-וּמִיד בָּא בְּאַרְבַּע קְפִיצוֹת וְעַפִּיפוֹת, כְּנֶגֶד
שֵׁם בֶּן ד' אוֹתִיּוֹת הַיְיָ"ה בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ,
וְהוּא סָלִיק וְאַסְהִיד קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא
עוֹלָה וּמַעֲרִיד לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שִׁישְׂרָאֵל
מְקִימִים מְצוֹת מִלָּה.

תָּא חֲזִי: בֵּא וּרְאֵה, בְּקִדְמִיתָא בְּתַחֲלָה כְּתִיב (מְלָכִים-
א' יט, ט): "מַה לָּךְ פֶּה אֵלֶיָּהוּ" וְגו', וְכְתִיב
קִנְאָה קִנְאָתִי לָהּ (אֵלֶקִי צְבָאוֹת), כִּי עֲזָבוּ בְּרִיתְךָ בְּנֵי

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" וְגו', אָמַר לִיה חַיִּיה, בְּכָל
 אֲתֵר דְּהַאי רְשִׁימָא קְדִישָׁא יִרְשָׁמוּן
 לִיה בְּנֵי בְּשָׂרְהוּן, אַנְתְּ תִזְדָּמֵן תִּמָּן
 וּפּוּמָא דְאַסְחִיד דִּישְׂרָאֵל עֲזָבוּ, הוּא
 יִסְחִיד דִּישְׂרָאֵל מִקִּימִין הַאי קִימָא,
 וְהָא תִנְיָנֵן עַל מָה אֲתַעֲנַשׁ אֱלִיהוּ קָמִי

 מְרָאָה אֲשׁ

יִשְׂרָאֵל" וְגו'; הִינּוּ אֱלִיהוּ הַנְּבִיא קְטָרְגַּ עַל נִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַר, שְׂאִינְס מִקִּימִים בְּרִית מִלָּה. וְעַל זֶה
 הַקְּפִיד עָלָיו הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאֹד. אָמַר לִיה
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְאֱלִיהוּ: חַיִּיה, בְּכָל אֲתֵר דְּהַאי
 רְשִׁימָא קְדִישָׁא יִרְשָׁמוּן לִיה בְּנֵי בְּשָׂרְהוּן, אַנְתְּ
 תִזְדָּמֵן תִּמָּן; חַיִּיה, בְּכָל מְקוּם שְׂיִהֵיה בְּרִית מִלָּה
 לְבַר יִשְׂרָאֵל, שְׂיִמּוּלוּ אוֹתוֹ בְּבִשֶׁר בְּרִיתוֹ, אֲתָה
 תִּצְטָרֵף לְהִיּוֹת שָׂם. וּפּוּמָא דְאַסְחִיד דִּישְׂרָאֵל עֲזָבוּ,
 וְהִפָּה שְׂקָטְרַג וְהַעִיד, שְׁנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עֲזָבוּ אֵת
 בְּרִית מִלָּה, הוּא יִסְחִיד דִּישְׂרָאֵל מִקִּימִין הַאי
 קִימָא, הוּא יִצְטָרֵף לְהַעִיד, שְׁנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כִּן
 מִקִּימִים בְּרִית מִלָּה. וְהָא תִנְיָנֵן וּכְבַר לְמַדְנּוּ עַל מָה
 אֲתַעֲנַשׁ אֱלִיהוּ קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמָה נְעַנְשׁ

קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא? עַל דְּאָמַר דְּלְטוֹרָא
עַל בְּנוֹי. אֲדַהְכִּי הָוָה אֲתִי נְהוֹרָא
דְּיוֹמָא, וְהוּוּ אָמַרִי מְלִי דְּאוֹרִיתָא,
קָמוּ לְמִיזֵל, אָמַר לְהוּ הָהוּא גְּבָרָא:
בְּמָה דְּעֶסְקִיתוּ בְּהָאֵי לִילִיָּא אֲשְׁלִימוּ.

מראה אש

אֲלֵיהּ לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? שְׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא אָמַר לוֹ (מְלָכִים-א' יט, טז): "וְאֵת אֱלִישָׁע בֶּן
שָׁפְט מֵאֵבֶל מְחֹלָה תִּמְשַׁח לְנָבִיא תַּחֲתֶיךָ", וּפְרַשׁ
רַש"י: אֵי אִפְשִׁי בְּנָבִיאוֹתְךָ, מֵאַחַר שְׁאַתָּה מְלַמֵּד
קִטְגוֹרִיָּה עַל בְּנֵי, עַל דְּאָמַר דְּלְטוֹרָא עַל בְּנוֹי, מִפְּנֵי
שְׁאָמַר לְשׁוֹן-הָרַע עַל בְּנָיו שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
שְׂאִינָם מְקִימִים מְצוֹת בְּרִית מִלָּה. אֲדַהְכִּי הָוָה אֲתִי
נְהוֹרָא דְּיוֹמָא, בֵּין כַּף כְּשֶׁגָּמַר רַבִּי אַבָּא לומר דְּבְרֵי
תוֹרָה הָאִיר הַיּוֹם, וְהוּוּ אָמַרִי מְלִי דְּאוֹרִיתָא, וְעוֹד
אָמְרוּ דְּבְרֵי תוֹרָה. קָמוּ לְמִיזֵל, קָם רַבִּי אַבָּא וּבְנוֹ
לְלַכְתָּ לְדַרְכָּם. אָמַר לְהוּ הָהוּא גְּבָרָא — אוֹתוּ
בְּעַל-הַבַּיִת שְׁהִתְאַכְסְנוּ אֶצְלוּ, בְּמָה דְּעֶסְקִיתוּ בְּהָאֵי
לִילִיָּא אֲשְׁלִימוּ, בְּמָה שְׁעֶסְקִיתֶם בְּזֵה הַלִּילָה
תְּשְׁלִימוּ אֶת הַמְצוֹנָה. אָמְרוּ מַאי הוּא? שְׁאָלוּ אוֹתוּ

אָמְרוּ: מַאי הוּא? אָמַר לְהוּ דְתַחֲמוּן
 לְמַחַר אַנְפוּי דְמַרְיָה דְקַיְמָא, דְהָא
 דְבֵיתָאִי בְעָאֵת בְּעוֹתָא דָּא מְנִיכוּ,
 וְגַזַּר קַיְמָא דְבְרִי דְאֲתִילִיד לִי, לְמַחַר
 לִיְהוּי הַלּוּלָא דִילָהּ, אָמַר רַבִּי אַבָּא:
 הָאִי בְּעוֹתָא דְמַצּוּה אִיהוּ, וְלְמַחְמִי
 אֲפִי שְׂכִינְתָּא נְתִיב, אֲזִרִיכוּ כָּל הַהוּא

 מְרָאָה אֲשׁ

רַבִּי אַבָּא וּבְנוֹ: אִיזוּ מַצּוּה אַתָּה מִתְּכּוּן שְׁנַשְׁלִים?
 אָמַר לְהוּ בְעַל-הַבֵּית דְתַחֲמוּן לְמַחַר אַנְפוּי דְמַרְיָה
 דְקַיְמָא, שְׁתְּרָאוּ לְמַחַר אֶת בְּעַל הַבְּרִית שְׁהוּא יְבוּא
 לְכָאן, דְהָא דְבֵיתָאִי בְעָאֵת בְּעוֹתָא דָּא מְנִיכוּ, כִּי
 אֲשְׁתִּי מְבַקֶּשֶׁת מִכֶּם בְּקֶשֶׁה זֹו שְׁתְּשַׁאֲרוּ פָּה. וְגַזַּר
 קַיְמָא דְבְרִי דְאֲתִילִיד לִי, וְתַקְיָמוּ בְרִית מִלָּה לְבְנֵי
 שְׁנוּלַד לִי. לְמַחַר לִיְהוּי הַלּוּלָא דִילָהּ, כִּי לְמַחַר
 יְהִיָּה יוֹם שְׂמֻחָתוֹ, הִינּוּ שְׂיִכְנִיסוּ אוֹתוֹ לְבְרִיתוֹ שֶׁל
 אַבְרָהָם אָבִינוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָאִי בְּעוֹתָא דְמַצּוּה
 אִיהוּ, הֲרִי זֹו בְּקֶשֶׁה לְהַשְׁאֵר לְמַצּוֹת בְּרִית מִלָּה,
 וְלְמַחְמִי אֲפִי שְׂכִינְתָּא, וְנִזְכָּה לְהַקְבִּיל אֶת פְּנֵי
 הַשְּׂכִינָה — גְּתִיב, וְלִכְן גִּשְׁב וְנִתְעַכֵּב כָּאן עַד מַחַר.

יוֹמָא, בְּהֵוָא לִילִיָּא כְּנֵשׁ הֵהוּא גְּבָרָא
 כָּל אֵינּוֹן רְחִימוּי, וְכָל הֵהוּא לִילִיָּא
 אֲשֶׁתְּדִלוּ בְּאוּרִיתָא, וְלֹא הָוָה מָאן
 דְּנָיִים. אָמַר לוֹן הֵהוּא גְּבָרָא: בְּמָטוּ
 מְנִיכוּ, כָּל חַד וְחַד לִימָא מְלָה חֲדָתָא
 דְּאוּרִיתָא.

מראה אש

אוּרִיכוּ כָּל הֵהוּא יוֹמָא, הִמְתִּינוּ שָׁם כָּל אוֹתוּ הַיּוֹם
 עַד לְמַחֲרַת שְׁהִיָּה הַבְּרִית. בְּהֵוָא לִילִיָּא בְּאוֹתוּ
 לִילָה קִדָּם הַבְּרִית, כְּנֵשׁ הֵהוּא גְּבָרָא כָּל אֵינּוֹן
 רְחִימוּי, קִבֵּץ וְאַסֵּף בְּעַל הַבְּרִית אֶת כָּל אוֹהֲבָיו,
 וְכָל הֵהוּא לִילִיָּא אֲשֶׁתְּדִלוּ בְּאוּרִיתָא, וְכָל אוֹתוּ
 הַלִּילָה עֲסִקוּ בַּתּוֹרָה, וְלֹא הָוָה מָאן דְּנָיִים, וְלֹא הָיָה
 אֶחָד שְׂשִׁינָן. אָמַר לוֹן הֵהוּא גְּבָרָא: אָמַר לָהֶם
 בְּעַל-הַבַּיִת שְׁהוּא בְּעַל הַבְּרִית, לְכָל הַמְּסֻבִּים
 שְׁהִזְמִין: בְּמָטוּ מְנִיכוּ, אָנִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם, כָּל חַד
 וְחַד לִימָא מְלָה חֲדָתָא דְּאוּרִיתָא, שְׁכַל אֶחָד וְאֶחָד
 יֹאמַר אֵיזָה דְּבַר חֲדָשׁ בַּתּוֹרָה, הִינוּ שְׂיַחֲדֵשׁ אֵיזָה
 חֲדוּשׁ בַּתּוֹרָה.

פֶּתַח חֵד וְאָמַר: "בְּפָרְעַ פְּרָעוֹת
 בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עִם בָּרְכוּ ה'";
 ה' מֵאֵי קָא חָמוּ דְבוּרָה וּבָרְק,
 דְּפִתְחוּ בְּהֵאֵי קָרָא? אֵלָא חֲכֵי תַנְיִנּוּ,
 לִית עֲלֵמָא מִתְקִימָא אֵלָא עַל הָאֵי
 בְרִית, דְּכָתִיב: "אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם
 וְלַיְלָה", דְּהָא שְׁמַיָא וְאַרְעָא עַל דָּא
 קִימִין; בְּגִין כֵּךְ כָּל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל

 מראה אש

פֶּתַח חֵד רַבֵּי אָבָא וְאָמַר: (שׁוֹפְטִים ה, ב): "בְּפָרְעַ
 פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עִם בָּרְכוּ ה'"; מֵאֵי
 קָא חָמוּ דְבוּרָה וּבָרְק, דְּפִתְחוּ בְּהֵאֵי קָרָא; לָמָּה
 הִתְחִילוּ אֶת הַשִּׁירָה בְּשַׁעַה שְׁהַכְּנִיעוּ אֶת סִסְרָא עִם
 הַפְּסוּק הַזֶּה? אֵלָא חֲכֵי תַנְיִנּוּ, אֵלָא כֵּךְ לְמַדְנּוּ, לִית
 עֲלֵמָא מִתְקִימָא אֵלָא עַל הָאֵי בְרִית, אִין הָעוֹלָם
 עוֹמֵד אֵלָא בְּזָכוֹת מְצוֹת בְּרִית מִלָּה, דְּכָתִיב (יִרְמְיָהוּ
 לג, כה): "אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה, חֲקוֹת שְׁמַיִם
 וְאַרְץ לֹא שְׁמַתִּי", דְּהָא שְׁמַיָא וְאַרְעָא עַל דָּא
 קִימִין; כִּי הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ קִימִים בְּקַ בְּזָכוֹת בְּרִית

מְקִימֵינִי הָאֵל בְּרִית; נְמוּסֵי שָׁמַיָא
 וְאַרְעָא קִימֵינִי בְּקִיּוּמֵיהוּ; וְכָל זְמַנָּא
 דְּחַס וְשָׁלוֹם, יִשְׂרָאֵל מִבְּטָלִין הָאֵל
 בְּרִית, שָׁמַיָא וְאַרְעָא לָא מִתְקִימֵינִי,
 וּבִרְכָאן לָא מִשְׁתַּכְּחִין בְּעֻלְמָא.

תָּא חֲזִי לָא שְׁלִיטוּ שְׂאָר עַמִּין עַל

 מְרָאָה אַשׁ

מִלָּה. בְּגִין כֵּן כָּל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל מְקִימֵינִי הָאֵל
 בְּרִית; וּבְשָׁבִיל זֶה בְּכָל פַּעַם כְּשֶׁנִּשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל
 מְקִימֵינִי מִצֹּת מִלָּה, נְמוּסֵי שָׁמַיָא וְאַרְעָא קִימֵינִי
 בְּקִיּוּמֵיהוּ; הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ מִתְקִימֵינִי, כִּי יוֹרֵד גֶּשֶׁם
 מִן הַשָּׁמַיִם וַיְבֹלֵי הָאָרֶץ צוֹמְחִים. וְכָל זְמַנָּא דְּחַס
 וְשָׁלוֹם, יִשְׂרָאֵל מִבְּטָלִין הָאֵל בְּרִית, וְכָל זְמַן שְׁחַס
 וְשָׁלוֹם, עִם יִשְׂרָאֵל מִבְּטָלִים אֶת מִצֹּת בְּרִית מִלָּה,
 שָׁמַיָא וְאַרְעָא לָא מִתְקִימֵינִי, הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ לָא
 מִתְקִימֵינִי, וּבִרְכָאן לָא מִשְׁתַּכְּחִין בְּעֻלְמָא, וְהַבְּרָכוֹת
 אֵינָן מְצוּיּוֹת בְּעוֹלָם, כִּי כְּשֶׁחַס וְשָׁלוֹם, מִבְּטָלִים
 בְּרִית מִלָּה, אָז יוֹרְדִים דִּינִים בְּעוֹלָם, וְכָלִם סוּבְלִים
 מִזֶּה.

תָּא חֲזִי בָּא וּרְאָה, לָא שְׁלִיטוּ שְׂאָר עַמִּין עַל

יִשְׂרָאֵל, אֵלֵּא כִּד בְּטִילוֹ מִנִּיהוּ קִימָא
 דָּא, וּמָה בְּטִילוֹ מִנִּיהוּ? דְּלֵא אֲתַפְרַעֵן
 וְלֵא אֲתַגְלִין, וְעַל דָּא כְּתִיב: "וַיַּעֲזְבוּ
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה' וְגו', וַיִּמְכְּרוּ אֶתְכֶם
 בְּיַד סִיסְרָא"; "וַיַּעֲזְבוּ אֶת ה'" מִמָּשׁ,

 מראה אש

יִשְׂרָאֵל, לֹא שְׁלֹטוֹ שְׂאָר עֲמִין עַל עַם יִשְׂרָאֵל,
 אֵלֵּא כִּד בְּטִילוֹ מִנִּיהוּ קִימָא דָּא, אֵלֵּא כַּאֲשֶׁר בְּטִילוֹ
 מִהֶם אֶת בְּרִית מִילָה. וּמָה בְּטִילוֹ מִנִּיהוּ? וּמָה
 בְּטִילוֹ מִהֶם, כִּי הָרִי לֹא חָשִׁיד בַּר יִשְׂרָאֵל, שְׁלֵא
 יִמּוֹל אֶת בְּנוֹ? אֵלֵּא דְּלֵא אֲתַפְרַעֵן וְלֵא אֲתַגְלִין,
 אֵלֵּא הָיוּ מְלִים וְלֹא פְרָעוּ וְלֹא נִתְגַּלִּית הָעֶטְרָה,
 שְׂאֵז יֵשׁ לְאֻמוֹת הָעוֹלָם שְׁלִיטָה, חֶס וְשָׁלוֹם, עַל
 יִשְׂרָאֵל. [כְּמוֹ-כֵן קָמוּ עַכְשָׁו רְשָׁעִים אַרְוּרִים,
 שְׂרוּצִים לְבַטֵּל אֶת עֲנִין הַמְּצִיצָה, אֲשֶׁר אָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁבַת קִלְג): הָאִי אוֹמְנָא דְּלֵא
 מִיִּין, סְכָנָה הוּא, וְעַבְרִינָן לִיה]. וְעַל דָּא כְּתִיב
 (שְׁמוּאֵל-א' יב, ט): "וַיַּעֲזְבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה' וְגו',
 וַיִּמְכְּרוּ אֶתְכֶם בְּיַד סִיסְרָא"; "וַיַּעֲזְבוּ אֶת ה'" מִמָּשׁ,
 הֵינּוּ כִּי בָאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ מִטְּבַע שֵׁם הַוְי"ה בְּרוּךְ

עַד דְּאֵתַת דְּבוּרָה וְאֵתְנַדְבַת לְכָל
 יִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה דָּא, כְּדִין אֵתְכַנְעוּ
 שְׁנַאֲיֵהוּן תַּחֲוֵתִיָּהוּ; וְהִינּוּ דִתְנִינּוּ,
 דְּאָמַר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִיהוֹשֻׁעַ, וְכִי
 יִשְׂרָאֵל אֲטִימִין אֵינּוּן, וְלֹא אֵתְפָּרְעוּ
 וְלֹא אֵתְגַלִּין, וְלֹא קִימִין קִימָא דִּילִי,
 וְאֵת בְּעִי לְאֵעְלֹא לְהוּ לְאַרְעָא.

 מראה אש

הוא, וכיון שבטלו את מצות פריעה, ולא נתגלית
 העטרה, נמצא שחסר שם הוי"ה, וזה "ויעזבו את
 השם", עד דאֵתַת דְּבוּרָה עַד שְׁבָאָה דְּבוּרָה,
 וְאֵתְנַדְבַת לְכָל יִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה דָּא, וְהֵתְנַדְבָּה לְכָל
 יִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה זו, כִּי אָמְרָה בְּנִבּוּאָה: "בְּפָרַע
 פְּרַעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל", וְגֵרְמָה שְׁיַעֲשׂוּ פְרִיעָה, כְּדִין
 אֵתְכַנְעוּ שְׁנַאֲיֵהוּן תַּחֲוֵתִיָּהוּ; אַז נִכְנְעוּ הַשּׁוֹנְאִים
 תַּחֲתֵיהֶם וְנִפְּל סִסְרָא. וְהִינּוּ דִתְנִינּוּ, וְזֶה מַה
 שְׁלַמְדְנוּ, דְּאָמַר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִיהוֹשֻׁעַ, וְכִי
 יִשְׂרָאֵל אֲטִימִין אֵינּוּן, וְלֹא אֵתְפָּרְעוּ וְלֹא אֵתְגַלִּין,
 וְלֹא קִימִין קִימָא דִּילִי, הָרִי עִם יִשְׂרָאֵל הֵם אֲטוּמִים
 וְלֹא פְרַעוּ, וְלִכֵּן לֹא נִתְגַּלָּה בְּשַׁר הָעֵטְרָה, וְאֵת בְּעִי

וְלֹא־כִנְעָא שְׁנֵאֵיהוּן, "וְשׁוֹב מִלְּאֵת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנִית", וְעַד דְּאֵתְפָּרְעוּ
 וְאֵתְגַלִּיא הָאֵי בְרִית, לָא עָאֵלוּ
 לְאַרְעָא, וְלֹא אֵתְכִנְעוּ שְׁנֵאֵיהוּן, אוּף
 הָכָא פִּיּוֹן דְּמִתְנַדְבִּין יִשְׂרָאֵל בְּהָאֵי
 אֵת, מִתְכִּנְעִין שְׁנֵאֵיהוּן תַּחֲוֹתֵיהוּ,

 מראה אש

לְאֵעֲלֵא לְהוּ לְאַרְעָא, וְאַתָּה רוּצָה לְהַכְנִיסָם לְאַרְץ
 יִשְׂרָאֵל וְלֹא־כִנְעָא שְׁנֵאֵיהוּן, וְלְהַכְנִיעַ אֵת הַשׁוֹנְאִים?
 וְלִכֵּן כְּתִיב (יְהוֹשֻׁעַ ה, ב) "וְשׁוֹב מִלְּאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 שְׁנִית, וַיַּעַשׂ לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חֲרָבוֹת צָרִים וַיִּמַּל אֵת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֶל גְּבַעַת הָעֲרָלוֹת", וְעַד דְּאֵתְפָּרְעוּ
 וְאֵתְגַלִּיא הָאֵי בְרִית, לָא עָאֵלוּ לְאַרְעָא, וְעַד שְׁלֵא
 קִיְמוּ פְרִיעָה וְהִתְגַּלְתָּה הָעֲטָרָה, לֹא נִכְנְסוּ לְאַרְץ
 יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֵתְכִנְעוּ שְׁנֵאֵיהוּן, וְלֹא נִכְנְעוּ
 שׁוֹנְאֵיהֶם, שְׁהֵם הֵל"א מְלָכִים. אוּף הָכָא כְּמוֹ-כֵן
 אֲצֵל דְּבוּרָה הַנְּבִיאָה, פִּיּוֹן דְּמִתְנַדְבִּין יִשְׂרָאֵל בְּהָאֵי
 אֵת, שְׁנֵתְעוֹרְרוּ לְקִים מְצוֹת פְּרִיעָה, מִתְכִּנְעִין
 שׁוֹנְאֵיהוּן תַּחֲוֹתֵיהוּ, נִכְנְעִים הַשׁוֹנְאִים תַּחֲתֵיהֶם,
 וּבְרַפְאֵן אֵתְחַזְרוּ לְעֵלְמָא, וְהַבְּרָכוֹת חֲזְרוּ לְעוֹלָם.

וּבְרַכָּאן אֶת־חֲזִירוֹ לְעֵלְמָא, הֲדָא הוּא
 דְּכָתִיב: "בְּפְרוּעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל,
 בְּהִתְנַדֵּב עִם בְּרִכּוֹ הוּי"ה".

קָם אַחְרָא וּפְתַח וְאָמַר: "וַיְהִי בַדְרָךְ
 בַּמְלוֹךְ וַיִּפְגְּשׂוּהוּ ה', וַיִּבְקֹשׁ
 הַמִּיתוֹ", לְמָאן? לְמִשָּׁה, אָמַר לִיה
 קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא: וְכִי אַתְּ אֲזִיל

 מראה אש

הֲדָא הוּא דְּכָתִיב: "בְּפְרוּעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל,
 בְּהִתְנַדֵּב עִם בְּרִכּוֹ הוּי"ה"; הִינּוּ שֶׁהִתְנַדְּבוּ לְעֵשׂוֹת
 מִצְוֹת פְּרִיעָה.

קָם אַחְרָא קָם אָדָם אַחַר שֶׁהָיָה שָׁמָּה, וּפְתַח וְאָמַר
 (שְׁמוֹת ד, כד): "וַיְהִי בַדְרָךְ בַּמְלוֹךְ וַיִּפְגְּשׂוּהוּ ה',
 וַיִּבְקֹשׁ הַמִּיתוֹ", וּמְפָרֵשׁ: לְמָאן — אֶת מִי הַמְּלֹאךְ
 רָצָה לְהַרְגֵּ? לְמִשָּׁה — אֶת מִשָּׁה, וְלֹא כְּמֵאמָרָם
 ז"ל (נְדָרִים לב.): רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, לֹא
 לְמִשָּׁה רַבְּנוּ בִּקֵּשׁ שָׁטֵן לְהַרְגֵּ, אֶלָּא לְאוֹתוֹ תִּינוּק,
 שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת ד, כה): "כִּי חָתַן דְּמִים אֶתָּה לִי".
 אָמַר לִיה קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָמַר

לְאַפְקָא ית ישראל ממצרים,
 וְלֹא־כִנְעָא מִלְכָּא רַב וְשְׁלִיטָא, וְאֶת־
 אֲנָשֵׁית מִנְּךָ קִימָא, דְּבִרְךָ לֹא אֶתְגָּזֵר,
 מִיַּד "וַיִּבְקֶשׁ הַמִּיתוֹ", תֵּאנָא, נַחַת
 גַּבְרִיאֵל בְּשִׁלְהוּבָא דְאִשָּׁא לְאוּקְדָה;
 וְאֶתְרַמִּיז חַד חִיּוּיָא מִתּוּקְדָא לְשֹׁאֲפָא
 לִיָּה בְּגוּהָ, אֲמַאי חִיּוּיָא אָמַר לִיָּה

מראה אש

לְמֹשֶׁה: וְכִי אֶתְ אָזִיל לְאַפְקָא ית ישראל ממצרים,
 וְכִי אַתָּה הוֹלֵךְ לְהוֹצִיא אֶת עַם יִשְׂרָאֵל ממצרים,
 וְלֹא־כִנְעָא מִלְכָּא רַב וְשְׁלִיטָא, וְלֹא־כִנְעִיעַ מְלָךְ גְּדוֹל
 וְשְׁלִיט וְחֹזֵק, וְאֶת־ אֲנָשֵׁית מִנְּךָ קִימָא, דְּבִרְךָ לֹא
 אֶתְגָּזֵר, וְאַתָּה הַשְׁפַּחַת מִמֶּךָ אֶת הַבְּרִית, שְׁהֲרִי בְּנֶךָ
 לֹא נִמּוֹל? מִיַּד "וַיִּבְקֶשׁ הַמִּיתוֹ", מִיַּד רָצָה הַמְּלָאךְ
 לְהִרְגוֹ. תֵּאנָא, נַחַת גַּבְרִיאֵל בְּשִׁלְהוּבָא דְאִשָּׁא
 לְאוּקְדָה; לְמַדְנּוּ, שְׂיִרְד מִלְּאךְ גַּבְרִיאֵל, שְׁהוּא בָּא
 מִצֵּד הַגְּבוּרָה, בְּשִׁלְהֶבֶת אֵשׁ, לְשׂוֹרֵף אֶת מֹשֶׁה.
 וְאֶתְרַמִּיז חַד חִיּוּיָא מִתּוּקְדָא לְשֹׁאֲפָא לִיָּה בְּגוּהָ,
 וְנִדְמָה הַמְּלָאךְ כְּמוֹ נַחַשׁ שׂוֹרֵף, שְׂרָצָה לְבַלְעֵ אוֹתוֹ
 וְלֹהֲזִיקוֹ. אֲמַאי חִיּוּיָא וְלָמָּה הִלְבִּישׁ עֲצָמוֹ מִלְּאךְ

קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְּ אֲזִיל לְקַטְלָא
 חַיּוּיָא רַבְרַבָּא וְתַקִּיפָא: וּבְרַךְ לָא
 אֶתְגְזֹר? מִיָּד אֶתְרַמִּיז לְחַד חַיּוּיָא
 לְקַטְלָא לִיָּה, עַד דְּחֻמַּת צְפוּרָה, וּגְזֵרַת
 לְבָרָה וְאַשְׁתְּזִיב הָדָא הוּא דְכְּתִיב:
 "וְתַקַּח צְפוּרָה צַר"; מַהוּ צַר אֱלָא
 אֲסוּתָא, וּמַאי אֲסוּתָא? דְכְּתִיב:

 מראה אש

גְּבַרְיָאֵל בְּנַחֲשׁ שׁוֹרְףָּ? אֱלָא אָמַר לִיָּה קִדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא לְמֹשֶׁה: אֶתְּ אֲזִיל לְקַטְלָא חַיּוּיָא רַבְרַבָּא
 וְתַקִּיפָא: אֶתְּהּ הוֹלֵךְ לְהַרְגַּ אֶת פְּרָעָה, שְׁהוּא דוּמָה
 לְנַחֲשׁ גָּדוֹל, אֲשֶׁר עָלְיוּ נֶאֱמַר (יְחֻזְקָאֵל כַּט, ג): "הַנְּנִי
 עָלֶיךָ פְּרָעָה מִלֶּךְ מִצְרַיִם הַתַּנִּים הַגְּדוֹל הַרְבֵּץ בְּתוֹךְ
 יִאֲרִיו", וּבְרַךְ לָא אֶתְגְזֹר, וְהֵבֵן שְׁלֵף לֹא נִמּוֹל. מִיָּד
 אֶתְרַמִּיז לְחַד חַיּוּיָא לְקַטְלָא לִיָּה, מִיָּד נִדְמָה מִלְּאָף
 גְּבַרְיָאֵל לְנַחֲשׁ אֶחָד לְהַרְגוּ. עַד דְּחֻמַּת צְפוּרָה, עַד
 שְׂרָאֶתְהּ זֹאת צְפוּרָה אֲשֶׁתּוּ, וּגְזֵרַת לְבָרָה וּמְלָה אֶת
 בְּנָהּ, וְאַשְׁתְּזִיב וְנִצֵּל מֹשֶׁה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב:
 "וְתַקַּח צְפוּרָה צַר"; וּבְזֹה מְלָה אֶת בְּנָהּ. מַהוּ צַר
 מֵהַלְשׁוֹן צַר? אֱלָא אֲסוּתָא, לְשׁוֹן רְפוּאָה, כְּמוֹ

"וַתִּכְרַת אֶת עֲרֵלַת בְּנֵהּ", דִּנְצַנְצָא
בָּה רוּחַ קִדְשָׁא.

קָם אַחְרָא וְאָמַר: "וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל
אָחָיו, גִּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמְרוּ"
וַגּוֹ'; וְכִי אִמַּאי קָרִי לְהוּ, וְהָא קָרִיבִין
הוּוּ גִבְהָ? אֵלָא בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר לוֹן
אֲנִי יוֹסֵף אֲחֵיכֶם — תְּוַהוּ, דְחָמּוּ לִיָּה

מראה אש

שְׁכַתוּב (יִרְמְיָה ח, כב): "הַצָּרִי אֵין בְּגִלְעָד"; וּמַאי
אֲסוּתָא? וּמָה הֵיְתָה הֶרְפוּאָה? דְכָתִיב: "וַתִּכְרַת אֶת
עֲרֵלַת בְּנֵהּ", דִּנְצַנְצָא בָּה רוּחַ קִדְשָׁא, הַתְּנוּצִץ בָּה
רוּחַ-הַקִּדְשׁ, שְׁעַל-יְדֵי-זָה יִנְצַל מֹשֶׁה בְּעֵלָה מִמַּדַּת
הַגְּבוּרָה, שְׁהַתְּלַבְּשָׁה בְּנֶחֱשׁ לְהַזִּיקוּ.

קָם אַחְרָא קָם אָדָם אַחַר שְׁהָיָה שָׁם, וְאָמַר (בְּרֵאשִׁית
מה, ד): "וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו, גִּשׁוּ נָא אֵלַי
וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמְרוּ" וַגּוֹ'; וְכִי אִמַּאי קָרִי לְהוּ, לְמָה הֵיָה
יוֹסֵף צָרִיף לְקָרָא לְאָחָיו, וְלוֹמַר לָהֶם גִּשׁוּ אֵלַי, וְהָא
קָרִיבִין הוּוּ גִבְהָ, הֶרִי הֶם הָיוּ קְרוּבִים וְסִמּוּכִים
אֵלָיו? אֵלָא בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר לוֹן אֲנִי יוֹסֵף אֲחֵיכֶם

בְּמִלְכוֹ עֲלָאָה, אָמַר יוֹסֵף: מִלְכוֹ דָּא
 בְּגִין דָּא רֻחְנָא לִיָּה, גִּשּׁוּ נָא אֵלַי
 וַיִּגְשׁוּ, דְּאַחְזֵי לְהוּ הָאִי קִימָא דְּמִילָה,
 אָמַר דָּא גְרַמַּת לִי מִלְכוֹ דָּא, בְּגִין
 דְּנִטְרִית לָהּ, מִכָּאן אֹלִיפְנָא, מֵאֵן

 מראה אש

— תוהו: אלא בשעה שאמר להם יוסף: אני
 אחיכם, התחילו לתמה. דחמו ליה במלכו עלאה,
 שראו אותו במלוכה עליונה שולט על כל הארץ,
 והיה פלא אצלם — איך זכה להגיע למדרגה כזו,
 שיהיה שולט על כלם, כמו שכתוב (בראשית מב, ו):
 "ויוסף הוא השליט על הארץ, הוא המשביר לכל
 עם הארץ"; אמר יוסף לאחיו: מה אתם כל-כך
 תמהים איך זכיתי להיות מלך על כלם, מלכו דא
 המלכות הזו, בגין דא רוחנא ליה, בשביל זה זכיתי
 לזה, גשו נא אלי ויגשו, באו קרוב אלי ואגלה
 לכם, ולכן נגשו. דאחזי להו האי קימא דמילה,
 שהראה להם שהוא מהול, ונטר את הברית ולא
 פגמו. אמר יוסף לאחיו: דא גרמַת לי מלכו דא,
 זה מה שגרם לי להיות מלך, בגין דנטרית לה,

דְּנָטִיר לְהָאֵי אַתְּ קִימָא, מַלְכוּ
 אַתְּנַטְרַת לִיָּה, מְנַלְן? מַבְעֵז; דְּכַתִּיב:
 "חֵי ה' שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר", דִּהְוָה
 מְקַטְרַג לִיָּה יִצְרָה, עַד דְּאֹמִי אֹמְאָה,
 וְנָטִיר לְהָאֵי בְרִית, בְּגִין כְּךָ זֹכָה
 דְּנַפְקוּ מִנִּיָּה מַלְכִין שְׁלִיטִין עַל כָּל

מראה אש

שְׁשִׁמְרַתִּי אֶת הַבְּרִית קִדְשׁ לֹא לְפָגֵם אוֹתוֹ. מִכָּאן
 אוֹלִיפְנָא, מָאן דְּנָטִיר לְהָאֵי אַתְּ קִימָא, מַלְכוּ
 אַתְּנַטְרַת לִיָּה, מִפְּהַ לְוּמְדִים, שְׁמִי שְׁשׁוּמַר עַל
 הָאוֹת בְּרִית קִדְשׁ, וְאִינוּ פּוֹגֵם אוֹתוֹ — זֹכָה
 לְמַלְכוּת שְׁנַשְׁמַרַת בְּעִבּוּרוֹ. מְנַלְן? מַבְעֵז; וְרוּאִים
 אֶת זֶה גַם מַבְעֵז, דְּכַתִּיב (רוּת ג, יג): "חֵי ה' שְׁכָבִי
 עַד הַבֶּקֶר", דִּהְוָה מְקַטְרַג לִיָּה יִצְרָה, שְׁיִצְרוּ
 הַסִּיתוֹ: אַתְּהָ פְּנוּי וְהִיא רוּת פְּנוּיָה, וְלִכְן תְּפָגֵם אֶת
 בְּרִיתְךָ, עַד דְּאֹמִי עַד שְׁנַשְׁבַּע אֹמְאָה שְׁבוּעָה,
 וְנָטִיר לְהָאֵי בְרִית, וְשִׁמְרַת אֶת הַבְּרִית קִדְשׁ וְלֹא
 נִזְדַּוְּג עִמָּה. בְּגִין כְּךָ זֹכָה דְּנַפְקוּ מִנִּיָּה מַלְכִין
 שְׁלִיטִין עַל כָּל שְׁאָר מַלְכִין, בְּשִׁבִיל זֶה זֹכָה, שְׁיִצְאוּ
 מִחֻלְצִיו מַלְכִים שְׁשִׁלְטוּ עַל כָּל שְׁאָר מַלְכֵי הָעוֹלָם,

שָׁאֵר מַלְכֵינָּו, וּמִלְכָּא מְשִׁיחָא דְאַתְקַרֵּי בְּשֵׁמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מראה אש

שֶׁהֵם דָּוִד וְשִׁלְמָה, שֶׁכָּבְשׁוּ כָּל הָאֲמוֹת, וּמִלְכָּא מְשִׁיחָא וּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחִים יֵצֵא מֵהֵם, וְיִשְׁלַט עַל כָּל הָעוֹלָם, דְאַתְקַרֵּי בְּשֵׁמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּי הוּא יְהִיָּה נִקְרָא בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (יִרְמְיָהוּ כג, ה): "הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם הַנְּיָ"ה וְהִקְמַתִּי לְדָוִד צֶמַח צְדִיק וּמֶלֶךְ מֶלֶךְ, וְהִשְׁכִּיל וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וְצִדְקָה בְּאֶרֶץ, בְּיָמָיו תִּוְשַׁע יִהְיֶה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֵּן לְבֵטֶחַ, וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ הַנְּיָ"ה צְדִקְנוֹ", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַל זֶה (בְּכָא בְּתָרָא עה:), שְׁמֵשִׁיחַ יִקְרָא עַל שְׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְכֵן הוּא (אֵיכָּה רְבִי, פְּרָשָׁה א', סִימָן נא): מַה שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחִים? רְבִי אֲבָא בַר כְּהֵנָּא אָמַר: הַנְּיָ"ה שְׁמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָהוּ כג, ו): "וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ ה' צְדִקְנוֹ"; וְכֵן הוּא (מְדָרֵשׁ תְּהִלִּים כא): וְקוֹרָא לְמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחִים בְּשֵׁמוֹ; וּמוֹבָא בְּדַבְרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל (לְקוּטֵי-הַלְכוּת, אָבֵן הָעֶזְרָה, הַלְכוּת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, הַלְכָּה א', סִימָן י'), כִּי מִרְאשִׁית הַלְּדֹת מְשִׁיחִים, הָיָה לְתַקֵּן עוֹן זֶה שֶׁל פְּגָם

פֶּתַח אֵינְךָ וְאָמַר: כְּתִיב: "אִם תַּחֲנֶה
עָלַי מִחֲנֶה, הֲכִי תֵאנָא" בְּזֹאת
אָנִי בּוֹטֵחַ", מֵהוּ בְּזֹאת, דָּא אַתְּ קִימָא
דְּזִמְינָא תְּדִיר גְּבִי בַר נֶשׁ, וְאַתְרִמִּיזָא

מראה אש

הברית, כי התחלת התגלות משיח הנה מיהודה, שהוליד מתמר את פרץ ואת זרח, והם היו תקון על חטא ער ואונן, שהשחיתו את דרכם, ועל-כך הצרך יהודה דיקא להמשיך את נשמת משיח, אשר הוא יתקן את העון הזה, כי משיח זכה לשלמות תקון הברית בתכלית השלמות.

פֶּתַח אֵינְךָ קָם אָדָם אַחַר שְׁהִיָּה שָׁם וְאָמַר: כְּתִיב
(תהלים כז, ג): "אִם תַּחֲנֶה עָלַי מִחֲנֶה, לֹא יִירָא
לְבִי, אִם תִּקְוֶם עָלַי מִלְחָמָה, בְּזֹאת אָנִי בּוֹטֵחַ";
הֲכִי תֵאנָא כֶּף לְמִדְנֹו: "בְּזֹאת אָנִי בּוֹטֵחַ", מֵהוּ
בְּזֹאת, מַה זֶה שְׂדוּד בּוֹטֵחַ כָּל כֶּף בְּזֹאת? אֵלֹא דָא
אַתְּ קִימָא זֶה הַבְּרִית קִדְשׁ, דְּזִמְינָא תְּדִיר גְּבִי בַר
נֶשׁ, שְׁנַמְצָא תְּמִיד אֲצֶל הָאָדָם בְּנִסְיוֹן קִשָּׁה,
וְאַתְרִמִּיזָא לְעִילָא, וְזֶה מְרָמֵז לְמַעְלָה בְּעוֹלָמוֹת
הָעֲלִיוֹנִים לְמִדַּת יְסוּד, שְׂדֵרְכָם יוֹרֵד הַשְּׁפַע לְטוֹב

לְעִילָא, וּבְגִינִי כָךְ אֶתְמַר בְּזֹאת, כְּמָה
 דְּכָתִיב: "זֹאת אֹת הַבְּרִית"; "זֹאת
 בְּרִיתִי", וְכֹלָא בְּחַד דְּרִגָּא, וְתֵאנָא זֶה
 וְזֹאת בְּחַד דְּרִגָּא אֵינּוּן וְלֹא מִתְפָּרְשֵׁן;
 וְאִי תִימָא, אִי הָכִי הָא שְׂאָר בְּנֵי
 עֲלָמָא הָכִי, אֲמַאי דְּוֹר בְּלַחֲוֹדֵי וְלֹא

 מראה אש

או להפך; כי כל הספירות עוברות דרך היסוד, אם
 לחסד ואם לגבורה, ובגיני כך אתמר בזאת,
 ובשביל זה כתוב "בזאת אני בוטח", כמה דכתיב
 "זאת אות הברית", שזאת מרמזת על הברית, וכן
 כתיב (בראשית יז, י): "זאת בריתי", ודרשו חכמינו
 הקדושים (שמות רבה, פרשה כג, סימן יב): ואין זאת
 אלא מילה; וכלא בחד דרגא, הינו זאת עם ברית
 — הם במדרגה אחת. ותאנא זה וזאת בחד דרגא
 אינון ולא מתפרשן; ולמדנו היכן שכתוב זה וזאת,
 זו אותה מדרגה, הינו הברית הוא היסוד, והעטרה
 זו המלכות, שזה יסוד וזאת היא מלכות. ואי
 תימא, ואם תאמר: אי הכי אם כן, הא שאר בני
 עלמא הכי, הרי כל בני ישראל הם בני ברית,

אַחֲרָא, אֵלֶּא בְּגִין דְּאַחֲרָא בִּיה
וְאַתְרִמִּיזָא בֵּהּ, וְהִיא כְּתָרָא
דְּמַלְכוּתָא.

תָּא חֲזִי בְּגִין דְּהָאִי זֹאת לָא נָטַר לִיה
דְּדוּר מַלְכָּא כְּדָקָא חֲזִי, מַלְכוּתָא

מראה אש

אַמַּאי דְּדוּר בְּלַחֲדוּדֵי וְלֹא אַחֲרָא, וְלָמָּה רַק דְּדוּר
מִתְפָּאֵר בְּעֶצְמוֹ לֹמַר 'בְּזֹאת אָנִי בּוֹטַח'? אֵלֶּא בְּגִין
דְּאַחֲרָא בִּיה אֵלֶּא מִפְּנֵי שֶׁהוּא אַחוּז בּוּ, וְאַתְרִמִּיזָא
בֵּה וְרִמּוּז בּוּ וְהִיא כְּתָרָא דְּמַלְכוּתָא, וְזֵה כְּתָר
הַמְּלָךְ, הִינּוּ ר' הוּא הִיסוּד וְד' הִיא הַמְּלְכוּת, וְזֵה
אוֹתִיּוֹת דְּר' ד, הו' אַחוּזָה בֵּין הַדְּלִתִּין וְאִינָה
נְפֻרְשֶׁת, הִינּוּ הִיסוּד וְהַמְּלְכוּת, הַבְּרִית וְהַעֲטָרָה.

תָּא חֲזִי בָּא וּרְאָה, בְּגִין דְּהָאִי זֹאת לָא נָטַר לִיה דְּדוּר
מַלְכָּא כְּדָקָא חֲזִי, מִפְּנֵי שֶׁאֵת הַמְּדָה הַזֹּאת לֹא
שָׁמַר דְּדוּר כְּרָאוּי בְּמַעֲשֵׂה דְּבֵת שְׁבַע, אָף שְׁלֹא
חָטָא, כְּמֵאַמְרֵס ז"ל (שְׁבַת נו.): כָּל הָאוֹמֵר דְּדוּר חָטָא,
אִינוּ אֵלֶּא טוֹעָה, שְׁנֵאמַר (שְׁמוּאֵל-א' יח, יד): "וַיְהִי
דְּדוּר לְכָל דְּרָכּוֹ מִשְׁכִּיל וְהוֹנִ"ה עֲמוֹ" וְגו', אִפְשָׁר
חָטָא בָּא לִידּוֹ, וְשָׁכִינָה עֲמוֹ? אֵלֶּא מָה אָנִי מְקַיֵּם

אֶת־עַדֵי מְנִיָּה כֹּל הַהוּא זְמַנָּא, וְהָכִי
 אוֹלִיפְנָא הָאִי 'זֹאת' אֶת־רְמִיזָא
 בְּמַלְכוּתָא דְלְעִילָא, וְאֶת־רְמִיזָא
 בִּירוּשָׁלַם קִרְתָּא קִדִּישָׁא, בְּהֵיִא
 שַׁעְתָּא דְדוֹד עֵבֶר עָלֶיהָ, נִפְק קָלָא
 וְאָמַר: דוֹד, בְּמָה דְאֶתְקַטְרָא תִּשְׂרִי,

 מְרָאָה אִשׁ

(שְׁמוּאֵל-ב' יב, ט): "מִדּוֹעַ בְּזִית אֶת דְּבַר ה' לַעֲשׂוֹת
 הָרַע", שֶׁבִקֵּשׁ לַעֲשׂוֹת וְלֹא עָשָׂה, וּבִשְׂבִיל זֶה
 מַלְכוּתָא אֶת־עַדֵי מְנִיָּה כֹּל הַהוּא זְמַנָּא, אֶת מַלְכוּתוֹ
 לְקַחוּ מִמֶּנּוּ כֹּל אוֹתוֹ הַזְּמַן, שֶׁהִיָּה נִרְדָּף מִפְּנֵי
 אֲבִשְׁלוּם בְּנוֹ, וְהִיָּה צָרִיף לַעֲזוֹב אֶת יְרוּשָׁלַם. וְהָכִי
 אוֹלִיפְנָא וְכָף לְמִדְּנֵי הָאִי 'זֹאת' מִדַּת 'זֹאת'
 אֶת־רְמִיזָא בְּמַלְכוּתָא דְלְעִילָא, נִרְמְזַת בְּמַלְכוּת שֶׁל
 מַעֲלָה, וְכֵן וְאֶת־רְמִיזָא בִירוּשָׁלַם קִרְתָּא קִדִּישָׁא, וְגַם
 כָּאֵן לְמִטָּה 'זֹאת' מִרְמְזַת עַל יְרוּשָׁלַם עִיר הַקִּדְּשׁ,
 כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יְחִזְקֵאל ה, ה): "זֹאת יְרוּשָׁלַם", בְּהֵיִא
 שַׁעְתָּא דְדוֹד עֵבֶר עָלֶיהָ, בְּמַעֲשֵׂה שֶׁל בֵּת שֶׁבַע נִפְק
 קָלָא יֵצֵא קוֹל וְאָמַר: דוֹד, בְּמָה דְאֶתְקַטְרָא תִּשְׂרִי,
 בְּמָה שֶׁהִיָּת קָשׁוּר וְאָחוּז בָּהּ, שֶׁהִיא מִדַּת ה' 'זֹאת'

לך טרדין מירושלם, ומלכותא
אתעדי מינך, מנא לן? דכתיב: "הנני
מקים עליך רעה מביתך", מביתך
דיקא, והכי הוה במה דעבר בה
אתענש; ומה דוד מלכא הכי, שאר
בני עלמא על אחת כמה וכמה.

מראה אש

של המלכות, הפר הקשר ממך, לך טרדין
מירושלם, אותך מגרשים מירושלים, ומלכותא
אתעדי מינך, והמלכות לקחו ממך. מנא לן מאיפה
אנחנו לומדים את זה? דכתיב (שמואל-ב' יב, יא):
"הנני מקים עליך רעה מביתך", מביתך דיקא, כי
הבית היא מדת המלכות, ושם שורר האדם, כמו
שכתוב (ישעיה מד, יג): "כתפארת אדם לשבת בית",
ויכתיב (אסתר א, כב): "להיות כל איש שרר בביתו",
והכי הוה כף הוה, במה דעבר בה אתענש; במה
שעבר בו נענש. ומה דוד מלכא הכי, ומה דוד
המלך, שלא הוה אצלו חטא בכלל, כמוכא בדברי
רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עב), כי בודאי
חלילה לומר שדוד חטא בגשמיות, מחמת תאוה,

פֶּתַח אֵיזֶדֶךְ וְאָמַר: "לוֹלִי ה' עֲזַרְתָּה לִי
 כַּמַּעַט שְׁכַנָּה דוֹמָה נַפְשִׁי";
 תֵּאנָא בְּמָה זָכָאן יִשְׂרָאֵל דְּלֹא נַחְתִּי
 לְגִיּהֲנָם כְּשָׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה

 מראה אש

חס ושלום, פי כָּבַר אָמַר דָּוִד בְּעֲצָמוֹ (תהלים קט,
 כב): "וּלְבִי חָלַל בְּקִרְבִּי", שְׁהָרַג כָּבַר אֶת הַיֵּצֵר הָרַע
 הַגִּשְׁמִי בְּתַכְלִית, וְהַכְנִיעַ הָדָם שְׁבַחְלָל הַשְּׂמָאֲלִי,
 רַק הַפָּגָם שְׁלוֹ הָיָה לְמַעְלָה בְּגִבּוּרֹת, שְׁלֹא הַמְּתִיק
 הַיֵּצֵר הָרַע שְׁלֹמְעָלָה, הֵינּוּ הַגִּבּוּרֹת וְהַדֵּינִים, וְגַם
 זֶה הָיָה בְּדַקּוֹת גְּדוּלָה, כִּי אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
 (סִנְהֶדְרִין קז): רְאוּיָה הֵיזְתָּה בַת שֶׁבַע בַּת אֱלִיעֶם
 לְדָוִד מִשִּׁשֶּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, וְעַם כָּל זֹאת נִלְקַחָה
 מִמֶּנּוּ הַמְּלוּכָה, שְׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא שְׂאָר בְּנֵי אָדָם, אִם
 פָּגְמוּ בְּבְרִית, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה שִׁיעֲנָשׁוּ, וַיִּקְחוּ
 מֵהֶם אֶת הַמְּלוּכָה.

פֶּתַח אֵיזֶדֶךְ קָם אָדָם אַחַר שְׁהָיָה שָׁם, וְאָמַר (תהלים
 צד, יז): "לוֹלִי ה' עֲזַרְתָּה לִי כַּמַּעַט שְׁכַנָּה
 דוֹמָה נַפְשִׁי"; תֵּאנָא לְמַדְנּוּ בְּמָה זָכָאן יִשְׂרָאֵל דְּלֹא
 נַחְתִּי לְגִיּהֲנָם כְּשָׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, בְּמָה

זָרָה, וְלֹא אֶת־מִסְרָן בִּידוּי דְדוּמָה?
 אֵלֹא בְהֵאֵי אַתְּ, דְּהֵכִי תֵאָנָא, בְּשַׁעֲתָא
 דְּבַר נָשׁ נְפִיק מִעֲלָמָא, כַּמָּה חֲבִילִי
 מִלְּאֲכִי חֲבָלָה טְהִירִין אֶת־פְּקָדָן עָלֶיָּהּ,

 מראה אש

זוכין עם ישראל, שלא יורדים לגיהנום כשאר
 אמות? כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן
 קיט): כנראה, כֵּאֵן הוּא הַגִּיהֵנוֹם, כְּפִי הַצָּרוֹת
 שְׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד; וּבְאַמַּת רוּאִים, שְׁכָל
 בַּר יִשְׂרָאֵל הַזּוֹכֶה לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו,
 וְהוּא דְבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִשְׁמַח אֶת
 עֲצָמוֹ בְּשִׂמְחַת הַמְּצוּוֹת, אֲזִי הוּא בְּגֵן-עֵדֶן עוֹד בְּזֶה
 הָעוֹלָם, מַה שְּׂאִין כֵּן אַמּוֹת הָעוֹלָם הֵם גַּם בְּזֶה
 הָעוֹלָם בְּגִיהֵנוֹם. וְלִכֵּן בְּמַה זּוֹכִים עִם יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹא
 יוֹרְדִין בְּזֶה הָעוֹלָם לְגִיהֵנוֹם כְּשָׂאֵר אַמּוֹת, וְלֹא
 אֶת־מִסְרָן בִּידוּי דְדוּמָה, וְאִינֵם נְמִסְרִים בְּיָדוֹ שֶׁל
 הַמְּלָאָךְ דוּמָה, שֶׁהוּא שָׂרוֹ שֶׁל גִּיהֵנוֹם? אֵלֹא בְהֵאֵי
 אַתְּ, רַק עַל-יְדֵי הַזְכוּת שְׁשׁוּמְרִים אֶת הַבְּרִית, דְּהֵכִי
 תֵאָנָא, כִּי כֶּף לְמִדְנּוּ; בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ נְפִיק
 מִעֲלָמָא, בְּשַׁעֲתָא שְׂאָדָם יוֹצֵא וְנִפְטָר מִן הָעוֹלָם,
 כַּמָּה חֲבִילִי מִלְּאֲכִי חֲבָלָה טְהִירִין אֶת־פְּקָדָן עָלֶיָּהּ,

זָקֵפִין עֵינָא וְחָמְאן הָאִי אַתְּ דְּהוּא
 קִימָא דְקִדְשָׁא, אַתְּפֹרְשָׁן מִנָּה וְלֹא
 אַתְיָהִיב בִּידוּי דְדוּמָה לְנַחְתָּא
 לְגִיּהֲנָם, דְּכָל מָאן דְּאֶתְמַסֵּר בִּידוּי
 נַחִית לְגִיּהֲנָם וְדָאִי, וּמַהֲאִי אַתְּ דְּחֲלִין
 עֲלָאִין וְתַתְּאִין, וְדִינִין בִּישִׁין לָא

 מראה אש

כַּמָּה חֲבוּרוֹת שֶׁל מַלְאָכֵי חֲבֵלָה מִתְלַבְּשִׁים עָלָיו,
 זָקֵפִין עֵינָא אֲבָל כְּשֶׁהַמַּלְאָכֵי חֲבֵלָה מַגְבִּיּהִים אֶת
 עֵינֵיהֶם, וְחָמְאן הָאִי אַתְּ דְּהוּא קִימָא דְקִדְשָׁא,
 כְּשֶׁרוֹאִים אֶת הַבְּרִית קִדְשָׁא שֶׁהוּא נִמְצָא בְּקִדְשָׁה
 — שְׁלֹא פָגְמוּ, אַתְּפֹרְשָׁן מִנָּה — הֵם נִפְרָדִין
 וְהוֹלְכִין מִמֶּנּוּ, וְלֹא אַתְיָהִיב בִּידוּי דְדוּמָה לְנַחְתָּא
 לְגִיּהֲנָם, וְהֵם לֹא נִמְסָרִים בִּידוּי שֶׁל דוּמָה, הַמְּלֹאךְ
 הַמְּמַנֶּה שֶׁל הַגִּיּוֹנוֹם, שֵׁיכְנִים אוֹתָם לְשֵׁם. דְּכָל
 מָאן דְּאֶתְמַסֵּר בִּידוּי נַחִית לְגִיּהֲנָם וְדָאִי, כִּי כָּל מִי
 שֶׁנִּמְסָר בִּידוּי שֶׁל דוּמָה, דְּהִינּוּ שְׁפָגְם בְּבְרִית, הוּא
 בּוֹדָאִי יוֹרֵד לְגִיּוֹנוֹם. וּמַהֲאִי אַתְּ וּמַהֲבְרִית קִדְשָׁה הַזֶּה
 דְּחֲלִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין מִפְּחָדִין עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים,
 וְדִינִין בִּישִׁין לָא שְׁלִטִין בֵּהּ בְּבֵר נָשׁ, וְדִינִים רָעִים

שֶׁלְטִין בֵּהּ בְּבַר נֶשׁ, אִי אִיהוּ זָכִי
 לְנִטוּרֵי לִיָּה לְהֵאֵי אֶת, בְּגִין דְּהוּא
 אֶתְאַחִיד בְּשִׁמְא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כִּיּוֹן דְדוּד מְלָכָא לָא נָטַר אֶת קִימָא
 דָּא כְדָקָא חֲזִי, אֶתְעָדִי מִנְה מְלָכוּתָא,
 וְאֶתְטְרִיד מִירוּשְׁלָם, מִיַּד דְחִיל, דְסַבְר

 מראה אש

אינם שולטים באדם, אי איהו זכי לנטורי ליה
 להאי את, אם הוא זכה לשמר את הברית קדש,
 ולא לפגם אותו, בגין דהוא אתאחיד בשמא
 דקדשא בריך הוא, מפני שבאות ברית קדש נחקק
 ונרשם שמו יתברך, כיון דדוד מלכא לא נטר את
 קימא דא כדקא חזי, כיון שדוד המלך לא שמר
 את הברית קדש כראוי, על-ידי שלקח את בת
 שבע, אתעדי מנה מלכותא לקחו ממנו את
 המלכות, ואתטריד מירושלם, ונטרד מירושלים,
 הינו שהיה צריך לעזב את ירושלים בבשת פנים,
 כמו שכתוב (שמואל-ב' טו, יד): "ויאמר דוד לכל
 עבדיו אשר אתו בירושלים, קומו ונברחה, כי לא
 תהיה לנו פלטה" וגו', "ודוד עלה במעלה הזיתים

דִּיחַתוֹן לֵיה מִיָּד, וַיִּמְסְרוֹן לֵיה בִּידוּי
 דְּדוּמָה, וַיִּמּוֹת בְּהֵוָא עֲלֵמָא, עַד
 דְּאֵתְבִשֶׁר בֵּיה, דְּכִתִּיב: "גַּם ה'

 מראה אש

עֲלָה וּבּוֹכָה, וְרֹאשׁ לּוֹ חֲפוּי, וְהוּא הוֹלֵךְ יַחַף". מִיָּד
 דְּחִיל, מִיָּד הַתְּחִיל לְהַתְּפַחַד מְאֹד, כִּי אִם הִיָּה צָרִיף
 לְעֹזֵב אֶת יְרוּשָׁלַיִם שְׁשָׁם בֵּיתוֹ, דְּסָבַר דִּיחַתוֹן לֵיה
 מִיָּד, כִּי חָשַׁב כִּי יוֹרִידוֹ אוֹתוֹ תַּכְף-וּמִיָּד, וַיִּמְסְרוֹן
 לֵיה בִּידוּי דְּדוּמָה, וַיִּמְסְרוּ אוֹתוֹ לְיָדוֹ שֶׁל דְּדוּמָה,
 שֶׁהוּא שָׂרוּ שֶׁל גִּיהֲנוּם, וַיִּמּוֹת בְּהֵוָא עֲלֵמָא, וַיִּמּוֹת
 וַיִּנְתַּק עֲצָמוֹ מִהָעוֹלָם הַבָּא, עַד דְּאֵתְבִשֶׁר בֵּיה, עַד
 שְׁבִשְׂרוּ לּוֹ בְּשַׁעָה שְׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה וְקָבַל הַכֹּל
 בְּאַהֲבָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שְׁמוּאֵל-ב' טז), בְּעֵת שִׁיְצָא
 מִירוּשָׁלַיִם, וְכֹאֲשֶׁר יֵצֵא שְׁמַעִי בֶן גֵּרָא וְקָלַל אוֹתוֹ,
 וְחָרְפוּ וּבִישׁוּ וּסְקָלוּ בְּאַבְנִים, וְעָפַר עָלָיו בְּעָפָר,
 וְרָצָה אָבִישׁי בֶן צְרוּיָה לְהַמִּית אוֹתוֹ, אָמַר דָּוִד:
 "מָה לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרוּיָה, כִּי יִקְלַל, וְכִי הִגִּיד אָמַר
 לּוֹ קָלַל אֶת דָּוִד, וּמִי יֹאמֵר מִדּוּעַ עֲשִׂיתָ כֵּן",
 "הַגִּיחוּ לּוֹ וַיִּקְלַל, כִּי אָמַר לּוֹ הַגִּיד, אוֹלֵי יִרְאֶה
 הַגִּיד בְּעֵנִי, וְהָשִׁיב הַגִּיד לִי טוֹבָה תַּחַת קָלְלָתוֹ
 הַיּוֹם הַזֶּה" וְגו', וְאִזּוּ בְּכָה הַרְבֵּה וְחָזַר בְּתְשׁוּבָה,

הַעֲבִיר חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת, בֵּיהַ
שַׁעֲתָא פֶּתַח וְאָמַר: "לֹוּלִי ה' עֲזָרְתָה
לִי כִמְעַט שְׁכָנָה דְּוִמָּה נִפְשִׁי".

מראה אש

וְאִזּוּ נִתְבַּשֵּׁר שְׁנִמְחָלוּ לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, דְּכַתִּיב
(שְׁמוּאֵל-ב' יב, יג): "גַּם ה' הַעֲבִיר חֲטָאתְךָ לֹא
תָמוּת", וְלֹא תִנְתַּק אֶת עֲצָמְךָ מִהָעוֹלָם הַבָּא. בֵּיהַ
שַׁעֲתָא בְּהַ בְּשַׁעָה פֶּתַח וְאָמַר: "לֹוּלִי ה' עֲזָרְתָה לִי
כִמְעַט שְׁכָנָה דְּוִמָּה נִפְשִׁי", אִם לֹא הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא שְׁמַחֵל לִי אִזּוּ, כִּמְעַט שְׁהִיִּיתִי נִמְסָר בִּידֵי
דְּוִמָּה, הַשָּׁר הַמְּמַנֶּה עַל הַגִּיהֵנוּם. וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, מַה
דְּדוּד, שְׁלֹא חֲטָא כָּלֵל, כְּמֵאמָרָם ז"ל (שַׁבַּת נו.): כָּל
הָאוֹמֵר דְּדוּד חֲטָא, אֵינּוּ אֶלָּא טוּעָה, עִם כָּל זֹאת
הִזְה יִרְא מְדוּמָה, שֶׁהוּא הַמְּלַאךְ הַשָּׁר הַמְּמַנֶּה עַל
הַגִּיהֵנוּם, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה מִי שְׁבִאָמַת חֲטָא
וּפְגָם בְּפָגַם הַבְּרִית, וְקִלְקַל אֶת בְּרִיתוֹ, עַל אַחַת
כַּמָּה וְכַמָּה שְׁצָרִיךְ לִירָא וּלְפַחַד מְדוּמָה, שֶׁהוּא שָׂר
שֶׁל גִּיהֵנוּם, בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, אֲשֶׁר עַל יְדוּ
הָאָדָם יוֹרֵד עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם בְּגִיהֵנוּם, וְסוּבַל מְמַנּוּ
מְרִירוֹת עֲצוּמָה, שֶׁהִדְמִיּוֹנוֹת מְסַבְּבִים אוֹתוֹ
וּמְמַרְרִים אֶת חַיָּיו, וּמָר לוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי הוּא סוּבַל

פֶּתַח אֵיֶדֶךָ וְאָמַר: מֵאֵי הָאֵי דְכְּתִיב,

מראה אש

יסורי גֵּיהֵנוּם עוֹד בְּזֵה הָעוֹלָם, מִכָּל שְׁכֵן בְּעוֹלָם הַבָּא. וְלִכֵּן נִקְרָא הַמְּלֶאךָ הַמְּמַנֶּה עַל הַגֵּיהֵנוּם בְּשֵׁם הַדּוֹמָה, עַל שֵׁם הַדְּמִיוֹן שֶׁמְכַנִּים בְּאָדָם, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי יו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כה), שֶׁעֲכָשׁוּ הַיֵּצֶר הָרַע נִקְרָא בְּשֵׁם מַדְמָה, שְׂזָה בְּעַצְמוֹ מְלֶאךָ דּוֹמָה, הַמְּמַנֶּה עַל הַגֵּיהֵנוּם. עִם כָּל זֹאת צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, כְּשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה אֱמֵתִית, בְּלֵב אֱמֵת וּבְלֵב שָׁלֵם, וּבָא לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, וּבּוֹכָה בְּבִכּוּת עֲצוּמוֹת, וּמְבַכָּה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, שֶׁיִּמְחַל לוֹ הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַקֵּר הַתִּשׁוּבָה, אוֹמֵר רַבְּנֵי יו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו'): יִשְׁמַע בְּזִיּוֹנוֹ — יָדָם וַיִּשְׁתַּק, כְּשֶׁמְחַרְפִּין וּמְבַזִּים אוֹתוֹ רְשָׁעִים אַרוּרִים בְּכָל מִיּוֹן בְּזִיּוֹנוֹת וְחַרוּפִין וְגִדּוּפִין, וּמְחַזִּיק מְעַמָּד, וְאֵינוֹ מְשִׁיב לָהֶם, זֶה עַקֵּר תִּשׁוּבָתוֹ, וַיּוֹצֵאת בְּתִ קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם וּמְכַרְזֵת (ישעיה ו, ז): "וְסָר עוֹנֶךָ וְחָטְאתְךָ תִּכְפֹּר."

פֶּתַח אֵיֶדֶךָ קָם אָדָם אַחַר שֶׁהָיָה שָׁמָּה, וְאָמַר: מֵאֵי הָאֵי דְכְּתִיב (שְׁמוּאֵל-ב' טו, כה), דְּאָמַר דָּוִד:

דֹּאמַר דְּוֹד: "וְהִרְאֵנִי אֶתְּךָ וְאֶת נְוֵהוּ",
 (מֵאִי "וְהִרְאֵנִי אֶתְּךָ", וְאַחֲר־כֵּן "וְאֶת
 נְוֵהוּ") מֵאֵן יָכִיל לְמַחְמִי לִיָּה לְקַדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא? אֵלֶּא הֲכִי תַנִּינָן בְּהֵיא
 שְׁעַתָּא דְאַתְגְּזֹר עָלֵיהּ הֵהוּא עֲנִשָׁא,
 וְדוֹד יָדַע דְּעַל דְּלֹא נָטַר הֵאִי אֶת
 כְּדָקָא יָאוֹת אֶתְעַנֵּשׁ בְּהֵאִי, דְּכֹלֹא

 מראה אש

"וְהִרְאֵנִי אֶתְּךָ וְאֶת נְוֵהוּ", שְׁאֵמַר דְּוֹד הַמֶּלֶךְ לְצָדוּק
 הַכֹּהֵן: "אִם אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֵי הוֹי"ה, וְהִשִּׁיבֵנִי
 וְהִרְאֵנִי אֶתְּךָ וְאֶת נְוֵהוּ", מֵאִי "וְהִרְאֵנִי אֶתְּךָ",
 וְאַחֲר־כֵּן "וְאֶת נְוֵהוּ", מַה זֶה שְׁקָדָם יִרְאֶה אֶת
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאַחֲר־כֵּן יִרְאֶה אֶת בֵּיתוֹ? מֵאֵן
 יָכִיל לְמַחְמִי לִיָּה לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִי יָכוֹל
 לְרְאוֹת אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? אֵלֶּא הֲכִי תַנִּינָן
 בְּהֵיא שְׁעַתָּא דְאַתְגְּזֹר עָלֵיהּ הֵהוּא עֲנִשָׁא, אֵלֶּא כֵּן
 לְמַדְנֹו בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁנַגְזֹר עַל דְּוֹד הָעֲנִשׁ שִׁיְהִיָּה
 מְגַרֵּשׁ מִירוּשָׁלַיִם וּמִמְּלָכוֹתוֹ, וְדוֹד יָדַע דְּעַל דְּלֹא
 נָטַר הֵאִי אֶת כְּדָקָא יָאוֹת אֶתְעַנֵּשׁ בְּהֵאִי, וְדוֹד יָדַע,
 שְׁעַל-יְדֵי שְׁלֹא שְׁמַר אֶת אוֹת הַבְּרִית בְּתַכְלִית

פַּחַדָּא אַחֲדָא, וְכֹלָא אַתְרֵמִיז בְּהַאי
 אַתְּ, וְלֹא אַקְרִי צְדִיק מֵאֵן דְּלֹא נָטַר
 לֵיהּ כְּדָקָא יְאוּת. הֲוֵה בְּעֵי בְּעוּתִיהּ,
 וְאָמַר: "וְהֲרֵאֲנִי אַתּוּ וְאַתְּ נֹוְהוּ", מֵאִי
 אַתּוּ? (אוּת דִּילֵהּ, אוּת הַבְּרִית, דְּהֵא
 אוּת דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּת דִּילֵהּ),

מראה אש

הַשְּׁלֵמוֹת — נַעֲנֵשׁ בְּעֵנֵשׁ הַזֶּה מְדָה כְּנֶגֶד מְדָה,
 שְׁנִפְרֵד הִיסוּד מֵהַמְּלָכוֹת, וְלִכְּן נִתְגַּרֵּשׁ גַּם הוּא
 מִמְּקוֹמוֹ, מִבֵּיתוֹ וּמִמְּלָכוֹתוֹ, דְּכֹלָא פַּחַדָּא אַחֲדָא,
 כִּי הִכַּל אָחוּז וְקָשׁוּר בְּיַחַד — הִיסוּד וְהַמְּלָכוֹת,
 שְׁזַה הַבְּרִית, וּבֵיתוֹ זוֹ אֲשֶׁתּוֹ, וְכֹלָא אַתְרֵמִיז בְּהַאי
 אַתְּ, וְהַכֹּל מְרָמֵז בְּאוּת בְּרִית קִדְשׁ, וְלֹא אַקְרִי צְדִיק
 מֵאֵן דְּלֹא נָטַר לֵיהּ כְּדָקָא יְאוּת: וְלֹא נִקְרָא אָדָם
 צְדִיק, מִי שְׁלֹא שׁוֹמֵר עַל בְּרִיתוֹ כְּמוֹ שְׁצַרִּיךְ, הֲוֵה
 בְּעֵי בְּעוּתִיהּ, וְלִכְּן בִּקְשׁ דְּוֹד בְּקִשְׁתּוֹ, וְאָמַר (שֵׁם
 טו): "וְהֲרֵאֲנִי אַתּוּ וְאַתְּ נֹוְהוּ", מֵאִי אַתּוּ שְׁרוּצָה
 לְרֵאוּת, הִינּוּ אוּת דִּילֵהּ, אוּת הַבְּרִית, דְּהֵא אוּת
 דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּת דִּילֵהּ, דָּא אַתְּ קִימָא
 קִדְשָׁא, הִינּוּ שְׁרָצָה לְרֵאוּת אַתְּ בְּרִיתוֹ כְּבָר עַל

דָּא אַת קַימָא קַדִּישָׁא, דְּהָא דְחִילָנָא
 דְּאַתְאֲבִיד מִנְאִי, מֵאִי טַעמָא, בְּגִין
 דְּתַרִּין אֲלִין מַלְכוּתָא וִירוּשָׁלַם בְּהֵאִי
 אַחִידָן, וּבְגִין כֶּךָ תְּלִי בְּבַעוּתָה אַתּוּ
 וְאַת נֹוהוּ, דִּיתְהֵדֵר מַלְכוּתָא דְּהֵאִי
 אַת לְאַתְרָהּ, וְכֵלָא חַד מְלָה.

מראה אש

תְּקוּנוֹ, שֶׁהוּא אוֹת שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ
 שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית יז, יא): "וּנְמַלְתֶּם אֶת בֶּשֶׂר
 עַרְלַתְכֶם, וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינְכֶם"; דְּהָא
 דְּחִילָנָא דְּאַתְאֲבִיד מִנְאִי, כִּי אֲנִי מִפְּחַד שְׂאֲבָדָה
 מִמְּנִי שְׁלֵמוֹת שְׁמִירַת הַבְּרִית. מֵאִי טַעמָא, לָמָּה
 פְּחַד? בְּגִין דְּתַרִּין אֲלִין מַלְכוּתָא וִירוּשָׁלַם בְּהֵאִי
 אַחִידָן, כִּי שְׁתִּיחֶן: מֵדַת הַמַּלְכוּת וִירוּשָׁלַיִם,
 תְּלוּיּוֹת בְּאוֹת בְּרִית, וּבְגִין כֶּךָ תְּלִי בְּבַעוּתָה אַתּוּ
 וְאַת נֹוהוּ, וּבְשִׁבִיל זֶה בִּקֵּשׁ שְׁרוּצָה לְרֵאוֹת אֵיךְ
 אוּחַז כְּבָר בְּתַקוּן הַבְּרִית, וּבֵיתוֹ בִּירוּשָׁלַיִם, כִּי
 מֵאַחַר שְׁנַתְגַּרֵּשׁ מִירוּשָׁלַיִם, וְנִטְלָה מִמֶּנּוּ הַמַּלְכוּת,
 פְּחַד מְאֹד עַל שְׁעֵדִין אֵינוֹ אוּחַז בְּשְׁלֵמוֹת בְּתַקוּן
 הַבְּרִית, וְלָכֵן הִתְפַּלֵּל דִּיתְהֵדֵר מַלְכוּתָא דְּהֵאִי אַת

פֶּתַח אֵיךְ וְאָמַר: "וּמִבְּשָׂרִי אֶחְזֶה
 אֱלֹהִים", מֵאֵי וּמִבְּשָׂרִי, וּמֵעֲצָמַי
 מִבְּעֵי לִי? אֵלָּא מִבְּשָׂרִי מִמַּשׁ, וּמֵאֵי
 הוּא? דְּכָתִיב: "וּבֶשֶׂר קָדֵשׁ יַעֲבֹרוּ

מראה אש

לְאַתְרָהּ, שֶׁתְּחֹזֵר אֵלָיו הַמְּלוּכָה הַקְּשׁוּרָה בְּאוֹת
 בְּרִית, וְיֻכַּל לְחֹזֵר לִירוּשָׁלַיִם, וְכֹלָא חַד מְלָה, הִינּוּ
 זֶה שֶׁבִקֵּשׁ "וְהִרְאֵנִי אֶתְּךָ וְאֶת נֹוֹהִי", שֶׁתְּלוּיִים זֶה
 בְּזֶה, עַל-יְדֵי שִׁירָאָה שְׁאוּחֲזוּ כְּכַר בְּשִׁלְמוֹת תְּקוּן
 הַבְּרִית, אֲזוּ יִרְאֶה אֶת בֵּיתוֹ וּמְלֻכוֹתוֹ בִּירוּשָׁלַיִם.

פֶּתַח אֵיךְ קָם אָדָם אַחַר שֶׁהָיָה שָׁם, וְאָמַר: כְּתִיב
 (איוב יט, כו): "וּמִבְּשָׂרִי אֶחְזֶה אֱלֹהִים", מֵאֵי
 וּמִבְּשָׂרִי, וּמֵעֲצָמַי מִבְּעֵי לִי, כִּי עָקַר הָאָדָם הוּא
 הָעֲצָמוֹת שְׁלוֹ, כִּי זֶה מֵה שֶׁנִּשְׁאָר לְאָדָם אַחַר מוֹתוֹ
 זְמַן רַב, וְעַל הָעֲצָמוֹת יֵשׁ גִּידִים וּבָשָׂר, וְלִכֵּן עָקַר
 הָאָדָם הֵם הָעֲצָמוֹת. וְלָמָּה אוֹמֵר דִּיקָא "וּמִבְּשָׂרִי
 אֶחְזֶה אֱלֹהִים"? אֵלָּא מִבְּשָׂרִי מִמַּשׁ, אֵלָּא הַכּוֹנֵה שֶׁל
 "וּמִבְּשָׂרִי אֶחְזֶה אֱלֹהִים", הִינּוּ מִבְּשָׂר הַגּוֹף הַמִּיחָד
 אֲצֵל הָאָדָם, וּמֵאֵי הוּא? דְּכָתִיב (יִרְמְיָהוּ יא, טו):
 "וּבֶשֶׂר קָדֵשׁ יַעֲבֹרוּ מֵעַלְיָךְ", וְכָתִיב (בְּרֵאשִׁית יז, יג):

מֵעַלֶיךָ, וּכְתִיב: "וְהִיְתָה בְרִיתִי
בְּבִשְׂרָכֶם", דִּתְנִיא בְּכֹל זְמַנָּא
דְּאַתְרִישִׁים בַּר נָשׁ בְּהַאי רְשִׁימָא
קְדִישָׁא דְהַאי אַתְּ, מְנִיָּה חָמִי לְקִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, מְנִיָּה מִמֶּשׁ, וְנִשְׁמַתָּא
קְדִישָׁא אֶתְאַחֲדַת בֵּיהּ, וְאִי לָא זָכִי,

מראה אש

"וְהִיְתָה בְרִיתִי בְּבִשְׂרָכֶם", הֵינּוּ שְׂבָשָׁר סוֹבֵב עַל
בְּרִית קִדְשׁ, וְדִיקָא עַל־יְדֵי שְׂזוּכָה לְקִדְשַׁת הַבְּרִית,
שְׂזוּה בְּשָׂר קִדְשׁ, עַל־יְדֵי־זוּה יִזְכָּה לְחַזוֹת אֱלוֹהַּ,
הֵינּוּ שְׂיִתְגַּלָּה אֱלִיו אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. דִּתְנִיא לְמִדְנֹו,
בְּכֹל זְמַנָּא דְאַתְרִישִׁים בַּר נָשׁ בְּהַאי רְשִׁימָא קְדִישָׁא
דְהַאי אַתְּ, בְּכֹל זְמַן שְׁנַרְשֵׁם בְּאָדָם רֶשֶׁם הַקְּדוֹשׁ,
הֵינּוּ כְּשִׁעוּשִׁים לְאָדָם בְּרִית מִלָּה, מְנִיָּה חָמִי
לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְזוּה הוּא יִרְאֶה אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ,
מְנִיָּה מִמֶּשׁ, הֵינּוּ כְּשִׂאָדָם זוּכָה לְעַבֵּר בְּרִית מִלָּה,
מְאֹז גַּעֲשֶׂה כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ,
וְלִהְשִׁיג אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא
אֶתְאַחֲדַת בֵּיהּ, וְנִשְׁמַתוֹ הַקְּדוֹשָׁה מִתְאַחַדַת בּוֹ. וְאִי
לָא זָכִי, וְאִם הוּא אֵינּוּ זוּכָה, הֵינּוּ דְלָא גָטִיר הַאי

דְּלֹא נָטִיר הָאִי אַתְּ, מִנְּה כְּתִיב:
 "מִנְּשִׁמַּת אֱלֹהִים יֵאבְדוּ", דְּהָא
 רְשִׁימָא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא
 אֶתְנָטִיר, וְאִי זְכִי וְנָטִיר לִיה, שְׂכִינְתָּא
 לֹא אֶתְפָּרִישׁ מִנִּיה, אִימַתִּי
 מִתְקִימָא בְּה בַּד אֶתְנַסִּיב, וְהָאִי אַתְּ

מראה אש

אַתְּ, שְׂאִינוּ שׁוֹמֵר אֶת אוֹת בְּרִית קִדְשׁ וּפּוֹגֵם בָּהּ,
 מִנְּה כְּתִיב (איוב ד, ט): "מִנְּשִׁמַּת אֱלֹהִים יֵאבְדוּ",
 עַל-יְדֵי-זֶה מְאָבֵד אֶת נְשִׁמַּתּוֹ, וְאִינוּ זֹכֵה לְרֵאוֹת
 וְלִהְשִׁיג אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, דְּהָא רְשִׁימָא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא לֹא אֶתְנָטִיר, לְפִי שְׁהֲרָשׁם שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, שְׁזֶה אוֹת בְּרִית מִלָּה, אִינוּ שׁוֹמֵר, וְעַל-יְדֵי-
 זֶה אֵין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה בּוֹ. וְאִי זְכִי וְנָטִיר לִיה, וְאִם
 הוּא זֹכֵה וְשׁוֹמֵר עַל בְּרִיתוֹ, שְׂכִינְתָּא לֹא אֶתְפָּרִישׁ
 מִנִּיה, הַשְּׂכִינָה אֵינָה נִפְרָשֶׁת מִמֶּנּוּ. אִימַתִּי מִתְקִימָא
 בְּה, מְתִי מִתְקִימַת אֶצְלוֹ שְׁלֵמוֹת שְׁמִירַת הַבְּרִית?
 בַּד אֶתְנַסִּיב — כְּשִׁמְתַּחְתֵּן, וְהָאִי אַתְּ עֵיל בְּאַתְרֵיהּ,
 וְהַבְּרִית נִכְנַס בְּמִקּוּמוֹ, הֵינּוּ שְׁנַעֲשֶׂה זְוִיג בֵּין יְסוּד
 לְמַלְכוּת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִצּוֹל מִפְּגַם הַבְּרִית הוֹצֵאת

עֵיל בְּאַתְרֵיהּ, [דְּתַנֵּיא מַאי טַעְמָא
 וְא"ו ה"א אֶזְלִין בְּחֻדָּא, אֶלָּא חַד דְּכָר
 וְחַד נוֹקְבָא, אֲשֶׁתְּתַפּוּ בְּחֻדָּא, וְאַקְרִי
 חַד שְׁמָא, כְּדִין חֶסֶד עֲלָא שְׂרִיא
 עֲלֵיהּ, בְּאֵן אֶתְר שְׂרִיא בְּסִטְרָא
 דְּדְכוּרָא. וּמֵאן חֶסֶד — חֶסֶד א"ל

מראה אש

זרע לבטלה, [דְּתַנֵּיא לְמִדְנוּ מַאי טַעְמָא וְא"ו ה"א
 אֶזְלִין בְּחֻדָּא, לָמָּה אוֹת וְא"ו וְאוֹת ה"א הוֹלְכוֹת
 תָּמִיד בְּיַחַד? אֶלָּא חַד דְּכָר אוֹת וְא"ו הִיא כְּנֶגֶד
 הַזְכָּר, שֶׁהוּא זְעִיר אֲנַפִּין, שֵׁשׁ סְפִירוֹת מִחֶסֶד עַד
 יְסוֹד, וְחַד נוֹקְבָא, אוֹת ה"א הִיא כְּנֶגֶד הַנְּקֵבָה,
 שֶׁהִיא הַמְּלָכוֹת, נוֹקְבָא הַזְעִיר אֲנַפִּין, אֲשֶׁתְּתַפּוּ
 בְּחֻדָּא הֵם מִתְחַבְּרִים יַחַד, וְאַקְרִי חַד שְׁמָא, וְהֵם
 נִקְרְאִים בְּשֵׁם אֶחָד, כְּדִין חֶסֶד עֲלָא שְׂרִיא עֲלֵיהּ,
 וְאִזּוּ הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם. כִּי תִכְףּ-וּמִיד
 כְּשֶׁמִתְחַתְּנִים יַחַד שׁוֹרָה עַל הַזּוּג חֶסֶד עֲלִיּוֹן. בְּאֵן
 אֶתְר שְׂרִיא, אֵיפֹה שׁוֹרָה עֵקֶר הַחֶסֶד? בְּסִטְרָא
 דְּדְכוּרָא — אֶצֶל הַזְכָּר, שֶׁהוּא הַזְעִיר אֲנַפִּין, וְלָכֵן
 אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (רֵאשׁ הַשָּׁנָה ו:): אֲשֶׁה בְּעֵלָה

דָּאֲתִי וְנִפְיִק מִחֲכָמָה עֲלָאָה, וְאֲתַעְטֵר
בְּדְכוּרָא, בְּגִין כֶּךָ אֲתַבְּסַמַּת נּוֹקְבָא].

תו תַּנְיִנָן: 'אָלוֹ"ה' הָכִי הוּא א"ל
נְהִירו דְּחֲכָמָתָא, ו' דְּכַר ה'

מראה אש

מִשְׁמָחָה; כִּי אֶצְלוּ נִמְשָׁךְ הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן שְׂיוֹנָק
מִלְמַעְלָה מֵאֲבָא וְאֲמָא, שֶׁהוּא חֲכָמָה וּבִינָה, סוּד
י"ה, וְנִמְשָׁךְ עָלָיו שֶׁהוּא ו', וְהוּא צְרִיף לְהִתְחַבֵּר
עִם בֵּת זִוְגוּ שֶׁהִיא הַמְּלָכוֹת, שְׁזָה וּמָאן חֶסֶד —
אֵיזָה חֶסֶד נִמְשָׁךְ עַל זַעִיר אֲנַפִּין, שֶׁהוּא אוֹת ו' ?
חֶסֶד א"ל דָּאֲתִי וְנִפְיִק מִחֲכָמָה עֲלָאָה, חֶסֶד
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיוֹרֵד מִחֲכָמָה דְּרָף בִּינָה,
וְאֲתַעְטֵר בְּדְכוּרָא, וְנִכְנַס בְּזָכַר שְׁזָה זַעִיר אֲנַפִּין.
בְּגִין כֶּךָ אֲתַבְּסַמַּת נּוֹקְבָא — מִתְּמִלָּאֵת הַמְּלָכוֹת,
שֶׁהִיא ה' אַחֲרוֹנָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה יַחּוּד שְׁלָם].

תו תַּנְיִנָן: עוּד לְמַדְנּוּ 'אָלוֹ"ה' שֵׁם הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא
הַזֶּה, הָכִי הוּא כֶּךָ הוּא, שְׂמַחְבֵּר בְּפִרְצוּף שְׁלָם,
א"ל נְהִירו דְּחֲכָמָתָא — זֶה אוֹר הַחֲכָמָה, שְׂעוּבָרַת
דְּרָף הַבִּינָה, שְׁזָה יַחּוּד י"ה, ו' דְּכַר — זֶה זַעִיר
אֲנַפִּין, תְּפָאֲרַת, הַכְּלוּלָה מִשְׁשׁ סְפִירוֹת — מִחֶסֶד

נִוּקְבָא, אֲשֶׁת־תְּכֹפֵי כַחֲדָא אֱלוֹ"ה אֶקְרִי,
 וְנִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא מֵהַאי אֲתֵר
 אֲתֵאֲחָדָא, וְכֹלָא תִּלְיָא בְּהַאי אַתְּ, וְעַל
 דָּא כְּתִיב: "וּמִבְּשָׂרִי אֶחְזָה אֱלוֹ"ה",
 דָּא שְׁלִימוּתָא דְכֹלָא, "מִבְּשָׂרִי מִמֶּשׁ",

 מְרֵאָה אֵשׁ

עַד יְסוּד. ה' נִוּקְבָא — זוּ הַמְּלָכוֹת בֵּת זִוְגוּ, שֶׁהִיא
 ה' אַחֲרוֹנָה שֶׁל שֵׁם הַיְיָ"ה. נִמְצָא אֲשֶׁת־תְּכֹפֵי כַחֲדָא
 אֱלוֹ"ה אֶקְרִי, כְּשֶׁמִּתְחַבְּרִים יַחַד א"ל שֶׁהוּא הַחֲסֵד,
 אֹר הַחֲכָמָה שֶׁעוֹבְרֵת דְרֹךְ הַבִּינָה, וְנִמְשָׁךְ לְתוֹךְ
 זַעִיר וְנִוּקְבָא — ו"ה, בְּזֶה נִשְׁלַם כָּל הַשֵּׁם, שֶׁהִם
 ד' אוֹתִיּוֹת הַיְיָ"ה בְּרוּךְ הוּא. וְנִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא
 מֵהַאי אֲתֵר אֲתֵאֲחָדָא, וְהַנִּשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה מֵהַמְּקוֹם
 הַזֶּה מִתְאַחֲדֵת יַחַד; כִּי כְּשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל מְדַבֵּק אֶת
 עֲצָמוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא בְּדַבְּקוֹת אֶמֶת, אֲזִי
 נִמְשָׁךְ עָלָיו שֵׁם אֱלוֹ"ה, וְכֹלָא תִּלְיָא בְּהַאי אַתְּ,
 וְהַכֹּל תִּלְוִי בְּאוֹת הַבְּרִית, כְּפִי שְׁזוּכָה לְשֹׁמֵר אֶת
 בְּרִיתוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב, וּבִשְׁבִיל זֶה כְּתוּב: "וּמִבְּשָׂרִי
 אֶחְזָה אֱלוֹ"ה", דָּא שְׁלִימוּתָא דְכֹלָא, זֶה הַשְּׁלֵמוֹת
 הַכִּי עָלְיוֹנָה. וְלָכֵן אָמַר "מִבְּשָׂרִי מִמֶּשׁ", מֵהַאי אֶת

מֵהָאֵי אֵת מִמֶּשׁ, וְעַל דָּא זַכָּאִין אֵינּוּן
 יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין דְּאַחִידֵן בֵּיהּ בְּקִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, זַכָּאִין אֵינּוּן בְּעֵלְמָא דִּין
 וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, עֲלִיהוּ כְּתִיב: "וְאַתֶּם
 הַדְּבָקִים בַּה' וְגו', בְּגִין כֶּךָ "חַיִּים
 כְּלַכֶּם הַיּוֹם".

 מראה אש

מִמֶּשׁ, הֵינּוּ מִבְּשַׂר הַבְּרִית קִדְשׁ, אִם הוּא זוֹכֶה
 לְשֹׁמֵר אוֹתוֹ, וְלֹא לַפְּגָם, חֶס וְשָׁלוֹם, בְּפָגַם הַבְּרִית
 הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, אוּ בִשְׂאֵר עֲרִיוֹת, חֶס וְשָׁלוֹם,
 עַל-יְדֵי-זֶה מְאִיר בּוֹ שֵׁם אֱלֹהֵי. וְעַל דָּא זַכָּאִין אֵינּוּן
 יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין דְּאַחִידֵן בֵּיהּ בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים, שְׁהֵם מִתְאַחֲזִים
 בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, הֵינּוּ עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת תְּקוּן הַבְּרִית, שֶׁהוּא
 בְּשַׂר הַגּוּף, עַל-יְדֵי-זֶה נֶאֱחָזִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. זַכָּאִין
 אֵינּוּן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. עֲלִיהוּ כְּתִיב (דְּבָרִים ד, ד): "וְאַתֶּם
 הַדְּבָקִים בַּה' וְגו', בְּגִין כֶּךָ "חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם";
 כִּי אֵין עוֹד חַיִּים כְּמִי שְׁזוֹכֶה לְתִקּוּן הַבְּרִית, שְׂאֵז
 מְאִיר לוֹ מִחוּ בְּאוֹר עֲלִיוֹן וְנוֹרָא מְאֵד.

אָמַר רַבִּי אַבָּא: וּמָה בְּכָל כֶּף אֲתוּן
 חֲכִימִין, וְאֲתוּן יִתְבִּין הֲכָא,
 אָמְרוּ לֵיהּ: אִי צִפְרָאָה יִתְעַקְרוּ
 מֵאַתְרֵיהּ, לָא יִדְעִין לְאֵן טָאסְן; הֲדָא
 הוּא דְכְתִיב: "כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּה,
 כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְקוֹמוֹ"; וְאַתְרָא דָּא

 מְרָאָה אִשׁ

אָמַר רַבִּי אַבָּא: אָמַר רַבִּי אַבָּא לְבַעַל-הַבַּיִת וּלְבָנָיו
 שְׁהִתְאַכְסֵן אֶצְלוֹ: וּמָה בְּכָל כֶּף אֲתוּן חֲכִימִין,
 אִם אַתֶּם כָּל-כֶּף חֲכָמִים, וְאֲתוּן יִתְבִּין הֲכָא, וְאַתֶּם
 יוֹשְׁבִים פִּה בְּכִפּוּר טְרָשָׁא, אָמְרוּ לֵיהּ, הֲשִׁיבוּ לוֹ:
 אִי צִפְרָאָה יִתְעַקְרוּ מֵאַתְרֵיהּ, לָא יִדְעִין לְאֵן טָאסְן;
 אֲנַחְנוּ רוּאִים כְּשִׁצְפוֹר עוֹקֶרֶת מִהַמְּקוֹם שֶׁהִיא
 רְגִילָה בּוֹ, הִיא אֵינָה יוֹדַעַת לְהִיכֵן לְעוֹף, הֲדָא הוּא
 דְכְתִיב (מְשָׁלִי כו, ח): "כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּה, כֵּן
 אִישׁ נוֹדֵד מִמְקוֹמוֹ"; כְּמוֹ שִׁצְפוֹר נוֹדֶדֶת מִמְקוֹמָהּ,
 הִיא אֵינָה מוּצֵאת יוֹתֵר מְקוֹם לְנוּחַ, כְּמוֹ-כֵן אִישׁ
 כְּשֶׁנוֹדֵד מִמְקוֹמוֹ, אֵינּוּ מוּצֵא כְּבָר מְנוּחַ לְנַפְשׁוֹ, כִּי
 אָדָם רְגִיל לְשֶׁבֶת בְּמְקוֹמוֹ, וְאֵינּוּ חֲפִץ לְלַכֵּת

זְכִי לָן לְאוֹרֵיתָא, וְהֵאֵי אוֹרְחָא דִּילָן
 בְּכָל לַיְלִיא, פְּלָגוֹתָא נִימִין, וּפְלָגוֹתָא
 אֲנָן עֶסְקִין בְּאוֹרֵיתָא, וְכַד אֲנָן קִימִין
 בְּצַפְרָא, רִיחֵי חֲקֵלָא וְנַהֲרֵי מִיָּא נַהֲרִין
 לָן אוֹרֵיתָא, וְאַתִּישְׁבֶּת בְּלַבָּן, וְאַתֵּר
 דָּא הָא דִּינֻהָ לְעִילָא זְמַנָּא חֲדָא,

 מראה אש

ממקום למקום, כמאמרם ז"ל (סוטה מז.): חזן מקום
 על יושביו; ואתרא דא זכי לן לאורייתא, והמקום
 הזה זכה אותנו ללמד תורה, ולכן למה לנו לעבור
 מפה? ! והאי אורחא דילן בכל ליליא, וזה הדרך
 שלנו בכל לילה, פלגותא נימין, בחציו הראשון
 אנחנו ישנים, ופלגותא אנן עסקין באורייתא, ובחצי
 השני אנחנו ערים ועוסקים בתורה. וכד אנן קימין
 בצפרא, וכשאנחנו קמים בבקר מהלמוד, ריחי
 חקלא ריחות השדה, ונהרי מיא ונהרות של מים
 שנמצאים פה, נהרין לן אורייתא, מאירים לנו את
 התורה שלמדנו בלילה, ואתישבת בלבן, והתורה
 מתישבת בלבנו. ולכן כל-כף חשוב לנו המקום
 הזה לגור פה. ואתר דא הָא דִּינֻהָ לְעִילָא זְמַנָּא

וּבִמָּה סֶרְכִי תִרְיִסִין אֶסְתַּלְקוּ בְּהָהוּא
 דִּינָא עַל עֲנָשָׂא דְאֹרִיתָא, וּכְדִין
 אֶשְׁתַּדְלוּתָא דִּילָן יִמְמָא וְלִילִיָּא
 בְּאֹרִיתָא הוּא, וְאֶתְרָא דָּא קָא מְסִיעַ
 לָן, וּמָאן דְּאֶתְפָּרֵשׁ מִכָּאן כְּמָאן
 דְּאֶתְפָּרֵשׁ מִחַיֵּי עֲלָמָא, זְקִיף יְדוּי רַבִּי

 מראה אש

חָדָא, אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה דָּנוּ פַּעַם בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן,
 שֶׁהִיְתָה פֹּה מִגִּפְתָּה. וּבִמָּה סֶרְכִי תִרְיִסִין אֶסְתַּלְקוּ
 בְּהָהוּא דִּינָא עַל עֲנָשָׂא דְאֹרִיתָא, מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ פֹּה
 שְׂרֵי תוֹרָה, שֶׁהָיוּ מִתְרַשְׁלִים מִלְמוֹד הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִדְּוְנוּ בְּמִיתָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.
 וּכְדִין אֶשְׁתַּדְלוּתָא דִּילָן יִמְמָא וְלִילִיָּא בְּאֹרִיתָא
 הוּא, וּמָאן דְּאֶתְפָּרֵשׁ מִתְּמִידִים בְּלְמוֹד הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה יוֹם וְלַיְלָה, וְאֶתְרָא דָּא קָא מְסִיעַ לָן,
 וְהַמָּקוֹם הַזֶּה מְסִיעַ לָנוּ לְלַמֵּד תּוֹרָה, כִּי אֲנַחְנוּ
 נִזְכָּרִים מֵהַ קְרָה לְאֵלוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁגָּרוּ פֹּה — שְׂרֵי
 תּוֹרָה, שֶׁהִתְרַשְׁלוּ מִלְמוֹד תּוֹרָה, שֶׁמְתוּ בְּשִׁבִיל זֶה.
 וּמָאן דְּאֶתְפָּרֵשׁ מִכָּאן כְּמָאן דְּאֶתְפָּרֵשׁ מִחַיֵּי עֲלָמָא,
 וְלָכֵן מִי שֶׁפּוֹרֵשׁ מִהַמָּקוֹם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁפּוֹרֵשׁ מִחַיֵּי

אָבא וּבְרִיךְ לֹזֵן, יִתְּבוּ עַד דְּנַחַר
 יִמְמָא, בְּתַר דְּנַחַר יִמְמָא, אָמְרוּ
 לְאַיִנוּן דְּרִדְקֵי דְקַמְיָהוּ, פּוֹקוּ וְחַמּוּ אִי
 נַחַר יִמְמָא, וְכֹל חַד לִימָא מְלָה חֲדַתָּא
 דְּאֹרִיתָא, לְהֵאִי גִבְרָא רַבָּא, נִפְקוּ
 וְחַמּוּ דְנַחַר יִמְמָא, אָמַר חַד מְנִיָּהוּ,
 זְמִין הֵאִי יוֹמָא אֲשָׁא מְלַעִילָא, אָמַר

 מראה אש

עולם הבא, זקיף ידוי רבי אבא וברוך לזן, הגביה
 רבי אבא את ידיו כלפי מעלה וברך אותם, יתבו
 עד דנחר יממא, וישבו שמה ועסקו בתורה עד
 שהאיר היום. בתר דנחר יממא, אחר שהאיר היום,
 אמרו לאינון דרדקי דקמיהו, אמרו להילדים
 שישבו שמה לפניהם: פוקו וחמו אי נחר יממא,
 צאו וראו אם האיר היום. וכל חד לימא מלה
 חדתא דאוריתא, וכל אחד מכם יגיד איזה חדוש
 בתורה, להאי גברא רבא, לאדם הגדול הזה, הינו
 לרבי אבא. נפקו וחמו דנחר יממא, יצאו בחוץ
 וראו, שכבר האיר היום. אמר חד מניהו, אמר אחד
 מהילדים: זמין האי יומא אשא מלעילא, ביום הזה

אֶחָרָא וּבְהֵךְ בֵּיתָא, אָמַר אֶחָרָא חַד
 סָבָא הָכָא דְזַמִּין הָאִי יוֹמָא לְאַתּוּקְדָא
 בְּנוּרָא דָא, אָמַר רַבִּי אַבָּא: רַחֲמָנָא
 לִישׁוּבָן, תְּוּה וְלֹא יְכִיל לְמַלְלָא, אָמַר
 קוּטְרָא דְהוּרְמָנָא בְּאַרְעָא אֶתְפִּיסַת,
 וְכֵךְ הָוָה דְהָהוּא יוֹמָא חָמוּ חֲבֵרְיָא
 אִפִּי שְׂכִינְתָא וְאַסְתַּחֲרוּ בְּאַשָׁא, וְרַבִּי

 מראה אש

עֲתִידָה לְרֵדֵת אֵשׁ מִלְמַעְלָה. אָמַר אֶחָרָא עָנָה יֶלֶד
 אַחַר וְאָמַר: וּבְהֵךְ בֵּיתָא, וּבְבֵית הַזֶּה, אָמַר אֶחָרָא
 עָנָה יֶלֶד אַחַר: חַד סָבָא הָכָא דְזַמִּין הָאִי יוֹמָא
 לְאַתּוּקְדָא בְּנוּרָא דָא, זִקֵּן אֶחָד שְׁנַמְצָא עֲכָשׁוּ כָּאֵן
 יִשְׂרָף בְּאַשׁ פּוּה. אָמַר רַבִּי אַבָּא: רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן,
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַצִּילֵנוּ, כִּי אָסוּר לְדַבֵּר פְּכָה,
 כְּמֵאמָרִם ז"ל (ויקרא רבה, פרשה כא, סימן י'), שְׁלֹא
 לַתֵּן פֶּתַח־חַוֹן פֶּה לְשֹׁטֵן. תְּוּה וְלֹא יְכִיל לְמַלְלָא, תָּמָה
 רַבִּי אַבָּא, וְלֹא יְכוּל לְדַבֵּר מִפֶּחַד שְׁלֹא יִקְרָה אֵיזָה
 אָסוּן. אָמַר קוּטְרָא דְהוּרְמָנָא בְּאַרְעָא אֶתְפִּיסַת, אָמַר
 רַבִּי אַבָּא: אֵשׁ וְעָשָׁן הֲרִשׁוּת יִרְדוּ מִהַשָּׁמַיִם לְאַרְצָא,
 וְכֵךְ הָוָה דְהָהוּא יוֹמָא חָמוּ חֲבֵרְיָא אִפִּי שְׂכִינְתָא

אֲבָא אֶתְלֵהִיטוּ אַנְפוּי כְּנוֹרָא
 מַחְדוֹתָא דְאוּרִיתָא; תְּנָא כֹּל הֵהוּא
 יוֹמָא לָא נִפְקוּ כְּלָהוּ מִבֵּיתָא, וּבֵיתָא
 אֶתְקַטְר בְּקִיטְרָא, וְהוּוּ חֲדַתָּן מְלִי
 בְּגוּיָהוּ, כְּאֵלוּ קִבְלוּ הֵהוּא יוֹמָא
 אוּרִיתָא מִטְוֹרָא דְסִינֵי, בְּתֵר

 מראה אש

וְאֶסְתַּחֲרוּ בְּאֶשָּׁא, וְכֵךְ הָיָה, שְׁבִיּוֹם הֵהוּא יִרְדָּה
 הַשְּׂכִינָה לְחֹדֶר הֵהוּא, וְהָיוּ מְסַבְּבִים בְּאֶשׁ רוּחָנֵי,
 שְׁכֹלָם הִרְגִישׁוּ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּגִלּוּי
 רַב וְנוֹרָא מְאֹד. וְרַבֵּי אֲבָא אֶתְלֵהִיטוּ אַנְפוּי כְּנוֹרָא
 מַחְדוֹתָא דְאוּרִיתָא; וְלִרְבֵּי אֲבָא נִתְאַדְמוּ פָּנָיו כְּאֶשׁ
 מִשְׁמַחַת הַתּוֹרָה שֶׁהִיְתָה שֵׁם. תְּנָא לְמִדְנּוּ, כֹּל הֵהוּא
 יוֹמָא לָא נִפְקוּ כְּלָהוּ מִבֵּיתָא, אֲשֶׁר כֹּל הַיּוֹם הַזֶּה
 הֵם לֹא יֵצְאוּ מִהַבַּיִת, וּבֵיתָא אֶתְקַטְר בְּקִיטְרָא,
 וְהַבַּיִת נִתְקַשֵּׁר בְּעֶשֶׂן וְאֶשׁ, כִּי הִרְגִישׁוּ אֶת אֲמַתַּת
 מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּגִלּוּי רַב מְאֹד, וְהוּוּ חֲדַתָּן מְלִי
 בְּגוּיָהוּ, כְּאֵלוּ קִבְלוּ הֵהוּא יוֹמָא אוּרִיתָא מִטְוֹרָא
 דְסִינֵי, וְהָיוּ הַדְּבָרִים שֶׁחֲדָשׁוּ בַתּוֹרָה מְאִירִים
 וְשִׂמְחִים בְּעֵינֵיהֶם כְּאֵלוּ קִבְלוּ הַיּוֹם אֶת הַתּוֹרָה

דְּאֶסְתְּלִקוּ, לֹא הוּוּ יִדְעֵי אִי הָוּה יִמְמָא
 וְאִי הָוּה לִילִיָא, אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּעוּד
 דְּאֲנָן קְיָמִין, לִימָא כָּל חַד מִינָן מְלָה
 חֲדָתָא דְחֲכָמָתָא, לְאֶקְשָׂרָא טִיבוּ
 לְמֵאֲרִיָּה דְבֵיתָא מְרִיָּה דְהַלּוּלָא.

פְּתַח חַד וְאָמַר: "אֲשֶׁרִי תִבְחַר

מְרָאָה אֵשׁ

בְּהַר סִינִי. בְּתַר דְּאֶסְתְּלִקוּ, לֹא הוּוּ יִדְעֵי אִי הָוּה
 יִמְמָא וְאִי הָוּה לִילִיָא, אַחַר שְׁנַסְתְּלִקוּ הָאֵשׁ וְעֵנָן
 הָעֵשָׂן, לֹא יָדְעוּ אִם זֶה יוֹם אוֹ אִם זֶה לַיְלָה, מְרַב
 דְּבִקּוּת בְּאוּר אֵין סוּף, שְׁהָאִיר שָׁם בְּהָאֲרָה נוֹרָאָה
 וְנִפְלְאָה מְאֹד. אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּעוּד דְּאֲנָן קְיָמִין,
 בְּעוּד שְׁאַנְחָנוּ נִמְצְאִים פַּה בְּחֻדְרֵי הַזֶּה, לִימָא כָּל
 חַד מִינָן מְלָה חֲדָתָא דְחֲכָמָתָא, שְׁיַגִּיד כָּל אֶחָד
 מֵאַתְנֹו דְּבַר חֻדְשׁ בְּחֲכָמַת הַתּוֹרָה, לְאֶקְשָׂרָא טִיבוּ
 לְמֵאֲרִיָּה דְבֵיתָא מְרִיָּה דְהַלּוּלָא, כְּדֵי לְקַשֵּׁר עִם
 דְּבַרֵי הַתּוֹרָה אֶת הַבַּיִת הַזֶּה, וְנַעֲשֶׂה טוֹבָה לְבַעַל
 הַבְּרִית.

פְּתַח חַד וְאָמַר: פְּתַח אֶחָד מֵהֶם לְפָרֵשׁ (תְּהֵלִים סה,
 ה): "אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתְקַרֵב יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ" וְגו'.

וּתְקַרְבַּי שֶׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ" וְגו'. בְּקִדְמִיתָא
 חֲצֵרֶיךָ, לְבַתֵּר בֵּיתֶךָ, וּלְבַתֵּר הַיְכָלֶךָ,
 דָּא פְּנִימָאָה מִן דָּא, וְדָא לְעִילָא מִן
 דָּא, יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ בְּקִדְמִיתָא, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר: "וְהָיָה הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן

 מְרָאָה אֵשׁ

וְשָׂאֵל בְּקִדְמִיתָא חֲצֵרֶיךָ לְמָה קָדָם כְּתוּב "חֲצֵרֶיךָ",
 לְבַתֵּר וְאַחֲרֵי-כֵן כְּתוּב בֵּיתֶךָ, וּלְבַתֵּר אַחֲרֵי-כֵן כְּתוּב
 הַיְכָלֶךָ, אֵלָּא דָּא פְּנִימָאָה מִן דָּא, הַבַּיִת הוּא פְּנִימִי
 מִן הַחֲצֵר, וְדָא לְעִילָא מִן דָּא, וְהַיְכָל לְפָנִים מִן
 הַבַּיִת, הֵינּוּ כִּי יֵשׁ מְדֻרְגָּה לְמַעְלָה מִמְדֻרְגָּה, יִשְׁכֵּן
 חֲצֵרֶיךָ בְּקִדְמִיתָא, אֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוּכָה לְהִיּוֹת קָדָם
 בְּחֲצֵרֶיךָ, שְׂגָם בְּחוּץ הוּא כְּבָר מְרָגִישׁ אֶת אֲמַתַּת
 מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, כְּמוֹ שְׂכַתוּב
 (יִשְׁעִיָּה ד, ג): "וְהָיָה הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַיִם
 קָדוֹשׁ יֹאמֵר לוֹ"; צִיּוֹן זֶה סוּד "יְסוּד", יְרוּשָׁלַיִם
 זֶה סוּד "מְלָכוֹת", אֲפֹלוּ מִי שְׂנִשְׂאָר וְנוֹתָר בְּחוּץ,
 שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲצֵר, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא דְּבוּק בְּאֵין
 סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּמִתְדַבֵּק בְּשְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 "קָדוֹשׁ יֹאמֵר לוֹ", כִּי זֶה עֵקֶר הַקְּדוּשָׁה, שְׂאָף שֶׁהוּא

וְהִנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַיִם קְרוֹשׁ יֹאמַר לוֹ׃
 נִשְׁבְּעָה בְטוֹב בֵּיתְךָ לְבַתֶּר, כְּמָה
 דָּאת אָמַר: "בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת",
 הַחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת לֹא כְּתִיב, דָּאי
 כְּתִיב חָכִי, הוּא מִשְׁמַע דְּחֻכְמָה בַּיִת
 אֶקְרִי, אֶלֹא כְּתִיב: בְּחֻכְמָה יִבְנֶה
 בַּיִת, הִינּוּ דְכְּתִיב: "וְנָחַר יֵצֵא מֵעֵדֶן

 מראה אש

בַּחוּץ בְּחֻצְרֵיךָ, הוּא מִיַּחַד בֵּין יְסוּד לְמַלְכוּת,
 נִשְׁבְּעָה בְטוֹב בֵּיתְךָ לְבַתֶּר, וְאַחֲר־כֵּן הוּא נִכְנָס אֶל
 תוֹךְ הַבַּיִת, שְׁזֵה הַזְעִיר אֲנַפִּין, וְשׁוֹבֵעַ מִטּוֹבוֹ, כְּמָה
 דָּאת אָמַר, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (מְשָׁלִי כד, ג): "בְּחֻכְמָה יִבְנֶה
 בַּיִת", הַחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת לֹא כְּתִיב, הִינּוּ לֹא כְּתוּב
 הַחֻכְמָה עִם ה', כְּאֵלוֹ הַחֻכְמָה הִיא הַבּוֹנֶה אֶת
 הַבַּיִת, זֹאת אוֹמַרְת שֶׁהַחֻכְמָה הִיא הַמְּשַׁתְּלֻטָּת עַל
 הַתְּפָאֶרֶת בְּכַח, דָּאי כְּתִיב חָכִי, אִם הָיָה כְּתוּב כֵּן:
 הַחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת, הוּא מִשְׁמַע הָיָה נִשְׁמַע דְּחֻכְמָה
 בַּיִת אֶקְרִי, שֶׁהַחֻכְמָה נִקְרְאת בַּיִת, שְׁהִיא בּוֹנֶה
 אוֹתוֹ, אֶלֹא כְּתִיב: בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת, אֶלֹא כְּתוּב
 בְּחֻכְמָה — עִם ב', הִינּוּ דְכְּתִיב (פְּרָאשִׁית ב, י):

לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וְגו'; קְדוֹשׁ הַיְכָלָךְ
 לְבַתֵּר, דָּא הוּא שְׁלִימוֹ דְכָלָא דְהָכִי
 תְּגִינֵן מֵהוּ הַיְכָל, כְּלוּמַר ה"י כ"ל הָאִי
 וְהָאִי, וְכָלָא אֲשֶׁתְּלִים כְּחָדָא.

מראה אש

"וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וְגו'; שְׁזוֹ
 הַתְּפָאֲרֵת, שֶׁהוּא הַבַּיִת, מְקַבֵּלֵת מֵעֵדֶן עֲלָאָה, שֶׁהִיא
 הַחֲכָמָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה הִיא מְשַׁפֵּעַת לְמַלְכוּת שֶׁהִיא
 הַגֶּן, וְלִכֵּן הַתְּפָאֲרֵת נִקְרְאת בַּיִת, שֶׁהִיא מוֹשְׁכַת אֹר
 מִהַחֲכָמָה, שֶׁהִיא עֲדוּנָא דְנַחְלָא, וְאַחֲר־כֵּן הִיא
 מוֹסֶרֶת אֶת זֶה לְגֵן, שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת. קְדוֹשׁ הַיְכָלָךְ
 לְבַתֵּר, וְאַחֲר־כֵּן מִהַחֲצֵר לַבַּיִת, וּמִהַבַּיִת נִכְנָס
 לְהַיְכָל, שֶׁהִיא הַבַּיִתָּה, שֶׁהִיא מְקַבֵּלֵת מִהַחֲכָמָה, דָּא
 הוּא שְׁלִימוֹ דְכָלָא — זוֹ הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הַכֹּל, דְהָכִי
 תְּגִינֵן כִּי כָּךְ לְמִדְנֵי מֵהוּ הַיְכָל, מֵהַכְּפֻנָה שֶׁל סוּד
 מַלְתַּת הַיְכָל, כְּלוּמַר ה"י כ"ל הִינוּ מַלְתַּת הַיְכָל
 נוֹטְרִיקוֹן שְׁתֵּי תַבּוּת: ה"י כ"ל, הָאִי וְהָאִי, הִינוּ
 יְסוּד וּמַלְכוּת, ה"י זֶה מַלְכוּת, כ"ל זֶה יְסוּד,
 וְחַבּוּרָם יַחַד — זֶה זְוִיג בֵּין זְעִיר אֲנַפִּין לְנוֹקְבָא,
 וְכָלָא אֲשֶׁתְּלִים כְּחָדָא, אִם הֵם מְקַבְּלִים מֵאַבָּא

רִישָׁא דְקָרָא מַה מּוֹכַח דְכִתְיִב:
 "אֲשֶׁרִי תִבְחַר וְתִקְרַב יִשְׁכֵּן
 חֲצִרֵיךְ", הַאי מֵאֵן דְאֶקְרִיב בְּרִיה
 קְרַבְנָא קָמִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, רַעְוָא
 דְקְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּהַהוּא קְרַבְנָא,
 וְאֶתְרַעֵי בֵּה וְקָרִיב לִיה, וְשׂוּי מְדוּרִיה

 מְרָאָה אִשׁ

וְאִמָּא, עַל־יְדִי־זָה כָּל הַפְּרָצוּפִים מִתְאַחֲדִים
 וּמְשַׁתְּלָמִים יַחַד, שְׁהֵם אָבָא וְאִמָּא, זְעִיר וְנוֹקְבָא,
 וְנִמְשָׁךְ שְׁפַע אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת אֱלֻקוֹת עַל הָאָדָם.

רִישָׁא דְקָרָא מַה מּוֹכַח, הַתְחַלַּת הַפְּסוּק מַה זֶה
 מְכוּוֹן, דְכִתְיִב: "אֲשֶׁרִי תִבְחַר וְתִקְרַב יִשְׁכֵּן
 חֲצִרֵיךְ, אֲלָא הַפְּסוּק סוֹבֵב הַאי מֵאֵן דְאֶקְרִיב בְּרִיה
 קְרַבְנָא קָמִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, כָּל מִי שְׁמִכְנִיס אֶת
 בְּנוֹ לְבְרִית מִלָּה, כְּאֵלוֹ הַקְּרִיב אוֹתוֹ קְרַבְן
 לְהַקְדוּשׁ־בְרוּךְ־הוּא. רַעְוָא דְקְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא
 בְּהַהוּא קְרַבְנָא, וְאֶתְרַעֵי בֵּה וְאִז מִתְעוֹרֵר רְצוֹן עַלְיוֹן
 שֶׁל הַקְדוּשׁ־בְרוּךְ־הוּא, וְשִׁמְח עִמוֹ, וְקָרִיב לִיה,
 וּמְקָרַב אוֹתוֹ, וְשׂוּי מְדוּרִיה בְּתַרְיִן אֲדַרְיִן, וְשִׁם אֶת

בְּתֵרִין אֲדַרְיִן, וְאֶחִיד לְהֵאֵי וּלְהֵאֵי,
 דְּאֵינִון תְּרִין אֶתְקִשְׁרוּ בְּחֻדָּא, דְּכְתִיב:
 "יִשְׁכֵּן חֲצַרְיָה", חֲצַרְיָה וְדֵאֵי תְרִי,
 בְּגִינֵי כֶּף חֲסִידֵי קֳדָמָאֵי סְבָאן דְּהֶכָּא
 כִּד מִקְרִיבִין בְּנִיהוּ לְקֶרְבְּנָא דָּא,
 פְּתַחֵי וְאִמְרֵי "אֲשֵׁרִי תִבְחַר וְתִקְרַב

מראה אש

מְדוּרוּ בְּשַׁנֵּי הַיְכָלוֹת, שְׁהֵם: יְסוּד וּמַלְכוּת, צִיּוֹן
 וִירוּשָׁלַיִם, וְאֶחִיד לְהֵאֵי וּלְהֵאֵי, וְהוּא אָחוּז מִכָּאן
 וּלְכָאן, דְּאֵינִון תְּרִין אֶתְקִשְׁרוּ בְּחֻדָּא, הֵינּוּ עַל-יַדֵּי
 בְרִית מִלָּה, שֶׁהוּא חֲתוּף וּפְרִיעָה, מִתְחַבְּרִים יַחַד
 יְסוּד וּמַלְכוּת, דְּכְתִיב: "יִשְׁכֵּן חֲצַרְיָה", לְשׁוֹן רַבִּים,
 חֲצַרְיָה וְדֵאֵי תְרִי, הֵינִינוּ חֲצַרְיָה בְּלְשׁוֹן רַבִּים זֶה
 שְׁתֵּים, נֶגֶד יְסוּד וּמַלְכוּת, שְׁנַעֲשֶׂה הַיְחוּד בְּעַת
 בְרִית מִלָּה. בְּגִינֵי כֶּף בְּשָׁבִיל זֶה, חֲסִידֵי קֳדָמָאֵי
 חֲסִידִים הָרֵאשׁוֹנִים, סְבָאן דְּהֶכָּא זְקַנְיָהֶם שֶׁל אֱלוֹ
 שָׁגְרוּ כָּאן בְּכֹפֶר טְרָשָׁא, כִּד מִקְרִיבִין בְּנִיהוּ לְקֶרְבְּנָא
 דָּא, כְּשֶׁהֵיוּ מִקְרִיבִין אֶת בְּנֵיהֶם לְקֶרְבַּן זֶה, הֵינּוּ
 כְּשֶׁעָשׂוּ בְרִית מִלָּה לְבְנֵיהֶם, פְּתַחֵי וְאִמְרֵי פְתַחוּ
 וְאָמְרוּ אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה לְפָנֵי קִיּוֹם מִצּוֹת בְרִית

יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ, אֵינּוֹן דְּקִימֵי עֲלִיהוּ
 אֲמַרִי "נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ קְדוֹשׁ
 הַיְכָלְךָ", לְבַתֵּר מְבָרְךָ: "אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ
 בְּמִצּוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ בְּבְרִיתוֹ שֶׁל
 אֲבֵרָהָם אֲבִינוּ, וְאֵנּוֹן דְּקִימֵי עֲלִיהוּ
 אֲמַרִי: כָּשֶׁם שֶׁהַכְּנִסְתָּו לְבְרִית וְכוּ',

 מראה אש

מילה: "אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך", הינו
 אשרי התינוק, שעל-ידי המילה תבחר בו אלה
 הקדוש-ברוך-הוא, ותקרב אותו לשכן בחצריך.
 אינון דקימי עליהו אמרי, ואלו שעומדים שמה
 בעת הברית, אומרים ביחד: "נשבעה בטוב ביתך
 קדוש היכלך", שגם אנחנו נזכה לשבע מטוב
 ביתך והיכלך, הינו להכניס ולהתענג בבית קדשך
 והיכל קדש קדשים, המשכת האור הגנוז שנתגלה
 עכשו בעת החתונה והפריעה. לבתר ואחר-כך
 מברך: "אשר קדשנו במצותיו וצונו להכניסו
 בבריתו של אברהם אבינו. ואנון דקימי עליהו
 אמרי, ואלו שעומדים אז בעת הברית אומרים
 בקול רם ומברכים אותו: כשם שהכניסתו לברית

וּתְנִינָן בְּקִדְמִיתָא לְבַעֵי בַר נֶשׁ רַחֲמִין
 עָלֶיהָ, וּלְבַתָּר עַל אַחֲרָא, דְּכַתִּיב:
 "וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ" בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתָּר
 וּבְעֵד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל, וְאַנָּן אֹרְחָא
 דָּא נְקֻטִינָן, וְהַכִּי שְׁפִיר וְחַזִּי לְקַמָּן.

 מראה אש

וכו' [עין] (שבת קלז:): אבי הבן אומר: "אשר קדשנו
 במצותיו וצונו להכניסו בבריתו של אברהם
 אבינו". העומדים אומרים: "כשם שנכנס לברית,
 כך יכנס לתורה, לחפה ולמעשים טובים". ותנינן
 ולמדנו בקדמיתא לבעי בר נש רחמין עליה, קדם
 צריך האדם לבקש רחמים על עצמו, [זה שאומרים
 קדם על עצמו "נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך],
 ולבתר על אחרא, ואחר-כך מברכים את התינוק
 הנמול: "כשם שנכנס לברית, כן יכנס לתורה,
 לחפה ולמעשים טובים. דכתיב (ויקרא טז, ו): "וכפר
 בעדו" בקדמיתא — בהתחלה, ולבתר — ואחר-
 כך: ובעד כל קהל ישראל, ואנן אורחא דא נקטינן,
 ואנחנו קבלנו על עצמנו דרך זו לנהג כך, קדם
 להתפלל על עצמו ואחר-כך לברך את אחרים.

אָמַר רַבִּי אֲבָא וְדַאי כֶּךָ הוּא וַיֵּאוֹת
 מְלָה, וּמֵאֵן דְּלֵא אָמַר הָכִי,
 אֲפִיק גְרַמְיָה מֵעֶשֶׂר חֲפוֹת דְּזַמִּין
 קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ לְצַדִּיקָא
 בְּעֵלְמָא דְאֵתִי, וְכִלְהוּ מִתְקַשְׁרֵן בְּהַאי,
 וּבְגִינֵי כֶּךָ עֲשָׂרָה מְלֵי דְמַהִימְנוּתָא

 מראה אש

וְהָכִי שְׁפִיר וְחַזִּי לְקַמֵּן, וְדָבַר זֶה יָפָה וְטוֹב בְּעֵדְנֵנוּ.
 אָמַר רַבִּי אֲבָא וְדַאי כֶּךָ הוּא וַיֵּאוֹת מְלָה: וְדַאי כֶּךָ
 הוּא הָאֵמֶת, וַיָּפָה הַמְנַהֵג הַנִּפְלֵא הַזֶּה לֹאמֹר
 אֵת הַפְּסוּק (מִתְהִלִּים סה, ה): "אֲשֶׁרִי תִבְחַר וְתִקְרַב
 יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ, נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ קְדוֹשׁ הַיְכָלְךָ";
 וּמֵאֵן דְּלֵא אָמַר הָכִי, וּמִי שְׂאִינוּ אוֹמַר כֶּךָ, הִינוּ
 שְׂאִינוּ אוֹמַר אֵת הַפְּסוּק הַזֶּה, אֲפִיק גְרַמְיָה מֵעֶשֶׂר
 חֲפוֹת דְּזַמִּין קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ לְצַדִּיקָא
 בְּעֵלְמָא דְאֵתִי, מוֹצִיא אֵת עֲצָמוּ מִהַעֲשֶׂר חֲפוֹת
 שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לַעֲשׂוֹת לְצַדִּיקִים בְּעוֹלָם
 הַבָּא. וְכִלְהוּ מִתְקַשְׁרֵן בְּהַאי, כִּי כָּל הָעֶשֶׂר חֲפוֹת
 נִקְשְׁרוֹת בְּזֶה הַפְּסוּק, שֵׁישׁ בּוֹ עֶשֶׂר תִּבּוֹת. וּבְגִינֵי
 כֶּךָ עֲשָׂרָה מְלֵי דְמַהִימְנוּתָא אֵת בְּהַאי קְרָא,

אֵיִת בְּהֵאֵי קָרָא, אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתְקַרֵב
 יִשְׁכֵּן חֲצַרְיָךְ נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ
 קָדוֹשׁ הַיְכָלְךָ, וְכָל מַלְאָה וּמַלְאָה חַד חֲפָה
 אֶתְעַבֵּיד מְנָה, זָפָאָה חוּלְקִיכוֹן
 בְּעֶלְמָא דִּין וּבְעֶלְמָא דְאֵתִי, דְהָא
 אֲוֵרִיתָא מִתְקַשְׂרָא בְּלִבִּיכוֹ, כְּאֵלוֹ
 קִימִיתוּ בְּגוֹפִיכוֹ בְּטוֹרָא דְסִינֵי

 מראה אש

ובשביל זה יש בפסוק הזה עשר תבות של אמונה,
 שמרמזות על העשר ספירות, שהן עקר האמונה:
 אשרי הוא כתר, תבחר הוא חכמה, ותקרב הוא
 בינה, ישכן הוא חסד, חצריך הוא גבורה, נשבעה
 הוא תפארת, בטוב זה נצח, ביתך הוא הוד, קדוש
 זה יסוד, היכלך הוא מלכות. וכל מלה ומלה חד
 חפה אתעביד מנה, מכל תבה נעשה מזה חפה
 נפרדת, שזו ספירה אחת. זפאה חולקיכון בעלמא
 דין ובעלמא דאתי, אשריכם ואשרי חלקכם בעולם
 הזה ובעולם הבא, דהא אורייתא מתקשרא בלביכו,
 שהרי התורה מקשרת בלבכם, כאלו קימיתו
 בגופיכו בטורא דסיני בשעתא דאתיהיבת אורייתא

בְּשִׁעַתָּא   דְּאֵתִיחִיבַת   אֹרִיתָא
לְיִשְׂרָאֵל.

פְּתַח אִידָךְ וְאֹמַר: "מִזְבַּח אֲדָמָה
תַּעֲשֶׂה לִּי, וְזִבְחַת עָלָיו אֶת
עֲלֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלֵמֶיךָ" וְגו'. תֵּאנָא כָּל
מָאן דְּקָרִיב בְּרִיחַ לְקָרְבָּנָא דָּא, כְּאֵלּוּ
אֲקָרִיב כָּל קָרְבָּנִין דְּעֵלְמָא לְקַמִּיחַ
דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֵאלּוּ בְּנֵי

מראה אש

לְיִשְׂרָאֵל, כְּאֵלּוּ עֲמַדְתֶּם בְּעֲצַמְכֶם בְּגוֹפְכֶם הַגִּשְׁמִי
עַל הַר סִינַי, בְּשַׁעַת שְׁנַתֵּן הַקְּדוּשָׁא בְּרוּךְ-הוּא אֶת
הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל.

פְּתַח אִידָךְ פְּתַח אָדָם אַחַר וְאֹמַר עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת
כ, כא): "מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִּי, וְזִבְחַת עָלָיו
אֶת עֲלֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלֵמֶיךָ" וְגו'. תֵּאנָא כָּל מָאן דְּקָרִיב
בְּרִיחַ לְקָרְבָּנָא דָּא, כָּל מִי שְׁמִקְרִיב אֶת בְּנוֹ לְקָרְבָּן
זֶה, שֶׁהוּא בְּרִית מִלָּה, כְּאֵלּוּ אֲקָרִיב כָּל קָרְבָּנִין
דְּעֵלְמָא לְקַמִּיחַ דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נַחֲשָׁב לוֹ כְּאֵלּוּ
הַקָּרִיב כָּל הַקָּרְבָּנוֹת שְׁבַעוּלָם לְפָנַי הַקְּדוּשָׁא בְּרוּךְ-

מִדְבַּחַּא שְׁלִימַתָּא קָמִיהּ, בְּגִינֵי כֶּף
 בְּעֵי לְסִדְרָא מִדְבַּחַּא בְּמֵאנָא חַד מְלִיא
 אֲרַעָא, לְמַגְזֹר עָלֶיהָ הָאֵי קִימָא
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֶתְחַשִּׁיב קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, כְּאֵלּוּ אֲדַבַּח עָלֶיהָ עֲלֹן וְקִרְבָּנִין
 עֲאָנָא וְתוֹרֵי, וְנִיחָא לִיהּ יִתִּיר מִכְּלָהּוּ,

מראה אש

הוא, וכאלו בני מדבחה שלימתא קמיה, וכאלו
 בנה מזבח שלם לפני הקדוש-ברוך-הוא. בגיני כף
 בעי לסדרא מדבחה במאנא חד מליא ארעא,
 בשביל זה צריכים להכין מזבח, הינו כלי מלא
 עפר, למגזר עליה האי קימא קדישא, להכניס בזה
 את הערלה [וכך נוהגים כל המוהלים היראים
 והשלמים, שמכינים קדם הברית צלחת עם עפר,
 כדי לשם שמה את הערלה שחותכים, ונחשב
 כאלו שמו שם מזבח אדמה]. ואתחשיב קמי
 קדשא בריך הוא, כאלו אדבח עליה עלון וקרבנין
 עאנא ותורי, והדבר הזה נחשב לפני הקדוש-ברוך-
 הוא, כאלו זבח עליו עולות וזבחים של צאן ובקר,
 וניחא ליה יתיר מכלהו, ויש להקדוש-ברוך-הוא

דְּכַתִּיב: "וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֲלֹתֶיךָ וְאֶת
 שְׁלַמֶיךָ" וְגו'. "בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
 אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי", מֵהוּ אֶזְכִּיר אֶת
 שְׁמִי? דָּא מִיִּלְהָ, דְּכַתִּיב בְּהַ: "סוּד
 הוֹי" ה לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם"; הֵאִי

מראה אש

נִיחָא מֵהֶבְרִית מִיִּלְהָ, יוֹתֵר מִכָּל הַקְּרָבָנוֹת, דְּכַתִּיב
 "מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִּי, וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֲלֹתֶיךָ
 וְאֶת שְׁלַמֶיךָ" וְגו'. וְכָתוּב אַחֲר־כֵּן: "בְּכָל הַמָּקוֹם
 אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי", מֵהוּ אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי? דָּא
 מִיִּלְהָ, זֶה סוּד שֵׁם הוֹי"ה, שְׁנַחֲקֵק בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ
 בְּעַת בְּרִית מִיִּלְהָ, דְּכַתִּיב בְּהַ (תְּהִלִּים כה, יד): "סוּד
 הוֹי" ה לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם"; כִּי בְּתוֹךְ הֶבְרִית
 קֹדֶשׁ נַחֲקֵק שֵׁם הוֹי"ה. וְזֶה פְּרוּשׁ הַפְּסוּק: "מִזְבַּח
 אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִּי, וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֲלֹתֶיךָ וְאֶת
 שְׁלַמֶיךָ, אֶת צֹאנֶךָ וְאֶת בְּקָרְךָ, בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
 אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי, אָבוּא אֵלֶיךָ וּבִרְכָתֶיךָ", אֶף-עַל-פִּי
 שְׁאִמְרַתִּי לָךְ מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִּי, וְתִקְרִיב עָלָיו
 כָּל הַקְּרָבָנוֹת, עִם כָּל זֹאת מִצּוֹת מִיִּלְהָ חֲשׁוּבָה יוֹתֵר
 אֶצְלִי, כִּי בְּהִזְכָּרַת שְׁמִי שָׁם, אָבוּא אֵלֶיךָ וּבִרְכָתֶיךָ.

מִזְבַּח אֲדָמָה וְדָאֵי כְּמַה דְּאֲמִינָא,
 בְּתַרִּיהַ מַה כְּתִיב, "וְאִם מִזְבַּח אֲבָנִים
 תַּעֲשֶׂה לִּי", רִמְזוּ לְגִיּוֹרָא כַּד אֲתַגְיֵר,
 דְּאִיהוּ מֵעַם קָשִׁי קָדְל וְקָשִׁי לְבָא, הֵאִי
 אֲקָרִי מִזְבַּח אֲבָנִים, לֹא תִבְנֶה אֶתְהֶן
 גְּזִית — מֵאִי הוּא, דְּבַעֵי לְאַעְלָא לִי
 בְּפִלְחָנָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא יִגְזֵר

מראה אש

הֵאִי מִזְבַּח אֲדָמָה וְדָאֵי כְּמַה דְּאֲמִינָא, הַפְּסוּק הַזֶּה
 וְדָאֵי הוּא כְּמוֹ שֶׁפִּרְשְׁנוּ. בְּתַרִּיהַ מַה כְּתִיב, מַה
 כְּתוּב אַחַר הַפְּסוּק הַזֶּה: "וְאִם מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה
 לִּי", הַפְּסוּק הַזֶּה הוּא רִמְזוּ לְגִיּוֹרָא כַּד אֲתַגְיֵר —
 לְגַר שְׂמֵתְגִיר, דְּאִיהוּ מֵעַם קָשִׁי קָדְל וְקָשִׁי לְבָא,
 שְׂבָא מֵעַם קָשֶׁה עֲרָף וְקָשֶׁה לֵב, שְׁהִם אַמּוֹת
 הָעוֹלָם, שְׂטָבְעִים רַע, וְלִבָּם קָשֶׁה כְּאֶבֶן. הֵאִי אֲקָרִי
 מִזְבַּח אֲבָנִים, הַבְּרִית מִלָּה שְׂעוֹשִׂים לְגַר, זֶה נִקְרָא
 מִזְבַּח אֲבָנִים, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בָּא מֵעַם קָשֶׁה כְּאֶבֶן,
 וְקָשֶׁה לוֹ לְפָרֵשׁ מְסוּרֵי הָרַע שֶׁהִרְגִיל אֶת עַצְמוֹ. לֹא
 תִבְנֶה אֶתְהֶן גְּזִית — מֵאִי הוּא, וּמַה הַפְּרוּשׁ שֶׁל
 הַמֶּשֶׁךְ הַפְּסוּק? אֵלָּא דְּבַעֵי לְאַעְלָא לִי בְּפִלְחָנָא

יִתִּיחַ עַד דִּינִישֵׁי פִלְחָנָא אַחֲרָא דְעֵבֵד
 עַד הֶכָּא, וְיַעֲדִי מְנִיחָא הַהוּא קִשְׁיֹ
 דְלִבָּא, וְאִי אֲתַגְזֹר וְלֹא אַעֲדִי מְנִיחָא
 הַהוּא קִשְׁיֹ דְלִבָּא, לְמִיעֵל בְּפִלְחָנָא
 קְדִישָׁא דְקֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הֲרִי הוּא
 בְּהַאי פְּסִילָא דְאַבְנָא, דְגִזְרִי לִיחַ
 מִהַאי גִיסָא וּמִהַאי גִיסָא, וְאַשְׁתֹּאֵר

 מראה אש

דְקֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֶלָּא שְׁצָרִיכִין בְּהַתְחַלָּה
 לְהַכְנִיסוּ בְּעִבּוּדַת הַקְדוּשָׁא-בְרוּךְ-הוּא מְעַט מְעַט,
 וְלֹא יִגְזֹר יִתִּיחַ עַד דִּינִישֵׁי פִלְחָנָא אַחֲרָא דְעֵבֵד עַד
 הֶכָּא, וְלֹא יְמוּל אוֹתוֹ, עַד שְׁיִשְׁכַּח וְיַעֲקֹר אֶת
 הָעִבּוּדָה זָרָה שְׁעֵבֵד עַד עֲכָשׁוּ. וְיַעֲדִי מְנִיחָא הַהוּא
 קִשְׁיֹ דְלִבָּא, וְיִסִּיר מִמְּנוּ קִשְׁיֹ לִבּוֹ. וְאִי אֲתַגְזֹר וְאִם
 הוּא מֶלְ אוֹתוֹ, וְלֹא אַעֲדִי מְנִיחָא הַהוּא קִשְׁיֹ דְלִבָּא,
 וְלֹא הִסִּיר מִמְּנוּ קִשְׁיֹת הַלֵּב, לְמִיעֵל בְּפִלְחָנָא
 קְדִישָׁא דְקֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְהַכְּנִס בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ, הֲרִי הוּא בְּהַאי פְּסִילָא דְאַבְנָא, הֲרִי הוּא
 כְּאֶבֶן שְׁחוֹתְכִים וּפּוֹסְלִים אוֹתָהּ, דְגִזְרִי לִיחַ מִהַאי
 גִיסָא חוֹתְכִים אוֹתוֹ מִצַּד אֶחָד, וּמִהַאי גִיסָא —

אֲבָנָא כְּדַבְּקֵי מִיתָא, בְּגִין כֶּךָ לֹא
 תִּבְנֶה אֶתְהֶן גְּזִית, דְּאִי אֲשֶׁתְּאֵר
 בְּקִשְׁוֵיתִיהּ, "כִּי חֲרַבְךָ הִנֵּפֶת עָלֶיךָ
 וְתַחֲלִלֶיךָ", כְּלוּמַר הֵהוּא גְּזִירו
 דְּאֶתְגְּזֵר לֹא מֵהֵנִיא לִי, בְּגִינֵי כֶּךָ

 מראה אש

ומצד שני, ואשתאר אבנא כדבבקימיתא, ונשארת
 אבן כמו בתחלה. בגין כך בשביל זה, לא תבנה
 אתהן גזית, לא תמול אותו שיהיה כמו אבן גזית,
 דאי אשתאר בקשיותיה, כי אם נשאר בקשיות לבו,
 עליו נאמר: "כי חרבך הנפת עליה ותחלליה",
 כלומר ההוא גזירו דאתגזר לא מהניא ליה, אותה
 המילה שנמול אינה מועלת לו [ובשביל זה
 מלמדים את הגר לפני שמלים אותו — הלכות,
 ומזהירים אותו, שעד עכשו אם אתה מחלל שבת,
 אינך חייב מיתה, אבל אחר-כך כשתחלל שבת
 תתחייב מיתה. וכן בכל מצוות התורה מזהירים
 אותו קדם, כדי שיקבל עליו על מלכות שמים עם
 אמת, ואחר-כך מוהלים אותו, ואז מועילה לו
 המילה]. בגיני כך בשביל זה, זכאה חולקיה דמאן

זָבָאָה חוֹלְקִיָּה דְמָאן דְאֶקְרִיב הָאִי
 קָרְבָנָא בְּחֵדוֹתָא בְרַעְוָא קָמִי קֳדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וּבְעֵי לְמַחְדֵי בְהָאִי חוֹלְקָא
 כָּל יוֹמָא, דְכָתִיב: "וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי
 בְּךָ לְעוֹלָם יִרְנְנוּ, וְתִסַּף עָלֵינוּ וַיַּעֲלֵצוּ
 בְּךָ אֲהַבֵי שְׁמֶךָ".

 מְרָאָה אֲשׁ

דְאֶקְרִיב הָאִי קָרְבָנָא בְּחֵדוֹתָא בְרַעְוָא קָמִי קֳדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא: אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל אָדָם שְׁמַקְרִיב אֶת בְּנוֹ
 לְבְרִית מִלָּה בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, וּבְעֵי לְמַחְדֵי בְהָאִי חוֹלְקָא כָּל יוֹמָא, וְצָרִיךְ
 לְשִׂמְחָה בְּחֶלְקוֹ הַזֶּה שְׂזוּכָה לְמוֹל אֶת בְּנוֹ כָּל הַיָּמִים,
 דְכָתִיב (תְּהִלִּים ה, יב): "וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי בְּךָ לְעוֹלָם
 יִרְנְנוּ, וְתִסַּף עָלֵינוּ וַיַּעֲלֵצוּ בְּךָ אֲהַבֵי שְׁמֶךָ"; הֵינּוּ
 מִי שְׂזוּכָה לְקַיֵּם מִצְוֹת מִלָּה, הוּא חוֹסֵה בְּצִלוֹ שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְצָרִיךְ לְשִׂמְחָה לְעוֹלָם, שְׂזוּכָה
 לְקַיֵּם מִצְוֹת מִלָּה, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַפֵּךְ עָלָיו
 כָּל הַיָּמִים וְשׁוֹמְרוֹ מִכָּל רָע. וּמִי שְׂזוּכָה לְשִׂמְחָה
 שֶׁהוּא נְמוֹל, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא בְּכֻלָּל אוֹהֲבֵי שְׁמוֹ
 יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד הוּא בְּשִׁמְחָה.

פֶּתַח אֵיךְ וְאָמַר: "וַיְהִי אֲבָרָם בֵּין
 תְּשַׁע שָׁנִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים,
 וַיֵּרָא ה' וְגו', אָנִי אֵל שְׁדֵי הַתְּהַלֵּף
 לְפָנַי" וְגו'; הַאִי קָרָא אֵיךְ לְעֵינָא בֵּיה,
 וְקָשִׂיא בְּכַמָּה אַרְחִין, וְכִי עַד הַשְּׁתָּא
 לָא אַתְּגְלִי לִיה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַבְרָהָם, אֲלֵא הָאֵי דְנָא כַּד מָטָא לְהַנִּי
 יוֹמִין וַיֵּרָא ה' אֵל אֲבָרָם וְלֵא קְדָם,

 מראה אש

פֶּתַח אֵיךְ פֶּתַח אָדָם אַחַר, וְאָמַר עַל הַפְּסוּק
 (בְּרֵאשִׁית יז, א): "וַיְהִי אֲבָרָם בֵּין תְּשַׁע שָׁנִים
 וְתֵשַׁע שָׁנִים, וַיֵּרָא ה' וְגו', אָנִי אֵל שְׁדֵי הַתְּהַלֵּף
 לְפָנַי" וְגו'; הַאִי קָרָא אֵיךְ לְעֵינָא בֵּיה, בְּפֶסֶק זֶה
 יֵשׁ לְעֵין בּוֹ, וְקָשִׂיא בְּכַמָּה אַרְחִין, כִּי קָשָׁה לְהַבִּינוּ
 בְּכַמָּה דְרָכִים, וְכִי עַד הַשְּׁתָּא לָא אַתְּגְלִי לִיה קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, הָאִם עַד עַתָּה לָא נִתְּגַלָּה
 הַקְּדוּשָׁת־בְּרוּךְ־הוּא אֵל אֲבָרָהָם אָבִינוּ? אֲלֵא
 הָאֵי דְנָא כַּד מָטָא לְהַנִּי יוֹמִין וַיֵּרָא ה' אֵל אֲבָרָם וְלֵא
 קְדָם, אֲלֵא כְּשֶׁהֲגִיעַ לְגִיל צ"ט שָׁנִים, רַק עֲכָשׁוּ

וְהִכְתִּיב: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם", "וְה'
 אָמַר אֶל אַבְרָם", "וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם
 יְדוּעַ תִּדְעַ" וְגו', וְהֵאִידְנָא מְנִי חוּשְׁבֵן
 יוֹמִין, וְכֵד מְנִי לְהוּ כְּתִיב: "וַיֵּרָא ה'
 אֶל אַבְרָם", אֲשֶׁתִּמְעַ דְּעַד הַשְּׁתָא לָא
 אֲתַגְלִי עָלוּי, וְעוֹד דְּכְתִיב "בֵּין תְּשַׁעִים

 מְרָאָה אִשׁ

נְתַגְלָה אֵלָיו, וְקָדַם לָא, וְהִכְתִּיב הָרִי כְּתוּב: "וַיֹּאמֶר
 ה' אֶל אַבְרָם, לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ" וְגו', וְכֵן
 כְּתִיב "וְה' אָמַר אֶל אַבְרָם" — בְּבְרִית בֵּין
 הַבְּתָרִים, וְכֵן כְּתִיב: "וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יְדוּעַ תִּדְעַ
 וְגו', מַה שְּׂיִקְרָה עִם בְּנֵיךָ" וְכו', הָרִי שְׂדֵבֵר עִמוּ
 הַקְּדוּשָׁ בְּרוּךְ-הוּא כְּבָר לְפָנֵי זֶה הַרְבֵּה פְּעָמִים,
 וְהֵאִידְנָא מְנִי חוּשְׁבֵן יוֹמִין, וְעַכְשָׁו כְּשִׁמוּנָה חֲשִׁבוֹן
 יָמָיו, שֶׁהוּא בֵּין תְּשַׁעִים וְתִשְׁעֵי שָׁנִים, וְכֵד מְנִי לְהוּ
 כְּשִׁמְזָכִיר בֵּין כַּמָּה הוּא, אֲזַ כְּתִיב: "וַיֵּרָא ה' אֶל
 אַבְרָם", אֲשֶׁתִּמְעַ מְשַׁמְעַ מְזַה דְּעַד הַשְּׁתָא לָא
 אֲתַגְלִי עָלוּי, שְׁעַד עַכְשָׁו לָא הִתְגַּלָּה אֵלָיו הַקְּדוּשָׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא. וְעוֹד קָשָׁה לְהַבִּין: דְּכְתִיב "בֵּין תְּשַׁעִים
 שָׁנָה וְתִשְׁעֵי שָׁנִים", בְּקִדְמִיתָא שָׁנָה וּלְבִסוּף שָׁנִים,

שָׁנָה וְתִשַׁע שָׁנִים", בְּקִדְמִיתָא שָׁנָה
 וְלִבְסוּף שָׁנִים? אֵלָא הֵכִי תֵאָנָא, כּל
 אַנּוּן יוֹמִין לֹא כְּתִיב וַיֵּרָא, מֵאִי
 טַעְמָא? אֵלָא כּל כִּמְה דִּהוּה אֲטִים
 וְסַתִּים, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֲתַגְלִי
 עָלֶיהָ כְּדִקְחֹזִי, וְהֵאִידְנָא אֲתַגְלִי עָלֶיהָ
 דְכְּתִיב וַיֵּרָא. מֵאִי טַעְמָא? מִשּׁוּם

 מְרָאָה אִשׁ

כְּשִׁמְזִכִּיר תְּשַׁעִים שְׁהוּא שָׁנִים רַבּוֹת, הוּא אוֹמֵר
 שָׁנָה — לְשׁוֹן יְחִיד, וְכְשִׁמְזִכִּיר תְּשַׁע שְׁהוּא שָׁנִים
 מוּעָטוֹת, הוּא אוֹמֵר שָׁנִים — לְשׁוֹן רַבִּים? אֵלָא
 הֵכִי תֵאָנָא, אֵלָא כֶּף לְמִדְנּוּ, כּל אַנּוּן יוֹמִין לֹא כְּתִיב
 וַיֵּרָא, כּל הַשָּׁנִים לֹא כְּתוּב אֶצְל אַבְרָהָם הַלְשׁוֹן
 וַיֵּרָא, שְׁנַתְּגַלָּה אֱלִינוּ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מֵאִי טַעְמָא
 — וְלָמָּה? אֵלָא כּל כִּמְה דִּהוּה אֲטִים וְסַתִּים, כּל
 זְמַן שְׁלֹא מָל אֶת עֲצָמוֹ, וְהֵיִתָּה אֶצְלוּ הָעֶרְלָה
 שְׁחַפְּפָה עָלֶינוּ, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֲתַגְלִי עָלֶיהָ
 כְּדִקְחֹזִי, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא נִתְגַּלָּה אֱלִינוּ
 בְּבַחֲיַנְתָּ רְאִיָּה מוּחָשִׁית, וְהֵאִידְנָא אַחַר שְׁמַל אֶת
 עֲצָמוֹ, אֲתַגְלִי עָלֶיהָ בְּרְאִיָּה מוּחָשִׁית, דְכְּתִיב וַיֵּרָא.

דְּבַעַא לְגַלְיָא בֵּיהּ הָאִי אַתְּ כְּתָרָא
 קְדִישָׁא, וְעוּד דְּבַעַא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַפְקָא מִנִּיהּ זְרַעַא קְדִישָׁא, וְקְדִישָׁא
 לֹא לְהוּי בְּעוּד דְּאִיהוּ אֲטִים בְּשָׂרָא,

 מראה אש

מאי טעמא, משום דבְּעַא לְגַלְיָא בֵּיהּ הָאִי אַתְּ כְּתָרָא
 קְדִישָׁא, כִּי אַחַר שְׁמַל אֶת עֲצָמוֹ, וְהוֹרִיד מִמֶּנּוּ אֶת
 הָעֶרְלָה, אֲזַ נִתְגַּלָּה אֱלִיּוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכֶתֶר
 הָעֲלִיּוֹן, הֵינּוּ בְּגִלּוּי רַב וְנוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד. כִּי בְּרַגְעַ
 שְׂאָדָם מֵל אֶת עֲצָמוֹ, אֲזַ נִטְהַר מִחוּ לְגַמְרִי, וְזוֹכָה
 לְמַחֲזִין נְקִיִּים, וּמְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ
 הוּא, וְנִתְגַּלָּה אֱלִיּוֹ כְּתָר עֲלָאָה, שֶׁהוּא אוֹר הַמְּקִיף
 שֶׁנִּכְנַס בְּאוֹר הַפְּנִימִי, וּמֵרַב בְּטוּלוֹ אֶל הָאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, הוּא שׁוֹמֵעַ אֶת קוּלוֹ יִתְבָּרַךְ מְדַבֵּר אֱלִיּוֹ.
 וְעוּד אוֹמֵר טַעַם: לָמָּה לֹא מֵל אֶת עֲצָמוֹ עַד עַכְשָׁו,
 דְּבַעַא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא מִנִּיהּ זְרַעַא
 קְדִישָׁא, שְׂרַצָּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ
 זְרַע קְדָשׁ, שֶׁהוּא יִצְחָק, שֶׁנּוֹלַד בְּקְדָשָׁה אַחַר שְׁמַל,
 וְקְדִישָׁא לֹא לְהוּי בְּעוּד דְּאִיהוּ אֲטִים בְּשָׂרָא, וְלֹא
 הָיָה יְכוּל לְהוֹלִיד בְּקְדָשָׁה כָּל זְמַן שֶׁהָיָה עֶרְל, אֲלֹא

אֵלֶּא אָמַר: הַשְּׁתָּא דְהוּא בֶּן תְּשָׁעִים
 שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים, וְזִמְן קָרִיב הוּא
 דִּינְפַק מִנִּיה זִרְעָא קִדְיָשָׁא, לְהוּי הוּא
 קִדְיָשָׁא בְּקִדְמִיתָא, וְלִבְתָּר יִנְפַק מִנִּיה
 זִרְעָא קִדְיָשָׁא, בְּגִין כֶּף מָנִי יוֹמוּי
 בְּהָאִי, וְלֹא בְּכָל הַנִּי זְמַנֵּי קִדְמִיתָא,
 תּוּ תְּשָׁעִים שָׁנָה, דְּכָל יוֹמֵי קִדְמָאֵי לֹא

 מראה אש

אמר הקדוש-ברוך-הוא: השפא דהוא בן תשעים
 שנה ותשע שנים, וזמן קריב הוא דינפק מניה
 זרעא קדישא, והזמן קרוב שיצא ממנו זרע קדש,
 כי הרי יצחק נולד במאה שנים, להוי הוא קדישא
 בקדמיתא, וכדי שיהיה קדוש בקדשת הברית,
 על-ידי מצות מילה בהתחלה, ולבתר ינפק מניה
 זרעא קדישא, ואחר-כך יצא ממנו זרע קדש שהוא
 יצחק, בגין כף מני יומי בהאי, ולכן מנה את ימיו
 רק עכשו, ולא בכל הני זמני קדמיתא, ולא כל
 הזמן קדם. תו תשעים שנה, ולכן כשמזכיר את
 המנין מרבה תשעים, הוא לא מזכיר שנים בלשון
 רבים, אלא שנה — בלשון יחיד, דכל יומי קדמאי

הוּוּ שְׁנַיִם אֶלֶּא כְּחַד שָׁנָה; דִּלֹּא הוּוּ
 יוֹמוֹי יוֹמִין, הַשְׁתָּא דְּמִטָּא לְהֵאֵי
 שְׁנַיִם, שְׁנַיִם אֵינּוּן וְלֹא שָׁנָה, "וַיֹּאמֶר
 אֱלִיּוֹ אֲנִי אֶל שְׂדֵי", מֵאִי מִשְׁמַע דְּעַד

 מְרֵאָה אִשׁ

לֹא הוּוּ שְׁנַיִם אֶלֶּא כְּחַד שָׁנָה; כִּי כָּל הַשְּׁנַיִם הָאֵלּוּ
 שְׁלֹא הָיָה נְמוּל, אֵינָן עוֹלוֹת בְּמִסְפָּר, אֶלֶּא כְּמוֹ
 שָׁנָה אַחַת, דִּלֹּא הוּוּ יוֹמוֹי יוֹמִין, כִּי יָמִיר לֹא הָיִ
 שְׁלֵמִים, כִּי כָּל זְמַן שְׁאָדָם הוּא עָרַל, וְעָרְלָה דְּבוּקָה
 בּוּ, אֵינּוּ נִקְרָא חַיִּים, וְלִכְּן לֹא יְכוּלִים לְמָנוֹת אֶת
 זֶה בְּלִשׁוֹן שְׁנַיִם. הַשְׁתָּא אַחַר שְׁמַל, וְהוֹרִיד מְמַנּוּ
 אֶת הָעָרְלָה, דְּמִטָּא לְהֵאֵי שְׁנַיִם — הַגִּיעַ לְמִסְפָּר
 גְּדוֹל שֶׁהוּא שְׁנַיִם; כִּי בְּרַגַע שְׁאָדָם מוֹרִיד מְמַנּוּ אֶת
 הָעָרְלָה, נִתְרַחֲבִים מַחוּ וְדַעְתּוֹ לְגַמְרִי, וְזוּכָה לְבִטּוֹל
 אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְנִתְבַטַּל אֶצְלוּ הַזְּמַן
 וְהַמְּקוֹם. וְלִכְּן שְׁנַיִם אֵינּוּן וְלֹא שָׁנָה, הֵינּוּ לִשׁוֹן
 רַבִּים — שְׁנַיִם, כִּי עַל-יְדֵי טְהֵרַת הַמַּח, שְׁזוּכִים
 עַל-יְדֵי שְׁמוֹרִידִים אֶת הָעָרְלָה, בְּקֶצֶר זְמַן, הוּא
 כְּאֵלוּ שְׁחֵי שְׁנַיִם רַבּוֹת, וְלֹא שָׁנָה בְּלִשׁוֹן יְחִיד.
 וַיֹּאמֶר אֱלִיּוֹ אֲנִי אֶל שְׂדֵי, מֵאִי מִשְׁמַע דְּעַד הַשְׁתָּא

הַשְׁתָּא לָא קֹאמַר אַנִּי אֵל שְׂדֵי? אֵלָא
הָכִי תֵּאנָא, עֶבֶד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּתַרִּין תְּתַאֲיִן דְּלֵא קִדְיִשִּׁין לְתַתָּא,
וְכָל אֵינּוֹן דְּלֵא אֲתַגְזְרוּ, יִסְתַּאבּוֹן
בְּהוֹן וְרִשְׁמִין בְּהוֹן, וּמַאי רִישׁוּמָא
אֵית בְּהוֹן? דְּאֲתַחְזִי בְּהוֹ שִׁי"ן דְּל"ת

מראה אש

לֹא קֹאמַר אַנִּי אֵל שְׂדֵי, לְמָה עַד עֲכָשׁוּ לֹא אָמַר לוֹ
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַלְשׁוֹן הַזֶּה: אַנִּי א"ל שְׂדֵי"י?
אֵלָא הָכִי תֵּאנָא, אֵלָא כֶּן לְמַדְנּוּ, עֶבֶד קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּתַרִּין תְּתַאֲיִן דְּלֵא קִדְיִשִּׁין לְתַתָּא, בְּשַׁעָה
שְׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, עַל-יְדֵי עֶשֶׂר
סְפִירוֹת דְּקִדְשָׁה, אֶת זֶה לְעַמַּת זֶה בְּרָא גַם עֶשֶׂר
סְפִירוֹת שְׂאִינָן קְדוֹשׁוֹת, שְׁבָהֵן יֵשׁ אַחֲזִיזַת הַסְטֵרָא
אַחְרָא, כִּי (קַהֲלַת ז, יד): "זֶה לְעַמַּת זֶה עָשָׂה
הָאֱלֹקִים", וְכָל אֵינּוֹן דְּלֵא אֲתַגְזְרוּ, וְכָל אֱלוֹ שְׁלֵא
נְמוּלִים, יִסְתַּאבּוֹן בְּהוֹן — מְטַמְּאִים עֲצָמָם בָּהֶם,
וְרִשְׁמִין בְּהוֹן — וְנַרְשָׁמִים בְּסְפִירוֹת הָאֱלוֹ. וּמַאי
רִישׁוּמָא אֵית בְּהוֹן? וּבְאֵילוֹ רִשְׁמוֹת הֵם נַרְשָׁמִים?
דְּאֲתַחְזִי בְּהוֹ שִׁי"ן דְּל"ת וְלֹא יִתִּיר, שְׁמַתְחִיזָה

וְלֹא יִתִּיר, וּבְגִין כֶּךָ אֶסְתַּאבּוּן בְּהוּ
וְאֶתְדַבְּקוֹן בְּהוּ, בְּתַר דְּאֶתְגְּזְרוּ נִפְקִין
מֵאֵלִין וְעֵאֵלִין בְּגַדְפוּי דְשְׂכִינְתָא,
וְאֶתְגְּלִיא בְּהוּ יו"ד רְשׁוּמָא קַדִּישָׁא,
אֶת קִימָא שְׁלִים, וְאֶתְרְשִׁים בְּהוּ
שִׁד"י, וְאֶשְׁתְּלִים בְּקִיּוּמָא שְׁלִים, וְעַל

מראה אש

אֶצְלָם שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת ש' ד' — שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת ש"ד,
שֶׁהַשְּׂדִים וְהַרוּחֹת מֵתְאַחֲזִים בָּהֶם, וּבְגִין כֶּךָ
אֶסְתַּאבּוּן בְּהוּ וְאֶתְדַבְּקוֹן בְּהוּ, בְּשִׁבִיל זֶה מִי שְׁלֹא
נִמּוּל הוּא נִטְמָא עַל-יַדֵּי הַשְּׂדִים, וְהֵם מֵתְדַבְּקִים
בּוּ. בְּתַר דְּאֶתְגְּזְרוּ אַחַר שְׁנַמּוּלִים, נִפְקִין מֵאֵלִין
יוֹצְאִים מֵאֵלוּ הַשְּׂדִים שְׂרוּצִים לְהֵתְאַחֲזוּ בָּהֶם,
וְעֵאֵלִין בְּגַדְפוּי דְשְׂכִינְתָא, וְנִכְנָסִים בְּכַנְפֵי הַשְּׂכִינָה.
וְאֶתְגְּלִיא בְּהוּ יו"ד רְשׁוּמָא קַדִּישָׁא, וְנִתְגַּלָּה אֲזֵי אוֹת
י', כִּי בְּעַת הַחֲתוּף וְהַפְּרִיעָה נִחְקַקֶּת בְּאָדָם אוֹת י'
שֶׁל שֵׁם הַיְּהוָה הַבְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, אֶת קִימָא
שְׁלִים, אֲזֵי אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ שְׁלוֹ בְּשִׁלְמוֹת, וְאֶתְרְשִׁים
בְּהוּ שִׁד"י, כִּי מֵתְחַבְּרוֹת אוֹתִיּוֹת ש' ד' אֶל י',
וְנַעֲשֶׂה שִׁד"י, וְאֶשְׁתְּלִים בְּקִיּוּמָא שְׁלִים, וְנִשְׁלַם

דָּא כְּתִיב בְּהַאי: "אֲנִי אֵל שְׂדֵי,
 הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וְהָיָה תַמִּים" — שְׁלִים,
 דְּהַשְׁתָּא אֶת חֶסֶר בְּרִשְׁמָא דְשִׁי"ן
 וְדַל"ת, גְּזַר גְּרַמְךָ וְהוּי שְׁלִים
 בְּרִשְׁמָא דִּיּו"ד, וּמָאן דְּאִיהוּ
 בְּרִשְׁמָא דָּא אֶתְחִזִּי לְאֶתְבְּרָכָא
 בְּשִׁמָּא דָּא, דְּכְתִיב: "וְאֵל שְׂדֵי יְבָרֵךְ
 אֶתְךָ"; מַהוּ אֵל שְׂדֵי, הַהוּא דְּבְרָכָאן

 מראה אש

הָאָדָם בְּשִׁלְמוֹת; כִּי אַחַר הַבְּרִית מְאִיר בּוֹ שֵׁם
 שְׂדֵי". וְעַל דָּא כְּתִיב, וּבְשִׁבִיל זֶה כְּתִיב בְּהַאי כָּאן,
 אַחַר שְׁנַמּוּל: "אֲנִי אֵל שְׂדֵי, הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וְהָיָה
 תַמִּים" — שְׁלִים, וְנִשְׁלַם הָאָדָם בְּתַכְלִית
 הַשְׁלְמוֹת. דְּהַשְׁתָּא אֶת חֶסֶר בְּרִשְׁמָא דְשִׁי"ן
 וְדַל"ת, כִּי עַד עַכְשָׁו לְפָנַי שְׁנַמּוּל, חֶסֶר אוֹת י', גְּזַר
 גְּרַמְךָ וְהוּי שְׁלִים בְּרִשְׁמָא דִּיּו"ד, וְאִיךָ שְׁמַל אֶת
 עֲצָמוֹ, אֲזַ נִשְׁלַם בְּאוֹת י'. וּמָאן דְּאִיהוּ בְּרִשְׁמָא דָּא
 אֶתְחִזִּי לְאֶתְבְּרָכָא בְּשִׁמָּא דָּא, וּמִי שְׁנַרְשָׁם בְּשֵׁם
 שְׂדֵי", עַל-יְדֵי-זֶה רְאוּי לְבְרָכָה בְּשֵׁם הַזֶּה, דְּכְתִיב
 (בְּרִאשִׁית כח, ג): "וְאֵל שְׂדֵי יְבָרֵךְ אֶתְךָ"; מַהוּ אֵל

נִפְקָן מִנִּיָּה; הוּא דְשְׁלִיט עַל כָּל כְּתָרִין
 תְּתַאֲיוּ, וְכֹלָא מִדְּחַלְתִּיה דְּחַלִּין
 וּמִזְדַּעְזְעִין, בְּגִינֵי כֶּךָ מָאן דְּאֶתְגְּזַר,
 כָּל אֵינּוֹן דְּלֹא קִדְיִשִּׁין אֶתְרַחֲקוּן מִנִּיָּה,
 וְלֹא שְׁלִטִין בֵּיהּ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא, דְּלֹא
 נְחִית לְגִיּהֶנָּם, דְּכְתִיב: "וְעַמּוֹךְ כָּלָם

 מְרַאָה אֵשׁ

שְׂדֵי, עַל מַה מְרַמֵּז שֵׁם הַקָּדוֹשׁ א"ל שְׂד"י? הַהוּא
 דְּבִרְכָאן נִפְקָן מִנִּיָּה; כִּי מִמַּדַּת הַיְסוּד הֵינּוּ הַבְּרִית
 קִדְשׁ, שְׂרָשִׁים בּוּ שֵׁם שְׂד"י, יוֹצֵא דְרָכוּ כָּל
 הַבְּרָכוֹת, הוּא דְשְׁלִיט עַל כָּל כְּתָרִין תְּתַאֲיוּ, וְהַשֵּׁם
 הַזֶּה שְׂחַקוּק בְּתוֹךְ הַבְּרִית קִדְשׁ, שׁוֹלֵט עַל כָּל
 הַסְּפִירוֹת שְׂאִינָן בְּקִדְשָׁהּ, וְכֹלָא מִדְּחַלְתִּיה דְּחַלִּין
 וּמִזְדַּעְזְעִין, וְכֹלָם מִפְּחָדוּ מִפְּחָדִים וּמִזְדַּעְזְעִים
 מִמְּנוּ, בְּגִינֵי כֶּךָ מָאן דְּאֶתְגְּזַר, בְּשִׁבִיל, זֶה כָּל מִי
 שְׁנִמּוֹל, כָּל אֵינּוֹן דְּלֹא קִדְיִשִּׁין אֶתְרַחֲקוּן מִנִּיָּה, כָּל
 אֱלוֹ שְׂאִינָם מִסְטְרָא דְקִדְשָׁהּ מִתְרַחֲקִים מִמְּנוּ, וְלֹא
 שְׁלִטִין בֵּיהּ, וְלֹא שׁוֹלְטִים בּוּ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא, דְּלֹא
 נְחִית לְגִיּהֶנָּם, וְלֹא רַק זֶה שְׁהַסְטְרָא אֶחָרָא
 מִתְרַחֲקִים מִמְּנוּ, אֶלָּא גַם שְׁלֹא יוֹרֵד לְגִיּהֶנּוּם,

ברית שלום קיא

צַדִּיקִים" וְגו'. (כָּל אֵינּוֹן דְּאִתְגְּזְרוּ
אֶקְרוּן צַדִּיקִים, וּבְגִין כֶּךָ: "לְעוֹלָם
יִירְשׁוּ אֶרֶץ", דְּלֹא יָרִית הָאִי אֶרֶץ,
אֲלֵא הֵהוּא דְּאֶקְרִי צַדִּיק, אוֹף הֲכֵא:
"וְעַמְךָ כָּלֵם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ
אֶרֶץ" וְגו').

מראה אש

דְּכַתִּיב (ישעיה ס, כא): "וְעַמְךָ כָּלֵם צַדִּיקִים" וְגו'.
כָּל אֵינּוֹן דְּאִתְגְּזְרוּ אֶקְרוּן צַדִּיקִים, כָּל אֱלוֹ שְׁנַמּוּלוּ
נִקְרְאִים צַדִּיקִים. וּבְגִין כֶּךָ וּבִשְׁבִיל זֶה — "לְעוֹלָם
יִירְשׁוּ אֶרֶץ", הֵם יִירְשׁוּ אֶת הָאֶרֶץ הַגְּשָׁמִית
וְהַחֲמֵרִית, לְהַפְּכוּ לְרוּחָנִי, כִּי מִי שְׁזוּכָה לְהַמּוּל,
וְשׁוֹמֵר עַל בְּרִיתוֹ, עוֹד יוֹרֵשׁ אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּזוּ
הָאֶרֶץ הַגְּשָׁמִית, שְׁגָם כָּאֵן הוּא יָכוֹל לְרִאוֹת גְּלוּי
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, דְּלֹא יָרִית הָאִי אֶרֶץ, כִּי לֹא יוֹרֵשׁ
אֶת הָאֶרֶץ הַתַּחְתּוֹנָה, וַיִּזְכֶּה לְבִטְלָה אֶל אֱלֻקוֹתוֹ
יִתְבָּרַךְ, אֲלֵא הֵהוּא דְּאֶקְרִי צַדִּיק, אֲלֵא מִי שְׁנַקְרָא
צַדִּיק שְׁנַמּוּל, אוֹף הֲכֵא — בִּשְׁבִיל זֶה: "וְעַמְךָ
כָּלֵם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ" וְגו', עִם יִשְׂרָאֵל
הֵם נִקְרְאִים צַדִּיקִים עַל שֵׁם שְׁנַמּוּלִים, וְלְעוֹלָם

אָמַר רַבִּי אַבְאֵ: זַכָּאִין אַתּוּן בְּעֵלְמָא
 דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, זַכָּאֵה
 חוּלְקִי, דְאַתִּינָא לְמִשְׁמַע מְלִין אֱלִין
 מִפּוּמִיכוּן, כִּלְכוּ קְדִישִׁין כִּלְכוּ בְּנֵי
 אֱלֹהָא קְדִישָׁא, עֲלִיכוּ כְּתִיב: "זֶה

 מראה אש

יִירָשׁוּ אֶת הָאָרֶץ הַתְּחִתּוֹנָה לְגִלוֹת גַּם שֵׁם אֱלֹקוֹתוֹ
 יתְבַרַךְ. וּמִכָּל זֶה תִּבִּין וְתִשְׁכִּיל אֶת מַעַלְתַּת הָאָדָם
 הַזּוֹכֶה לְשִׁמּוֹר אֶת בְּרִיתוֹ, שְׂמַתְבַּרַךְ מִפִּי אֵל עֲלִיוֹן,
 כִּי נִחְקַקְתָּ בּוֹ אוֹת י' מִשְׁם הַנְּי"ה בְּרוּךְ הוּא,
 וְנִתְפָּרְדִים מִמֶּנּוּ הַשָּׂדִים וְהַרוּחֹת, וְנִחְקַק בּוֹ שֵׁם
 שַׁד"י, שְׂמִשְׁם בְּאוֹת כָּל הַבְּרָכוֹת.

אָמַר רַבִּי אַבְאֵ: לְכֹל אֱלֹו שְׁבִאוֹ לְבְרִית בְּכַפֵּר
 טְרָשָׁא: זַכָּאִין אַתּוּן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא
 דְאַתִּי, אֲשֶׁרִיכֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, זַכָּאֵה
 חוּלְקִי, אֲשֶׁרִי חֻלְקִי דְאַתִּינָא לְמִשְׁמַע מְלִין אֱלִין
 מִפּוּמִיכוּן, שְׂבִאתִי לְשִׁמְעֵ אֱלֹו הַחַדוּשִׁים שְׂחַדְשֶׁתֶם
 מִפִּיכֶם. כִּלְכוּ קְדִישִׁין כִּלְכֶם אֲנָשִׁים קְדוּשִׁים, כִּלְכוּ
 בְּנֵי אֱלֹהָא קְדִישָׁא, כִּלְכֶם אַתֶּם בְּנִים לְהַקְדוּשׁ-

יֹאמֶר לֵה' אֲנִי, וְזֶה יִקְרָא בְשֵׁם יַעֲקֹב,
וְזֶה יִכְתֹּב יָדוֹ לֵה', וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל
יִכְנֶה", כָּל חֵד מִנְכוּן אַחִיד וְאֶתְקַשֶּׁר
בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, וְאֶתוּן רַבְרַבִּין
מִמְנָן תְּרִיסִין מֵהֵיָא אֶרֶץ דְּאֶקְרִי
אֶרֶץ הַחַיִּים, דְּרַבְרַבְנוּי אַכְלִין מִמְנָא
דְּטָלָא קַדִּישָׁא.

מראה אש

ברוך-הוא, עֲלִיכוּ עֲלִיכֶם כְּתִיב (ישעיה מד, ה): "זֶה
יֹאמֶר לֵה' אֲנִי, וְזֶה יִקְרָא בְשֵׁם יַעֲקֹב, וְזֶה יִכְתֹּב יָדוֹ
לֵה', וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה", כִּי הַפְּסוּק הַזֶּה גִּחְלַק
לְאַרְבַּעַה חֲלָקִים, וְלָכֵן הוּא תַּפְּס אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה,
שְׁכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ חֲלָק בּוֹ יִתְבַרֵךְ, הֵינּוּ כָּל חֵד
מִנְכוּן אַחִיד וְאֶתְקַשֶּׁר בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, כָּל
אֶחָד מִכֶּם מְאֹחַד וּמְקַשֶּׁר בְּמַלְךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
הַקְּדוּשֶׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְאֶתוּן רַבְרַבִּין וְאַתֶּם גְּדוּלִים,
מִמְנָן תְּרִיסִין וְשָׂרִים גְּדוּלִים, מֵהֵיָא אֶרֶץ דְּאֶקְרִי
אֶרֶץ הַחַיִּים, וְאַתֶּם נִמְשָׁכִים מְאֹר הַבִּינָה, שְׁמִשָּׁם
נִמְשָׁף חַיִּים מִחֵי הַחַיִּים, דְּרַבְרַבְנוּי אֱלוֹ הַשָּׂרִים
אַכְלִין מִמְנָא דְּטָלָא קַדִּישָׁא, הָאוּכְלִים מִן מֵהֵטֵל

פָּתַח אֵיךָ וְאָמַר: "אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ
 שְׂמֵלֶכָּךְ בֶּן חוּרִים, וְשֶׁרֶיךָ
 בָּעֵת יֹאכְלוּ", וּכְתִיב: "אִי לָךְ אֶרֶץ
 שְׂמֵלֶכָּךְ נָעַר וְשֶׁרֶיךָ בַּבֶּקֶר יֹאכְלוּ",
 הֲנִי קָרָאִי קִשְׁיִן אֶהְדְּדִי, וְלֹא קִשְׁיִן,

 מראה אש

הַקְדוּשׁ; הִינּוּ מֵאַחַר שְׁזָכוּ לְחֹדֶשׁ סוּדוֹת נוֹרָאִים
 וְנִפְלְאִים כְּאֵלוֹ, בְּוִדְאֵי כָּלֶם דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבַּרְךָ,
 וּמִמְשִׁיכִים חַיּוֹת מַחֵי הַחַיִּים מֵאוֹר הַבִּינָה, וְהֵם
 כְּדִגְמַת הַטֵּל הַיּוֹרֵד מִלְמַעְלָה, כִּי אֶלְמָלֵא זֹאת, אֵיךְ
 הָיוּ יְכוּלִים לְחֹדֶשׁ סוּדוֹת נוֹרָאִים וְנִסְתָּרִים כְּאֵלוֹ.

פָּתַח אֵיךָ רַבִּי אַבָּא וְאָמַר (קֹהֶלֶת י, יז): "אֲשֶׁרֶיךָ
 אֶרֶץ שְׂמֵלֶכָּךְ בֶּן חוּרִים, וְשֶׁרֶיךָ בָּעֵת יֹאכְלוּ",
 וּכְתִיב (שֵׁם טז): "אִי לָךְ אֶרֶץ שְׂמֵלֶכָּךְ נָעַר וְשֶׁרֶיךָ
 בַּבֶּקֶר יֹאכְלוּ", הֲנִי קָרָאִי קִשְׁיִן אֶהְדְּדִי, אֵלוֹ
 הַפְּסוּקִים קָשִׁים אֵלוֹ עַל אֵלוֹ, כִּי הִזָּה צָרִיךְ לוֹמַר,
 "אִי לָךְ אֶרֶץ שְׂמֵלֶכָּךְ נָעַר", "אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׂמֵלֶכָּךְ
 זֶקֶן", אוֹ הִזָּה צָרִיךְ לוֹמַר: "אִי לָךְ אֶרֶץ שְׂמֵלֶכָּךְ
 עֶבֶד", "אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׂמֵלֶכָּךְ בֶּן חוּרִין", כִּי הֲרִי
 הוּא דָּבָר וְהַפּוּכּוֹ, וּמִתְרַץ: וְלֹא קִשְׁיִן, אֵינּוּ קִשְׁשָׁה

הַאִי דְכַתִּיב "אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ", דָּא אֶרֶץ
 דְּלַעִילָא, דְּשִׁלְטָא עַל כָּל אֵינוֹן חַיִּין
 דְּלַעִילָא, וּבְגִינֵי כָּךְ אֶקְרִי אֶרֶץ הַחַיִּים,
 וְעָלָה כְּתִיב: "אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ
 דִּרְשׁ אֶתְּהָ תָּמִיד", וְכַתִּיב: "אֶרֶץ

 מראה אש

כָּלֵל, כִּי יֵשׁ בְּזֶה סוּד נִפְלָא, הַאִי דְכַתִּיב זֶה שְׁכָתוּב:
 "אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ", דָּא אֶרֶץ דְּלַעִילָא, זֶה מְרָמֵז עַל
 בִּינָה אִמָּא עֲלָאָה, דְּשִׁלְטָא עַל כָּל אֵינוֹן חַיִּין
 דְּלַעִילָא, שְׁשׁוֹלְטַת עַל כָּל הַחַיִּים שְׁלַמְעָלָה, הֵינוּ
 כִּי הַבִּינָה הִיא הָאִמָּא שְׁמַקְבֵּלַת מִהֶאָבָא, שֶׁהוּא
 חֲכָמָה, וּמְשַׁפְּעַת לְמַטָּה לְכָל הַסְּפִירוֹת, כִּי מִמְּנָה
 יוֹצֵא זַעִיר אֲנַפִּין וְנוֹקְבָא דְלִיָּה, וּבְגִינֵי כָּךְ אֶקְרִי
 אֶרֶץ הַחַיִּים, וּבְשִׁבִיל זֶה נִקְרָאת אֶרֶץ הַחַיִּים, כִּי כָּל
 הַחַיִּים דְּלַעִילָא רוֹחֲנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת, הַשְּׁפָעַת
 חַיּוֹת אֱלֻקֵי יוֹצֵא מִשָּׁם. וְעָלָה כְּתִיב (דְּבָרִים יא, יב):
 "אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דִּרְשׁ אֶתְּהָ תָּמִיד", וְעָלֶיךָ
 נֶאֱמַר "אֶרֶץ" דְּלִתְתָּא, שְׁזוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַמְּלָכוֹת,
 נוֹקְבָא דְזַעִיר אֲנַפִּין, "אֲשֶׁר הוֹיָה אֱלֻקֵיךָ", סוּד
 אָבָא וְאִמָּא, "דִּרְשׁ אֶתְּהָ תָּמִיד", מַה הִיא חֲסָרָה,

אֲשֶׁר לֹא בַּמִּסְכָּנֹת תֹאכַל בֶּהָ לֶחֶם, לֹא
 תַחֲסֹר כֹּל בָּהּ"; לֹא תַחֲסֹר כֹּל בֶּהָ
 דִּיקָא, וְכֹל כֶּף לְמָה? מִשּׁוֹם דְּכִתִּיב:
 "שְׂמֶלֶכְךָ בֶּן חוּרִין", דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר: "בְּנֵי בְּכָרֵי

 מראה אש

כִּי הָאָבָא מְשַׁפֵּיעַ לְאֵמָא, שְׁהִיא אֶרֶץ דְּלַעִילָא,
 וְאֵמָא מְשַׁפֵּיעָה לְזַעִיר אַנְפִּין וּלְנוֹקְבָא דְּלִיהּ.
 וְכִתִּיב: "אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בַּמִּסְכָּנֹת תֹאכַל בֶּהָ לֶחֶם,
 לֹא תַחֲסֹר כֹּל בָּהּ; הִינוּ אֶרֶץ דְּלִתְתָּא שְׁהִיא
 הַמְּלָכוֹת, לֹא תַחֲסֹר כֹּל בָּהּ דִּיקָא, כִּי כֹל הוּא
 הִיסוּד, שְׁמוּרִיד אֵת הַשְּׁפַע מְזַעִיר אַנְפִּין הַמְּקַבֵּל
 מִבִּינָה אֵמָא עֲלָאָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה אֵין בְּאֶרֶץ
 הַתַּחְתּוֹנָה שְׁהִיא הַמְּלָכוֹת, שׁוֹם מְסֻכָּנוֹת וְעַנְיּוֹת, כִּי
 יֵשׁ שָׁם שְׁפַע גָּדוֹל. וְכֹל-כֶּף לְמָה? מִשּׁוֹם דְּכִתִּיב:
 "שְׂמֶלֶכְךָ בֶּן חוּרִין", דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּי
 בְּרַגְעַ שְׁהַמְּלָכוֹת דְּלִתְתָּא מְקַבֵּלֵת שְׁפַע מִהַזַּעִיר
 אַנְפִּין, שְׁהוּא מְקַבֵּל מִבִּינָה, שְׁמְקַבֵּלֵת מִחֲכָמָה,
 עַל-יְדֵי-זֶה גַם הִיא נַעֲשִׂית בֶּן חוּרִין. כְּמָה דְּאֵת
 אָמַר (שְׁמוֹת ד, כב): "בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל"; כִּי עַם

יִשְׂרָאֵל"; בֶּן חוֹרִין מֵהוּ בֶּן חוֹרִין?
כַּמָּה דָּאת אָמַר: "יֹבֵל הִיא קִדְשׁ
תְּהִיָּה לָכֶם", וּכְתִיב: "וּקְרַאתֶם דְּרוֹר
בְּאֶרֶץ", דְּהָא כָּל חִירוֹ מִיֹּבֵלָא קָא
אָתִי, בְּגִינֵי כֶּף בֶּן חוֹרִין, וְאִי תִימָא

 מראה אש

יִשְׂרָאֵל הֵם בְּחִינַת בֶּן לְגַבֵּי קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא,
וּבְרַגַע שְׁהֵם דְּבוּקִים בְּאִין סוּף בְּרוּף הוּא, עַל-יְדֵי
זֶה נַעֲשִׂים בֶּן חוֹרִין, בֶּן חוֹרִין מִשְׁעֲבוּד, בֶּן חוֹרִין
מִמְלֶאכֶה הַמּוֹת, בֶּן חוֹרִין מִמָּשׁ. מֵהוּ בֶּן חוֹרִין? עַל
מָה מְרַמֵּז שְׁהוּא בֶּן חוֹרִין? כַּמָּה דָּאת אָמַר (וּיְקָא
כה, יב): "יֹבֵל הִיא קִדְשׁ תְּהִיָּה לָכֶם", וּכְתִיב:
"וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאֶרֶץ", דְּהָא כָּל חִירוֹ מִיֹּבֵלָא קָא
אָתִי; כִּי בַעַת הַיּוֹבֵל כְּלָם יוֹצְאִים לְחֵרוֹת, וְהַיּוֹבֵל
כָּא מְבִינָה אִמָּא עֲלָאָה. בְּגִינֵי כֶּף בֶּן חוֹרִין, וּבְשִׁבִיל
זֶה מִי שְׁמַדְבֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּבִינָה אִמָּא עֲלָאָה, הוּא
מִמְשִׁיף עַל עַצְמוֹ אֹרוֹר יְתִבְרָךְ, עַל-יְדֵי הַתְּבוּנָנוּתוֹ
בְּאִין סוּף בְּרוּף הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה בֶּן חוֹרִין
מִמָּשׁ, שְׁאִין עָלְיוֹ שׁוּם שְׁעֲבוּד, וְהוּא נִמְצָא תָּמִיד
בְּמַחֲזִין דְּגַדְלוֹת, דְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יְתִבְרָךְ. וְאִי

בֶּן חוֹרִין, וְלֹא כְּתִיב בֶּן חֲרוּת, הַכִּי
 הוּא וְדַאי, דְּבֶן חֲרוּת מִבְּעֵי לִיה, אֶלֶּא
 בְּמַתְנִיתָא סְתִימָאָה דִּילָן תְּנִינָא, כִּד
 מִתְחַבְּרָן יו"ד בַּה"א, כְּדִין כְּתִיב:

 מְרֵאָה אִשׁ

תִּימָא בֶּן חוֹרִין, וְאִם תֵּאמֵר לָמָּה כְּתִיב בֶּן חוֹרִין,
 וְלֹא כְּתִיב בֶּן חֲרוּת, וְלָמָּה לֹא כְּתוּב בֶּן חֲרוּת? כִּי
 בֶּן חוֹרִין הוּא מְלָשׁוֹן רַבִּים, וּבֶן חֲרוּת הוּא מְלָשׁוֹן
 יְחִיד, וְאִם אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים שְׂמַקְבֵּל אֶת חֵיוֹתוֹ מְבִינָה
 אִמָּא עֲלָאָה, הָיָה צְרִיף לְכַתֵּב בְּלָשׁוֹן יְחִיד — בֶּן
 חֲרוּת, הַכִּי הוּא וְדַאי, דְּבֶן חֲרוּת מִבְּעֵי לִיה, כִּי כָּךְ
 הָיָה בְּוֹדַי צְרִיף לְהַקְרָא — בֶּן חֲרוּת, שְׁהִיא בִּינָה
 אִמָּא עֲלָאָה; כִּי בְּשַׁעָה שְׂאָדָם עוֹלָה עַד הַבִּינָה,
 וּמִתְבּוֹנֵן רַק בְּאִין סוּף בְּרוּף הוּא, וְהוּא מְדַבֵּק אֶת
 עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבַּרְךְ עַל-יְדֵי הַתְּבּוֹנְנוּתוֹ בְּגִלּוּי אֶלְקוּתוֹ
 יִתְבַּרְךְ, הַמְּחִיָּה וּמְהוּהָ אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, הָיָה
 צְרִיף לְהַקְרָא בֶּן חֲרוּת, אֶלֶּא בְּמַתְנִיתָא סְתִימָאָה
 דִּילָן תְּנִינָא, אֶלֶּא בְּמִשְׁנָה שְׁלָנוּ שְׂבָה מִתְגַּלִּים
 סוּדוּת וְרִזִּין סְתוּמִים לְמִדְנּוּ, כִּד מִתְחַבְּרָן יו"ד
 בַּה"א, כְּשִׂמְתְּחַבְּרִין אָבָא וְאִמָּא, שְׁהִם סוּד י"ה
 מִשְׁם הוּי"ה בְּרוּף הוּא, שְׁזָה נְקָרָא זְווג עֲלִיוֹן בֵּין

וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן׃
 וְלֹא תִימָא כַּד מִתְחַבְּרִין, אֲלֵא
 מִתְחַבְּרִין וְדַאי, וּבְגִינֵי כַּד בֶּן חוֹרִין

 מראה אש

אָבָא וְאִמָּא, כְּדִין כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ב, י): "וְנָהָר יֵצֵא
 מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן"; אִז עַל זֶה נֶאֱמַר: "וְנָהָר
 יֵצֵא", הִינוּ שִׁפְע אֹר אֱלֹקֵי יוֹצֵא מִסוּד אָבָא, מֵעֵדֶן
 אֶל יְסוּד אִמָּא, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מִתְעַבְּרַת בְּאֹר אֱלֹקֵי,
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן, שְׁהִם זְעִיר אַנְפִּין וְנוֹקְבָא, הִינוּ
 סוּד ו"ה מִשֵּׁם הַגֶּן" הַ בְּרוּךְ הוּא; כִּי כְּשֶׁאָדָם בְּטַל
 וּמִבְטָל אֱלִיו יִתְבָּרַךְ, וּמִתְבּוֹנֵן בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא,
 עַל-יְדֵי-זֶה מִתְחַבְּרִין אֲצִלוּ הַמַּחֲזִין הַנִּקְרָאִים י"ה
 — אָבָא וְאִמָּא, וּמִשֵּׁם נִשְׁפַּעַת הַתְּעוֹרְרוֹת אֱלִיו
 בְּאַהֲבָה וְיִרְאָה, שְׁזֶה סוּד זְעִיר אַנְפִּין וְנוֹקְבָא,
 הַנִּקְרָאִים ו"ה. כִּי כְּשֶׁאָדָם מִתְבּוֹנֵן תְּמִיד בְּאִין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, וְיִודַע וְעַד שְׁאִין לוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק אֶת
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ, בְּזֶה נוֹלָד אֲצִלוֹ אַהֲבָה
 וְיִרְאָה, שְׁהוּא אוֹהֵב רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וְאִינוּ מִפְּחַד רַק מִמְּנוּ יִתְבָּרַךְ. וְלֹא תִימָא כַּד
 מִתְחַבְּרִין, וְאֵל תֹּאמַר אֶת הַלְּשׁוֹן כְּשֶׁמִּתְחַבְּרִין, הִינוּ
 כְּאֵלוֹ יֵשׁ זְמַן שְׁהֶאָבָא וְאִמָּא הַמַּחֲזִין אִינָם

כְּתִיב, וְעַל דָּא "אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׂמֵלְכֶךָ
בֶּן חוֹרִים, וְשֶׁרֶיךָ בַעַת יֹאכְלוּ",
בְּחֻדוֹתָא בְּשְׁלִימוֹ בְּרַעְוָא, "אִי לָךְ

 מראה אש

מִתְחַבְּרִין, אֶלֶּא מִתְחַבְּרִין וְדֹאֵי, אֶלֶּא הֵם מִתְחַבְּרִין
בְּוִדָּאֵי תָּמִיד בְּיַחְוֹד תְּדִיר, כִּי הַבְּטוּל בָּאִין סוּף
בְּרוּף הוּא, זֶה נִמְצָא בְּדַקוֹת אֶצֶל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל,
כִּי תָּמִיד נִשְׁמַת בַּר יִשְׂרָאֵל מִשְׁתוֹקֵקת אֶל הָאִין סוּף
בְּרוּף הוּא, וּבְגִינֵי כֶּךָ בֶּן חוֹרִין כְּתִיב, וּבְשִׁבִיל זֶה
כְּתוּב בֶּן חוֹרִין בְּלִשׁוֹן רַבִּים, כִּי הִזְעִיר אֲנַפִּין מְקַבֵּל
אֶת הַמַּחִין מִשְׁנִיָּהֶם יַחַד, הִינּוּ מֵאָבָא וְאִמָּא, וְלֹא
כְּתִיב בֶּן חֲרוּת, שְׂרָק מֵאִמָּא הוּא מְקַבֵּל. וְעַל דָּא
וְעַל זֶה נֶאֱמַר: "אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׂמֵלְכֶךָ בֶּן חוֹרִים",
אֶרֶץ הִיא הַמְּלָכוֹת שְׂמֵקְבֵּלַת מִזְעִיר אֲנַפִּין, וְלִכְּנָן
הִיא בֶּן חוֹרִין דִּיקָא, כִּי זְעִיר וְנוֹקְבָא מְקַבְּלִין מֵאָבָא
וְאִמָּא, אֲשֶׁר בְּזֶה נִשְׁלַם שֵׁם הַוִּי"ה בְּרוּף הוּא, י"ה
אָבָא וְאִמָּא, ו"ה זְעִיר וְנוֹקְבָא. וְשֶׁרֶיךָ בַעַת יֹאכְלוּ",
שְׁזֶה כָּלֵל יִשְׂרָאֵל שְׂמֵקְבֵּלִים אֶת הַשְּׁפַע מִהִיחודִים
הָאֵלוֹ, בְּחֻדוֹתָא — בְּשִׁמְחָה, בְּשְׁלִימוֹ בְּרַעְוָא —
בְּשִׁלְמוֹת הַרְצוֹן; הִינּוּ כְּשֶׁבַר יִשְׂרָאֵל רַק חוֹשֵׁב

אָרֶץ שְׂמֵלֶכֶךְ נֶעַר, הַאִי אֶרֶץ
 דִּלְתַתָּא, דִּתְנִיא כָּל שְׂאֵר אַרְעֵי,
 דְּשְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה,
 אֲתִיְהִיבוּ לְרַבְרַבִּין תְּרִיסִין דְּמִמָּנָן
 עֲלֵיהוּ, וְעִילָא מְכֻלְהוּ הַהוּא דְכְּתִיב
 בֵּיהּ: "נֶעַר הֵייתִי גַם זְקַנְתִּי", וְתֵאנָא

 מראה אש

מִמְנוּ יִתְבָּרַךְ, אַז נוֹלַד בוּ אֶהְבָּה וַיִּרְאֶה, שְׂאוּהַב
 אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וּמְפַחַד רַק מִמְנוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 נִשְׁפַּע עָלָיו שְׁפַע הַמַּחֲזִין, שְׂמִתְרַחֵב לוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת
 וּבְרוּחָנִיּוֹת גַּם יַחַד. וְאִם תֵּאמַר מַה שְּׂכָתוֹב: "אִי
 לָךְ אֶרֶץ שְׂמֵלֶכֶךְ נֶעַר", עַל מִי זֶה סוֹבֵב? אֵלָא הַאִי
 אֶרֶץ דִּלְתַתָּא, זֶה סוֹבֵב עַל אֶרֶץ הַתְּחַתּוֹנָה, הֵינּוּ
 מְקוֹם הַשְּׂרָאָת הַטְּמֵאָה, שְׁהִם אֶרֶץ עַמִּין, דִּתְנִיא
 כָּל שְׂאֵר אַרְעֵי, דְּשְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, כִּי
 כֶּךָ לְמַדְנּוּ, שְׂכָל שְׂאֵר אַרְצוֹת הָעַמִּים, אֲתִיְהִיבוּ
 לְרַבְרַבִּין תְּרִיסִין דְּמִמָּנָן עֲלֵיהוּ, נְמַסְרוּ לְשָׂרִים
 חֲזָקִים הַמְּמַנִּים עֲלֵיהֶם, וְעִילָא מְכֻלְהוּ וְלִמְעָלָה
 מְכָל הַשָּׂרִים, הַהוּא עַל זֶה סוֹבֵב הַפְּסוּק דְכְּתִיב בֵּיהּ
 (תְּהִלִּים לז, כה): "נֶעַר הֵייתִי גַם זְקַנְתִּי", "נֶעַר" זֶה

הַאִי קָרָא שָׂרוּ שֶׁל עוֹלָם אָמְרוּ, וְעַל
 דָּא כְּתִיב: "אִי לָךְ אֶרֶץ שְׂמֵלְכָךְ נֶעַר",
 וְיִ לְעֵלְמָא דְּמִסְטָרָא דָּא יִנְקָא, וְכֵד
 יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, יִנְקִין כְּמָאן דִּינִיק
 מִרְשׁוּתָא אַחְרָא, "וְשָׂרִיךְ בְּבִקָּר
 יֵאכְלוּ", וְלֹא בְּכֵלֵי יוֹמָא, בְּבִקָּר וְלֹא

מְרָאָה אִשׁ

מִלְּאָךְ מִט"ט, "זְקֻנְתִּי" זֶה אֶרֶיךְ אֲנִפִּין סוּד הַכֶּתֶר.
 וְתֵאנָא וְלִמְדֵנוּ הַאִי קָרָא הַפְּסוּק הַזֶּה שָׂרוּ שֶׁל עוֹלָם
 אָמְרוּ, הֵינּוּ מִלְּאָךְ מִט"ט אָמְרוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב: "אִי
 לָךְ אֶרֶץ שְׂמֵלְכָךְ נֶעַר, וְיִ לְעֵלְמָא דְּמִסְטָרָא דָּא
 יִנְקָא, אוֹי לְעוֹלָם כְּשִׁיוֹנְקִים מִצַּד מִט"ט שְׁנִקְרָא
 נֶעַר, שְׂאִין מוֹרִיד שְׁפַע כְּמוֹ שְׂצָרִיךְ. וְכֵד יִשְׂרָאֵל
 בְּגָלוּתָא, כְּשַׁעֵם יִשְׂרָאֵל הֵם בְּגָלוּת, יִנְקִין כְּמָאן
 דִּינִיק מִרְשׁוּתָא אַחְרָא, הֵם יוֹנְקִים שְׁפַע כְּמוֹ
 שְׁיוֹנְקִים אֲמוֹת הָעוֹלָם, וְעוֹד פְּחוֹת מִזֶּה, וְהֵם
 מְקַבְּלִים רַק אֶת הַתְּמַצִּית, מֵה שְׁנִשְׂאָר מֵאֲמוֹת
 הָעוֹלָם, אוֹי וְיִ לְצַעַר הַזֶּה, שְׁנִשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים
 לִינֵק וְלִקְבֹּל שְׁפַע רַק מֵה שְׁנִשְׂאָר מֵאֲמוֹת הָעוֹלָם.
 "וְשָׂרִיךְ בְּבִקָּר יֵאכְלוּ", שְׂרֵי אֲמוֹת שְׂמְקַבְּלִים אֶת

בְּזִמְנָא אַחְרָא דִּיּוֹמָא, דִּתְנִיא
 בְּשַׁעְתָּא דְחַמָּה זֹרְחַת, וְאַתִּין וְסַגְדִּין
 לִיה לְשִׁמְשָׁא, רוּגְזָא תְּלִי בְּעֵלְמָא,

 מראה אש

הַשְּׁפַע בְּבִקְרַת הַשְּׁכָם, וְלֹא בְּכֵלֵי יוֹמָא, וְלֹא מִקְבְּלִים
 כָּל הַיּוֹם, כִּי רַק בְּבִקְרַת הַשְּׁכָם הֵם מִקְבְּלִים אֶת
 הַשְּׁפַע, וְלֹא בְּזִמְנָא אַחְרָא דִּיּוֹמָא, וְלֹא בְּשַׁעְתוֹת
 אַחֲרוֹת בַּיּוֹם, דִּתְנִיא כִּי כֶּךָ לְמַדְנֹו (בְּרִכּוֹת ז.):
 בְּשַׁעְתָּא דְחַמָּה זֹרְחַת, וְאַתִּין וְסַגְדִּין לִיה לְשִׁמְשָׁא,
 רוּגְזָא תְּלִי בְּעֵלְמָא, בְּשַׁעְתָּא שֶׁהַחַמָּה זֹרְחַת, וְאַמּוֹת
 הָעוֹלָם בָּאִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְשִׁמְשׁ, אֲזַי כַּעַס וְרוּגְזָא
 תְּלוּוִיִּים בְּעוֹלָם, וְלִכְּנָן אֲזַי נִפְסָק הַשְּׁפַע מֵהֶם. לֹא-כֵּן
 אִם נִשְׁמֹוֹת יִשְׂרָאֵל יִזְכּוּ לְדַבֵּק אֶת עַצְמָם בּוֹ יִתְבַּרְךָ
 בְּעַת זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ, וַיִּתְפַּלְּלוּ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, אֲזַי
 הַשְּׁפַע יִשְׁפַע עֲלֵיהֶם רַק מִמְּנוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלֹא יִצְטָרְכוּ
 לִינִיק הַרְךָ אַמּוֹת הָעוֹלָם. וְלִכְּנָן הוּא דְבָר גְּדוֹל מְאֹד
 לְהִתְפַּלֵּל מֵה שִׁיּוֹתֵר מִקֶּדָם וּבְצַבּוֹר דִּיקָא, שְׁעַל זֶה
 אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת ח.): אֵימַתִּי עַתָּה
 רְצוֹן? בְּשַׁעְתָּא שֶׁהַצַּבּוֹר מִתְפַּלְּלִין. וּבְזִכּוֹת הַרְבִּים
 יֵשׁ לָהֶם כַּח לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַשְּׁפַע מִהַכֶּתֶר, מֵאַרְיָא
 אֲנַפִּין בְּלִי שׁוּם לְבוּשִׁים. וְצָרִיף לְדַעַת, אֲשֶׁר

בְּשַׁעֲתָא דְּמִנְחָה רוּגְזָא תִּלְיָא בְּעַלְמָא,
 מָאן גָּרִים הָאִי? מְשׁוּם דְּמִלְכָּךְ נַעַר,
 הָהוּא דְּאֶקְרִי נַעַר, וְאַתּוּן זַכָּאִי קִשׁוּט
 קַדִּישֵׁי עֲלִיוֹנִין בְּנֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, לָא
 יִנְקִין מֵהָאִי סְטֵרָא, אֲלֵא מֵהָהוּא אֲתֵר
 קַדִּישָׁא דְּלַעִילָא, עֲלִיכוּ כְּתִיב: "וְאַתֶּם

 מְרָאָה אִשׁ

בְּשַׁעֲתָא דְּמִנְחָה בְּשַׁעֲתָא דְּמִנְחָה אַחַר הַצְּהָרִים,
 רוּגְזָא תִּלְיָא בְּעַלְמָא, מִדַּת הַדִּין שׁוֹרָה בְּעוֹלָם. מָאן
 גָּרִים הָאִי? מִי גוֹרֵם דְּבָר זֶה? מְשׁוּם דְּמִלְכָּךְ נַעַר,
 שְׂאֵז שׁוֹלֵט מִט"ט שֶׁר הָעוֹלָם הָהוּא דְּאֶקְרִי נַעַר,
 שֶׁהוּא נִקְרָא נַעַר, כִּי אֵין לוֹ כַּח לְקַבֵּל אֶת הַשְּׁפַע
 בְּגִלּוּי, כִּי מִט"ט בּוֹ מִתְלַבֵּשׁ הַטְּבַע. וְסִיִּים רַבִּי אָבָא
 אֶת דְּבָרָיו, וְאָמַר לָהֶם לְאֵלוּ שְׁעֲשׂוּ אֶת הַבְּרִית
 וְלְכָל הַמְּסַבִּין שְׁהִיו שָׁם: וְאַתּוּן זַכָּאִי קִשׁוּט אַתֶּם
 צְדִיקֵי אֱמֶת קַדִּישֵׁי עֲלִיוֹנִין קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, בְּנֵי
 מַלְכָּא קַדִּישָׁא, בְּנֵי הַמְּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, לָא יִנְקִין מֵהָאִי
 סְטֵרָא, אֵינְכֶם יוֹנְקִים מִמִּט"ט שֶׁר הַפְּנִים, שֶׁהוּא
 הַשְּׁפַע שְׁמִלְבָּשׁ בְּטַבַּע, אֲלֵא מֵהָהוּא אֲתֵר קַדִּישָׁא
 דְּלַעִילָא, אֲלֵא מִמְּקוֹם קְדוּשׁ הָעֲלִיּוֹן, מִסּוּד אַרְיָךְ

הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים פְּלִלְכֶם הַיּוֹם.

מראה אש

אֲנַפִּין, סוּד הַכֶּתֶר, שְׁמֶשׁ יוֹרֵד זוּוּג בֵּין אָבָא וְאִמָּא, שְׁמֵמְשִׁיכִים שְׁפַע לְזַעִיר וְנוֹקְבָא. עֲלִיכוּ כְּתִיב עֲלֵיכֶם כָּתוּב הַפְּסוּק (דְּבָרִים ד, ד): "וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים פְּלִלְכֶם הַיּוֹם"; כִּי מִי שְׁזוּכָה לְהִיּוֹת נְמוּל וְנוּטֵר הַבְּרִית, שְׁלֵא יִכְשֵׁל, חֶס וְשָׁלוֹם, בְּהוֹצָאת זֶרַע לְבִטְלָה, עַל-יַד־זֶה מֵאִיר עָלָיו סוּד הַכֶּתֶר, שֶׁהוּא רְצוֹן שְׁבָרְצוֹנוֹת [כִּי לְהַפְּךְ, מִי שֶׁנִּכְשֵׁל בְּפָגַם הַבְּרִית, נִתְּהַפֵּךְ אֶצְלוֹ מֵאוֹתִיּוֹת כְּת"ר אֶל כְּר"ת, שֶׁהוּא נִכְרַת מִשְׁרָשׁוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ רְצוֹנוֹת שֶׁל הַטְּמֵאָה, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבְּן], וְנִתְּחַבְּרִים וּמִתְיַחֲדִים וּמְזוֹדְגִין הַמַּחֲזִין אָבָא וְאִמָּא בְּיַחַד, שֶׁהֵם סוּד י"ה, וּמְשִׁיכִים אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדְבָקוֹת אֶהְבָּה וַיִּרְאֶה, שֶׁהֵם סוּד ו"ה, וְנַעֲשֶׂה יַחּוּד הַשְּׁלֵם בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, וּכְבָר אֵינּוּ נִצְרָךְ אֶל הַבְּרִיּוֹת.

דיני מילה ביצד מלין

(העתק מספר דרך החיים)

(א) המל צריך לחתוך את הערלה, כל העור החופה את העטרה, עד שתתגלה העטרה, ואחר-כך פורעין את הקרום שלמטה, הדרך מהעור בצפון, ומחזיר לכאן ולכאן, עד שיראה בשר העטרה, ואחר-כך מוציין המילה עד שיבוא דם מהמקומות הרחוקים, כדי שלא יבוא לידי סכנה, וכל מוהל שאינו מוצץ, מעבירין אותו, ואחר שמוצץ מעבירין עליו אספלניות או רטיה או אבק העוצרים הדם (רסד).

(ב) מל ולא פרע כאלו לא מל, ויש ציצים המעכבים את המילה, וצריך החותך לחזור אחריהם, הינו דעטרה דלגבי מילה הוא הבשר אשר בראש הגיד כלו, וממקום שמתחיל החוט הגבוה הסובב עם כל הבשר שממנו עד ראש הגיד הוא נקרא עטרה, וצריך לחתוך עד שיתגלה כל הבשר עם חוט הגבוה הסובב, שהיא עקרה ושרשה של העטרה, ואם נשאר ציצין שחופה רב גבה של הבשר, אפלו אינו רק במקום אחד, ואינו

חופה רב הקפה, צריך לחתוך אותם. וכן אם אין חופה גבה הבשר של העטרה, רק שחופה רב הקפה של חוט לבד, צריך לחזור ולחתוך עד שתתגלה החוט הגבוה ולכל הפחות עד שתתגלה רבה, ואם לאו הוי כלא נמול, והרי הוא ערל כמות שהיה (שם).

(ג) קטן שבשרו רך ומדלדל או שהוא בעל בשר הרבה, עד שנראה כאלו אינו מהול, רואים אם בעת שמתקשה נראה מהול, אין צריך למול פעם שנית, ומכל מקום משום מראית עין צריך לתקן עבי הבשר, שמכאן ומכאן לדחק העור לאחוריו היטב שתעמד שם, אבל אין צריך לחתוך כלום, ואם אין נראה מהול בשעת הקשי, צריך לחתוך כל הבשר המדלדל, עד שיהא נראה כנמול בשעת הקשי, ואין צריך שיהא נראה בשעת קשי רב העטרה, הואיל ונמול פעם אחת כהגן, רק אפלו אם נראה מועט עטרה סגי, ואין צריך למולו שנית, וכן תכף אחר שנמול כהגן אם נמשך העור למעלה, ונתדבק שם היטב על העטרה, אם נראה רק מעוט עטרה מגלה סגי, ואין צריך למולו שנית (שם).

(ד) אם נולד מהול לגמרי, או שהיה רק רב גבחה ורב הקפה מגלה, שצריך להטיף דם ברית, והטיפו דם ברית, ואחר-כך נמשך העור למעלה וכסה העטרה מחמת שהוא בעל בשר, ואפלו כשמתקשה אינו נראה אלא מהול קצת שחופה, רב גבחה או רב הקפה, צריך למולו ולחתוך כל הבשר מכאן ומכאן, עד שיהא נמול לגמרי בשעת קשי (שם בש"ד).

(ה) בשעת המילה נכון שיהיו שם עוד מוהלים אחרים, שיראו היטב הפריעה אם היא כהגון, כי יש מקום לטעות, שפעמים נמצא עור דק מאד אחר החתוך כמו (שלימ"ל בלשון אשכנז), והוא כמו ליחה בעלמא, ולפעמים אינו פורע, רק השלימ"ל והעור הפריעה קימת, וצריכין לזהר בזה מאד, כי המל ולא פרע כאלו לא מל (שם בט"ז, סעיף קטן ד').

דיני זמן המילה

(א) אין מלין עד שתגן החמה יום שמונה לילדתו, ואם מל משעלה עמוד השחר יצא, וכל היום כשר למילה, אלא שזריזין מקדימין למצוות

ברית שלום

קכט

ומלין בבקר, ואפלו מילה שלא בזמנה אינה אלא ביום. עבר ומל בלילה, צריך להטיף ממנו דם ברית ביום, ובשבת אסור להטיף ממנו דם ברית (דלא נתנה שבת לדחות, אלא למילה ממש, ולא על הטפת דם ברית), וכן אם מלו תוף ח' וביום נמי דינא הכי (ט"ז סימן רס"ב וש"ך שם, ובסימן רס"ד סק"ו).

(ב) חולה אין מלין אותו עד שיבריא, וממתינים מעת שנתרפא מחליו ז' ימים מעת לעת, ואז מלין אותו, במה דברים אמורים? בחלי של כל הגוף, כגון שחלצתו חמה וכיוצא בזה, אבל אם חלה באחד מאיבריו, כגון שכאבו לו עיניו כאב מועט, ממתינים לו עד שיבריא, ולאחר שיבריא מלין אותו מיד, ואם כאבו לו עיניו כאב גדול, הינו שהיו שותתין דמעות מחמת הכאב או דם, או שהיה בו ריר מתחלת חליו הוי כחלי של כל הגוף (שם).

(ג) נולד כשהוא מהול, צריך להטיף ממנו דם ברית בעור העטרה במקום המילה, ומיהו בנחת וצריכא מילתא למבדקיה טובא יפה יפה, שמא יש

שם ערלה כבושה (הינו שפא העור נדבק מאד בבשרו), ובזדק בידיים ובמראות עינים ולא בברזל, דלא לעיק ליה, ורואים ונזהרים האיד מלין, וממתינים לו הרבה, ואינו חושש ליום שמיני ללדתו, שלא יביאהו לידי סכנה, ואם נראה לו איזו ערלה כבושה, מברכין על המילה, ואין מחללין עליה את השבת, אבל אם אין נראית לו ערלה כבושה, אין מברכין על המילה גם-כן (סימן רס"ג).

דין איזו מילה דוחה שבת ויום טוב

(א) מילה בזמנה דוחה שבת ויום טוב, אבל שלא בזמנה אינה דוחה, ואפלו בזמנה אינה דוחה אלא המילה עצמה ופריעה ומציצה, ואפלו אם פירש חוזר על ציצין המעכבין את המילה, הינו אם נשאר מהעור עור החופה רב גבהה או רב הקפה, כמו שנתבאר לעיל, ועל ציצין שאין מעכבין אם לא פירש חוזר, ואם פירש אינו חוזר, ומתר לטלטל האזמל לאחר המילה להצניעו, אף דאין צריך לו עוד באותה שבת, אבל מכשירי מילה אינו דוחה שבת, כיון שהיה אפשר לעשותם מבעוד יום,

קלא

ברית שלום

וְאָפְלוּ דֶרֶךְ כְּרַמְלִית שֶׁהוּא רַק מִדְּרַבָּנָן, אָסוּר
לְהֵבִיא סִפִּין בַּשַּׁבָּת כְּדֵי לְמוּלוּ (סימן רס"ו).

(ב) מָלוּ אֶת הַקָּטָן בַּשַּׁבָּת, וְאַחֲרֵי-כֵן נִתְפָּזְרוּ
הַסִּימָנִים, שׁוֹחֲקִין לוֹ סִימָנִים אַחֲרֵים אָפְלוּ בַּשַּׁבָּת,
מִפְּנֵי שֶׁסִּפְנָה הִיא לוֹ, אֲבָל אִם נִתְפָּזְרוּ הַסִּימָנִים
קֹדֶם הַמִּילָה, אֵין לְחַלֵּל שַׁבָּת וְלִשְׁחַק סִימָנִים, אֲלֹא
דוֹחִין הַמִּילָה עַד לְאַחַר הַשַּׁבָּת, וְכֹל שֶׁכֵּן הֵיכִי
שֶׁלֹא הָיָה לוֹ סִימָנִים מִעֶרֶב שַׁבָּת, שְׂאִין שׁוֹחֲקִין
בַּשַּׁבָּת, אֲלֹא דוֹחִין אֶת הַמִּילָה עַד אַחַר הַשַּׁבָּת
(שם).

(ג) שֶׁכָּחוּ וְלֹא הֵבִיאוּ סִפִּין מִעֶרֶב שַׁבָּת, אוֹמֵר
לְעַכּוּ"ם לְהֵבִיא סִפִּין בַּשַּׁבָּת, וּבִלְבָד שֶׁלֹא יָבִיא
אוֹתוֹ דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים רַק דֶּרֶךְ כְּרַמְלִית. כָּלְלוּ שֶׁל
דָּבָר, כָּל דָּבָר שֶׁעֲשִׂיתוּ בַּשַּׁבָּת אֲסוּרָה עָלָיו מִשׁוּם
שְׁבוּת, מִתֵּר לַעֲשׂוֹתָהּ בַּשַּׁבָּת עַל-יְדֵי עַכּוּ"ם לְצַרְף
מִילָה, וְדָבָר שֶׁאָסוּר לוֹ בַּשַּׁבָּת מִשׁוּם מְלָאכָה
גְּמוּרָה, אָסוּר לַעֲשׂוֹתָהּ בַּשַּׁבָּת עַל-יְדֵי עַכּוּ"ם (שם),
וְלִכֵּן מִתֵּר לְקַח רֶקֶב עֵץ שְׁקוּרִין (מוֹהֵל מְעַל) מִן
הַכֶּתֶל בַּשַּׁבָּת, עַל-יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וְאַף שֶׁעוֹשֶׂה
גּוֹמָא מִשׁוּם דְּחוּפְרָה גּוֹמָא, וְאֵין צָרִיךְ אֲלֹא לַעֲפָרָה

פֶּטוּר אֲבָל אֲסוּר, וְעַל-יְדֵי עֲכוּ"ם מִתָּר אֲפִלוּ
 לְכַתְחֵלָה לְצַרְףּ מִלָּה וְדוֹקָא שֶׁהוּא תְּחוּחַ, אֲבָל
 אֲסוּר לְכַתְשׁוּ אֲפִלוּ עַל-יְדֵי אֵינוּ יְהוּדֵי (פּנ"ל).

(ד) אָדָם שֶׁלֹּא מָל מַעוֹלָם לֹא יָמוּל בְּשַׁבָּת,
 שֶׁמָּא יִקְלָקֵל וְנִמְצָא מְחַלֵּל שַׁבָּת, וְאִם כָּבֵר מָל
 אֲפִלוּ פַּעַם אַחַת, מִתָּר לְמוּל בְּשַׁבָּת (ש"ס).

דִּין אִם נוֹלַד בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת

(א) אִם לְאַלְתֵּר כְּשֶׁהוֹצִיא הַנּוֹלַד רֹאשׁוֹ חוּץ
 לְפֶרוּזְדוֹר, נִרְאוּ שְׁלֹשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים יֵשׁ לְסִמּוֹ
 עֲלֵיהֶם שֶׁהוּא לֵילָה, אֲפִלוּ אִם לְמַחֵר שַׁבָּת וְנִמּוּל
 בְּשַׁבָּת, וְכָל שָׁכֵן אִם נוֹלַד בְּפַעַם אַחַת, וְתִכְף
 כְּשֶׁנוֹלַד רָאוּ שְׁלֹשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים דְּחָשִׁיב לֵילָה
 לְעִנְיַן לְמוּלוֹ בְּשַׁבָּת, אֲבָל אִם הוֹצִיא רֹאשׁוֹ חוּץ
 לְפֶרוּזְדוֹר, וְנִשְׁתַּהֲקָה קֶצֶת עַד שֶׁנוֹלַד כָּלוּ, וְאַחֲרֵי-כֵן
 כְּשֶׁנוֹלַד כָּלוּ רָאוּ שְׁלֹשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים, אִם לְפִי
 הַשְּׁהוּי נִרְאָה לָהֶם שֶׁהָיָה יוֹם בְּהוֹצֵאת הָרֹאשׁ, אִין
 לָהֶם אֵלָּא מֵה שֶׁעִינֵיהֶם רוֹאוֹת, וִיְהֵא נִמּוּל
 לְשִׁמוּנָה, אֲפִלוּ אִם יֵאָרַע בְּשַׁבָּת, הֵינּוּ אִם נוֹלַד
 בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת (סִימָן רס"ב), וְאִם אֵינָן יְכוֹלִין לִידַע

אזלינן בתר חזקה דהשתא הוא דנולד, ואם הוא בערב שבת מתר למולו בשבת, ואם במוצאי שבת מלין אותו ביום ראשון (ש"ך סימן רס"ו, וסעיף קטן ט', וטעות סופר המנהג וצריך לומר החזקה).

(ב) אם נולד בין השמשות (הינו י"ג מנוטין ונחצי קדם שנראו שלשה כוכבים בינונים), שהוא ספק יום וספק לילה, מונין מן הלילה ונמול לתשיעי, שהוא ספק שמיני, ואם נולד ערב שבת בין השמשות או שלא הוציא רק ראשו בין השמשות, אף שיצא כלו בשבת, אינו דוחה שבת ולא יום טוב, ונמול אחר-כך (אבל יום טוב שני של גליות דוחה אפלו כבר עבר זמנה ונמול ביום טוב שני של גליות, חוץ מיום טוב שני של ראש השנה דקדשה אחת הוא שספק מילה, וכל שכן מילה שלא בזמנה אינה דוחה אותה), וכן אם נולד במוצאי שבת בין השמשות עבדינן לחמרא, ואומרים שהוא לילה, ואינו נמול בשבת הבאה רק ביום ראשון (סימן רס"ו).

(ג) אם כשנולד הנה נראה ברקיע כוכבים קטנים מאד, ורקיע הנה מזהיר כעין אורה של יום,

אף שֶהוּא יוֹתֵר מִי"ג מְנוּטִין וְחֻצֵי עַד שֶיְהִי נִרְאָה
 ג' כּוֹכָבִים בִּינוּנִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן מִיֶּחֱשֵׁב בְּבֵין
 הַשְּׂמָשׁוֹת, וּמָה שֶׁנִּרְאָה רַק קֶטְנִים, מִשּׁוּם דְּהֶרְקִיעַ
 הָיָה מְזֹהֵיר כְּעֵין אֹרֶה שֶׁל יוֹם, וְלָכֵן נִרְאִין כְּקֶטְנִים
 (סימן רס"ב).

דִּין מִלָּה לְתִינוּק הַנּוֹלֵד לְז' חֳדָשִׁים אוֹ
 לְח'

(א) מִי שֶׁנּוֹלֵד בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי מְלִין אוֹתוֹ
 בְּשַׁבָּת, אֶפְלוּ לֹא נִגְמְרוּ שְׁעָרָיו וְצַפְרָנָיו, אֲבָל מִי
 שֶׁנּוֹלֵד בַּחֲדָשׁ הַשְּׁמִינִי אֵין מְלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, אֲלֹא
 אִם כֵּן נִגְמְרוּ שְׁעָרָיו וְצַפְרָנָיו, וְאִם הוּא סָפֵק בֵּין
 שְׂמוֹנָה אוֹ בֵּין שֶׁבַע, אִם גָּמְרוּ שְׁעָרָיו וְצַפְרָנָיו,
 מְלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, וּמִתָּר לְחַלֵּל עָלָיו שַׁבָּת כְּמוֹ בְּכָל
 תִּינוּק הַנּוֹמֵל בְּשַׁבָּת, אֲבָל אִם לֹא נִגְמְרוּ שְׁעָרָיו
 וְצַפְרָנָיו, אֵין מְלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת (ט"ז סימן רס"ו).

(ב) מִלָּה שֶׁלֹּא בְּזִמְנָה מִתָּר לְמוֹל בְּיוֹם ה' אוֹ
 בְּיוֹם ו' וְלֹא חִיּוּשֵׁינָן מִפְּנֵי שְׂגוּרָם צֶעַר בְּיוֹם הַשַּׁבָּת
 (ש"ם).

קצת דיני מילה וברכות המילה

(א) המל מברך "אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה", ואבי הבן מברך בין חתיכת הערלה לפריעה "אשר קדשנו במצותיו וצונו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו", ואם ברך בדיעבד קדם המילה או אחר פריעה — יצא, וכן אם אבי הבן בעצמו הוא המוהל מברך שנים עובר לעשייתה, ואם אין אבי הבן אצל המילה מברך הסנדק בין מילה לפריעה ברכה זו, ולאחרים שעומדים אצל המילה אומרים: "כשם שנכנס לברית, כן יכנס לתורה ולחפה ולמעשים טובים". האב והמוהל כשמברכין צריכים לעמד, אבל התופס התינוק כשמברך נוהגים שיושב ומברך. כל העם שאצל המילה צריכים לעמד מלבד הסנדק שהוא יושב, ואחר-כך מברכין על הכוס, ואומרים: "אשר קדש

ידיד" וכו' (סימן רס"ה).

(ב) בנסח הברכה, אם אין לו אב אומרים: "קיים את הילד הזה לאמו" ומדלגין לאביו, ואם אין לו אם אומרים: "קיים את הילד הזה לאביו"

ומדלגין לאמו, ואם מתו שניהם אומרים: "קנים את הילד הזה".

(ג) קטן שנולד כשהוא מהול ואין צריך רק להטפת דם ברית, אין מברכין עליו שום ברכה, לא ברכת "המילה" ולא ברכת "להכניסו" ולא ברכת "אשר קדש" כו' (שם).

(ד) ממזר כישראל הוא, ומברכין עליו ברכת המילה עד כורת הברית, אבל אין אומרים "אלקינו ואלקי אבותינו קנים את הילד" כו', וכן העומדים אצל המילה אין אומרים "כשם שנכנס" כו', וכן מפרסמין בשעת המילה שהוא ממזר, וכן מלין אותו בחצר בית-הכנסת אצל פתח בית-הכנסת (שם).

(ה) בד' צומות ואפלו בתשעה באב נותנין לתינוקות לשתות מן הכוס של ברכה, וביום הכפורים אין לתן לתינוקות, רק נותנין לתינוק הנמול מן הכוס חוץ מה שנותנין בפני התינוק כשאומרים "בדמיו חיי" (שם).

קלז ברית שלום

(ו) אם יש שני תינוקות למוֹל אֶפְלוֹ שֶׁל אָדָם אֶחָד, הַמְנַהֵג שְׁלֹא לְהַבִּיא שְׁנֵיהֶם לְבֵית-הַכְּנֶסֶת לְמוֹל בְּפַעַם אֶחָת, אֶלֶּא בְּזֶה אַחַר זֶה, וּמְבָרְכִין כָּל הַבְּרָכוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּפָנָיו עֲצֹמוֹ (שָׁם).

(ז) הֵיכִי דְאֶפְשָׁר עֲבָדִינָן לְמִילָה בַּעֲשָׂרָה, וְהֵיכִי דִלָּא אֶפְשָׁר עֲבָדִינָן בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה (שָׁם).

(ח) אֵין מְבָרְכִין שְׁהַחֲיִנוּ בְּשַׁעַת הַמִּילָה רַק בְּשַׁעַת פְּדִיוֹן הַבֶּן (שָׁם).

(ט) אָבִי הַבֶּן עוֹמֵד אֶצֶל הַמוֹהֵל לְהוֹדִיעַ שֶׁהוּא שְׁלוּחוֹ (שָׁם).

(י) נוֹתְנִין אֶת הָעֶרְלָה בְּחוּל וְעֶפֶר, וְכֵן רוֹקְקִין דָּם הַמְצִיצָה בְּעֶפֶר, וְאִם הוּא שֶׁבֶת צָרִיף לְהִיּוֹת הַחוּל וְהָעֶפֶר מוֹכְנִים (שָׁם).

(יא) נוֹהֲגִין לַעֲשׂוֹת כֶּסֶא לְאֵלֵיהּוּ שְׁנִקְרָא מְלֶאךָ הַבְּרִית, וְכִשְׁמַנִּיחִין יֹאמֵר בְּפִרוּשׁ שֶׁהוּא כֶּסֶא אֵלֵיהּוּ, וְאָבִי הַבֶּן וְהָעוֹמְדִים שָׁם יֹאמְרוּ קִדְּם

קלח

ברית שלום

המילה הפסוק: "אשרי תבחר ותקרב ישכך
חצריך" (שם בט"ז).

(יב) אחר המילה אומרים "עלינו", ונוהגין
שלא לחלץ התפלין עד אחר המילה, משום
שהתפלין אות והמילה גם כן אות (שם סוף סימן
בש"ך).

דין תינוק שמת קדם שנמול ודין אם מת
בשבת או ביום טוב

(א) תינוק שמת קדם שנמול מלין אותו על
קברו בצור או בקנה, ואין מברכין על המילה, אבל
משימין לו שם לזכר שירחמהו מן שמים ויחיה
בתחית המתים (סימן רס"ג).

(ב) תינוק שנמול או תינוקות אחר שלשים
לדתה שמתו ביום טוב, אם העת קר ואין בזיון
שלא אשתהי אין לקברו ביום טוב ראשון, אפלו
על ידי אינו יהודי, אלא משהינן לו על יום טוב
שני, ואז קוברין אותו כמו גדול (מ"א סימן תקכ"ז
דלא פהב"ח).

(ג) תינזק שלא נמול מחמת איזו סבה, ומת לאַחר שלשים ביום טוב, אף דאשְׁתְּהי אין קוֹבְרין אותו ביום טוב ראשון, מחמת שְׁצָרִיכין לְמוֹלוּ וְאִין לְמוֹלוּ ביום טוב ראשון אֶלָּא עַל יְדֵי אִינוּ יְהוּדִי, וּמִשְׁהִינן לוּ עַד יוֹם טוֹב שְׁנִי וּמִסִּירִין עָרְלָתוֹ וְקוֹבְרִין אוֹתוֹ, וְלִיכָא בְּדִיוֹן בְּזָה שְׁכַל זָה לְכַבּוּדוֹ מִתָּר לְהֵלִינוּ (א"ר שם).

(ד) תינזק שְׁנִמּוֹל אוּ נִקְבָּה תוֹף שְׁלִשִׁים לְלִדְתָּהּ שְׁמֵתוֹ בְּיוֹם טוֹב, בֵּין גָּמְרוּ שְׁעָרָיו וְצַפְרָנָיו בֵּין שְׁלָא גָמְרוּ, אִם לֹא אֶשְׁתְּהִי, אִין קוֹבְרִים אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב ראשון אֶפְלוּ עַל-יְדֵי אִינוּ יְהוּדִי, וּמִשְׁהִינָן לִיהָ עַד יוֹם טוֹב שְׁנִי, וְקוֹבְרִין אוֹתוֹ עַל-יְדֵי אִינוּ יְהוּדִי וְלֹא עַל-יְדֵי יִשְׂרָאֵל, וְאִם אֶשְׁתְּהִי קוֹבְרִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב ראשון עַל-יְדֵי אִינוּ יְהוּדִי, וְאִם מֵת בְּיוֹם טוֹב שְׁנִי קוֹבְרִין אוֹתוֹ בּוּ בְּיוֹם, עַל-יְדֵי אִינוּ יְהוּדִי, וְלֹא עַל-יְדֵי יִשְׂרָאֵל.

(ה) תינזק שלא נמול, ומת בתוֹף שְׁלִשִׁים יוֹם, אֶפְלוּ גָמְרוּ שְׁעָרָיו וְצַפְרָנָיו, וְאֶפְלוּ אֶשְׁתְּהִי, אִין קוֹבְרִין בְּיוֹם טוֹב שְׁנִי אֶפְלוּ עַל-יְדֵי עַכוּ"ם, אֶלָּא מִשְׁהִינָן לִיהָ עַד אַחַר יוֹם טוֹב, וּמִסִּירִין עָרְלָתוֹ

וְקוֹבְרִין אוֹתוֹ (וּלְעֵנִין טְלֹטוּל הַמַּת מִמְּקוֹם לְמְקוֹם,
עֵין לְקַמֵּן בְּהַלְכוֹת אַבְלוֹת, כִּי שָׁם נִתְבָּאָר דֵּינוּ עַל
נְכוּן).

דֵּינֵי אוֹנֵן שֵׁשׁ לוֹ בֶּן לְמוּל

(א) אוֹנֵן שֵׁשׁ לוֹ בֶּן לְמוּל, אִם אֶפְשָׁר
לְהַקְוֵבְרִים שְׂתִפְּלוּ תַחֲלָה בְּבִקְרָה, וְלִקְבֹּר אֶת הַמַּת
קִדְם שְׂיוּצָאִים מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת, יִקְבְּרוּ אֶת הַמַּת
תַּחֲלָה, כְּדֵי שְׂאֲבֵי הַבֶּן יִהְיֶה יָכוֹל לְבָרֵךְ בְּרַפְת
"לְהַכְנִיסוֹ" וְכוּ', וְאִם אֵי אֶפְשָׁר לְקַבְּרוּ קִדְם
שְׂיוּצָאִים מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת, יְמוּל הַבֶּן בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת
קִדְם "עֲלִינוּ", וְהַסְנֵדֵק יְבָרֵךְ "לְהַכְנִיסוֹ" וְכוּ',
וְהָאוֹנֵן מִתָּר לְכַנֵּס לְבֵית־הַכְּנֶסֶת רַק לֹא יְבָרֵךְ בְּרַפְת
"לְהַכְנִיסוֹ" (ט"ז סִימָן שִׁמ"א בִּיּוֹרָה דְּעָה).

קמא

בְּרִית שְׁלוֹם

כְּוֹנוֹת פְּשׁוּטוֹת עַל מִצְוֹת מִלָּה

הַעֲתֵק מִסְדּוּר תְּפִלָּה עִם פְּרוּשׁ "אוֹר הָאוֹרוֹת", שֶׁהוּא כְּוֹנֵת

הָאָרִיז"ל

מִשְׁלָבִים בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל

כְּוֹנֵת מִצְוֹת מִלָּה

מְבֹאָר בַּכְּוֹנוֹת, כִּי הַמִּלָּה מְעַכְּבַת גְּזֵרָה רָעָה
שֶׁל שְׂמוֹנִים שָׁנָה הַנִּמְשָׁכַת מִבִּינָה, בְּסוּד (תְּהִלִּים צ,
י): "וְאִם בְּגִבּוֹרֹת שְׂמוֹנִים שָׁנָה", רָצָה לוֹמַר, כִּי
יְדוּעַ, אֲשֶׁר הִשְׁתַּלְּשְׁלוֹת הַדִּינִים וְהַגְּבוּרוֹת בָּאִים
מִבִּינָה, שֶׁהִיא הַסְּפִירָה הַשְּׁמִינִית, וְכָל סְפִירָה
כְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר, וְעַל-כֵּן נִקְרְאָת סְפִירַת הַבִּינָה
שְׂמוֹנִים שָׁנָה, אֲשֶׁר מִשָּׁם הִשְׁתַּלְּשְׁלוֹת הַגְּבוּרוֹת,
בְּסוּד (שָׁם): "וְאִם בְּגִבּוֹרֹת שְׂמוֹנִים שָׁנָה", וּמִינָה
דִּינִין מִתְעַרְיִן (זֶהר הַקְּדוּשׁ אַחֲרֵי סה.); כִּי גְבוּרָה דִּהוּא
דִּינָא תִּקְיָפָא נִפְקָא מִבִּינָה (שָׁם תְּרוּמָה קעה:), וְזֶה
שְׂמִצּוֹת מִלָּה הִיא בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי דִּיקָא, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית יז, יב): "וּבֹכֵן שְׂמִנַּת יָמִים יְמוֹל לָכֶם
כָּל זָכָר לְדוֹרֵיכֶם" וְגו', וְאוֹמַר (וַיִּקְרָא יב, לג):
"וּבְיוֹם הַשְּׁמִינִי יְמוֹל בְּשָׂר עָרְלָתוֹ", לְהוֹרוֹת כִּי
מִצְוֹת מִלָּה שָׂרְשָׁה לְהַעֲלוֹת עַד הַבִּינָה וּלְהַמְתִּיקָה,
כִּי אֵין הַדִּין נִמְתָּק אֶלָּא בְּשָׂרָשׁוּ (עַץ חַיִּים, שַׁעַר י"ג,

פָּרַק י"א); הֵינּוּ כִּי בְּאֵמַת הָאָדָם בִּיעַת שֶׁהוּא יוֹצֵא לְעוֹלָם, עֲדִין אֵין לוֹ שׁוּם זְכוּת שְׂיֵצֵא לְעוֹלָם, וְנוֹלַד בְּמִתְנַת חָנָם, וְאֲזִי הוּא בְּחִינַת מְקַבֵּל, שְׂמִשָּׁם אַחִיזַת הָעֲצָבוֹת וְהַדִּין, שְׂמִשָּׁם אַחִיזַת הָעֲרָלָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַקְּלָפָה הַקּוֹדֶמֶת לְפָרִי, וְעַל-כֵּן מִחֲמַת שֶׁהָאָדָם בְּתַחֲלַת יְצִירָתוֹ הוּא בְּבְחִינַת מְקַבֵּל, כִּי אֵין לוֹ שׁוּם זְכוּת עֲדִין, רַק נִבְרָא וְיוֹצֵא לְעוֹלָם בְּחִסְדּוֹ לְבַד בְּמִתְנַת חָנָם, וְעַל-כֵּן בְּהִכְרַח שְׂיֵצֵא לְעוֹלָם עִם הָעֲרָלָה, וְאֲנַחְנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִין לְתַקֵּן אוֹתוֹ.

וְעַל-יְדֵי שְׂאֲנַחְנוּ מְלִין עֲצָמָנוּ וְאֵת בְּנֵינוּ, עַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ בְּעֲצָמָנוּ מְתַקְנִין עֲצָמָנוּ, כִּי אָנוּ כּוֹרְתִין אֵת הָעֲרָלָה דְּחַפִּיאַ עַל בְּרִית, שְׁזֶה עֵקֶר תְּקוּן הָאָדָם, כִּי מִקֶּדֶם לָזֶה לֹא הָיָה בְּגֵדֵר אָדָם כָּלֵל, כִּי עֵקֶר צָלָם דְּמוֹת אָדָם הוּא בֶּן יִשְׂרָאֵל הַמְּהוּל. נִמְצָא, שְׂעַל-יְדֵי מִצּוֹת מִלָּה אָנוּ בְּעֲצָמָנוּ מְתַקְנִין עֲצָמָנוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ מְכַנְיַעִין וּמְבַטְלִין הָעֲרָלָה בְּשִׂרְשָׁהּ, כִּי עֵקֶר אַחִיזָתָהּ בְּעֲצָבוֹת וְדִינִין, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְקַבֵּל, שְׁזֶה נִמְשָׁךְ מִחֲמַת שֶׁהָאָדָם נִבְרָא עַל-יְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ, אֲבָל עַכְשָׁו עַל-יְדֵי מִצּוֹת מִלָּה, זֶה כְּאֵלוֹ אֲנַחְנוּ

בְּעֶצְמוֹ עָשִׂינוּ אֶת הָאָדָם הַזֶּה, עַל־יְדֵי שְׁאָנוּ מְלִין
 אוֹתוֹ, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה אָדָם, וּכְשֹׁנַעֲשֶׂה הָאָדָם
 עַל יְדֵינוּ נִתְבַטַּל מִמֶּנּוּ בְּחִינַת מְקַבֵּל, וְעַל־כֵּן
 נִתְבַטַּלַת הָעֲצָבוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַטַּלַת הָעֲרֻלָּה
 בְּשֵׁרֶשָׁה, וְאִזִּי נִתְגַּלָּה הַבְּרִית, שֶׁהוּא צַדִּיק יְסוּד
 עוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשֻׁפֵּיעַ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים
 לז, כא): "וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן", הַפֶּךָ מְקַבֵּל, כִּי עַד
 עַכְשָׁו הִיְתָה הָעֲרֻלָּה חוֹפָה עַל הַבְּרִית שְׁאֲחִיזְתָּהּ
 מִבְּחִינַת הָעֲצָבוֹת, בְּחִינַת מְקַבֵּל, וְעַל־כֵּן לֹא נִתְגַּלָּה
 הָאֲרֵת הַצַּדִּיק יְסוּד עוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשֻׁפֵּיעַ,
 אֲבָל עַכְשָׁו עַל־יְדֵי שְׁאָנוּ בְּעֶצְמוֹ זָכִינוּ לְתַקֵּן אֶת
 הַיְלֵד הַזֶּה, וְלַעֲשׂוֹתוֹ בְּרִיָּה חֲדָשָׁה עַל־יְדֵי מְצוֹת
 מִיָּלָה, וְהַתִּינוּק בְּעֶצְמוֹ סָבַל צַעַר גָּדוֹל שֶׁל הַמִּיָּלָה,
 בְּשִׁבִיל שִׁיזְכָּה לְכַנֵּס בְּגֵדֵי יִשְׂרָאֵל, עַל־כֵּן נַחֲשָׁב
 כְּאִלוֹ עָשָׂה אֶת עֲצָמוֹ, וְעַל־כֵּן עַכְשָׁו כָּבֵר יֵצֵא
 מִבְּחִינַת מְקַבֵּל שֶׁהוּא הָעֲרֻלָּה, וְנַעֲשֶׂה מְשֻׁפֵּיעַ,
 שֶׁהוּא הַתְּגִלוֹת הַבְּרִית (עֵינִי לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, הַעוֹשֶׂה שְׁלִיחַ
 לְגַבּוֹת חוֹב, הַלְכָה ב', אוֹת י"א).

ב.

הֵינּוּ כִּי עָקַר הַבְּרִיאָה הִיְתָה בְּגִין דִּישְׁתַּמוּדָעוֹן

ליה, שִׁבְרָא אֶת הָאָדָם, שְׂיִזְכָּה לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ פָּנִים
 אֶל פָּנִים, וְלֹא יֵאָכֵל נֶהְמָא דְכְּסוּפָא, כִּי (יְרוּשְׁלָמִי
 עֲרָלָה, פֶּרֶק א', הֶלְכָה ג'): מֵאֵן דְּאָכִיל דְּלָאוּ דִּידִיָּה
 בְּהִית לְהַסְתַּכֵּל בְּאַפִּיָּה, עֵינֵן שָׁם; וּכְשִׂאוּכֵל דְּלָאוּ
 דִּידִיָּה הוּא בְּחִינַת מְקַבֵּל שְׂמִשָּׁם הַדִּינִין, שֶׁהוּא
 בְּחִינַת הָעֲרָלָה הַחוֹפֶפֶת עַל הַבְּרִית קֹדֶשׁ, שֶׁנִּקְרָא
 מִשְׁפִּיעַ כִּידוּעַ. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁנּוֹלַד אָדָם, עֵדִין הָעֲרָלָה
 חוֹפֶפֶת וּמְכַסֶּה אֶת הַבְּרִית קֹדֶשׁ, שְׂזָה מוֹרָה שְׁעֵדִין
 הוּא מְלֵא דִינִים, כִּי הוּא בְּחִינַת מְקַבֵּל, כִּי נִסְתָּר
 וְנִכְסָה הַבְּרִית קֹדֶשׁ, שֶׁהוּא הַצְּנוּר הַמְּשִׁיעַ עִם
 הָעֲרָלָה, וְעַקֵּר מִצּוֹת מִלָּה לַחֲתוּךְ אֶת הָעֲרָלָה,
 שֶׁהוּא הַמְּכַסֶּה הַחוֹפֵף עַל הַבְּרִית קֹדֶשׁ, שְׂמוֹנְעוּ
 מְלֵהוּיּוֹת מִשְׁפִּיעַ, בְּחִינַת (מְשָׁלִי י, כה): "צְדִיק יִסּוֹד
 עוֹלָם", וְתַכְף-וּמִיד כְּשִׁחֻתְכִין אֶת הָעֲרָלָה, שֶׁהִיא
 הַקְּלָפָה הַסּוֹבֶבֶת אֶת הַפְּרִי, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְתָּקִים כָּל
 הַדִּינִים.

וְעַל-כֵּן כָּל סוּד כְּוֹנֵת הַמִּלָּה הוּא לְהַמְתִּיק
 דִּינִים, וְלִבְטֵל כָּל גְּזֵרוֹת קְשׁוֹת וְרָעוֹת. וְזֶה שְׂתַבַּת
 "מִלָּה" עִם הַכּוֹלֵל — גִּימְטְרִיָּה אֱלֹהִים פָּשׁוּט,
 וְתַבַּת "עֲרָלָה" — גִּימְטְרִיָּה אֱלֹהִים מְלֵא כְּזֶה:
 אל"ף, למ"ד, ה"י, יו"ד, מ"ם, וְה' אוֹתִיוֹתֶיהָ

ברית שלום

קמה

הפשוטות, ועל־כֵּן בשעה שהולך לקיים את המצוה, יבונן אל שם אלהי"ם מלא כפ"ל שעולה "עֲרֵלָה", שהוא הקלפה המכסה את הברית, והוא תכלית הדינים, כי מסתירים אותו יתברך, כי כל זמן שאין האדם עובד את השם יתברך עם כחות עצמו, ואינו מוכן למסור נפשו בעבורו יתברך, עדין החסדים מסתרים למעלה, והדינים שורין עליו, והוא מלא כפירות וספקות, רחמנא לצלן, ואובד עצות לגמרי, כי (לקוטי־הלכות עבדים, הלכה ב', אות ב'): העֲרֵלָה שהיא זהמת הנחש, היא בחינת השקר, שהוא הרע והטמאה, וכשמעבירין את העֲרֵלָה, אזי הוא בחינת חותם אמת, כי עקר הצלם אלקים, צלם דמות תבניתו, כפיכול, הוא אדם מהול, שהוא חתום בחותם אמת, אבל כשהעֲרֵלָה חופה על הברית, הוא בחינת שקר, כי אין זה צלם האדם כלל, כי כל זמן שהעֲרֵלָה בו, הוא בעל מום גמור, כמו שפרש רש"י על פסוק (בראשית יז, א): "התהלך לפני והיה תמים", עיין שם; נמצא, שהעֲרֵלָה היא בחינת שקר גמור, כי היא משקרת דמות האדם, כי באמת אין העֲרֵלָה מצלם האדם כלל, והיא נדבקת באדם בשקר גמור, כי נדמה כאלו הוא מגוף האדם, ובאמת הוא שקר גמור, כי

אין זו דמות אדם, כי עקר דמות אדם צלם אלקים
 הוא, כשחתום בברית קדש בחותם אות אמת,
 על-ידי העברת הערלה, שאז נקרא תמים. ועל-כן
 אין הערלה נקראת אלא על שם העכו"ם, כמו
 שאמרו חכמינו הקדושים (נדרים לא:), שנאמר
 (ירמיה ט, כה): "כי כל הגוים ערלים וגו', ואומר
 (שמואל-א' יז, לו): "והיה הפלשתי הערל הזה וגו',
 ואומר (שמואל-ב' א, כ): "פן תשמחנה בנות
 פלשתים פן תעלזנה בנות הערלים וגו' עיין שם;
 ומצות מילה היא המתקת הדינים והמשכת
 החסדים למטה, ועל-כן "המילה" עם הכולל
 עולה צ"א כמנין יהו"ה אדנ"י יאהדונה"י,
 שמקשר קדם הבריאה באחר הבריאה, שמוריד את
 החסדים הסתומים, ומסלק את הערלה, וזוכה
 להמשיך רוחניות אלקותו בזה העולם.

ג.

כי באמת הוא יתברך הנה הנה ויהיה, ואין
 בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות חיות
 אלקותו יתברך ממש, וקדם הבריאה הנה הוא
 לבדו נמצא, ואין נמצא כמוהו, והיה כלו אחד

וְכָלוּ אֱמֶת וְכָלוּ טוֹב וְכָלוּ קִדְשׁ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן נא); וּבְשִׁבִיל זֶה נִקְרָא שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ
 יְהו"ה, כִּי הוּא לְבַדּוֹ נִמְצָא, וּמִמֶּנּוּ "הַתְּהוּוֹת" הַכֹּל,
 וְתַכְף-וּמִיד כְּשִׁינְיָה הַבְּרִיאָה מִהַכַּח אֶל הַפְּעַל
 נִקְרָא אַדְנ"י, שֶׁהוּא אֲדוֹן הַכֹּל וְתַקִּיף וּבַעַל יְכַלֵּת.
 וְעַל-כֵּן עֶקֶר הַשְּׁלֵמוֹת הוּא כְּשִׁמְיַחְדִּין אוֹתָם יַחַד
 יֵאֱהַדוּנָה"י, הֵינּוּ אַחַר הַבְּרִיאָה בְּקִדְמָה הַבְּרִיאָה,
 שִׁיְהִיָּה נַעֲשֶׂה אָב וּבֶן כַּחֲדָא, אַךְ תַּכְף-וּמִיד
 כְּשִׁינְיָה הַבְּרִיאָה מִהַכַּח אֶל הַפְּעַל, אֲזוּ נִתְהוּוּהָ
 הַבְּחִירָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת נִגְהָ, שֶׁלְּפַעֲמִים נִכְלָלֶת
 בְּקִדְשָׁה, וְלְפַעֲמִים נִכְלָלֶת בְּטֻמְאַה, שֶׁהוּא בְּחִינַת
 חֶסֶד וְדִין, הַשְּׁנֵחָה וְטַבַּע. וְעַל-כֵּן נִבְרָא אָדָם עִם
 "עֶרְלָה" הַחוּפָּה עַל הַבְּרִית בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה
 וְהַנְּסִיוֹן, אִם זוֹכֶה לְהַסִּירָהּ, עַל-יְדֵי-זֶה נִכְלָל
 בְּקִדְשָׁה, וּמִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת זִיו
 חֵינּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְכוּ'.

וּבְשִׁבִיל זֶה עֶקֶר חֵיּוֹב מְצוֹת מִלָּה עַל הָאָב
 דִּיקָא, כִּי כְּשֶׁהָאָב מֵל אֶת בְּנוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה
 בְּאַתְעָרוּתָא דְלַתְתָּא אֵיתְעָר לְעֵילָא (זִהַר לְךָ-לְךָ פ.ח.),
 כִּי עַל-יְדֵי-זֶה גַם הוּא יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא אָבִינוּ, הוּא
 מַעֲבִיר הָעֶרְלָה, שֶׁהוּא הַשְּׁקָר, מְכַלֵּל הַבְּרִיאָה, כְּדִי

שִׁיְהִיו אָב וּבֶן כַּחֲדָא, וּמְאִירָה בְּיוֹתֵר הַשְּׁגָחְתּוּ
 יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם, וְנִתְבַּטְּלִים הַדֵּינִים. וְעַל־כֵּן מִצּוֹת
 מִלָּה מֵעֲלֹתָהּ גְדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, עַד שְׁאֲמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (נְדָרִים לֹא): גְדוֹלָה מִלָּה,
 שְׁאֵלְמָלָא הִיא, לֹא בָרָא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת
 עוֹלָמוֹ וְכַנּו"ל.

כִּי תַכְלִית הַבְּרִיאָה הֵיחָהּ בְּגִין דִּישְׁתַּמּוּדְעוּן
 לִיה, שְׁיִזְכוּ לְהַכִּירוּ יִתְבָּרַךְ פָּנִים אֶל פָּנִים. אַךְ
 מִחֲמַת שְׁכַל בְּרִיאַת הָאָדָם הִיא עֲדִין בְּמַתְנַת חָנָם
 בְּחִינַת מְקַבֵּל, שְׁאִין זֹו שְׁלֵמוֹת, עַל־כֵּן בָּרָא אֶת
 הָאָדָם עִם הָעֶרְלָה, שֶׁהִיא הַקְּלָפָה הַחוּפָּה עַל
 הַבְּרִית, וְתַכְף-וּמְיָד כְּשֶׁאָדָם חוֹתֵךְ אֶת הָעֶרְלָה,
 עַל־יְדֵי־זֶה הוּא נִכְלָל בְּקִדְשָׁה, וְשָׁבַר אֶת הַבְּחִירָה
 לְבַחַר בְּטוֹב, וְעַל־כֵּן בְּכָל־לִיּוֹת יִשְׂרָאֵל נִקְרְאִים
 צִדִּיקִים, עַל שֵׁם שֶׁהֵם נִמּוּלִים (זֶהֱר הַקְדוּשׁ לָךְ צַג).
 וְעַל־יְדֵי מִצּוֹת מִלָּה כָּבֵד בְּנִקְל יוֹתֵר לְבַחַר בְּטוֹב
 וְלַהֲכִירוּ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
 (נְדָרִים לֹא): גְדוֹלָה מִלָּה, שְׁכַל הַמִּצּוֹת שֶׁעָשָׂה
 אַבְרָהָם אָבִינוּ לֹא נִקְרָא שָׁלֵם עַד שָׁמַל; כִּי עַקֵּר
 הַשְּׁלֵמוֹת הוּא דִּיקָא כְּשֶׁמְסִירִין אֶת הָעֶרְלָה, שֶׁהֵם
 הָעֲנָנִים דְּמַכְסִין עֵינָא, וְאִינוּ יָכוֹל לְהַסְתַּכֵּל

וְלֹהֵתְבוּנָן בְּעִרְבוֹת נַעַם זִיו שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבַּרְךָ
הַמַּאִיר בְּכֹל הָעוֹלָם. וְעַל-כֵּן בְּשָׁעָה שְׁאוּמֵר
"הַמִּלָּה", יִכּוֹן שְׁעוֹלָה יֵאֱהַדוּנָה"י, כִּי אִז כְּשֶׁהוֹלֵךְ
הַמּוֹהֵל לַחֲתוֹךְ אֶת הָעֶרְלָה וְלִהְסִירָהּ, אִז מִיַּחַד אֶת
כָּל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם, וּמִקְשֶׁר בֵּין קֶדֶם הַבְּרִיאָה לְאַחַר
הַבְּרִיאָה, וְנִמְשַׁכֵּת הָאָרֶה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה לְכָל
הַמַּסְבִּים שֵׁם.

וְעַל-כֵּן הִיא מִצְוָה רַבָּה לִהְיוֹת בְּמָקוֹם שְׁמָלִין
תִּינּוֹק, כִּי אִז יוֹרֶדֶת הָאָרֶה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה, וְנִמְשַׁכֵּת
הַשְּׂגָחָה שְׁלֵמָה, כִּי נִתְיַחֲדִין אִז אָב וּבֵן כְּחֻדָּא,
וְעַל-כֵּן נִתְבַּטְּלַת אֶפְלוֹ גְזֵרָה רָעָה שֶׁל שְׁמוֹנִים שָׁנָה
שְׁבָאָה מִסְפִּירַת הַבִּינָה, מֵאַחַר כִּי עַל-יְדֵי מִצְוֹת
מִלָּה "נִגְהָ", נִכְלָל בְּקִדְשָׁה וּמִתְחִיל לְבַחֵר בְּטוֹב,
כִּי "נִגְהָ" וְד' אוֹתִיּוֹת — גִּימַטְרִיָּה "בִּינָה" עִם
הַכוֹלֵל, עַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (גְּדָרִים ל.ב.):
גְּדוּלָה מִצְוֹת מִלָּה, שְׁשִׁקוּלָה כְּנֶגֶד כָּל הַמִּצְוֹת
שְׁבַתוֹרָה; כִּי עַל-יְדֵי מִצְוָה זוֹ נִתְבַּטְּלִין אֶפְלוֹ גְזֵרָה
רָעָה שֶׁל שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וְלִכֵּן מָה טוֹב וּמָה נְעִים
לִהְיוֹת רָגִיל לִילֵךְ בְּמָקוֹם שְׁמִקְיָמִין מִצְוֹת מִלָּה, כִּי
עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה שֶׁתִּתְבַּטֵּל מִמֶּנּוּ אֶפְלוֹ גְזֵרָה רָעָה
שֶׁל שְׁמוֹנִים שָׁנָה. וְהַעֲקָר שִׁיְהִיָּה בְּלֵב אֲמַת, וְיִשׁוּב

אז בתשובה שלמה ויכון כנ"ל — יחוד ב' שמות:
 יהו"ה אדנ"י יאהדונה"י, ויסיר את ערלת לבבו,
 ויכניס בדעתו, כי על-ידי שחותכין את ערלת
 התינוק, כן תחתך ערלת לבבו, ומכל שפן שהאב
 המכניס את בנו למילה, צריך לכון זאת, אשר
 על-ידי חתוף הערלה יחתכו הדינים, שהם כל מיני
 גזרות קשות שנגזרו עליו, חס ושלום. ויתבונן,
 אשר עכשו נתיחדים אב ובן כחדא וכנ"ל —
 באתערוותא דלתתא איתער דלעילא, שגם השם
 יתברך ימול את ערלת לבבו, ואת ערלת כל
 המצויין שם, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים
 (מדרש רבה, פרשת שלח, פרשה יז, סימן א'): האב זה
 הקדוש-ברוך-הוא, והבן אלו ישראל, כשם שהאב
 חייב למול את בנו, כן עשה הקדוש-ברוך-הוא
 לישראל וכו', עין שם.

ד.

ומחמת שבשעת קיום מצות מילה נתגלה
 יחוד נפלא כזה, שמקשר קדם הבריאה לאחר
 הבריאה, ונעשה אב ובן כחדא, יחוד יאהדונה"י,
 ומעבב גזרה רעה של שמונים שנה כנ"ל, על-כך

מִצֹּת מִלָּה הִיא מִצְוָה שֶׁקָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה, וְעֵדִין עוֹשִׂים זֹאת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שֶׁבַת קל.) כָּל מִצְוָה שֶׁקָּבְלוּ עֲלֵיהֶם בְּשִׂמְחָה כְּגוֹן מִלָּה, דִּכְתִּיב (תהלים קיט, קסב): "שֶׁשׁ אָנֹכִי עַל אִמְרֹתֶיךָ כְּמוֹצֵא שֶׁלֵּל רָב", עֵדִין עוֹשִׂין אוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה, עֵינֵי שָׁם. וְעַל-כֵּן עוֹשִׂים אֲז סְעֵדָה גְּדוֹלָה וְהוּא חַיּוּב, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּרָקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, פְּרָק כט): חַיֵּב אָדָם לַעֲשׂוֹת שִׂמְחָה וּמִשְׁתָּה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁזָּכַר לְמוֹל אֶת בְּנוֹ כְּאַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כא, ח): "וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה גְּדוֹל" וְגו', וְכֵן הוּא (בְּבִלְקוּט לָד, רֵמֵז פ"א): מְכַאֵן אָמְרוּ, חַיֵּב אָדָם לַעֲשׂוֹת מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁזָּכַר לְמוֹל אֶת בְּנוֹ, עֵינֵי שָׁם; וְהֶעֱקַר שְׁתֵּהִיָּה הַסְּעֵדָה שֶׁל בֶּשֶׂר, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים קט.): אֵין שִׂמְחָה אֱלָא בְּבֶשֶׂר; וְעַל-כֵּן אֵיתָא בְּפּוֹסְקִים, אֲשֶׁר בְּלֵי בֶּשֶׂר לֹא יֵצְאוּ יְדֵי חוֹבַת שִׂמְחָה (עֵינֵי מִגַּן אַבְרָהָם, סִימָן רמ"ט, וּבְמַחְצִית הַשָּׁקֶל שָׁם); וּמָה שֶׁנֶּהְגוּ מִקְּרוֹב לַעֲשׂוֹת סְעֵדָה מִמְּאֲכָלֵי חֶלֶב, סוּמְכִין עַל הַרִ"ף וְהֵרָא"ש בְּפְסָחִים קט. שְׁפּוֹסְקִים, שֶׁאַחַר הַחֲרָפָן אֵין שִׂמְחָה בְּבֶשֶׂר כָּלֵל רַק בֵּינֵן לְבַד, עֵינֵי שָׁם; לְכֵן צְרִיכִים עַל-כָּל-פְּנִיִם לַשְׁתוֹת יַיִן בְּסְעֵדַת בְּרִית מִלָּה, וְרָאוּי לְשִׂמְחָה

מָאד מָאד בַּיּוֹם שְׁזוֹכָה לְהַכְנִיס בְּנוֹ לְבְרִיתוֹ שֶׁל
 אֲבִרְהָם אָבִינוּ, כִּי אִזּוּ הוּא כֹּהֵן גָּדוֹל אֲשֶׁר נִכְנַס
 לְפָנָיו וּלְפָנֵים לַעֲשׂוֹת אֶת הָעֲבוּדָה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (הוֹבָא בְּיַלְקוּט לְךָ רִמּוֹז פ"א): מִכָּאן
 אֵתָּה לָמַד, שְׁכָל מִי שֶׁהוּא מַגִּישׁ אֶת בְּנוֹ לַמִּלָּה,
 כְּאִלוֹ כֹּהֵן גָּדוֹל מִקְרִיב מִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ עַל גִּבֵּי מִזְבֵּחַ
 וְכוּ', עֵינַן שָׁם; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ
 תְּנַחֲוּמָא, פֶּרֶשֶׁת חַיֵּי שָׂרָה): אֲפֹלוֹ אָדָם מִמֶּשְׁכַּן אֶת
 עֲצָמוֹ, כְּשֶׁמֶל בְּנוֹ מְשַׁמַּח אוֹתוֹ הַיּוֹם וְכוּ', עֵינַן שָׁם;
 וְכֵן אָמְרוּ (שָׁם פֶּרֶשֶׁת תְּצַוָּה): קָטָן נִמּוֹל לַח' כְּשֵׁם
 שְׁנִמּוֹל יִצְחָק אָבִינוּ, שְׂאִין חָבִיב לְפָנָיו הָאָדָם יוֹתֵר
 מִבְּנוֹ, וְהוּא מֶל אוֹתוֹ, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאוֹ, וְלֹא
 עוֹד אֵלָּא שֶׁהוּא מוֹצִיא הוֹצָאוֹת, וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ הַיּוֹם
 שֶׁל שְׂמִחָה וְכוּ', עֵינַן שָׁם.

וְעַקֵּר הַשְׂמִיחָה הוּא, כִּי עַל-יְדֵי מַצּוֹת מִלָּה
 מִכְּנִיעַ אֶת קְלַפֵּת נִגְהַ וּבּוֹחֵר בְּטוֹב, וְכָל בְּחִירָתוֹ
 הִיא רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. וּמִזֶּה, הֵינּוּ מִמַּצּוֹת מִלָּה,
 נִטְבַּע בְּלֵב אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי כַח, שִׁיְהִיָּה מוֹכֵן לְמִסֹּד
 אֶת נַפְשׁוֹ בְּכָל פֶּעַם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְכַעֲיִן שְׁאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (הוֹבָא בְּיַלְקוּט וְאֶתְחַנֵּן, רִמּוֹז תתל"ז):
 "וּבְכָל נַפְשֶׁךָ" — וְכִי אֶפְשָׁר לוֹמַר לוֹ לְאָדָם לְהִרְגֵי

בְּכֹל יוֹם? אֵלֶּא זֹו מִיִּלָּה, עֵינַי שָׁם וְכִנּוּ"ל; כִּי עַל-יַדֵּי
מַצּוֹת מִיִּלָּה נִפְתָּח לְבוֹ, וְהוּא מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְמִסֵּר
נִפְשׁוֹ בְּכֹל עֵת וְרָגַע אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ. וְזֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת
הַשְּׂמֻחָה, כִּי יֵצֵא מִבְּחִינַת מְקַבֵּל עַל-יַדֵּי כְּרִיתוֹת
הָעֲרָלָה, וְנַעֲשֶׂה לְמִשְׁפִּיעַ כַּנּוּ"ל.

וְלֹא רַק שֶׁהַשְּׂמֻחָה הִיא עַל הָאֵב, אֲלֵא עַל כָּל
הַמְּשִׁתְּפִים בָּהּ, רְאוּי לָהֶם לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד, כִּי
אִז נִפְתָּחִים הַשָּׁמַיִם, וְהוּא עֵת רְצוֹן מְאֹד, וּבִפְרָט
שְׂאֵלֵיהֶוּ מִלְּאֵךְ הַבְּרִית הוּא שָׁם, וְנַעֲשֶׂה אִז יְחֹוד
גָּדוֹל וְנוֹרָא בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת.

וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה,
פְּרָשָׁה כ"א, סִימָן ד'): אִם עָשִׂיתָ חֲבִילוֹת שֶׁל עֵבְרוֹת,
עֲשֵׂה כְּנִגְדָן חֲבִילוֹת שֶׁל מַצּוֹת, עֵינַיִם רְמוֹת —
וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ, לְשׁוֹן שֶׁקֶר — וְלִמְדָתֶם
אוֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם, וַיְדִים שׁוֹפְכוֹת דָּם נָקִי —
וְקִשְׂרָתֶם לְאוֹת עַל יְדֵיךָ, לֵב חוֹרֵשׁ אָוֶן — וְהָיוּ
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, רְגִלִים מִמֵּהָרוֹת לְרוּץ לְרָעָה —
הָיוּ רָץ אַחַר מִיִּלָּה שֶׁהִיא בֵּין בְּרָכִים, עֵינַיִם שָׁם;
וְעַל-כֵּן מִי שִׁיּוֹדֵעַ בְּנִפְשׁוֹ, שֶׁהִיא רְגִיל לְרוּץ אַחַר
רְעָה', וּבִפְרָט שֶׁהִיא נִכְשָׁל בְּפָגַם הַבְּרִית שֶׁנִּקְרָא

ר'ע' פִּידוּעַ, יִשְׁתַּדֵּל לָרוּץ אַחַר הַמִּלָּה, לְהִיּוֹת
 בְּמָקוֹם שֵׁשׁ שָׁם מִצּוֹת מִלָּה, וַיִּשְׁמַח אֶת עֲצֻמוֹ
 מְאֹד, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְתִשׁוּבָה שֶׁל אֲהָבָה, כִּי
 יִזְכִּיר אֶת עֲצֻמוֹ אִיךָ שֶׁהוּא הֵלֵא גַם הוּא מְהוּל,
 וְקִיְמוּ בּוֹ מִצּוֹת מִלָּה. וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
 (הַיּוֹבָא בְּיַלְקוּט מִשְׁלִי, רָמְזוּ תַתְקַס"ד): הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 מִצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם הַבָּא מִגֵּיהֵנוֹם — בְּזִכּוֹת
 הַמִּלָּה, עֵינֵי שָׁם.

ה.

וְהִנֵּה יוֹם הַשְּׁמִינִי שָׁבוּ עוֹשִׁין וּמְתַקְנִין אֶת
 הַבְּרִית, הֵינּוּ לְהַעֲבִיר אֶת הָעֲרָלָה, הוּא בְּחִינַת
 עֲלָמָא דְאֵתִי, אֲשֶׁר בּוֹ מְאִירָה סְפִירַת הַבֵּינָה, וְהִיא
 נִחְלָקֶת לְשָׁנִים, בְּסוּד "חֲשַׁמַּל", מְצַד שְׁרֵשׁוֹ
 לְמַעַלָּה נִקְרָא "חֲשַׁ", לְשׁוֹן שְׁתִּיקָה, כִּי אֲבָא וְאֲמָא
 תְּרִין רַעִין דְּלֵא מִתְּפָרְשִׁין, וּסְיָג לְחַכְמָה שְׁתִּיקָה
 (אֲבוֹת, פָּרָק ג'), מִחֲמַת הַשְּׂרָאֵת אֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ
 הוּא, שְׁשָׁם נִתְבַּטְּלִים כָּל הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, וַיּוֹצֵא
 מִהֲזֵמֵן וּמִהַמָּקוֹם, וְהוּא תְּכֵלִית הַבְּטוּל, בְּטַל
 וּמְבִטָּל אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּמְצַד יְרִידָתוֹ
 לְמַטָּה נִקְרָא "מַל", לְשׁוֹן רוּחַ מְמַלְלָא, כִּי הוּא

בְּחִינַת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁעַל יָדָם יוֹרְדִים וְנִתְגַּלִּים הַמַּדּוֹת
 אֶל הָעוֹלָם הַזֶּה. וּמַחֲמַת שֵׁהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת
 הָעוֹלָם בְּז' יְמֵי הַבְּנִיָּן, וְהָאָדָם שֶׁנִּבְרָא, עֲדִין אֵין לוֹ
 שׁוּם זְכוּת, וְיוֹצֵא לָעוֹלָם בְּחֶסֶד לְבַד בְּמַתַּנּוּת חָנּוּם,
 עַל-כֵּן מִלָּה בְּשָׁמַיִת דִּיקָא, כְּדֵי שְׂיִחְזֹר וְיִתְעַלֶּה
 עַד עוֹלָם הַבִּינָה, וְהַעֲקֹר שְׂיַעֲלֶה עַד בְּחִינַת "חש"
 מִמַּשׁ.

הֵינּוּ כִּי בְּאֵמַת עֲקֹר הַתְּכַלִּית הוּא, שְׂיִזְכֶּה
 לְדַעַת שְׁלֵמָה הַנִּ"ל, שְׂיִזְכֶּה לְהַגִּיעַ עַל-יְדֵי עֲבוּדָתוֹ
 אֶל סוּד בְּטוֹל כְּזֶה, אֲשֶׁר שָׁם הוּא לְמַעַלָּה מִהַזְּמַן
 וּלְמַעַלָּה מִהַמְּקוֹם, שְׂזוּהֵי מְדַרְגַּת הַמִּלָּה, שְׂחוֹתָךְ
 אֶת הָעֶרְלָה, וְנִתְגַּלֶּה לוֹ גְּלוּי אֹר עֲלִיוֹן שְׁלֵמַעַלָּה
 מִהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת אַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה,
 יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, וְהוּא הָאֹר הַכִּלְלִי, אֲשֶׁר הוּא
 רֵאשִׁית הַהִמְשָׁכָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, לְהִיּוֹת חֵיוֹת כִּלְלִי
 לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וְנִקְרָא רַעְוָא דְרַעְוִין, כִּי הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ הוּא לְמַעַלָּה מִהַזְּמַן, וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַכִּירוֹ
 יִתְבָּרַךְ כָּרְאוּי, כִּי אִם מִי שְׂזוּכָה לְדַעַת הַשְׁלֵמָה הַזֶּה,
 עַד שְׂיִתְבַּטֵּל אֲצִלוֹ הַזְּמַן לְגַמְרֵי, שְׂזוּהוּ כָּל שְׂעֲשׂוּעַ
 עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִהַזְּמַן, כְּמוֹ שְׂאָמַר רַבְּנּוּ
 ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'), שְׂכָל הַזְּמַן שֶׁל

העולם הזה מה שהיה ומה שיהיה, אינו עולה
 אִפְלוּ נִגְדַּד שְׁעָה אַחַת שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, כִּי שֵׁם הוּא
 לְמַעַלָּה מֵהַזְּמַן. וְזֶה עֵקֶר הַתְּכֵלִית שֶׁל הָאָדָם —
 לְזִכּוֹת לַחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מֵהַזְּמַן,
 שְׁשֵׁם מְכִירִין אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּכֵלִית
 שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה וְהַמְצׁוּוֹת, שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא הָאָדָם.
 וְכָל זְמַן שֶׁאֵין זוֹכִין לָזֶה, זֶה מִצַּד הָעֲרָלָה. וְעַל-כֵּן
 בָּאָה מְצׁוֹת מִלָּה, שֶׁהִיא לַחֲתוֹךְ וּלְהַעֲבִיר אֶת
 הָעֲרָלָה דְּחַפֵּיאַ עַל בְּרִית, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מַעֲבִירִין
 הַכְּסִילוֹת וְהַשְּׁטוֹת הַחוֹפָה עַל הַמַּח, כִּי עַל-יְדֵי
 מִלָּה וּפְרִיעָה מַעֲבִירִין הָעֲנָנִין דְּמַכְסִּין עַל עֵינַיִן
 דְּאֵינוֹן רוּמֵי רַבְתָּא וְרוּמֵי זְעִירְתָּא, וְעֲנָנִין דְּמַכְסִּין
 עַל עֵינַיִן, הֵן הַקְּלָפוֹת הַקּוֹדְמוֹת לַפְּרִי, הַחוֹפּוֹת עַל
 הַמַּח, שְׂמֵהֶם נִמְשָׁכִין כָּל הַכְּסִילוֹת וְהָעֵדֶר הַדַּעַת,
 שְׂמֵשׁ עֵקֶר הַזְּמַן, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה כָּל הַתְּאֻוֹת
 וְרַדִּיפַת הָעוֹלָם הַזֶּה הֵנָּה הַנִּמְשָׁךְ מִתַּחַת הַזְּמַן דִּיקָא, כִּי
 לְמַעַלָּה מֵהַזְּמַן גְּלוּי אֹר הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, שֵׁם
 נִתְּבַטְּלִין כָּל הַתְּאֻוֹת, וְאֵין אַחִיזָה לְהַתְּאֻוֹת
 וְהַבְּלוּלִים וּמְנִיעוֹת וְעִבּוּדַת הַבוּרָא יִתְבָּרֵךְ.

וְעַל-כֵּן נִקְרָא "מִלָּה", עַל שֵׁם מ"ל י"ה,
 לְגִלוֹת אֶת הַמַּחִין שֶׁהֵם אָבָא וְאֵמָא הַנִּקְרָאִין י"ה,

ברית שלום

קנז

ובשביל זה עקר המצוה הוא החתוף והפריעה והמציצה. ושלשה ענינים אלו מעוררין ומרמזין על הנ"ל, הינו על גלוי אורו יתברך של קדם הבריאה. וזה חיתוף אותיות חי"ת כ"ו, הינו ביום החי"ת יתגלה יהו"ה שעולה כ"ו פידוע, וכן פריעה אותיות פר"ע י"ה, לשון גלוי שם י"ה, ומציצה אותיות מצץ י"ה, להוציא ולמצץ את כל הדמים שהם הדינים, עד שיתגלה י"ה. ועל-כן בשעת חיתוף יכון חי"ת יהו"ה, עכשו ביום החי"ת שהוא עלמא דאתי, נתגלה שם יהו"ה, ואנו צריכים להוריד גלוי אלקות מעצם האצילות עד למטה.

ועל-כן בשעת חתוף המילה יכון: מ"ל יו"ד ה"י, ובשעת פריעה יכון: פרע יו"ד ה"א, ובשעת מציצה יכון: מצץ יו"ד ה"ה, וצריכים שלשתן דיקא, כדי להשלים את ג' צרופי י"ה. וזה שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קלז.): מל ולא פרע כאלו לא מל, כי העקר הוא גלוי עצם אלקותו יתברך גם כן אל העולמות התחתונים, שהם: בריאה, יצירה, עשיה, גם בתחת הזמן והמקום. ועקר המילה הוא לגלות העטרה, שהוא בחינת מלכות

כִּידוּעַ, כִּי הָעֲרָלָה דְחִפְיָא עַל בְּרִית קֹדֶשׁ, נִמְשַׁכַּת
 בְּשֵׁרֶשֶׁהּ מִבְּחִינַת עֲרַלְת לֵב, טַפְשׁוֹת לֵב, שֶׁהוּא
 קְלָקוּל הַבְּרִיאָה, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה נִעְלָם וְנִסְתָּר גְּלוּי
 הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאֵין גְּתַגְלִית מְלָכוּתוֹ
 יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם, וּמִשָּׁם נִמְשַׁכַּת הָעֲרָלָה דְחִפְיָא עַל
 הָעֲטָרָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת מְלָכוּת, דְּהֵינּוּ שְׁנַת־עֲלָמַת
 וְנִתְכַפְּסִית מְלָכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּבִיכּוּל, וְעַל-כֵּן אָנוּ
 מְזַהְרִין לְמוֹל וְלַחֲתוּךְ אֶת הָעֲרָלָה, וְלִפְרַע גַּם-כֵּן
 עוֹר הַפְּרִיעָה עַד שֶׁתִּתְגַּלֶּה הָעֲטָרָה, הֵינּוּ כְּדִי
 שֶׁתִּתְגַּלֶּה מְלָכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה הִיָּתֵה
 כָּל הַבְּרִיאָה (לְקוּטֵי-הַלְכוּת, מִלָּה, הַלְכָה א', אוֹת ב').

ו.

וּמַחְמַת שְׁכָל סוּד הַמִּלָּה לְעֲלוֹת עַד אֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִהַזְּמַן, גְּלוּי אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ
 בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, בְּחִינַת "חֹשׁ", שְׁשָׁם בְּחִינַת
 הַכְּתָר, שְׁתַּק כָּף עָלָה בְּמַחְשָׁבָה, עַל-כֵּן מְכִינִים
 כִּסֵּא לְאֱלֹהֵיו הַנְּבִיא דִּיקָא בְּעֵת הַמִּלָּה, כִּי אֱלֹהֵיו
 זָכָה לְעֲלוֹת בְּחַיָּיו לְשָׁמַיִם, כִּי זָכָה לְבִטֵּל הַזְּמַן
 בְּחַיָּיו, וְעַל-כֵּן לֹא הִצְרִיךְ לְמוֹת, כִּי מַחְמַת זְהֻמַּת
 הַנְּחֹשׁ מַחְטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, אִי אֶפְשָׁר לְכַלֵּל

ברית שלום

קנט

בשְׁלֵמוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, בְּבַחֲיַנַּת לְמַעַלָּה מִהַזְּמַן, וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לָמוֹת, וְאִז כְּשִׁיּוֹצְאִין מִהַגּוֹף וְהַנְּשָׁמָה מִזְדַּכְּכַת, הוּא זֹכָה לְעֵלוֹת וְלְכָלֵל שָׁם בְּבַחֲיַנַּת לְמַעַלָּה מִהַזְּמַן, שְׁאֵלוֹ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא כַּנִּ"ל. אֲבָל אֵלֵיהוּ זָכָה לְשֵׁלֵמוֹת הַדַּעַת בְּחַיָּיו, עַד שְׁלֵא הֶצְרַךְ לָמוֹת (עֵינִן לְקוּטִי-הַלְכוֹת, מִלָּה, הַלְכָה ד', אוֹת ט"ו); וְזֶה שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בִּירוּשְׁלָמִי שְׁקָלִים, פָּרָק ג', הַלְכָה ג'): תְּחִיַּת הַמֵּתִים מִבִּיא לִיַּדֵּי אֵלֵיהוּ וְכַנִּ"ל; כִּי זֶה תְּלוּי בְּזֶה, כִּי הוּא חַי לְעוֹלָם, וְעַל-כֵּן אֵלֵיהוּ יָבוֹא וַיִּבְשֹׂר גְּאֵלֶת מְשִׁיחַ, כִּי מְשִׁיחַ יִזְכֶּה לְזֶה הַדַּעַת שֶׁל בְּטוֹל הַזְּמַן בְּשֵׁלֵמוֹת, שְׁאִין שְׁלֵמוֹת אַחֲרָיו, כִּי הוּא יִזְכֶּה לִיַּחֲדָה דִּיחֲדָה. וְעַל-כֵּן אֵלֵיהוּ שְׁזָכָה לְבַטֵּל הַזְּמַן לְגַמְרֵי, עַל-כֵּן הוּא דִּיקָא יָבוֹא וַיִּגְלֶה אֶת מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ, אֲשֶׁר הוּא יִזְכֶּה בְּשֵׁלֵמוֹת לְבַטוֹל הַזְּמַן (עֵינִן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סא), [וְעֵינִן בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ (פְּרַשְׁת בְּרֵאשִׁית מו:): עַל הָאָרֶץ דָּא אֵלֵיהוּ, דְּאִשְׁתַּכַּח תְּדִיר בְּאַרְעָא וְלֹא מִסְטְרָא דְאַבָּא וְאַמָּא אִשְׁתַּכַּח, עֵינִן שָׁם; כִּי הוּא לְמַעַלָּה מֵאַבָּא וְאַמָּא, כִּי נִכְלָל לְגַמְרֵי בּוֹ יְתִבְרַךְ]; וְעַל-כֵּן מִזְכִּירִין אֶת אֵלֵיהוּ קֹדֶם הַמִּלָּה וּמְכִינִין לוֹ כֶּסֶא, כִּי עֵקֶר מְצוֹת מִלָּה הוּא לְבַטֵּל הַזְּמַן, שְׁשָׁם עֵקֶר אַחֲזוֹת כָּל הַתְּאוֹוֹת וְעַמֵּל הָעוֹלָם הַזֶּה כַּנִּ"ל.

וְאֵלֶיהוּ הִנְבִּיא עַל-יְדֵי כְחוֹ וּזְכוּתוֹ מִטְהַרִּין עוֹלָם
הַעֲשִׂיהָ שֶׁהוּא שֵׁם ב"ן, הֵינּוּ שֶׁבְּכַחוֹ מִבְּטָלִין הַזְּמַן,
שֶׁעַקֵּר אַחִיזְתוֹ בְּזֶה עוֹלָם הַעֲשִׂיהָ, וְזוֹכִים לְהַמְשִׁיךְ
בְּזֶה הָעוֹלָם הָאֲרֶת הַדַּעַת הָאֲמֵתִית, שֶׁהוּא בְּטוֹל
הַזְּמַן, גְּלוּי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּתַכְלִית הַמַּדְרָגָה
הָעֲלִיוֹנָה.

וְזֶה סוּד הַמְּנַהֵג לְהִיּוֹת עַר כָּל הַלִּילָה לַפְּנֵי
הַמִּילָה, וְנִקְרָא (וּוּאֵךְ נֶאֱכַט) לַיִל שְׁמוּרִים, כִּי מוֹבָא
בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קי"ז):
אֵלֶיהוּ מִבְּטֵל אֶת הַשְּׁנָה וְכוּ', עֵינֵי שֵׁם.

וְזֶה שְׁאוּמְרִים בְּשַׁעַת הַבְּרִית פָּסוּק (בְּרֵאשִׁית מֵט,
יח): "לִישׁוּעַתְךָ קוּיִתִּי ה'", שֶׁאָמַר יַעֲקֹב עַל דָּן,
כִּינּוֹן שֶׁרָאָה אוֹתוֹ — אָמַר: אֵין זֶה מִבִּיא אֶת
הַגְּאֻלָּה, אֶלָּא מִגֵּד, שֶׁנֶּאֱמַר (שֵׁם): "גֵּד גְּדוּד יִגְדֶנּוּ,
וְהוּא יִגֵּד עֲקֹב", לְאוֹתוֹ שֶׁהוּא בָּא בְּעֲקֹב "הִנֵּה
אֲנֹכִי שׁוֹלַח לָכֶם אֶת אֵלֶיהוּ הַנְּבִיא", שֶׁבָּא מִשְׁבֵּט
גֵּד (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה צט, סִימָן יב); וְזֶה שֶׁאָנוּ
מִתְּפַלְּלִין בְּשִׁמוּנֵה-עֲשָׂרָה בְּרָכוֹת, בְּבִרְכַּת "אֶת
צִמַּח וְכוּ', כִּי לִישׁוּעַתְךָ קוּיִנּוּ כָּל הַיּוֹם", הֵינּוּ
בְּחִינַת "לִישׁוּעַתְךָ קוּיִתִּי ה'" הַנִּלְשָׁה שֶׁאָמַר יַעֲקֹב,

ברית שלום

קסא

שְׁנַסְמָךְ לְבִרְכַת "גֹד גְדוֹד יְגוּדְנוּ", הִינוּ שְׁעַתָּה אָנוּ
מְקוּיִם רַק לִישׁוּעָתְךָ, עַל-יְדֵי זֶרַע גֹד, שֶׁהוּא אֱלֹהֵינוּ
שְׂבִיבֹא בְקָרוֹב, וַיִּבְשְׂרֵנוּ עַל הַגְּאֻלָּה. וְעַל-כֵּן בִּרְכַת
"אֵת צֶמַח" כַּנֶּגֶד גֹד (עֵינֵי לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, תַּפְלָה, הַלְכָה ה',
אוֹת ג'); וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְהַזְכִּיר בַּפֶּה דִיקָא: "זֶה
הַכֶּסֶס שֶׁל אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא", כַּמּוּבָא בְזוּהַר הַקְדוּשָׁה
(בַּהַקְדָּמָה יג): אֶצְטְרִיף לְתַקְנָא לִיהַ כּוּרְסֵיָא
וְלֹאֲדַכְרָא בְפוּמִיָּה דָּא כּוּרְסֵיָא דְאֱלֹהֵינוּ, וְאִי לָאוּ לָא
שְׂאֲרֵי תַמָּן, עֵינֵי שָׁם. כִּי הָעֵקֶר לְהוֹרִיד אֶת מ"ל
חֲסָדִים, הִינוּ שְׁלֹא יִשְׂאֵר בְּבַחֲיַנַת ח"ש, בְּחִינַת
מְכֶסֶה, כִּי אִם מ"ל, לְשׁוֹן רוּחַ מְמַלְלָא, שֶׁהוּא
הַדְּבוּר דִּיקָא, וְכַנ"ל. וְעַל-כֵּן מִי שְׁזוּכָה לְזַכֵּךְ אֶת
עֲצָמוֹ, יָכוֹל לְרֹאוֹת אֵיזוֹ בְּחִינָה שֶׁל נְצוּץ גְלוּי
אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, כִּי יֵשׁ בְּזֶה כֶּמֶה וְכֶמֶה בְּחִינּוֹת
וּמְדַרְגּוֹת, כַּמּוּבָא (בְּתַקוּנֵי-זוּהַר חֲדָשׁ): אֵית לְמָאן דְּאֵת
עֲתִיד לְאֲתַגְלִיא לִיהַ מְסֻטְרָא דְנִשְׁמַתִּיהַ בְּשִׁכְל
דִּילִיהַ, וְאֵית לְמָאן דְּאֵת עֲתִיד לְאֲתַגְלִיא לִיהַ
בְּחִכְמַתִּיהַ, וְאֵית לְמָאן דְּאֵת עֲתִיד לְאֲתַגְלִיא לִיהַ
בְּפָנִים בְּפָנִים מְסֻטְרָא דְגּוּפִיהַ, עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן
בְּשַׁעַה שְׂאוּמְרִים בְּקוֹל רָם אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, יְכוּן

בְּמַלּוּי אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁלְשָׁה יַחֲוּדִים כְּזֶה:

אלף, למד, יוד, הי, ויו
 אלף, למד, יוד, הא, ואו
 אלף, למד, יוד, הה, וו

וְכֵן יִכּוֹן ב' פְּעָמִים שֵׁם הַיְיִ"ה הָעוֹלָה כְּמִנְיֵן אֱלֹהֵינוּ בְּאִפְסֵי הַזֶּה יִהְיוּהָה, וְכֵן יִכּוֹן שֵׁם ב"ן: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, הָעוֹלָה כְּמִנְיֵן אֱלֹהֵינוּ, וְיַחֲוּדִים אֵלֵינוּ הֵם מְסֻגָּלִים מְאֹד מְאֹד לְהַמְשִׁכַת אֵיזָה נְצוּץ דְנְצוּץ וְכו', אֵיזוּ הָאָרֶה אוֹ אֵיזָה זֵיו בְּעֶלְמָא מֵאֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, כָּל אֶחָד כְּפִי זְכוּכוּ.

וְרֵאוּ לְכֹל אָדָם אֲזוֹ לְהַתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית וּבְבוֹשָׁה גְדוֹלָה, כִּי אֲזוֹ נִתְאַחַדִּים כָּל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם קִדְם הַבְּרִיאָה לְאַחַר הַבְּרִיאָה, וְנַעֲשֶׂה אָב וּבֵן כְּחֶדָא, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹרֵד כְּבִיכּוֹל וּפְמִלְיָה דִּילִיָּה לְרֵאוֹת וּלְהַשְׁתַּתֵּף יַחַד בְּשִׂמְחַת מְצוֹת מִיָּלָה, כְּמוֹכָא בְּזִהַר הַקְדוּשׁ (פְּרֻשַׁת לָף צג.): בְּזִמְנָא דְבֵר נִשׁ אָסִיק בְּרִיָּה לְאַעֲלִיָּה לְהֵאִי בְרִית קָרִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְפְמִלְיָא דִּילִיָּה וְאָמַר חֲמוּ מֵאִי בְרִיָּה עֲבָדִית בְּעֶלְמָא בִּיָּה שְׁעֵתָא אֲזַדְמֵן אֱלֹהֵינוּ וְטָאֵס עֶלְמָא בְּד'

ברית שלום

קסג

טאסין ואזדמן תמן, ועל דא תנינן דבעי בר נש לתקנא כרסיא אחרא ליקרא דיליה, ויימא דא כרסיא דאליהו, ואי לאו לא שרי תמן, והוא סלק ואסהיד קמי קדשא בריך הוא, עין שם; ומכל שפן וכל שפן שאבי הבן צריך להתעורר אז בתשובה אמתית, ויתביש מאד מאד, כי לפניו יש גלוי שכינה ביותר, אם יזכה רק להבין ולהרגיש, כי (שם צו): והאי מאריה דהלולא דא (שהוא הבעל-הבית שעושה את השמחה הזאת), זכה לכלא למחזי קדשא בריך הוא אנפין באנפין בהאי יומא, עין שם.

ז.

והנה מבאר בכפונות, בתחלה טרם שנתפשטו החסדים בו' קצוות (שהם חג"ת נה"י), הנה אז הערלה, שהיא קלפת נגה, חופפת ונאחזת ביסוד שלו סביב. וזהו (יחזקאל א, ד): "ונגה לו סביב" וכו', ובהיות ערלה זו חופפת על היסוד, אין החסדים יורדים עד היסוד, כדי שלא יינקו הקלפות מהם, ולא יתאחזו באורות הגדולים וכו', ולכן אינם יורדים ונופלים עד היסוד וכו', ועל-כך

הם נשָׂאֲרִים לְמַעַלָּה בְּשֵׁרֶשֶׁם בְּדַעַת דּוֹזְעִיר, וְאִינָם
מִתְפַּשְׁטִים לְמַטָּה, כִּי נֶאֱחָזָה הָעֶרְלָה בְּיִסּוּד שְׁלוֹ,
וְאִם כֵּן כַּאֲשֶׁר מְלִין וְכוּרְתִין הָעֶרְלָה הִיא,
מִסְתַּלְקֶת מִשָּׁם קְלַפַּת נִגָּה, וְאִזּוּ יוֹרְדִים הַחֲסָדִים
לְמַטָּה. וְהַעֲנִין הוּא כַּנִּל, שְׁעַקֵּר הַתְּכָלִית שְׁנוֹבְרָא
הָאָדָם בְּזֵה הָעוֹלָם הִיא, כְּדִי שְׁיִחְזוֹר וְיִכְלַל בּוֹ
יִתְבַּרֵּךְ לְגַמְרֵי, הֵינּוּ שְׁיִסְתָּם עֵינָיו לְגַמְרֵי מַחִיזוּי
דְּהֵאֵי עֲלָמָא, וְיַעֲלֶה עַד אֵין סוּף מִמָּשׁ, עַד שְׁיִגִיעַ
אֶל רוּם הַמַּעֲלוֹת גְּלוּי הַמַּחִין, שְׁהֵם הָאֲרַת שְׁפַע
אַלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, הַשְּׁגַת הַדַּעַת, שְׁהִיא הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה דַּעַתוֹ יִתְבַּרֵּךְ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
סה); וְכַשְׁיִחְזוֹר אֶל זֶה הָעוֹלָם, יִמְשִׁיךְ תּוֹרָה שְׁהִיא
שְׁפַע רוּחַנִיּוֹת (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קנט);
אִךְ כְּשֶׁעֲדִין חוֹפֵף עַל הַיִּסּוּד, שְׁהוּא צְנוּר הַמְּשַׁפִּיעַ
כָּל טוֹב — הָעֶרְלָה, שְׁזוֹ זְהַמַּת הַנְּחָשׁ, מִשָּׁם
נִמְשַׁכִּין כָּל הַפְּגָמִים הַנֶּאֱחָזִין בְּתַאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה,
שְׁהֵם חִיזוֹ דְּהֵאֵי עֲלָמָא, כִּי הָעֶרְלָה הִיא עֲנַנִּין
דְּמַכְסִין עַל עֵינָין, שְׁהוּא בְּחִינַת הָעֲנָן וְהַחֲשֵׁךְ שֶׁל
תַּאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה וְהַבְּלִיּוֹ, שְׁמַתְגַּבְּרִין עַל הָעֵינָיִם,
שְׁלֹא יִכּוֹנוּ הָרְאוֹת לְהַסְתַּפֵּל עַל הַתְּכָלִית הַנְּצַחִית
לְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, רַק לְהַסְתַּפֵּל מִן הַצַּד, חַס

קסה ברית שלום

ושלום, על הבלי עולם הזה, שהם חיזו דהאי
עלמא שפלה.

כי באמת, העינים הם דברים עליונים וגבוהים
מאד, והם רואים תמיד דברים גדולים ונוראים,
ואם הנה האדם זוכה לעינים כשרות, הנה יודע
דברים גדולים רק ממה שעניו רואות, כי הן
רואות תמיד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רנד); כי
ישראל קדושים, שרשם במחשבה דקדשא בריף
הוא, אף למה אין רואים? זה מצד הערלה דחפיא
על ברית. כי אז מרב מהירות וכו', אינו רואה שום
דבר, ועל-כן כל הסתכלותו היא רק אל הצד, ולא
אל השרש העליון, ועל-כן אי אפשר להחסדים
להתפשט למטה. ועל-כן כשצריכים להעביר
הערלה הזאת, צריכים לסבל צער וכאב גדול,
שהוא בחינת צער וכאב המילה שסובל התינוק,
כדי שעל-ידי הצער והכאב הגדול הזה, יסתם
עיניו בחזק גדול כנראה בחוש, שעל-ידי-זה הוא
נכלל בהתכלית, על-ידי שסותם ועוצם עיניו
בחזקה מחיזו דהאי עלמא, שזהו בעצמו חתוף
וכריתות הערלה, שהיא ענגין דמכסין על עינין
(לקוטי-הלכות, מילה, הלכה ה', אות א'); אף תכף-ומיד

כְּשִׁזְכִּים לְכָרוֹת אֶת הָעֲרָלָה, אֲזִי נִשְׁפָּעִים הַחֲסָדִים
לְמִטָּה.

וְלִהְבִּינוּ יוֹתֵר בְּדֶרֶךְ עֲבוּדָה בְּהִסְבֵּר מִתֵּק וְטַעַם
עָרֵב, כִּי חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אָמְרוּ (חֲגִיגָה יג): מֵאִי
חֲשַׁמְל? חֵיוֹת הַקֹּדֶשׁ, עֵתִים חָשׂוֹת עֵתִים מִמְּלָלוֹת;
הֵינּוּ, הַמְּלֹאכִים הַמְּקַבְּלִים חֵיוֹת מִחֲשַׁמְל, הֵם
לְפָעָמִים חָשׂוֹת, הֵינּוּ בְּשַׁעַה שֵׁישׁ גְּלוּי אֱלֻקוֹת
בְּהָאָרֶה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה — אֲזִי חָשׂוֹת, כִּי הֵם אֲזִי
מִצַּד הַבְּטוּל לְגַמְרֵי אֱלִיו יִתְבָּרֵךְ, וְלְפָעָמִים
מִמְּלָלוֹת, כְּשֶׁאֵין הַגְּלוּי אֱלֻקוֹת בְּהִתְגַּלוֹת רַק
בְּהִסְתָּר — וְאֲזִי מִמְּלָלוֹת, שׁוֹאֲגוֹת "קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ"
וְכוּ'. וְעַל דֶּרֶךְ זֶה גַם לְמִטָּה בְּהִנְבְּרָאִים, אִי אֶפְשָׁר
לְהַמְשִׁיךְ שׁוֹם שִׁפְעַ, רַק עַל־יָדֵי תִפְלָה, שֶׁהִיא
בְּחִינַת "מַל", בְּחִינַת מִמְּלָלוֹת, וְאֲזִי אַחֲר־כֵּן נִשְׁפָּע
הַשִּׁפְעַ, שֶׁהוּא שִׁפְעַ הַדַּעַת, גְּלוּי אֱלֻקוֹת בְּחִינַת
"חַשׁ", בְּחִינַת חָשׂוֹת.

כִּי לְכַאוּרָה קִשָּׁה, מֵאַחַר שֶׁבִּאֲמַת כָּל מֵה
שֶׁהָשֵׁם יִתְבָּרֵךְ עוֹשֶׂה עִם הָאָדָם, הַכֹּל הוּא לְטוֹבָתוֹ,
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ס:), שֶׁצָּרִיךְ
הָאָדָם לֹמַר כָּל מֵה דְעַבְדִּין מִן שְׁמִיָּא — לְטַב

הוא דְעֶבְדִּין; אם כֵּן לָמָּה צִוּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 לְהִתְפַּלֵּל עַל הַצָּרָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, הֲלֹא כָּל הַיְסוּרִין
 וְהַצָּרוֹת, חֶסֶם וְחִלְיָה, הֵם טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת בְּאֵמֶת,
 לְזִכּוֹתָיו עַל יָדָם לְחַיִּים נְצַחִיִּים? אַךְ בְּאֵמֶת בּוֹדֵאי
 מֶה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה לְהָאָדָם — הַכֹּל לְטוֹבָה,
 וְאִף־עַל־פִּי־כֵן הוּא צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
 וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, לְצֵאת מֵהַצָּרָה
 לְרוּחָה.

כִּי עֶקֶר בְּרִיאַת הָעוֹלָם הָיָה בְּשִׁבִיל הָאָדָם
 הַבֶּעַל בְּחִירָה, הֵינּוּ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם,
 שִׁיְהִיָּה הַכֹּל נִמְסָר בְּיַד הָאָדָם, שֶׁהָאָדָם דִּיּקָא יַעֲשֶׂה
 כְּלִים וְצִנּוּרוֹת לְהַמְשִׁיךְ שְׁפָעוֹ וְחֶסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ לְמַטָּה,
 וּבְלֹא תַקּוּנֵי הַכְּלִים הַנַּעֲשִׂים עַל־יַדֵּי הָאָדָם, אֵין
 שְׁפָע הַחֶסֶד יָכוֹל לִירֹד לְמַטָּה, כִּי אִם יֵרֵד הַחֶסֶד
 קֹדֶם תַּקּוּנֵי הַכְּלִים, יִהְיֶה בְּבַחֲיַנַּת רַבּוּי אֹר, רַבּוּי
 הַשֶּׁמֶן הַגּוֹרֵם כְּבוּי הָאֹר, וְאֲזִי נִתְהַפֵּף הַחֶסֶד לְדִין
 קָשָׁה, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, וְעֶקֶר הַכְּלִי הוּא עַל־יַדֵּי תַפְלָה,
 שֶׁהוּא בְּחִינַת חֵיוֹת אֵשׁ מִמְּלָלוֹת כַּנ"ל. וְכֹל מֶה
 שִׁירָבָה בְּתַפְלָה, יוֹתֵר יִבְנֶה לְעַצְמוֹ כְּלִים לְקַבֵּל
 בָּהֶם שְׁפָע הָאֹר וְהַדַּעַת, שֶׁהוּא הַגְּלוּי אֱלֻקוֹת
 בְּחִינַת חֲשׁוֹת, שֶׁהוּא הַשִּׁגַּת הַתּוֹרָה בְּשִׁרְשָׁה.

וזו כל כוונת מילה, שהיא — לגלות החסדים הסתומים למעלה, ולהמשיכן למטה אל מקום גלוי החסדים, הינו כנ"ל, על-ידי מצות מילה, שעל-ידי-זה נכללין באחד על-ידי עצם הכאב של התינוק, שעל-ידי-זה מעצים עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, שזהו בעצמו חתוף והעברת הערלה, על-ידי-זה ממשיכין ומגלין החסדים למטה, שאז עקר המשכת החסדים בעולם, כידוע בפונות, שכל זמן שהחסדים סתומים למעלה, אין החסדים נמשכין בעולם, רק כשזוכין לתקנן עד שימשיכו אותם במקום הגלוי, אז מאירין ומתפשטין בעולם.

ולכאורה קשה — אם כן, מדוע נקראים בשם חסדים כל זמן שהם סתומים, כי הלא עקר חסדו יתברך הוא כשעושה חסד עם הברואים, שזוהי מדת החסד, אבל כל זמן שהם סתומים ואינם מתגלים למטה, והשפע של החסד אינו מתפשט עדין, מדוע נקראים בשם חסדים? אף על-פי הנ"ל מוכן הדבר היטב, כי מה שהחסדים סתומים, ואינם מתפשטים למטה, הוא רק מחמת שעדין לא זכינו לתקן כלים כראוי בשביל קבלת החסדים, ועל-כן אז אדרבה, זהו עצם החסד, מה שהחסדים

ברית שלום

קסט

סתומים למעלה, ואין נשפע מהם למטה, כי אם מעט דמעט כידוע, כי זה לטובה גדולה, כי מאחר שעדין אין כלים לקבל, זהו חסד גדול שהם סתומים, ואין נמשך מהם למטה, כי אם מעט מאד, כדי שלא יזיק רבוי השפע, חס וחלילה. ועל-כן על-ידי מצות מילה, שעל-ידי-זה סותם עיניו מחיזו דהאי עלמא, שזהו בחינת העברת הערלה ונכלל באחד, ואחר-כך שב משם בבחינת רצוא ושוב, ונעשה "חשמל" — "חש" מצד הבטול, "מל" מצד התגלות החסדים השבעים אורות שנתפשטים בז' תחתונות וכו' (עין לקוטי-הלכות, מילה הלכה ה', אות ד' ואות ו', עין שם).

ח.

ועקר מצות מילה להעביר את הערלה הוא, על-ידי חתוף ופריעה, כי הן שתי מצוות, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (הובא בילקוט משלי, רמז תתקסד): כי כל ביתה לבוש שנים, אל תקרי שני"ם אלא שני"ם — מילה ופריעה, עין שם; ואמרו (בשיר השירים רבה, פרשה א'): הנה יפה במילה, הנה יפה בפריעה, עין שם; ואמרו (שם, פרק ו'): מה

אָגוז יִשׁ בּוֹ שְׁתֵּי קַלְפוֹת, כִּךְ יִשְׂרָאֵל יִשׁ לְהֵן שְׁתֵּי
 מְצוּוֹת — מִיִּלָּה וּפְרִיעָה, עֵינֵן שָׁם; כִּי "הָעֲרָלָה"
 כְּלוּלָה מִשְׁתֵּי קַלְפוֹת, שֶׁהֵם: עֵשׂוֹ וַיִּשְׁמַעְאֵל, שְׁנֵי
 עֲנַנֵּי דְמַכְסֵּינֵן עַל עֵינֵינֵן, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים חֲתוּף
 וּפְרִיעָה, דִּיקָא שְׁנֵיהֶם, כְּדֵי לְבַטֵּל שְׁנֵיהֶם. וְאִם לֹא
 קֵיִם שְׁנֵיהֶם, הָרִי כְּאֵלוֹ לֹא מָל, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (שַׁבַּת קלז.): מָל וְלֹא פָרַע, כְּאֵלוֹ לֹא מָל.

כִּי קַלְפַּת עֵשׂוֹ, שֶׁהוּא הָרַע גָּמוּר שְׁבַעֲרָלָה,
 הוּא כּוֹפֵר בְּכָל, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְעַל-כֵּן מְטַעָה אֶת
 הָאָדָם לְגַמְרֵי, וּמַרְאָה לוֹ כְּאֵלוֹ לֵית דִּין וְלֵית דִּין,
 רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְעַל-כֵּן בְּרֵאשׁוֹנָה צְרִיכִים לְחַתּוּף אֶת
 הָעֲרָלָה לְגַמְרֵי, כִּי קַלְפָּה זֹו הוּא הָרַע גָּמוּר
 שְׁבַעֲרָלָה, כְּלָלִיּוֹת הַשְּׁלֵשׁ קַלְפוֹת הַטְּמָאוֹת, כִּי
 כּוֹפֵר בְּעֵקֶר, וְאִין שִׁיךְ אֶצְלוֹ תְּפִלָּה כְּלָל, רַחֲמָנָא
 לְצִלָּן. וְקַלְפַּת יִשְׁמַעְאֵל הִיא קַלְפַּת נִגְהָ שְׁבַעֲרָלָה,
 שֶׁהִיא קַלְפָּה דְקָה, שְׁמַשֵּׁם נִמְשָׁף הַטְּעוֹת בְּלֵב
 לְהַתְרַשֵּׁל מִתְּפִלָּה, חֶס וְשְׁלוֹם, כִּי כְּבָר נִשְׁמַעָה
 תְּפִלָּתוֹ, וְעַל-כֵּן מִתְרַשֵּׁל אַחֲרֵי-כֵךְ לְגַמְרֵי. וְעַל-כֵּן
 צְרִיכִים כְּנִגְדָּה פְרִיעָה — לְגַלוֹת אֶת הַמַּחֲזִין,
 בְּחִינַת פֶּר"ע י"ה, לְגַלוֹת כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ

בְּכָל פַּעַם תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאִין שׁוּם תְּפִלָּה לְרִיק
(עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, נְחִלוֹת, הַלְכָה ד', אוֹת כג).

הֵינּוּ כִּי קִלְפֵת עֲשׂוּ כּוֹפְרֵת לְגַמְרֵי, הֵן בְּבַחֲיֵנֵת
"חש", וְהֵן בְּבַחֲיֵנֵת "מל", וְקִלְפֵת יִשְׁמַעְאֵל אֵינּוּ
כּוֹפֵר בְּבַחֲיֵנֵת "חש", אֶלָּא בְּבַחֲיֵנֵת "מל", וְעַל-כֵּן
צְרִיכִים חֲתוּף וּפְרִיעָה דִּיקָא. וְזֵה שְׁאָנוּ אוֹמְרִים
שְׁתֵּי פְעָמִים: "וְאָמַר לָךְ בְּדַמְיָךְ חֵי", "וְאָמַר לָךְ
בְּדַמְיָךְ חֵי", שֶׁהוּא כְּנֶגֶד מִילָה וּפְרִיעָה, כְּמוֹבָא
בְּזֵהר הַקְדוּשׁ (פְּרֻשֵׁת אָמַר צא:): בְּדַמְיָךְ, בְּתַרֵּי — חַד
דְּמִילָה וְחַד דְּפְרִיעָה, חַד דְּגִזְרֵי דְכְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל,
וְחַד דְּפְרִיעָה בְּצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם. וְאֵלִין תְּרִין דְּמִין
דְּבַר נֶשׁ קָאִים בְּגַנְיָהוּ בְּקִיּוּמָא דְעֵלְמָא דְאָתֵי וְכוּ',
עֵין שָׁם; כִּי עַל-יַדֵּי חֲתִיכַת הָעֵרְלָה מְבַטְלִין הַשְּׁלֵשׁ
קִלְפוֹת הַטְּמְאוֹת לְגַמְרֵי, שְׁהֵם: רוּחַ סְעָרָה, וְעַנְן
גָּדוֹל, וְאֵשׁ מִתְּלַקְחַת, שְׁהֵם שְׁלֵשָׁה עוֹרוֹת הַחוּפִים
עַל הַבְּרִית. וְעַל-יַדֵּי פְרִיעָה מְבַטְלִין הַקִּלְפָּה
הַרְבִּיעִית, שֶׁהִיא קִלְפֵת נִגְהָ, עוֹר דִּק (עֵין לְקוּטֵי-
מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן פב), שֶׁהִיא מְעַרְבֵת בֵּין טוֹב
לְרַע, כִּי לְפָעָמִים נִכְלָלַת בְּרַע וְלְפָעָמִים בְּטוֹב,
וְעַל-יַדֵּי מִצּוֹת חֲתוּף וּפְרִיעָה מְבַטְלִין אֶת הַקִּלְפוֹת,

וזוכין להאיר על נפשו ערבות אור זיו חיות
אלקותו יתברך.

ועל-כן אומרים שתי פעמים "ואמר לך בדמיך
חיי", "ואמר לך בדמיך חיי" וכנ"ל, הינו בדמיך,
שהוא הצער והכאב הגדול שסובל בעת החתונה
שנשפך דמו. והתקון לזה — לברח אל התכלית,
וזהו "בדמיך חיי", כי שם עקר החיות והחיים,
וכמו שנאמר (תהלים לו): "כי עמך מקור חיים",
וחוזר וכופל "בדמיך חיי", שממשיכין אחר
הבטול חיות, שמנחמין עצמן על-ידי התורה,
שהוא שפע החסדים שמקבלים אחר-כך, הינו פעם
אחת נגד הבטול, שהוא בחינת "חש", ופעם אחת
נגד המשכת החסדים, בחינת "מל".

ועל-כן אז בשעת מילה דיקא, נותנים
להתינוק שמו, כי עקר השם הוא על-ידי התורה
(עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו), כי אורייתא שמא
דקדשא בריך הוא, ומשם נמשכין כל השמות של
בני ישראל, שכלם כלולים בהתורה, כי קדשא
בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא (עין לקוטי-
הלכות, מילה, הלכה ד', אות ג'); ועל-כן אז דיקא

נַעֲשִׂית שְׂמֵחָה גְּדוּלָה, כִּי אַחֲרֵי שֶׁהוּא זָכָה כָּבֵד
 לְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי כָּאֵב וְצַעַר הַמִּילָה,
 וּכְשֶׁחֹזֵר מִשָּׁם, הוּא בָּא עִם כָּל הַחֲסָדִים, וְעַל-כֵּן
 נַעֲשֶׂה אִזּוֹ שְׂמֵחָה גְּדוּלָה, וְנוֹתְנִים לוֹ שֵׁם, כִּי בַשֵּׁם
 הָאָדָם שָׁם כָּל הָאָדָם, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל
 (שיחות-הַר"ן, סימן מד), כִּי בְּהֵשֵׁם שֶׁל הָאָדָם מְרַמֵּז
 כָּל עֲנִינּוֹ וּבְחִינָתוֹ, וְכָל אֶחָד כָּפִי עֲנִינּוֹ וּמְדַרְגָּתוֹ,
 כֵּן יֵשׁ לוֹ צְרוּף וְרִמּוֹז עַל שְׁמוֹ, "כִּי הַשֵּׁם שֶׁל הָאָדָם
 הוּא הַלְּבוּשׁ שֶׁלוֹ לְאַחַר מוֹתוֹ", וְהַשֵּׁם שֶׁנוֹתְנִין
 לְהָאָדָם, הוּא לְפִי הַפְּעֻלָּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּעוֹלָם,
 וּכְשֶׁגָּמַר פְּעֻלָּתוֹ בְּחִצֵּי יָמָיו וְנִחְלָה, אִזּוֹ צְרִיף לְקָרָא
 לוֹ שֵׁם אַחֵר, שֶׁיִּתְקַיֵּם עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם (שָׁם סִימָן צה),
 כִּי עַל-יְדֵי שֶׁנוֹתְנִין לוֹ שֵׁם בְּעוֹלָם, נַעֲשֶׂה בְּחִינַת
 מִשְׁפִּיעַ, כִּי יוּצֵא מִהַעֲצָבוֹת וְנִהְיָא דְכֶסֶף אֶפְסָא,
 וּמִמְשִׁיף אֹר הַחֲסָדִים בְּעוֹלָם.

וְזֶה שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ ז"ל (ספֶּר־הַמְּדוּת, אוֹת מוֹהֵל, סִימָן
 ו'): מִי שֶׁגּוֹמֵל חֶסֶד, שֵׁם אֲשֶׁר יִקְרָא יִתְקַיֵּם; בְּשֶׁבִיל
 זֶה קֹדֶם שֶׁיִּקְרָא שֵׁם לְתִינוּק — יִגְמַל חֶסֶד,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְקַיֵּם הַשֵּׁם וְכַנ"ל; כִּי צְרִיף לַעֲשׂוֹת
 אִזּוֹ חֶסֶד, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה בְּבְחִינַת צְדִיק הָעוֹשֶׂה צְדָקָה
 וְחֶסֶד וּמִשְׁפִּיעַ חֲסָדִים (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, שְׁלִיחַ הָעוֹשֶׂה

לגבות חוב, הלכה ב', אות יט), [ועיין בזהר הקדוש
(פרשת לך-לך פט): עד לא אתגזר בר נש, לא
אתאחיד בשמא דקדשא בריך הוא, פינן דאתגזר
עאל בשמיה ואתאחיד ביה וכו', עיין שם].

וזה הכוס יין שמביאין לברך אחר המילה, פי
יין — זכה נעשה ראש, לא זכה נעשה רש (יומא
עו:). ועכשו על-ידי שכבר נעשה בחינת צדיק
משפיע, זה מורה שנעשה בחינת ראש, ועל-כן
היין נעשה יין המשמח, יין המשמר לעתיד, כמו
שנאמר (שיר השירים א, ד): "נגילה ונשמחה בך,
נזכירה דדיך מיין", והכוס גימטריה אלהים —
שהוא הדינים. ועכשו אנו מגלים, שכבר נמתקו
הדינים.

ועל-כן שמחת ברית מילה היא מצוה רבה עד
מאד, וממתקת ומבטלת אפלו גבורות שכבר נגזרו
על האדם, חס ושלום, כי אז נתיחדים כל
העולמות — בין קדם הבריאה לאחר הבריאה,
ועל-כן אז הוא תקף השמחה ומחילת עוונות,
וראוי לקבל על עצמו בשעת מצות מילה, פי
מהיום ישמר את פיו, כי "פה" איהו בחושבן

קעה ברית שלום

"מילה" (תקוני-זהר, תקון ס"ט ק"ה:); וברית הלשון תלויה בברית קדש, כפי שמקדש דבורו, כמו-כן זוכה להיות שומר את הברית, וכן על-ידי דבור האדם, יכולים לידע ולהבין, איך אוהז בשמירת הברית.

כי זה תלוי בזה, וכפי שהאדם ישמר מהיום והלאה את דבורו שהוא ברית הלשון, כמו-כן יהיה נשמר אצלו אות ברית קדש, ויזכה שיאיר לפניו תמיד שמו יתברך, כמוכא (בהקדמת התקונים): מ"י 'יעלה' לנו' השמימה' — ראשי תבות מ"ל'ה', וסופי תבות שמו יתברך יהו"ה, הינו אם יזכה לשמר את דבורו, ויתמיד בתפלה ובלמוד התורה הקדושה, על-ידי-זה יזכה להיות נוטר הברית, ואפלו אם קלקל כבר עד עכשו ברית הלשון ואות ברית קדש, אף-על-פי-כן בשעה שמקימין מצות מילה, אז הוא עת רצון גדול מאד, ויכולין לתקן הכל, ולקבל על עצמו על-כל-פנים מהיום והלאה שיקדש את עצמו, אז אינו זז משם עד שמוחלין לו, וזכות המצוה תהיה לו לעזר גדול, ויאיר עליו אור נפלא מהארת נעם ערבות זיו שכינת עזו יתברך, ויאיר לפני עיניו תמיד

שמותיו יתברך, ויטיל בכל העולמות כמטיל
בפרד"ס נאה, אשרי לו ואשרי חלקו!

ספר המדות אות מוהל

(א) צריך לחזר אחר מוהל צדיק וירא שמים,
כי כשהמוהל אינו טוב, יכול להיות שלא יהיה
מוליד, חס וחלילה, הנמול על ידו, גם על-ידי
שהמוהל אינו טוב, על-ידי-זה בא התינוק, חס
וחלילה, לידי חלי נופל.

(ב) אשה שאינה יכולה להתעבר, תביט על
הספין של מילה אחר המילה.

(ג) המוהל נותן הבנה להנמול בלמוד התורה.

(ד) מצות מילה יש לה כח שיש לבגדי כהן
גדול.

(ה) מי שגולד מהול, בידוע שפח המדמה שלו
טוב ויפה.

קעז ברית שלום

ו) מי שגומל חסד, שם אשר יקרא יתקיים,
בשביל זה קדם שיקרא שם להתינוק יגמל חסד,
ועל-ידי-זה יתקיים השם.

ועין באות פדיון שבויים, סימן י"ב

מי שהוא רגיל להיות מוהל, או לספק צרכי
סעדת ברית מילה של עני, על-ידי-זה נצול מבית
האסורין.

סדר המילה וברכותיה

יבין כסא רחב לכסא של אליהו הנביא, ואם אין
לו יקח שני כסאות זה אצל זה, ויכסם עם
כרים, הכסא של אליהו הוא מצד ימין, וכסא של
הסנדק הוא מצד שמאל. ונוהגים לשים את הכסא
לצד צפון בין מזרח למערב, לפי שהמילה היא
כעולה, ועולה שחיתטה בצפון, ומה טוב אם הוא
לפני ארון הקדש.

*

ראוי לכל העומד שם להתעורר בתשובה תזקה,
ולהכניס בדעתו אמונה אמיתית, כי אליהו
מלאך הברית יושב כאן, ולכן ראוי לעמד שם

בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ גְּדוּל וּבְבִשְׁת פָּנִים, וּמִכָּל שֶׁכֶן שְׁלֹא
יְדַבֵּר שֵׁם דְּבָרִים בְּטָלִים וְשֵׁל מֵה בְּכָף.

*

כְּשֶׁעוֹשִׂין כָּל הַהֲכָנוֹת לְצַרְךָ הַבְּרִית, יִזְדָּרוּ הָאָב
וַיֹּאמֶר תְּפִלָּה זֹאת מְלָה בְּמְלָה בְּכֹנָה
עֲצוּמָה וּבְשִׁמְחָה רַבָּה עַד מְאֹד, שְׁזָכָה אוֹתוֹ הַשֵּׁם
יְתַבָּרַךְ בְּמִצְוֵה גְדוּלָה וְנִפְלְאוֹה כְּזוֹ מִצְוֹת מִלָּה.

תְּפִלָּה לְאָב קִדְּם הַמִּילָה

(מספר עבודת הקדש)

לְשֵׁם יְחִוּד קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנֵתִיה
בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ בְּרַחִימוֹ וּדְחִילוֹ
לְיַחַד שֵׁם י"ה בּו"ה בְּיַחְוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל
יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה אָנֹכִי בָּא לְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה:
"וּבִיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשֵׂר עָרְלָתוֹ", לְתַקּוֹן
אֶת שְׂרִשָּׁה בְּמִקּוֹם עֲלִיּוֹן, וְהַרִינִי מוֹסֵר
בְּנִי לַמּוֹחֵל, וְאֲנִי מְמַנֶּה אוֹתוֹ שְׁלִיחַ גָּמוּר
שְׂיָמוּל אֶת בְּנִי כְּדַת מֵה לְעֲשׂוֹת. וַיְהִי
רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי,

שְׁתַּעֲלֶה עָלַי בָּאֱלוֹ קִימָתִי מִצֹּה זֶה עִם כָּל
 חַבֹּנוֹת הָרְאוּיֹת לְבוֹן בְּמִצּוֹת מִיְלָה
 וּפְרִיעָה וּמְצִיצָה, וַיִּתְּנֵנוּ הַחֲסָדִים בְּמִשְׁפַּט
 הָאֲוִרִים, וְתֵהָא מִצֹּה זֶה חֲשׂוּבָה לְפָנֶיךָ
 כְּרִיחַ נִיחֹחַ, וְתִשְׁפִיעַ נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה לְיֶלֶד,
 וְאַלְיָהוּ חֲנֻבִיא זְכוּר לְטוֹב, יִשְׁמַר הַיֶּלֶד
 לְשִׁמְרַת בְּרִיתוֹ, וְשִׁלָּא יַחֲטֵא כָּלֵל, וְתִזְכְּנִי
 לִי וּלְאִמּוֹ לְגַדְלוֹ לְתוֹרָה וּלְמִצְוֹת, וַיְהִי
 חֶכֶם וְחָסִיד וּבַעַל מְדוּת טוֹבוֹת וּבְרִיא
 מִזִּילָה, וְנִשְׁמַח בּוֹ וּבְתוֹרָתוֹ וְנִגְיַעְהוּ
 לְחֶפְזָה. וְעַתָּה הֵנָּה הֵבֵאתִי אֶת רֵאשִׁית פְּרִי
 הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתְּ לִי לְקִיָּם מִצְוֹתֶיךָ
 בְּיִרְאָה וּבְאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה רַבָּה בָּאתִי
 הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ. וְאַתָּה בָּרַב רַחֲמֶיךָ
 תְּבָרְכֵנוּ מִבְּרָכוֹתֶיךָ וְתִשְׁמַחְנוּ בְּעַבְדְּךָ,
 וְתִצִּילְנוּ מִכָּל חַטָּא, וְתִזְכְּנֵנוּ לְקִיָּם כָּל
 הַמִּצְוֹת שִׁבְתוֹרָה. חֲנֻנִי יְהוּה כִּי אֶלְיָךָ
 אֶקְרָא כָּל הַיּוֹם: עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל

דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהִצִּילֵנוּ וְכִפֵּר עַל
חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

(ויוסיף תפלה זו מספר לקוטי-תפלות)

וּתְרַחֵם עַל כָּל יְלָדֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
הַנִּכְנָסִין לְבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם
אָבִינוּ, וְתִזְמִין לְכָל תְּמִיד מוֹהֲלִים
כְּשָׂרִים וְהַגּוֹנִים וְאֲמָנִים וְזָרִיזִים בְּאֵמֶת,
בְּאֶפֶן שִׁיקִימוּ מִצְוֹת מִילָה וּפְרִיעָה
בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת פְּרָצוֹנָה הַטּוֹב, כִּי אַתָּה
קִדְשָׁת יָדִיד מִבְּטָן וְצֶאֱצֵאֵנוּ חַתֻּמַּת בְּאוֹת
בְּרִית קִדְשׁ, וְצוֹיִתֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ לְמוֹל אֶת
בְּנֵינוּ בֶּן שְׁמוֹנֵת יָמִים, לְהַכְנִיסָם בְּבְרִיתוֹ
שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. עַל־כֵּן זָכֵנוּ וְעֲזָרְנוּ
וְתִזְמִין תְּמִיד מוֹהֲלִים כְּשָׂרִים וְהַגּוֹנִים
וְאֲמָנִים, וּרְאוּיִים לְעֶסֶק בְּמִצְוָה נוֹרָאָה
הַזֹּאת. וְתַעֲמֵד עַל יְמִינָם וְתִסְמְכֵם, שְׂיִזְכּוּ
לְקִיּוֹם מִצְוָה זֹאת בְּשְׁלֵמוֹת הִרְאוּי, בְּאֶפֶן
שֶׁלֹּא יִקְלָקְלוּ, חֵם וְשָׁלוֹם, לְהַתִּינּוֹק הַנִּמְוָל

על ידֵם, רק יתקנו אותו בכל התקונים
 והקדשות שצריכין לתקן ולקדש את
 התינוק על-ידי מצות מילה. ויהיה נמשך
 עליו צלם אלקים, צלם דמות תבניתו,
 ויזכה להיות שומר הברית באמת, ולא
 יפגם בבריתו לעולם. וילכו יונקותיו,
 ויזכה להוליד בנים ובנות חיים וקיימים
 לעבודתך וליראתך, ויצאו מכל אחד
 מישראל דורות הרבה עד סוף כל
 הדורות, וכלם יפירו וידעו את שמך
 הגדול. ויעשו רצונך באמת כל ימיהם
 לעולם, למען יתגלה אלהותך בכל
 העולמות על-ידי ישראל עמך, אשר בהם
 בחרת:

ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה
 ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו
 כוננהו.

אחר כך יאמר זאת:

הריני מקשר עצמי בקיום מצות מילה לכל
הצדיקים האמתיים שבדורנו ולכל הצדיקים
האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ
המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם,
נחל נובע מקור ח'כמה, רבנו נחמן בן פייגא,
זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

כשמביאים את התינוק אל בית-הכנסת יאמרו בקול גדול:

ברוך הבא

ויכון "הבא" עולה ח', רצה לומר ברוך הנמול לשמונה, ועוד
יציר בדעתו ש"ט אורות משערי בינה באים עמו, ועל-ידי
כונה זו ממשיך רוח אליהו בנער.

אחר-כך יאמר האב בקול רם פסוק זה:

אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך

והעומדים שם אומרים:

נשבעה בטוב ביתך, קדוש היכלך

מנהג ארץ ישראל תובב"א: האב מקבל את התינוק
מה'קנאטער', ואומר 'שמע ישראל' וכו', והקהל חוזר אחריו

פסוק בפסוק:

שִׁמַּע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד :

יְהוָה מֶלֶךְ יְהוָה מֶלֶךְ יְהוָה יְהוָה יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד :

יְהוָה מֶלֶךְ יְהוָה מֶלֶךְ יְהוָה יְהוָה יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד :

אָנָּה יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא : אָנָּה יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא :

אָנָּה יְהוָה הַצְּלִיחָה נָּא : אָנָּה יְהוָה הַצְּלִיחָה נָּא :

אחר-כך ישימו את התינוק על כפא של אליהו הנביא, ויאמרו

בקול רם ג' פעמים:

זֶה הַכֶּסֶּא שֶׁל אֱלֹהֵינוּ זְכוּר לְטוֹב

ובכל פעם שיאמר 'אליהו' יכוון במלוי אחר:

אל"ף למ"ד יו"ד ה"י וי"ו

אל"ף למ"ד יו"ד ה"א וא"ו

אל"ף למ"ד יו"ד ה"ה ו"ו

ויתעורר אז בתשוקה עצומה, ויכניס בדעתו

אמונה פשוטה, שאליהו הנביא מלאך הברית

נמצא עכשו כאן, ויכוון ב' פעמים שם הוי"ה

העולה כמנין אליה"ו באפן הזה ייהווה"ה, וכן

יכוון שם ב"ן: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, העולה כמנין

אֵלֶיָּהּ"ו, וְעַל-יְדֵי-זֶה אִם יִהְיֶה רְאוּי, יִמְשֹׁךְ עָלָיו
אֵיזָה נִצּוּץ מִגְלוּי הָאֶרֶת זֵיו אֵלֶיָּהּוּ הַנְּבִיא וְכוּ'.

אֲחֵר-כֵּן יֵאמֵר הַמּוֹהֵל פְּסוּקִים אֵלָיו, וַיִּכְנֹן אֶת שְׁמוֹת הַנְּזִ"ה
בְּמִלּוּי ב"ן כְּזֶה:

לִישׁוּעָתְךָ קוֹיִתִּי יִהְיֶה ^{יִי"ד ה"ה} שְׁבִרְתִּי
לִישׁוּעָתְךָ יִהְיֶה ^{יִי"ד ה"ה} וּמִצּוּוֹתֶיךָ
עָשִׂיתִי: אֵלֶיָּהּוּ מִלְּאֹךְ הַבְּרִית, הִנֵּה שְׁלָךְ לְפָנֶיךָ,
עֲמַד עַל יְמִינִי וְסִמְכֵנִי, שְׁבִרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ
יִהְיֶה ^{יִי"ד ה"ה} שֶׁשׁ אָנֹכִי עַל אִמְרָתְךָ, כְּמוֹצֵא שְׁלָל
רַב: שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ, וְאֵין לָמוּ מִכְּשׁוֹל:

אֲחֵר-כֵּן יִחְזֹר הָאֵב וַיֵּאמֶר בְּקוֹל רֶם פְּסוּק זֶה:
אֲשֶׁרִי תִבְחַר וְתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצָרֶיךָ:

וְהַעוֹמְדִים שָׁם אוֹמְרִים:

נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ, קְדוֹשׁ הֵיכָלְךָ

אֲחֵר-כֵּן נוֹטְלִין אֶת הַתִּינּוֹק מִכַּפֵּא שֶׁל אֵלֶיָּהּוּ
הַנְּבִיא, וּמְשִׁימִין אוֹתוֹ עַל יְרֵכֵי הַסַּנְדֵּק,
וּמִצּוֹת סַנְדֵּק הִיא רַבָּה וְגְדוּלָּה מְאֹד, כִּי רַגְלָיו
דוֹמֹת לְמִזְבֵּחַ, וְכֹאֵלוּ מִקְטִיר קִטְרֶת, וְזוֹכָה
לְעִשִׁירוֹת, וְהוּא תִקּוֹן גְּדוֹל לְפָגַם הַבְּרִית. וְכֹתֵב

במהרי"ל, דכִּשְׁהִיָּה סַנְדֵּק, הִיָּה טוֹבֵל עֲצָמוֹ לְהַכְנִיס
הַתִּינוּק לְבְרִית בְּטֶהְרָה, וְעַל-כֵּן רָאוּי וְנִכּוֹן מְאֹד
שֶׁלֹּא יִהְיֶה אָדָם סַנְדֵּק אִם לֹא טָבֵל, כִּי אֵיךְ יִגַּשׁ
לְמִזְבֵּחַ, וְטַמְּאֵתוֹ עָלָיו. וַיִּשְׁמַח מְאֹד הַסַּנְדֵּק עַל גְּדֹל
הַזְכוּת שֶׁזָּכָה. וְאָמְרוּ חַז"ל (הוֹבָא בִּילְקוּט תְּהֵלִים, רַמְז'
תשכג): אָמַר דָּוִד לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אָנִי
מִשְׁבַּחְךָ בְּכָל אֵיבָרֵי וּמְקַיֵּם בְּהֵן הַמַּצּוֹת וְכוּ', הַגִּיד
בּוֹ מַצּוֹת מִלָּה וּפְרִיעָה, בְּרַכִּים בְּהֵן אָנִי עוֹשֶׂה
סַנְדִּיקוֹס לִילָדִים בְּשַׁעַת מִלָּה וּפְרִיעָה וְכוּ', עֵינַי שָׁם
[וְעֵינַי] (בְּמִדְרַשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת נִשְׂא, פְּרָשָׁה י"ד, סִימָן כ"ד):
מִלָּאָה קְטָרֶת כְּנֶגֶד הַמִּלָּה הַכְּתוּב מְדַבֵּר, שְׁבַעַת
שָׁמְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (יְחִזְקֵאל ט"ז, ו):
"וְאָרְאֶךָ מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמְיֶךָ, וְאָמַר לָךְ בְּדַמְיֶךָ חַיִּי
וְאָמַר לָךְ בְּדַמְיֶךָ חַיִּי", הִיָּה רֵיחַ הַדָּם וְהָעֵרְלָה עָרַב
לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּבִשְׂמִים וְכוּ', עֵינַי שָׁם].

וְהָאֵב יֹאמַר בְּלַחֲשׁ:

הַנְּנִי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְקַיֵּם מַצּוֹת עֲשֵׂה שְׁצוֹנֵי הַבּוֹרָא
יִתְבָּרֵךְ לְמוֹל אֶת בְּנֵי.

וַיֹּאמֶר לְהַמּוֹהֵל: "אָנִי עוֹשֶׂה אֶתְכֶם שְׁלִיחַ לְמוֹל
אֶת בְּנֵי".

וַיְכַוֵּן שְׁמוֹסֵר אֶת בְּנוֹ לְקַרְבָּן לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ,

וְכַמְּאִמְרָם ו"ל (מִדְרַשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת אָמַר, פְּרָשָׁה כ"ז, סִימָן

א': מִשְׁפַּט אָדָם וּמִשְׁפַּט בְּהֵמָה שְׁוִין, מִשְׁפַּט אָדָם
 "וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשֵׁר עֶרְלָתוֹ", מִשְׁפַּט בְּהֵמָה
 "וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה". וְהֶעֱקַר שְׂיֵהִיָּה בְּלֵב
 אֲמַת וְתָמִים. אַחִי, אַחִי! אֵין אַתָּה יְכוּל לְשַׁעַר אֶת
 גְּדֹל הַשְּׁעֵשׂוּעִים וְהַנְּחַת רוּחַ שְׁעוּלָה עֲכָשׁוּ לְפָנָיו
 יִתְבָּרַךְ.

וְהַמּוֹהֵל אוֹמֵר בְּקוֹל:

אֲמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְאַבְרָהָם אָבִינוּ: הַתְּהִלָּךְ
 לְפָנַי וְהִיָּה תָמִים. הַנְּנִי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְקָנִים
 מְצוֹת עֲשֵׂה שְׁצוֹנֵי הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ לְמוֹל, לְשֵׁם יְחִוֵּד
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתָּהּ בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ בְּשֵׁם
 כָּל יִשְׂרָאֵל.

וּכְשֶׁהַמּוֹהֵל פּוֹתַח הַתֵּינּוֹק לְמוֹלוֹ, וְהוּא רוֹאֵה עֲרוֹת
 הַתֵּינּוֹק, אָז יִדְמָה בְּעֵינָיו שְׂרוּאָה בּוֹ כָּל
 הַדִּינִים, כִּי עֲדִין הָעֶרְלָה עָלָיו, וַיִּכְוֶן 'עֶרְלָה'
 גִּימְטְרִיָּה אֱלֹהִים מְלֵא כְּזֶה: אֵל"ף לַמ"ד ה"י יו"ד
 מ"ם, וְה' אוֹתִיוֹתֶיהָ הַפְּשׁוּטִים, וְכֵן מִל"ה עִם
 הַכּוֹלֵל גִּימְטְרִיָּה אֱלֹהִים פְּשׁוּט, וְהוּא עֲכָשׁוּ מוֹכֵן
 לַחֲתוּךְ אֶת הָעֶרְלָה שֶׁהֵם הַדִּינִים, וְלִהְיוֹת שִׁיךְ רַחֲמִים

קפז

בְּרִית שְׁלוֹם

וּחֲסָדִים, אֲשֶׁר הָיוּ עַד עַכְשָׁו מְכֻשׁוּ מְכַסִּים וְנִעְלָמִים
לְמַעַלָּה.

אַחֲר־כֵּן יֹאמֶר הַבְּרָכָה בְּקוֹל רָם:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יְיָ הַיְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
עַל הַמִּילָה
יֵאֱהֹוֶנָּה:

בְּשַׁעַת הַזְכָּרַת הַיְיָ יִכּוֹן אֵל שֵׁם ע"ב, שֶׁהוּא
הַמְשַׁכֵּת הַחֲסָדִים, וְכִשְׁיֹאמֶר תִּבְּת 'הַמִּילָה',
יִכּוֹן אֵל יְחֹוד יְהוָה אֲדנ"י יֵאֱהֹוֶנָּה"י, שְׁעוֹלָה
בְּתִבְת 'הַמִּילָה', כִּי עַכְשָׁו נַעֲשֶׂה יְחֹוד בֵּין כָּל
הָעוֹלָמוֹת, בֵּין אָב וּבֶן קִדְּם הַבְּרִיאָה לְאַחַר
הַבְּרִיאָה, וּבְשַׁעַת הַחֲתוּף יִכּוֹן חֲתוּף כְּזֶה: חִי"ת
כ"ו יְהוּה, גַּם יִכּוֹן מִלְ"ה: מָל יו"ד ה"י, וְתַכְף
וּמְיָד בְּזְרִיזוֹת נִפְלְאָה יַעֲשֶׂה אֶת הַפְּרִיעָה, וְיִכּוֹן:
פְּר"ע יו"ד ה"א, וְיֹאמֶר בְּקוֹל נִתְגַּלָּה הָעֶטְרָה,
וְיִכּוֹן שְׁעַל-יָדֵי הַחֲתוּף נַעֲשֶׂה יו"ד, וְנִשְׁלָם שֵׁם
שְׂדֵי, כִּי עַד עַכְשָׁו הָיָה תַּחַת יַד הַסְּטָרָא אֲחֵרָא
בְּחִינַת ש"ד, וְעַכְשָׁו עַל-יָדֵי הַתְּגַלּוֹת הָעֶטְרָה נִשְׁלָם
בְּצוּרַת אָדָם, וּמֵאִיר בּוֹ הַשֵּׁם שְׂדֵי, וְיִכּוֹן מְלוּי תִּבְּת
יִצ"ר כְּזֶה: יו"ד צד"י רי"ש, שֶׁהוּא סוּפֵי תִּבּוֹת
הַשֵּׁם שְׂד"י, וּבְזֶה יִהְיֶה נִשְׁמֵר הַתִּינוּק מֵהַיִּצָּר.

וּבְעוֹד שֶׁהַמֹּהֵל עוֹסֵק בַּפְּרִיעָה, יֹאמֶר הָאֵב הַבְּרָכָה
 בְּקוֹל רָם, וַיִּכְוֶן בְּהַזְכָּרַת הַיְיָ"ה אֶל שֵׁם ס"ג,
 שֶׁהוּא בְּבִינָה, שֵׁשׁ מִתּוֹק הַגְּבוּרוֹת וְהַמְּשַׁכֵּת
 הַחֲסָדִים.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַיְיָ"ה ^{יְיָ"ה} אֱלֹהֵינוּ
 מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
 וְצִוָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ בְּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם
 אָבִינוּ:

(וַיִּכְוֶן שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ רָאָשׁ לְנִמּוּלִים עוֹמֵד שֵׁם עֶכְשָׁו, וַיִּצִּיל
 אֶת בְּנוֹ מִרְדַּת שַׁחַת, חֵס וְחִלְיָה.)

וְהַעוֹמְדִים שֵׁם עוֹנִים:

כַּשֵּׁם שֶׁנִּכְנַס לְבְרִית, כֵּן יִכְנַס לְתוֹרָה וּלְחֻפָּה
 וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים.

הַמֹּהֵל יַעֲשֶׂה אֶת הַמְּצִיצָה בְּפֶה דִיקָא, וַיִּכְוֶן
 מִיָּל"ה גִּימְטְרִיָּה פ"ה, וְכֵן יִכְוֶן מִצ"ץ
 יו"ד ה"ה.

וַיִּמְלֵא פִּיּו יֵינן, וַיִּמְצֵץ עִם הַיֵּינן אֶת כָּל הַדָּם, וַיִּכְוֶן
 שְׂיֵינן גַּם כֵּן בַּגְּבוּרָה, וְעֶכְשָׁו עָלָיו לְהוֹצִיא
 אֶת כָּל הַגְּבוּרוֹת, וּלְהַמְּשִׁיךְ אֶת כָּל הַחֲסָדִים
 הַסְּתוּמִים, כִּי הַדָּם הוּא מִדַּת הַדִּין, וַיֵּינן אָדָם הוּא
 גַּם-כֵּן מִדַּת הַדִּין, מְצָא מִינן אֶת מִינוֹ וְנִעוֹר. וְלִכְּן

קפט

ברית שלום

זורקין יין בפה על המילה, לומר כי אנו רוצים
למתק הדין מבפנים.

ועל-כן עכשו כשכבר מצץ את הדם, ונמתקים
הדינים מכל השעור קומה, שהוא רל"ו
גימטריה מציץ"ה עם הכולל, על-כן מה טוב ומה
נעים לכון את השעור קומה שהם: ע"ב ס"ג מ"ה
ב"ן.

יו"ד ה"א

יו"ד ה"י

וא"ו

וי"ו

ה"י

ה"י

יו"ד ה"א

וא"ו

ה"א

יו"ד ה"ה

ו"ו

ה"ה

אשר עם הד' יחודים בכלליות עולה מציץ"ה.

*

והמל תינוק בכונה זו, לעולם לא יטמא בריתו,

ויהיה מורה הוראה בישראל, דבוק באלקים

חיים, אשרי לו ואשרי חלקו!

*

אחר שִׁכְּסוּ אֶת הַתִּינוּק, יִמְסַר אוֹתוֹ אֶל סַנְדֵּק שְׁנִי,
שֶׁנֶּקְרָא סַנְדֵּק מְעַמָּד.

*

וימלא כוס יין

ויכּוֹן כִּי כו"ס גִּימְטְרִיָּה אֱלֹהִים, וְעַכְשָׁו כָּבֵר
נִמְתְּקָה מִדַּת הַדִּין, וַיִּמְלֵא יַיִן שֶׁהוּא
גִּימְטְרִיָּה ע', וַיִּכּוֹן אֶל הָע' אִוְרוֹת שֶׁנִּתְגַּלּוּ עַכְשָׁו
בְּסוּד מ"ל, כִּי כָּל סְפִירָה כְּלוּלָה מֵעֶשְׂרֵה, וְכִשְׂיִצְאוּ
מֵאֵמָּה נִעֲשׂוּ בִּיחַד ע', וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְגַּלּוּ לוֹ סוּדוֹת
הַתּוֹרָה, כִּי סו"ד בְּגִימְטְרִיָּה ע', וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת וַיְרֵא, פְּרָשָׁה מַט, סִימָן ב'):
אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְאַבְרָהָם, אִם תִּמְלֹךְ תִּטַּל
סוּד ה', מַה סוּד ה'? ס' שְׁשִׁים, ו' שִׁשָּׁה, ד' אַרְבָּעָה
— הָרִי שְׁבַעִים, שְׁבַעִים אֲנִי מְעַמִּיד מִמֶּךָ בְּזִכּוֹת
הַמִּלָּה וְכוּ', וּמְעַמִּיד אֲנִי מֵהֶם מִשָּׁה, שֶׁהוּא הוֹגָה
בַּתּוֹרָה בְּשִׁבְעִים לָשׁוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים א, ה):
"הוֹאִיל מִשָּׁה בָּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת", בְּזִכּוֹת מִי?
בְּזִכּוֹת הַמִּלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים כה, יא): "סוּד ה'
לִירָאוֹ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם", עֵינַי שָׁם. וְעֵינַי בְּגִמְטְרֵי
(עַרוֹבִין סה.): יַיִן נִתֵּן בְּע' אוֹתִיּוֹת, וְסוּד נִתֵּן בְּע'
אוֹתִיּוֹת, נִכְּנָס יַיִן יֵצֵא סוּד, עֵינַי שָׁם וְדו"ק.

ויברך ברכת בורא פרי הגפן, ובהזכירו את

קצא

ברית שלום

שם הוי"ה יכון אל שם מ"ה

אלהינו

י"ד ה"א
ו"א
ה"א

ברוך אתה יהוה

מלך העולם בורא פרי הגפן:

ויכון כי כוס היא [בגימטריה] אלהי"ם, והיין
שבתוכו פבר ממפק, כי נתבטלו הדינים והגבורות
ונמשכו החסדים פנ"ל.

*

אחר-כך יברך ברכה זאת, ובהזכירו פעמים את
שם הוי"ה יכון אל שם ב"ן, העולה
כמנין אליה"ו, ובאמרו "אשר קדש ידיד מבטן"
— יכון אל אברהם, "וחק בשארו שם" — יכון
אל יצחק, "וצאצאיו חתם באות ברית קדש" —
יכון אל יעקב ובניו, ותכף ומיד כשמזכיר זכות
האבות, אזי השכינה שם, פמובא בזהר הקדוש
(שלח קעד.): באתר דאית תמן אבות אית תמן
שכינתא, עין שם; "על-כן בשכר זאת" — שהיא
השכינה הנקראת 'זאת' כידוע, "אל חי" — שהוא
יסוד צדיק, "חלקנו צורנו", רבנו של עולם,
שיהיה גם חלקנו משומרי הברית, ולא רק חלקנו

יְהִי בְּאֵל חַי שׁוֹמְרֵי הַבְּרִית, אֲלֵא גַם "צִוְה לְהַצִּיל
 יְדִידוֹת שְׂאֲרָנוּ מִשַּׁחַת", שְׁתַּצְוֶה לְהַצִּיל אֶת בְּנֵינוּ
 מֵעֶבֶר שַׁחַת, שֶׁהוּא פָּגַם הַבְּרִית הוֹצֵאת זָרַע
 לְבִטְלָה וְכוּ', "לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׁם בְּבִשְׂרָנוּ" —
 שֶׁהוּא יַחֲוֶה יְהו"ה אֲדַנִּי יֵאֱהַדוֹנָהי הָעוֹלָה כְּתַבַּת
 הַמִּילָה כִּנ"ל.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה ^{יְיָ הַיְיָ} אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
 הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדַּשׁ יָדַי מִבְּטָן, וְחָק בְּשֵׂאֲרוֹ
 שָׁם, וְצִאֲצֵאֵנוּ חַתָּם בְּאוֹת בְּרִית קִדְשׁ, עַל-כֵּן בְּשִׁכְר
 זֹאת, אֵל חַי חֵלְקֵנוּ צוּרָנוּ, צִוְה לְהַצִּיל יְדִידוֹת
 שְׂאֲרָנוּ מִשַּׁחַת, לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׁם בְּבִשְׂרָנוּ.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה ^{יְיָ הַיְיָ} כּוֹרֵת הַבְּרִית.

קִדְּם שְׁנוֹתַן אֶת הַשֵּׁם יִזְכֹּר בְּדַבְּרֵי רַבָּנוּ ז"ל, שֶׁאָמַר
 (סְפָר־הַמִּדּוֹת, אוֹת מוֹהֵל, סִימָן ו'): מִי שֶׁגִּמַּל חֶסֶד,
 שֵׁם אֲשֶׁר יִקְרָא יִתְקַיֵּם; בְּשִׁבִיל זֶה קִדְּם שֶׁיִּקְרָא שֵׁם
 לְתִינּוֹק יִגְמַל חֶסֶד, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְקַיֵּם הַשֵּׁם, עַיִן
 שָׁם.

(וְעַל-כֵּן טוֹב שִׁיְהִי מוֹכֵן אֲצִלוֹ אִז מְעוֹת לְצַדִּיקָה
 וּגְמִילוֹת חֶסֶד, וְכֵן יִכִּין אָדָם שֶׁיַּעֲמֵד שָׁם, שֶׁיִּכּוֹל
 לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ הַצַּדִּיקָה וְהַגְּמִילוֹת חֶסֶד).

וכשנותן את השם לבנו, מה טוב פשיכול לשלבו
 עם שם יהוה אדנ"י, הינו שיכניס את שם
 התינוק בין אותיות שמותיו יתברך, כי שמו יתברך
 משתף בשמנו (עי' לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סז),
 ועכשו גורם יחוד בכל העולמות. ואמרו חכמינו
 הקדושים (ברכות ז:): מנא לן דשמא גרים, אמר רבי
 אלעזר דאמר קרא (תהלים מו, ט): "לכו חזו מפעלות
 ה', אשר שם שמות בארץ", אל תקרי שמות אלא
 שמות, עין שם. ואמרו (יומא פג:): רבי מאיר דיק
 בשמא, עין שם. וכן הוא בזהר הקדוש (תצוה
 קעט:): דשמא גרים וצרופא דאתון דא בדא גרמין
 עבדא הן לטב הן לביש וכו', עין שם; ועל-כן
 צריך להזהר מאד מאד לא לתן שם אחר רשע, חס
 ושלום. וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (יומא לח:):
 מאי "ושם רשעים ירקב", רקביבות תעלה בשמותן
 דלא מסקינן בשמיהו, עין שם. ואמרו חכמינו
 הקדושים (מדרש תנחומא, פרשת האזינו): לעולם יבדק
 אדם בשמות לקרא לבנו הראוי להיות צדיק, כי
 לפעמים השם גורם טוב או גורם רע, עין שם. וכן
 יזהר מאד לא לתן שם של עכו"ם הנהוג עכשו, כי
 חכמינו הקדושים אמרו (ויקרא רבה, פרשה לב, סימן
 ה'): בשכר שלא שנו ישראל שמם במצרים —

נגאלו, עינין שם; ואמרו (בזהר הקדוש פרשת משפטים קכב.): ישראל אקרוין קדש, ובגין דאינון קדש אסור ליה לאיניש למקרי לחבריה בשמא דגנאי, ולא לכנאה שמא לחבריה, וענשיה סגי וכו', עינין שם.

אלהינו ואלהי אבותינו, קיים את היילד הזה לאביו ולאמו, ויקרא שמו בישראל (פלוני בן פלוני), ישמח האב ביוצא חלציו, ותגל אמו בפרי בטנה, כפתוב: "ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך". ונאמר: "ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך, ואמר לך בדמיך חיי, ואמר לך בדמיך חיי". ונאמר: "זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור, אשר פרת את אברהם ושבועתו לישחק, ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם". ונאמר: "וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים, כאשר צוה אתו אלהים": הודו ליהוה כי טוב, כי לעולם חסדו, הודו ליהוה כי טוב, כי לעולם חסדו. (פלוני בן פלוני) זה הקטן גדול יהיה, כשם שנכנס לברית, בן יכנס לתורה ולחפה ולמעשים טובים.

ואומר המוהל:

מי שברך אבותינו אברהם, יצחק ויעקב, הוא יברך את היילד רך הנמול (פלוני בן פלוני), בעבור

קצה ברית שלום

שְׁנַכְנַס לְבְרִית, וּכְשֵׁם שְׁנַכְנַס לְבְרִית, כֵּן יִכְנַס
לְתוֹרָה וּלְחֻפָּה וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים, וְנֹאמַר אָמֵן:

תְּפִלָּה לְאַב אַחַר הַמִּילָה:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁתְּהֵא
מִצְוָה זוֹ שְׁקִימְתִי חֲשׁוּבָה וּמְרֻצָּה וּמְקַבֶּלֶת
לְפָנֶיךָ פָּאֵלוּ הַקְּרִבְתִּיהָ לְפָנַי כֶּסֶא כְבוֹדָךָ. וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים שְׁלַח עַל-יָדַי מְלֹאכֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים
נְשָׂמָה קְדוֹשָׁה וּטְהוֹרָה לְבָנִי (פְּלוּנִי בֶן פְּלוּנִי) הַנִּמּוּל
עֲתָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, שֶׁיְהִיָּה לְבוֹ פְּתוּחַ כְּפֶתְחוֹ שֶׁל
אוֹלָם בְּתוֹרַתְךָ הַקְּדוֹשָׁה לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד, לְשִׁמּוֹר
וּלְעֲשׂוֹת, וְתֵן לוֹ אֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים, חַיִּים שֶׁל
יְרֵאת חֹטָא, חַיִּים שֶׁל עֶשֶׂר וְכָבוֹד, חַיִּים שֶׁתִּמְלֵא
כָּל מִשְׁאֲלוֹת לְבוֹ לְטוֹבָה, וְיִהְיֶה שְׁמוֹר מִן הַחֹטָא כָּל
יָמָיו, וְלֹא יֵאָרֶע לוֹ שׁוּם מְקָרָה רַע, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וְלֹא
יִפְגַּם בְּרִיתוֹ לְעוֹלָם, וְזַכְּנִי לְגַדְלוֹ לְתוֹרָה וּלְחֻפָּה
וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים, וְאַזְכֶּה לְהַשִּׁיאוֹ קֶדֶם שִׁיגִיעַ לְבֶן
עֶשְׂרִים, וְלִרְאוֹת מִמֶּנּוּ בָּנִים וּבָנֵי בָּנִים עוֹסְקִים
בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, וְתִקְבַּל תְּפִלָּתִי בְּקֶרֶב תְּפִלַּת כָּל
יִשְׂרָאֵל, וְיִהְיֶה לְרְצוֹן אִמְרֵי פִי וְהַגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ
יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן:

סדר ברית מילה לפי מנהג עדות המזרח

כשמביאין את התינוק עומדים הקהל ואומרים:

בְּרוּךְ הַבּוֹא בְּשֵׁם יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ

וכשלוקח אבי הבן את התינוק בידיו יאמר:

שֵׁשׁ אֲנֹכִי עַל אִמְרַתְךָ. כְּמוֹצֵא שָׁלַל רַב: זְבָחִי
אֱלֹהִים רוּחַ נְשִׁבָּרָה. לִב־נְשִׁבָּר וְנִדְפָּה,
אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הִטִּיבָה בְּרִצּוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן.
תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַיִם: אֲזוּ תַחֲפוּץ זְבָחֵי־צֶדֶק
עוֹלָה וְכֹלִיל. אֲזוּ יַעֲלוּ עַל־מִזְבְּחֶךָ פְּרִים:

אִם־אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַּק
לְשׁוֹנִי לְחִבֵי אִם־לֹא אֲזַכְּרֶנּוּ. אִם־לֹא אֲעֲלֶה
אֶת־יְרוּשָׁלַיִם, עַל רֹאשׁ שְׂמֹחֲתִי:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
יְהוָה אֶחָד:

קצו ברית שלום

יהוה אלהי יאחדנו מלך יהוה אלהי יאחדנו
מלך יהוה אלהי יאחדנו לעלם ועד: ב"פ

אנא יהוה אלהי יאחדנו הושיעה נא: ב"פ

אנא יהוה אלהי יאחדנו הצליחה נא: ב"פ

ואח"כ יאמר אבי הבן:

אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך.

ועונים העומדים: נשבעה בטוב ביתך, קדש
היכלך:

ואומר אח"כ: ברשות מזרי ורבותי:

ועונים הקהל: שמים: ומברך מעומד.

ברוך אתה יהוה אלהי יאחדנו אלהינו מלך
העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו
להכניסו בבריתו של אברהם אבינו:

ועונים אמן, ואח"כ אומרים:

בשם שנכנס לברית, כך תזכה להכניסו

קצח

ברית שלום

לְתוֹרָה, וְלַמִּצְוֹת וְלַחֻפָּה וְלַמַּעֲשִׂים טוֹבִים:

וישב הסנדק על הכסא ומניח התינוק על ברכיו, ואומר המוהל:

זֶה הַכַּסָּא שֶׁל אֱלֹהֵינוּ הַנָּבִיא מֵלֶאדָּה הַבְּרִית
זְכוּר לְטוֹב:

וקודם שימול, יברך המוהל ברכה זו:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יְהוָה יֵאָחַדוּנְהוּ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל
הַמִּילָה:

ואחרי שימול, יברך אבי הבן ברכה זו:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יְהוָה יֵאָחַדוּנְהוּ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, שֶׁהַחֵינּוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזִמְן הַזֶּה:

ולוקח המוהל או אדם אחר כוס יין ומברך:

סְבִירֵי מַרְנָן: ועונים. לְחַיִּים

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יְהוָה יֵאָחַדוּנְהוּ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

ואחר כך לוקח הדס או מיני בשמים אחרים ומברך:

ברוך אתה יהוה יְהוָה יֵאָחַדנְהוּ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא עֵצִי/עֹשֵׂבִי/מִיְנֵי בְשָׁמַיִם:

ברוך אתה יהוה יְהוָה יֵאָחַדנְהוּ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קָדַשׁ יָדָיו מִכַּטָּן, וְחָק בְּשָׂארוֹ
שָׁם, וְצִאצָּאִיו חֲתָם בְּאוֹת בְּרִית קָדֶשׁ. עַל
כֵּן בְּשֹׂכַר זֶה, אֵל חַי חֶלְקֵנוּ צוּרֵנוּ צְוֵה לְהַצִּיל
יְדֵידוֹת זְרַע קָדֶשׁ שְׂאֵרֵנוּ מִשַּׁחַת, לְמַעַן
בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׁם בְּבִשְׂרָנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה יֵאָחַדנְהוּ בּוֹרֵת הַבְּרִית:

יטעם מעט מהכוס ואח"כ יאמר:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ קִיַּם אֶת הַיְלָד הַזֶּה
לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ, וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בִּישְׂרָאֵל
(פלוגי). יִשְׁמַח הָאִישׁ בְּיוֹצֵא חֲלָצִיו, וְתִגַּל
הָאִשָּׁה בְּפָרִי בִטְנָהּ, בְּאִמּוֹר: יִשְׁמַח-אָבִיךָ
וְאִמֶּךָ. וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ: וְנֶאֱמַר: וְאֵעֲבֹר עָלֶיךָ
וְאֶרְאֶךָ מִתְּבוֹסָסֶת בְּדַמֶּיךָ. וְאָמַר לָךְ (נוהגין
כשמגיע לבדמיך חיי לתת מהיין באצבעו בפני התינוק, וכן
בפעם השניה כשחוזר לומר ואומר לך) בְּדַמֶּיךָ חַיִּי וְאָמַר

לָךְ בְּדַמֶיךָ חַיִּי: וְנֹאמַר: זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ.
 דְּבַר צְוֶה לְאַלְפֵי דוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אֲבֵרָהֶם.
 וּשְׂבוּעָתוֹ לִישָׁחֵק: וַיַּעֲמִידָהּ לִיעֲקֹב לְחֵק.
 לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: הוֹדוּ לַיהוָה יֵהוּדָה
 כִּי טוֹב. כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: (פלוני) זֶה הַקְּטָן,
 הַשֵּׁם יִגְדֵּלְהוּ, כַּשֵּׁם שֶׁנִּכְנַס לְבְרִית, כִּךְ יִכְנַס
 לְתוֹרָה וּלְמִצְוֹת וּלְחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים,
 וַיִּקְיָם בּוֹ מִקְרָא שְׂכֵתוֹב: יִשְׁימְךָ אֱלֹהִים
 בְּאֶפְרַיִם וּבְמַנַּשֶׁה. וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר
 אָמֵן:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר־יִרְאֵה יְהוָה
 יֵהוּדָה תְּהִלָּתְךָ בְּדַרְכָּיו: יִגִּיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכַל
 אֲשֶׁר־יֵהוּדָה וְטוֹב לָךְ: אֲשֶׁתֶּךָ כַּגֶּפֶן פְּרִיָּה בִּירְכָתִי
 בֵּיתְךָ בְּנֵיךָ כַּשֶּׁתְּלִי זֵיתִים סָבִיב לְשַׁלְּחָנְךָ:
 הִנֵּה כִּי־כֵן יִבְרַךְ גִּבּוֹר יִרְאֵה יְהוָה יֵהוּדָה יֵהוּדָה:
 יִבְרַכְךָ יְהוָה יֵהוּדָה יֵהוּדָה מִצִּיּוֹן וּרְאֵה כְּטוֹב
 יְרוּשָׁלַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וּרְאֵה־בָנִים לְבְנֵיךָ
 שְׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל:

מנהג ישראל לומר "עלינו לשבח" אחר סדר
 הברית, ואומרים אחר כך קדיש יתום,
 ואומרים את זאת בעוד שהתינוק נמצא שם, והיא
 סגולה גדולה לתינוק להשמר מכל רע, ששומע את
 הקדיש הראשון מאז שנכנס לבריתו של אברהם
 אבינו.

עלינו לשבח לאדון הכל. לתת גדלה ליוצר
 בראשית. שלא עשנו כגויי הארצות. ולא
 שמנו כמשפחות האדמה. שלא שם חלקנו כהם
 וגורלנו ככל המונם: שהם משתחווים להבל וריק
 ומתפללים אל אל לא יושיע: ואנחנו פורעים
 ומשתחווים ומודים לפני מלך מלכי המלכים
 הקדוש ברוך הוא. שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ.
 ומושב יקרו בשמים ממעל. ושכינת עזו בגבהי
 מרומים. הוא אלהינו אין עוד. אמת מלכנו. אפס
 זולתו. כפתוב בתורתו. וידעת היום והשבת אל
 לבבך. פי יהוה הוא האלהים בשמים ממעל ועל
 הארץ מתחת. אין עוד:

ועל כן נקנה לך יהוה אלהינו לראות מהרה

בְּתַפְאֲרַת עֲזָךְ. לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן הָאָרֶץ.
 וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכְרְתוּן. לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי,
 וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בְשִׁמְךָ לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רְשָׁעֵי
 אָרֶץ. יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תְּבֵל. כִּי לָךְ תִּכְרַע כָּל
 בָּרֶךְ. תִּשָּׁבַע כָּל לְשׁוֹן. לְפָנֶיךָ יִהְיֶה אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ
 וַיִּפְלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקָּר יִתְנוּ. וַיִּקְבְּלוּ כֻלָּם אֶת עַל
 מַלְכוּתְךָ. וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי
 הַמַּלְכוּת שְׁלֹךְ הִיא וְלְעוֹלָמִי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד.
 כְּפָתוּב בְּתוֹרָתְךָ: יִהְיֶה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֹאמַר:
 וְהָיָה יִהְיֶה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה
 יִהְיֶה אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד: קִדִּישׁ יְתוּם

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. אֲמֵן בְּעֶלְמָא דֵּי בְּרָא
 כְּרַעוּתָהּ וַיִּמְלִיךָ מַלְכוּתָהּ וַיִּצְמַח פְּרָקְנָהּ
 וַיִּקְרַב מְשִׁיחָהּ. אֲמֵן בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל
 בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזַמַּן קָרִיב. וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהִי
 שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעַלְמֵי וְלְעַלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ:
 וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
 וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא. בְּרִיךְ הוּא. לְעֵלְא (בעשי"ת
 וְלְעֵלְא מְכָל) מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא תִּשְׁבַּחְתָּא
 וְנַחֲמְתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא. וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל
כָּל יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

עוֹשֶׂה שְׁלוֹם (בעשׂי"ת הַשְּׁלוֹם) בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה
שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:

אַחֲר־כֵּן עוֹשִׂים סְעֵדָה, וְהִיא סְעֵדַת מְצוּהָ
רַבָּה עַד מְאֹד, וְכָל הַנְּהַנָּה מִסְעֵדָה
זוֹ, מוֹחֲלִין לוֹ עֲוֹנוֹתָיו, וּבִפְרָטִיּוֹת פְּגָמֵי
הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן. וְרֵאוי לְשׁוֹחַח אֲזַ
בְּדַבְרֵי תוֹרָה מֵעַנִּינֵי מְצוֹת מִלָּה, כָּל אֶחָד
כְּפִי מְנַהֲגוֹ — הֵן לְקַשְׁרוֹ לְפָרֶשֶׁת הַשָּׁבוּעַ
וְכוּ', וְהֵן לְמַאֲמְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים וְכוּ'.

ובתוך הסעדה מזמרים פיוט יום ליבשה

חָבְרוּ רַבְּנֵי יְהוּדָה הַלְלוּי רֵאשׁ הַמְּשׁוֹרְרִים, וְהָיָה בִּימֵי מְהַר"ן
מִיגָאשׁ, רַבּוֹ שֶׁל הַרְמַב"ם, וְחָתוּם יְהוּדָה הַלְלוּי בְּרֵאשִׁי
הַחֲרוּזִים:

יוֹם לַיְבֹשָׁה נִהְפְּכוּ מְצוּלִים. שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְחוּ
 גְּאוּלִים: הִטְבַּעְתָּ בְּתִרְמִית. רַגְלֵי בַת עֲנַמִּית.
 ופַעֲמֵי שׁוֹלְמִית. יָפוּ בַנְעָלִים.

שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְחוּ גְּאוּלִים:

וְכָל רוֹאֵי יְשׁוּרוּן. בְּבֵית הוֹדֵי יְשׁוּרוּן. אֵין כָּאֵל
 יְשׁוּרוּן. וְאוֹיְבֵינוּ פְּלִילִים.

שִׁירָה:

דְּגַלֵי כֶּן תָּרִים. עַל הַנְּשֹׁאָרִים. וּתְלַקֵּט נַפְזָרִים.
 כְּמִלְקֵט שְׁבָלִים.

שִׁירָה:

הַבָּאִים עִמָּךְ. בְּבְרִית חוֹתְמָךְ. וּמִבֶּטֶן לְשִׁמְךָ. הַמָּה
 נִמְוֹלִים.

שִׁירָה:

הִרְאָה אוֹתוֹתֶם. לְכָל רוֹאֵי אוֹתֶם. וְעַל כַּנְפֵי
 כְּסוּתֶם. יַעֲשׂוּ גְדִילִים.

שִׁירָה:

לְמִי זֹאת נִרְשַׁמְתָּ. הַכָּר נָא דְבַר אֲמַת. לְמִי
 הַחוֹתְמָת. וּלְמִי הַפְּתִילִים.

שִׁירָה:

רה ברית שלום

ושוב שנית לקדשה. ואל תוסיף לגרשה. והעלה
אור שמשה. ונסו הצללים.

שירה:

ידידים רוממוך. בשירה קדמוך. מי כמוכה. יהוה
באלים.

שירה:

בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאלה לבני
בניהם:

קודם ברכת המזון אומרים:

למנצח בנגינת מזמור שיר: אלהים יחננו
ויברכנו יאר פניו אתנו סלה: לדעת
בארץ הרבה בכל גוים ישועתך: יודוך עמים
אלהים יודוך עמים כלם: ישמחו וירננו לאמים,
כי תשפט עמים מישור ולאמים בארץ תנחם
סלה: יודך עמים אלהים יודוך עמים כלם: ארץ
נתנה יבולה, יברכנו אלהים אלהינו: יברכנו
אלהים וייראו אותו כל אפסי ארץ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. בְּשׁוֹב יְהוָה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ
כַּחֲלָמִים: אֲזִי יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ
רִנָּה. אֲזִי יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם
אֱלֹהֵי: הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ. הָיִינוּ שְׂמֵחִים:
שׁוֹבָה יְהוָה אֶת שְׁבִיתֵנוּ כַּאֲפִיקִים בְּנֶגֶב: הַזֹּרְעִים
בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: הַלֹּחֵף יִלֵּךְ וּבִכָּה נִשָּׂא מִשָּׁךְ
הַזֹּרֵעַ. בֹּא יְבֹא בְרִנָּה. נִשָּׂא אֱלֹמֹתָיו:

אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה בְּכָל יְעַת תָּמִיד תִּהְלְתוּ בְּפִי: סוֹף
דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע. אֶת הָאֱלֹהִים יֵרָא וְאֶת
מִצּוֹתָיו שָׁמֹר. כִּי זֶה כָּל הָאָדָם: תִּהְלֵת יְהוָה יִדְבָּר
פִּי. וַיְבָרֶךְ כָּל בֶּשֶׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ
נְבָרֶךְ יְהוָה. מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם. הַלְלוּיָהּ:

מים אחרונים חובה קודם ברכת המזון, ולא להפסיק בין
נטילה לברכת המזון אף בדברי תורה. וישים מגבעתו על
ראשו כשמברך ברכת המזון משום הכון לקראת אלהיך
ישראל. כשנוטל כוס לברך ברהמ"ז נוהגין לומר "כוס
ישועות אשא ובשם ה' אקרא" וקודם שיברך יאמר:

הַנְּגִי מוֹכֵן וּמְזִמֵּן לְקַיִם מִצְוֹת עֲשֵׂה
שֶׁל בְּרַכַּת הַמְּזוֹן שֶׁנֶּאֱמַר, וְאָכַלְתָּ

וְשָׁבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, עַל
הָאָרֶץ הַטּוֹבָה, אֲשֶׁר נָתַן לָךְ:

שלושה שאכלו כאחד חיבין בזימון, וכך מזמנין:

המזמן אומר: רְבוּתִי. מִיר ווילען בַּעֲנִטְשֵׁן או (רְבוּתִי
נְבָרֵךְ:)

המסובים עונים: יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרֵךְ מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם:

נודָה לְשִׁמְךָ בְּתוֹךְ אֲמוּנִי. בְּרוּכִים אַתֶּם
לִיהוָה:

בְּרִשׁוֹת אֵל אִיוֹם וְנוֹרָא. מְשֻׁבָּב לְעֵתוֹת בַּצָּרָה.
אֵל נֶאֱזָר בְּגִבּוֹרָה. אֲדִיר בַּמָּרוֹם יְהוָה.
נודָה:

בְּרִשׁוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. טְהוֹרָה הִיא וְגַם
פְּרוּשָׁה. צְנִיה לָנוּ מוֹרְשָׁה. מִשָּׁה עֶבֶד
יהוָה.
נודָה:

בְּרִשׁוֹת הַכְּהֻנִּים וְהַלְוִיִּם. אֶקְרָא לְאֱלֹהֵי
הָעִבְרִיִּים. אֶהוֹדְנוּ בְּכָל אֵיִם. אַבְרָכָה
את יהוָה.
נודָה:

ברשות מֶרְנַן וְרַבְּנָן וְרַבּוֹתֵי. אֶפְתָּחָה בְּשִׁיר פִּי
 וּשְׁפָתַי. וְתֹאמְרָנָה עֲצֻמוֹתַי. בְּרוּךְ
 הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה.
 נודה:

ברשות מרנן ורבתי נברך אלהנו שאכלנו משלו:
 ועונים המסובין ואחכ המברך

יחיד אינו אומר: ברוך הוא וברוך שמו.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
 הֵזַן אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. בְּטוֹבוֹ בַּחֵן
 בַּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים. הוּא נוֹתֵן לֶחֶם לְכֹל
 בְּשָׂר. כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ. וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל
 תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ וְאֵל יַחְסֹר לָנוּ מְזוֹן
 לְעוֹלָם וָעֶד. בְּעֵבֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. כִּי הוּא
 אֵל זָן וּמְפָרֵנס לְכֹל, וּמְטִיב לְכֹל וּמְכִין
 מְזוֹן לְכֹל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא. כָּאֲמֹר.
 פּוֹתַח אֶת יָדָךְ וּמְשַׁבֵּיעַ לְכֹל חַי רְצוֹן:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הֵזַן בְּרַחֲמָיו אֶת הַכֹּל:

נודה לך יהוה אלהינו. על שהנחלת
 לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה.
 ועל שהוצאתנו יהוה אלהינו מארץ מצרים.

וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים. וְעַל בְּרִיתְךָ שְׁחַתְמָתָּ
 בְּבִשְׂרָנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שְׁלַמְדָתָנוּ. וְעַל חֻקֶּיךָ
 שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים חֵן וְחֶסֶד שֶׁחֻנַּנְתָּנוּ.
 וְעַל אֲכִילַת מַזֶּן שֶׁאַתָּה זָן וּמִפְרִנֶּס אוֹתָנוּ
 תָּמִיד. בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה:

בחנוכה ובפורים אומרים זה:

וְעַל הַנְּסִים וְעַל הַפְּרָקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל
 הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַנִּפְלְאוֹת וְעַל הַנְּחֻמוֹת וְעַל
 הַמְּלַחְמוֹת. שְׁעֲשִׂיתָ לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנָן
 הַזֶּה:

לחנוכה

בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו.
 כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל.
 להשפיתם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך. ואתה ברחמיך
 הרבים, עמדת להם בעת צרתם. רבת את ריבם. דנת את
 דינם. נקמת את נקמתם. מסרת גבורים ביד חלשים. ורבים
 ביד מעטים. וטמאים ביד טהורים. ורשעים ביד צדיקים.
 וזדים ביד עוסקי תורתך. וילך עשית שם גדול וקדוש
 בעולמך. ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקן
 כהיום הזה. ואחר כך באו בניך לדביר ביתך. ופגנו את
 היכלך. וטהרו את מקדשך. והדליקו גרות בחצרות קדשך.

ברית שלום

וְקָבְעוּ שְׁמוֹנֵת (יָמִים אֵלֹהֵי בְּהִלָּל וּבְהוֹדָאָה וְעֲשִׂיתָ עִמָּהֶם
גַּם וּפְלֵא וְנוֹדָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סְלָה) יָמֵי חַנּוּכָה אֵלֹהֵי
לְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

לפורים

בִּימֵי מְרַדְכֵי וְאַסְתֵּר בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה. כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן
הַרְשָׁע. בִּקְשָׁה לְהַשְׁמִיד לְהַרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל
הַיְהוּדִים. מִנְעַר וְעַד זָקֵן. טַף וְנָשִׁים. בְּיוֹם אֶחָד. בְּשִׁלְשָׁה
עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם לְבוֹז. וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים הִפְרַתְּ אֶת עֲצָתוֹ. וְקִלְקַלְתָּ אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ.
וְהִשְׁבֹּתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֵאשׁוֹ. וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנָיו עַל הָעֵץ.
(וְעֲשִׂיתָ עִמָּהֶם גַּם וּפְלֵא וְנוֹדָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סְלָה):

וְעַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים
אוֹתְךָ. יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תְּמִיד לְעוֹלָם
וְעַד. כִּפְתּוּב. וְאַכְלַתָּ וּשְׁבַעְתָּ וּבִרְכַתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
עַל הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. עַל
הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן:

רַחֵם נָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. וְעַל
ירוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. וְעַל
מְלָכוֹת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ
שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו: אֱלֹהֵינוּ. אָבִינוּ. רַעֲנוּ זִוְנָנוּ

בְּרִית שְׁלוֹם   רִיא

פְּרַנְסֵנוּ וְכַלְכְּלָנוּ וְהִרְוִיחֵנוּ, וְהִרְוַח לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מִהָרָה מְכַל צָרוֹתֵינוּ. וְנָא אֵל תִּצְרִיכֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
לֹא לַיָּדַי מִתַּנַּת בְּשָׁר וָדָם וְלֹא לַיָּדַי הַלְוָאָתָם. כִּי אִם
לְיָדְךָ הַמְּלָאָה. הַפְּתוּחָה. הַקְּדוּשָׁה וְהַרְחָבָה. שְׁלֹא
יָבוֹשׁ וְלֹא נִכְּלָם לְעוֹלָם וָעֶד:

בראש חודש ובחול המועד אומרים זה:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֵא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה
וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר וְיִזְכְּרֵנוּ וְיִפְקְדוּנָנוּ וְיִזְכְּרוֹן
אֲבוֹתֵינוּ וְיִזְכְּרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ וְיִזְכְּרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר
קְדוֹשָׁךְ וְיִזְכְּרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לְפִלִיטָה לְטוֹבָה
לְחַן וְלַחֲסֵד וְלִרְחֻמִּים לְחַיִּים טוֹבִים וְלִשְׁלוֹם בְּיוֹם

בחוהמ"ס

בחוהמ"פ

בראש חודש

רֵאשׁ הַחֹדֶשׁ   חַג הַמִּצּוֹת   חַג הַסֻּכּוֹת

זְכַרְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ
בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. וּבְדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּנוּ וְרַחֵם
עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם
אַתָּה:

וּבִנְיַה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְּדוֹשׁ בְּמִהְרָה
בְּיָמֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. בּוֹנֵה
בְּרַחֲמָיו יְרוּשָׁלַיִם. אָמֵן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
 הָעוֹלָם. הָאֵל. אָבִינוּ. מִלְכֵנוּ.
 אֲדִירָנוּ. בּוֹרְאָנוּ. גּוֹאֲלֵנוּ. יוֹצְרָנוּ.
 קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב. רוֹעֵנוּ רוֹעֵה
 יִשְׂרָאֵל. הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל.
 שְׁבָכָל יוֹם וַיּוֹם הוּא הַטֵּיב הוּא מְטִיב
 הוּא יֵיטִיב לָנוּ. הוּא גִמְלָנוּ הוּא
 גּוֹמְלָנוּ הוּא יְגַמְלָנוּ לְעֵד, לְחֵן וּלְחֶסֶד
 וּלְרַחֲמִים וּלְרוּחַ הַצְּלָה וְהַצְּלָחָה
 בְּרָכָה וַיְשׁוּעָה נְחֻמָּה פְּרֻנְסָה וְכִלְכָּלָה
 וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְכָל טוֹב.
 וּמְכָל טוֹב לְעוֹלָם אֵל יַחֲסֵרְנוּ : אֲמֵן

הַרְחֵמֵן הוּא יְמֶלֶךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם
 וָעֵד : הַרְחֵמֵן הוּא יִתְבָּרַךְ
 בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ : הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁתַּבַּח

לְדוֹר דּוֹרִים. וַיִּתְּפֹאֵר בְּנוֹ לְעֵד וּלְנִצַּח
נְצָחִים. וַיִּתְּהַדָּר בְּנוֹ לְעֵד וּלְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים: הַרְחֵמֶן הוּא יִפְרֹנְסֵנוּ
בְּכָבוֹד: הַרְחֵמֶן הוּא יִשְׁבֹּר עֵלְנוּ מֵעַל
צָוָארֵנוּ וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוֹת
לְאַרְצֵנוּ: הַרְחֵמֶן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ
בְּרָכָה מְרַבָּה בְּבֵית הַזֶּה וְעַל שְׁלַחַן
זֶה שְׂאֵכְלָנוּ עָלֵינוּ: הַרְחֵמֶן הוּא יִשְׁלַח
לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב
וַיִּבְשָׁר לָנוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת
וְנַחֲמוֹת: הַרְחֵמֶן הוּא יְבָרֵךְ אֶת (אָבִי
מוֹרִי) בְּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶת (אִמִּי
מוֹרְתִי) בְּעַלַּת הַבַּיִת הַזֶּה. אוֹתָם וְאֶת
בֵּיתָם וְאֶת זִרְעָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם.
(וְאִם סִמוּךְ עַל שְׁלַחַן עֲצָמוּ יֹאמְרוּ: הַרְחֵמֶן

הוא יְבָרֵךְ אותי (ואבי ואמי) ואֲשֵׁתִי
 וְזַרְעִי וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לִי, אֹתָנוּ וְאֶת
 כָּל אֲשֶׁר לָנוּ. כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ
 אֲבָרְקָהּם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בְּכָל מְכַל כָּל.
 כֵּן יְבָרֵךְ אֹתָנוּ כְּלָנוּ יַחַד בְּבִרְכָה
 שְׁלֵמָה. וְנֹאמַר אָמֵן :

מִמָּרוֹם יִלְמְדוּ עֲלֵיהֶם וְעָלֵינוּ זְכוֹת
 שֶׁתִּהְיֶה לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם
 וְנִשְׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה. וְיִצְדָּקָה
 מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וְנִמְצָא חֵן וְשִׁכְל טוֹב
 בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם :

אם הוא אוכל על שלחן אחרים יברך לבעה"ב:

יְהִי רָצוֹן שְׁלֵא יִבוֹשׁ בַּעַל הַבַּיִת בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא
 יִפְלֵם לְעוֹלָם הַבָּא. וְיִצְלַח מְאֹד בְּכָל נְכֻסָּיו.
 וְיִהְיוּ נְכֻסָּיו וְנְכֻסֵּינוּ מוֹצְלָחִים וְקְרוֹבִים לְעִיר, וְאֵל
 יִשְׁלוֹט שְׁטָן לֹא בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ,

וְאֵל יִזְדַּקֵּק לֹא לְפָנָיו וְלֹא לְפָנֵינוּ שׁוֹם דְּבַר הַרְהוּר
חָטָא וְעִבְרָה וְעוֹן מִעֲתָה וְעַד עוֹלָם:

לראש חדש: הַרְחֵמֵן הוּא יַחֲדֵשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחֲדָשׁ
הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:

לסוכות: הַרְחֵמֵן הוּא יְקִים לָנוּ אֶת סִפְת דָּוִד
הַנוֹפֶלֶת:

הַרְחֵמֵן הוּא יִזְכֵּנוּ לְבִיאַת הַמָּשִׁיחַ וְלַחַיֵּי
הָעוֹלָם הַבָּא:

מגדיל (ביום שיש בו מוסף אומר מגדול)

יְשׁוּעוֹת מַלְכוּ וְעֲשֵׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ
לְדָוִד וּלְזֵרְעוֹ עַד עוֹלָם: עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו
הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל,
וְאָמְרוּ אָמֵן:

יִרְאוּ אֶת יְהוָה קְדוֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר
לִירְאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעִבוּ וְדוֹרְשֵׁי
יְהוָה לֹא יַחְסְרוּ כָּל טוֹב: הוֹדוּ לַיהוָה כִּי

טוב כי לעולם חסדו: פותח את ידך
 ומשביע לכל חי רצון: ברוך הגבר אשר
 יבטח ביהוה והיה יהוה מבטחו: נער הייתי
 גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו
 מבקש לחם: יהוה עז לעמו יתן יהוה יברך
 את עמו בשלום:

(* לברית מילה אחר בעיני אלהים ואדם יאמר זה:
 הרחמן, הוא יברך אבי הילד ואמו, ויזכו לגדלו ולחנכו
 ולחכמו, מיום השמיני והלאה ירצה דמו, ויהי
 יי אלהיו עמו. אמן

הרחמן, הוא יברך בעל ברית המילה, אשר שש לעשות
 צדק בגילה, וישלם פעלו ומשפרתו כפולה,
 ויתנהו למעלה למעלה. אמן

הרחמן, הוא יברך רב הנמול לשמונה, ויהיו ידיו ולבו
 לאל אמונה, ויזכה לראות פני השכינה, שלש
 פעמים בשנה. אמן

הרחמן, הוא יברך המל בשר הערלה, ופרע ומציץ דמי

המילה, איש הירא ורך הלכב ירצה עבודתו
 כשרה. אם שלש אלה יעשה לה. אמן
 הרחמן, הוא ישלח לנו משיחו הולך תמים, בזכות חתן
 למולות דמים, לבשר בשורות טובות ונחומים,
 לעם אחד מפזר ומפךר בין העמים. אמן
 הרחמן, הוא ישלח לנו כהן צדק אשר לקח לעילום, עד
 הוכן כסאו כשמש ויהלום, וילט פניו באדרתו
 ויגלום, בריתי היתה אתו החיים והשלום. אמן

הרחמן הוא יזכנו לביאת המשיח וכו'.

סדר ברכת המזון לעדות המזרח

לְמַנְצַח בְּנִגִּינַת מְזֻמּוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחַנְּנוּ
 וַיְבָרְכֵנוּ יְאֵר פָּנָיו אֶתָּנוּ סְלָה: לְדַעַת
 בְּאֶרֶץ דְּרָכָה בְּכָל-גּוֹיִם יִשׁוּעָתָהּ: יוֹדוּךָ
 עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם: יִשְׁמְחוּ
 וַיִּרְנְנוּ לְאֻמִּים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל
 וּלְאֻמִּים בְּאֶרֶץ תִּנְחַם סְלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים
 אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם: אֶרֶץ נְתַנָּה יְבוּלָהּ
 יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
 וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל-אֲפְסֵי-אֶרֶץ:

אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה בְּכָל־עֵת. תָּמִיד
 תִּהְיֶה לְפָנָיו סוּף דְבַר הַכֹּל נִשְׁמָע.
 אֶת־הָאֱלֹהִים יֵרָא וְאֶת־מִצּוֹתָיו שְׂמֹר, כִּי־
 זֶה כָּל־הָאָדָם: תִּהְיֶה יְהוָה יְהוָה יְהוָה יְדַבֵּר פִּי.
 וַיְבָרֶךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
 וְאֲנַחְנוּ נִבְרַךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:
 וַיְדַבֵּר אֱלֹהֵינוּ זֶה הַשְּׁלֹחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה
 יְהוָה:

שלשה שאכלו כאחד חייבים לזמן. ואם הם עשרה
 מזמנים בשם.

המזמן: בְּרֵשׁוֹתְכֶם.

עונים: שְׁמַיִם.

המזמן: נְבָרֶךְ (בעשרה ויותר: אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכָלְנוּ
 מִשְּׁלוֹ

והמסובים עונים: בָּרוּךְ (בעשרה ויותר: אֱלֹהֵינוּ)
 שְׂאֲכָלְנוּ מִשְּׁלוֹ וּבָטוּבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד חַיֵּינוּ:
 וחוזר המזמן: בָּרוּךְ (בעשרה ויותר: אֱלֹהֵינוּ)
 שְׂאֲכָלְנוּ מִשְּׁלוֹ וּבָטוּבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד חַיֵּינוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יְהוָה יְהוָה יְהוָה יְהוָה יְהוָה יְהוָה
 הָעוֹלָם, הָאֵל הַיּוֹן אֹתָנוּ וְאֶת הָעוֹלָם

כִּלּוּ בְטוֹבוֹ, בַּחֵן בַּחֶסֶד בְּרוּחַ וּבְרַחֲמִים
 רַבִּים. נָתַן לָחֶם לְכָל בֶּשֶׂר. כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד־וְ:
 וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל תִּמְיֵד לֹא חֶסֶד לָנוּ, וְאֵל יַחֲסֵר
 לָנוּ מִזּוֹן תִּמְיֵד לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הוּא אֵל זֶן
 וּמִפְרָנִם לְכָל וְשִׁלַּחֲנוּ עֲרוּךְ לְכָל, וְהַתְקִין
 מִחַיָּה וּמִזּוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא
 בְּרַחֲמָיו וּבְרַב חֶסְדָּיו, פָּאֲמֹר: פּוֹתַח אֶת

יָדְךָ יְכוּיִן מְאוֹד בַּפְּסוּק זֶה, כִּי בּוֹ עִיקַר הַפְּרִנְסָה, וְיִכוּיִן שֶׁהוּא יִתְבַרֵךְ מִשְׁגִּיחַ

זֶן וּמִפְרָנִס לְכָל. וּכְשִׁיאֲמַר פּוֹתַח אֶת יָדְךָ יְכוּיִן רַ"ת פֶּא"י שֶׁהוּא בְּגִימָטְרִיא הוּי"ה
 אֲדֻנּוֹת־יֵאֱהֻדוּנָה"י וְכֵן בְּגִימָטְרִיא סֵא"ל, וְסִ"ת חֲת"ךָ. וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-

חַי רְצוֹן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ וְאֵדְנָהּ יֵאֱהֻדוּנָהּ חַיֵּן אֶת
 הַכָּל:

נִזְדָּה לְךָ, יְיָ וְאֵדְנָהּ יֵאֱהֻדוּנָהּ אֱלֹהֵינוּ, עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ
 לְאַבּוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה,
 בְּרִית וְתוֹרָה, חַיִּים וּמִזּוֹן, עַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבְדִּים, וְעַל
 בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׂרָנוּ, וְעַל תּוֹרַתְךָ
 שֶׁלְּמַדְתָּנוּ, וְעַל חֻקֵּי רְצִנְךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ, וְעַל
 חַיִּים שֶׁחֻנְנַתָּנוּ, וְעַל הַמִּזּוֹן שֶׁאַתָּה זֶן
 וּמִפְרָנִם אוֹתָנוּ.

בַּחֲנוּכָה וּפּוֹרִים מוֹסִיפִים כֹּאן עַל הַנְּסִים. וְאִם שָׂכַח

לאמרו, ונזכר קודם שאמר מלת ה' של ברכת על הארץ, חוזר. ואם נזכר לאחר שאמר ה', אינו חוזר

וְעַל הַנְּסִיִּים וְעַל הַפְּרָקָן וְעַל הַגְּבוּרֹת וְעַל
הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַנְּפִלְאוֹת וְעַל הַנְּחֻמּוֹת,
שְׁעֵשִׁית לְאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה:

לחנוכה

בַּיָּמִי מִתְתַּיֵּה בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חֲשׁוֹמָנָאִי וּבְנָיו,
כְּשֶׁעֲמְדָה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל
לְשַׁכְּחֵם תּוֹרָתְךָ וּלְהַעֲבִירֵם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ, וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּיּוֹם, עֲמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם, רַבַּת אֵת
רִיבָם, דָּגַת אֵת דִּינָם, נִקְמַתְתָּ אֵת נִקְמַתָם, מְסַרְתָּ
גְּבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעֻטִּים, וְרַשָּׁעִים בְּיַד
צַדִּיקִים, וְטַמְאִים בְּיַד טְהוֹרִים, וְנֹדִים בְּיַד עוֹסְקֵי
תּוֹרָתְךָ. לָךְ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמְךָ, וּלְעַמֶּךָ
יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה וּפְרָקָן כְּתִיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר
כֵּן בָּאוּ בְנֵיךָ לְדַבֵּר בִּיתְךָ, וּפְנּוּ אֵת הַיְכָלְךָ, וּמְתָרוּ
אֶת־מִקְדָּשְׁךָ, וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחֻצְרוֹת קְדֻשָּׁה, וְקִבְּעוּ
שְׁמוֹנֶת יָמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ בְּהִלָּל וּבְהוֹדָאָה, וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם
נְסִיִּים וְנְפִלְאוֹת, וְנֹדְדָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, סְלָה.

לפורים

בימי מרדכי ואסתר בשושן הבירה, כשעמד עליהם
המן הרשע, בקש להשמיד להרוג ולאבד את כל
היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד, בשלשה
עשר לחדש שנים עשר, הוא חדש אדר, ושללם לבוז.
ואתה ברחמיך הרבים הפרת את עצתו, וקלקלת את
מחשבתו, והשבות לו גמולו בראשו, ותלו אותו ואת
בניו על העץ. ועשית עמהם נסים ונפלאות ונודה
לשמו הגדול, סלה.

על הכל יהוה יאהדונהי אלהינו אנחנו מודים
לך ומברכים את שמך, כאמור: ואכלת
ושבעת. וברכת (כשיאמר תיבת את ימזוג הכוס)
את יהוה יאהדונהי אלהיך, על הארץ הטבה
אשר נתת-לך: ברוך אתה יהוה יאהדונהי על
הארץ ועל המזון:

רחם יהוה יאהדונהי אלהינו עלינו ועל
ישראל עמך, ועל ירושלים עירך, ועל
הר ציון משכן כבודך, ועל היכלך ועל
מעונך ועל דבירך, ועל הבית הגדול
והקדוש שנקרא שמך עליו. אבינו רענו,

זוֹנְנוּ, פֶּרְנָסָנוּ, כָּל־כְּלָנוּ, הַרְוִיחֵנוּ, הַרְוַח לָנוּ
 מִהָרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ, וְאַל תִּצְרִיכֵנוּ יְהוָה
 יֵאָחֲזוּנֵנוּ אֱלֹהֵינוּ, לְיַדֵּי מַתָּנוֹת בֶּשֶׁר וְדָם וְלֹא
 לְיַדֵּי הַלְוָאֹתָם, אֲלֵא לְיַדֵּי הַמַּלְאָה וְהַרְחֲבָה,
 הַעֲשִׂירָה וְהַפְתִּיחָהּ. יְהִי רִצּוֹן שְׁלֵא נִבּוֹשׁ
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא נִכְלָם לְעוֹלָם הַבָּא, וּמַלְכוּת
 בֵּית דָּוִד מְשִׁיחָהּ תִּחְזִירֵנָה לְמִקוֹמָהּ בְּמִהְרָה
 בְּיָמֵינוּ.

בשבת מוסיפים:

רָצָה וְהַחֲלִיצֵנוּ יְהוָה יֵאָחֲזוּנֵנוּ אֱלֹהֵינוּ, בְּמִצְוֹתֶיהָ
 וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשַּׁבָּתִי, הַשַּׁבָּת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
 הַזֶּה, כִּי יוֹם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא מְלַפְנֵיהָ. נִשְׁבּוֹת בּוֹ
 וְנָנוּחַ בּוֹ וְנִתְעַנֵּג בּוֹ כְּמִצְוֹת חֲקֵי רִצּוֹנָהּ, וְאַל־תִּהְיֶה
 צָרָה וְיָגוֹן בְּיוֹם מְנוּחָתָנוּ, וְחֲרָאֵנוּ בְּנַחֲמַת צִיּוֹן
 כְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ, כִּי אַתָּה הוּא בְּעַל הַנַּחֲמוֹת. וְחַגֵּם
 שְׂאֵבֵלָנוּ וְשִׁתֵּינוּ, חֲרָפֵן בֵּיתָהּ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ לֹא
 שִׁכְחָנוּ. אֵל תִּשְׁכַּחֵנוּ לְנֶצַח וְאַל תִּזְנַחֵנוּ לְעַד, כִּי אֵל
 מְלֶדֶת גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה.

בראש־חודש, ביום טוב ובחול־המועד אומרים כאן יעלה ויבוא,
 ואם שכח אינו חוזר, חוץ מליל ראשון של פסח וליל ראשון
 של סוכות, שאם שכח חוזר לראש ברהמ"ז.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֵא, וַיִּגִיעַ
 וַיִּרְאֶה וַיִּרְצֶה, וַיִּשְׁמַע וַיִּפְקֹד וַיִּזְכֹּר
 זְכוֹרֵנוּ וְזְכוֹרֵן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵן יְרוּשָׁלַיִם
 עִירָךְ, וְזְכוֹרֵן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, וְזְכוֹרֵן
 כָּל־עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לִפְנֶיךָ, לְפִלְטָה לְטוֹבָה
 לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לַחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם,
 בְּיוֹם

בראש חודש: ראש חדש הַזֶּה,

בפסח: חג המצות הַזֶּה, בְּיוֹם (כיו"ט מוסיף:

טוב) מְקָרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בשבעות: חג השבועות הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מְקָרָא
 קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בראש השנה: הַזְכוֹרֵן הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מְקָרָא קֹדֶשׁ
 הַזֶּה,

בסוכות: חג הסוכות הַזֶּה, בְּיוֹם (כיו"ט מוסיף: טוב)
 מְקָרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בשמיני עצרת: שְׁמִינֵי חַג עֲצַרַת הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב
 מְקָרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ.

זְכוֹרֵנוּ יְהוָהּ יֵאָחֲזֵנוּ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה,
 וּפְקֹדֵנוּ בּוֹ לְבִרְכָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ

לְחַיִּים טוֹבִים, בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וּרְחָמִים. חוּם
וְחַנּוּן וְחַמֵּל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו, כִּי אֵלֶיךָ
עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה.

וּתְבַנֶּה יְרוּשָׁלַיִם עִירךָ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ הַחַי וְהַקַּי וְהַחַיִּים וְהַחַיִּים.
(בלחש: אָמֵן):

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ הַחַי וְהַקַּי וְהַחַיִּים וְהַחַיִּים
הַעוֹלָם לְעַד, הָאֵל אָבֵינוּ, מֶלֶכְנוּ,
אֲדִירָנוּ, בּוֹרְאָנוּ, גּוֹאֲלָנוּ, קְדוֹשָׁנוּ, קְדוֹשׁ
יַעֲקֹב, רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל, הַמֶּלֶךְ הַטוֹב
וְהַמְּטִיב לְכָל, שְׂבַכְלֵי יוֹם וַיּוֹם הוּא הַטֵּיב
לָנוּ, הוּא מְטִיב לָנוּ, הוּא יִטֵּיב לָנוּ. הוּא
גִּמְלָנוּ, הוּא גּוֹמְלָנוּ, הוּא יְגַמְלָנוּ לְעַד חַן
וְחֶסֶד וּרְחָמִים וְרוּחַ וְהַצְלָה וְכָל־טוֹב:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁתַּבַּח עַל כְּבוֹדוֹ. הַרְחֵמֵנוּ
הוּא יִשְׁתַּבַּח בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.
הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁתַּבַּח בְּנוֹ לְדוֹר וָדוֹר.
הַרְחֵמֵנוּ הוּא קָרַן לְעַמּוֹ יְרֵם. הַרְחֵמֵנוּ הוּא
יִתְפָּאֵר בְּנוֹ לְנִצְחָה נְצָחִים. הַרְחֵמֵנוּ הוּא

ברית שלום

רכה

יִפְרַנְסֵנוּ בְּכָבוֹד וְלֹא בְּבִזּוּי, בְּהִתֵּר וְלֹא
בְּאִסּוּר, בְּנִחַת וְלֹא בְּצָעַר. הַרְחֵמֵן הוּא יִתֵּן
שְׁלוֹם בֵּינֵינוּ. הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה
רוּחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ. הַרְחֵמֵן
הוּא יַצְלִיחַ אֶת־דַּרְכֵינוּ. הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁפֹּר
עַל גְּלוֹת מִהָרָה מֵעַל צוּאֲרֵנוּ. הַרְחֵמֵן הוּא
יִזְלִיכֵנוּ מִהָרָה קוֹמְמִיּוֹת בְּאֶרְצֵנוּ. הַרְחֵמֵן
הוּא יִרְפָּאֵנוּ רַפּוּאָה שְׁלֵמָה. הַרְחֵמֵן הוּא
יִפְתַּח לָנוּ אֶת־יְדוֹ הַרְחִבְתָּ. הַרְחֵמֵן הוּא
יְבָרֵךְ בְּל־אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בְּשֵׁמוֹ הַגְּדוֹל,
כִּמוֹ שְׁנַת־בְּרָכּוֹ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרָהִם יִצְחָק
וְיַעֲקֹב, בְּכָל מִכַּל כָּל, כִּן יְבָרֵךְ אוֹתָנוּ יַחַד
בְּרָכָה שְׁלֵמָה, וְכֵן יְהִי רַצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן.
הַרְחֵמֵן הוּא יִפְרֹשׁ עָלֵינוּ סֶפֶת שְׁלוֹמוֹ.

בשבת: הַרְחֵמֵן הוּא יִנְחִילֵנוּ עוֹלָם שְׁכָלוֹ שֶׁבֶת
וּמְנוּחָה, לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים.

בראש חודש: הַרְחֵמֵן הוּא יַחֲדֵשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחֹדֶשׁ
הַזֶּה, לְטוֹבָה וְלְבָרָכָה.

בראש־השנה: הַרְחֵמֵן הוּא יַחֲדֵשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה
טוֹבָה וּמְבָרָכָה.

בסוכות: הַרְחֵמֵן הוּא יִזְכֵּנוּ לִישֵׁב בְּסֶפֶת עוֹרוֹ

שֶׁל לְוִיָּתָן. הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁפִיעַ עָלֵינוּ שְׁפַע
 קְדוּשָׁה וּמְהֵרָה מִשְׁבְּעָה אֶשְׁפִּיזִין עֲלֵאִין
 קְדִישִׁין, וְזִכּוֹתֶם תִּהְיֶה מִגֵּן וְצִנָּה בְּעַדְנוּ.
 הַרְחֵמֵן הוּא יִקִּים לָנוּ אֶת־סִכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת.
 בְּמוֹעֲדִים: הַרְחֵמֵן הוּא יִגְיַעְנוּ לְמוֹעֲדִים אַחֲרֵים,
 הַבָּאִים לְקִרְאָתְנוּ לְשָׁלוֹם.

בְּיוֹם טוֹב: הַרְחֵמֵן הוּא יִנְחִילֵנוּ לְיוֹם שְׁכָלוֹ טוֹב.
 הַרְחֵמֵן הוּא יִטַּע תּוֹרָתוֹ וְאֶהְבֵּתוּ בְּלִבֵּנוּ,
 וְתִהְיֶה יְרֵאתוֹ עַל פְּנֵינוּ לְבִלְתִּי נַחֲטָא, וְיִהְיֶה
 כָּל מַעֲשֵׂיֵנוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם.

ברכת אורח

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הַשְּׁלַחַן הַזֶּה שְׂאֵכְלֵנוּ
 עָלָיו וַיִּסְדֵּר בּוֹ כָּל־מַעֲדָנַי עוֹלָם,
 וְיִהְיֶה כְּשֶׁלַּחְנוּ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ עָלָיו
 הַשְּׁלוֹם, כָּל־רַעֲב מִמֶּנּוּ יֹאכַל וְכָל־צָמְא מִמֶּנּוּ
 יִשְׁתֶּה, וְאֵל־יִחַסֵּר מִמֶּנּוּ כָּל־טוֹב לָעַד וּלְעוֹלָמֵי
 עוֹלָמִים, אָמֵן. הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת בַּעַל
 הַבַּיִת הַזֶּה וּבַעַל הַסְּעָדָה הַזֹּאת, הוּא וּבָנָיו
 וְאִשְׁתּוֹ וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ, בְּבָנִים שִׁיחִיו וּבְנַכְסִים
 שִׁירְבוּ. בָּרֵךְ יְהוָהּ יֵאֱחָדוּנְהִי חִילוֹ וּפְעֵל
 יָדָיו תִּרְצֶה. וְיִהְיֶה נַכְסֵינוּ וְנַכְסֵיֵנוּ מְצֻלָּחִים

וּקְרוּבִים לְעִיר, וְאֵלֵי־יִזְדַּקֵּק לְפָנָיו וְלֹא לְפָנֵינוּ
 שׁוּם דְּבַר חַטָּא וְהִרְהוּר עֵזוֹן, שֶׁשׁ וְשִׁמְחָה
 כָּל־חַיִּימִים בְּעֶשֶׂר וּכְבוֹד, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.
 לֹא יִבוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא יִכָּלֵם לְעוֹלָם הַבֵּא,
 אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

בסעודת חתן:

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הַחַתָּן וְהַכֻּלָּה בְּבָנִים
 וְזָכָרִים לְעִבּוּדְתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־כָּל־הַמַּסְבִּין בְּשִׁלְחֵן
 הַזֶּה, וַיִּתֵּן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל
 מִשְׁאֵלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה.

בסעודת מילה:

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת בְּעַל הַבֵּית הַזֶּה אָבִי הַבֵּן, הוּא
 וְאִשְׁתּוֹ הַיּוֹלָדֵת, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הַיֶּלֶד הַנּוֹלָד, וּכְשֶׁם שֶׁזָּכְחוּ
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִילָה, כֵּן יִזְכְּחוּ לִפְנֵים לַתּוֹרָה
 וְלַחֲפָה וְלַמְצוֹת וְלַמַּעֲשִׂים טוֹבִים, וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֵאמַר
 אָמֵן.

הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ אֶת מַעֲלַת הַסְּנֵדֵק וְהַמּוֹהֵל וְשֹׁאֵר
 הַמְּשִׁתְּדָלִים בַּמְצוֹת, הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם.

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יַחֲיֵינוּ וַיִּזְכֵּנוּ וַיִּקְרַבְנוּ לַיָּמֹת
 הַמְּשִׁיחַ וְלִבְנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְלַחַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבָּא. מִגְּדִיל (ביום שמתפללים בו מוסף, ובמוצ"ש"ק
 אומרים: מִגְּדֹל) יִשׁוּעוֹת מִלָּפֶן, וְעֲשֵׂה חֶסֶד
 לַמְּשִׁיחַו לְדוֹד וּלְזָרְעוֹ עַד-עוֹלָם: כְּפִירִים
 רִשׁוֹ וְרַעְבוֹ. וְדוֹרְשֵׁי יְהוָה יִאֲהַדְּנֵהוּ יִאֲהַדְּנֵהוּ לֹא-
 יִחְסְרוּ כָּל-טוֹב: נַעַר הָיִיתִי גַם-זִקְנָתִי. וְלֹא-
 רָאִיתִי צָדִיק נִעְזֵב, וְזָרְעוֹ מִבֶּקֶשׁ-לֶחֶם: כָּל-
 הַיּוֹם חוֹנֵן וּמְלוֹחַ. וְזָרְעוֹ לְבִרְכָה: מִה
 שֶׁאֲכַלְנוּ יִהְיֶה לְשִׁבְעָה. וּמִה שֶׁשְׂתִּינוּ יִהְיֶה
 לְרַפּוּאָה. וּמִה שֶׁחֹתְרָנוּ יִהְיֶה לְבִרְכָה,
 כְּדָכְתִּיב: וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהם וַיֹּאכְלוּ וַיִּזְתְּרוּ
 כְּדָבַר יְהוָה יִאֲהַדְּנֵהוּ: כְּרוֹכִים אַתֶּם לִי יְהוָה
 יִאֲהַדְּנֵהוּ. עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: כְּרוֹךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר
 יִבְטַח בִּיהוָה יִאֲהַדְּנֵהוּ. וְהִיָּה יְהוָה יִאֲהַדְּנֵהוּ
 מִבְּטַחוֹ: יְהוָה יִאֲהַדְּנֵהוּ עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה
 יִאֲהַדְּנֵהוּ יְבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם: עוֹשֵׂה שָׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו, הוּא בִרְחֻמּוֹ יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ,
 וְעַל כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ אָמֵן.

רכט

בְּרִית שְׁלוֹם

אם מברכים על הכוס אומר המזמן:

כּוֹס־יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא. וּבְשֵׁם יְהוָה יֵהְיוּ יֵהְיוּ יֵהְיוּ
אֶקְרָא:

סְבִירֵי מִרְנָן: זְעוּנִים: לְחַיִּים.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵהְיוּ יֵהְיוּ יֵהְיוּ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הַעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

כל דבר שצריך כוס, צריך לשתות ממנו מלא לוגמיו
שהוא רוב רביעית (44 גרם), ומצוה לשתות רביעית
שלימה. ואם שתה רביעית (87 גרם) יברך ברכה זו:

צָרִיף לְלַמֵּד אֶת הַתִּינוּק דֶּרֶךְ אֶרֶץ מְנַעֲרֵיו
(ספֿר־הַמִּדּוֹת, אוֹת בָּנִים, סִימָן סד); כִּי (מִשְׁלִי
כב, ו): "חֲנֹךְ לִנְעָר עַל־פִּי דְרָכּוֹ, גַּם כִּי יִזְקִין
לֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה", וְאַף שְׁדֶרֶךְ הַתִּינוּק, שֶׁהוּא
שׁוֹבֵב וְקוֹפֵץ כָּעֵז וּמִתְקוּטֵט וְכוּ', זֶהוּ טָבְעוּ
הַבְּרִיא, (כִּי, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, כְּשֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה זֹאת
— אֵינוֹ טוֹב, כִּי הוּא סִימָן שֶׁאֵינוֹ בְּרִיא, חֶסֶד
וְשְׁלוֹם). וְעַל־כֵּן כְּשֶׁבָנִיף וּבְנוֹתֶיהָ הֵם
שׁוֹבְבִים וְכוּ' — תַּנִּיחַ אוֹתָם, כִּי כְּשֶׁיִּגְדְּלוּ
תֵּלֶךְ מֵהֶם שׁוֹבְבוֹתָם, אַךְ עַל עֲזוֹת צְרִיכִים
לְמַחֹת מְאֹד, כִּי עֲזוֹת הֵיא מְדָה רָעָה וּמִגְנָה
עַד מְאֹד, וְצָרִיף לְהַרְגִּילָם מִקְטָנוֹתָם לֹא
לְבִישׁ שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל, וְלֹא לְצַעַר, חֶסֶד
וְשְׁלוֹם, אֶת שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם. וְעַל עֲזוֹת
צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ מְאֹד בְּבֵיתוֹ, וּלְיִסֵּר
אֶת בְּנָיו וּבְנוֹתָיו, כִּי כִּיּוֹן שְׁמַרְגִּיל עֲצָמוֹ
הַתִּינוּק בְּמִדַּת הָעֲזוֹת, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, הוּא
עֲלוּל לְעַבֵּר עַל כָּל הָעֲבֵרוֹת שְׁבַתוֹרָה, חֶסֶד
וְשְׁלוֹם, וּלְהַפֵּךְ — אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(נְדָרִים כ.): "בְּעֵבוֹר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם"
— זֹו בּוֹשָׁה, "לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ" — מְלַמֵּד
שֶׁהַבוֹשָׁה מְבִיאָה לְיַדֵּי יִרְאָת חֲטָא, עֵינֵי שָׂם.

קוֹנְטֵרַס

שְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל

בו יבאר ממעלת ההורים שנותנים לילדיהם שם יהודי, וגדל המעלה בזה, כי כל הצלחת הילדים בימי חייהם תלויה אף ורק כפי שמותיהם, כי השם הוא הנפש, וממשיך עליהם אור וזיו וחיות ודבקות אין סוף ברוך הוא.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד לֹא לְשִׁיר לְתִינוּק שִׁירֵי
עֲגָבִים וְנִגּוּנֵי עֲכוּ"ם, כִּי הוּא פּוֹגֵם
מְאֹד בְּנַפְשׁ הַתִּינוּק. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(יְרוּשָׁלַיִם יְבָמוֹת, פָּרָק א', הַלְכָה ו') עַל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ,
שֶׁהִיטָה אָמוּ מוֹלְכַת עֲרִיסָתוֹ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת
בְּשָׁבִיל שֶׁיִּתְדַבְּקוּ אֲזָנָיו בְּדַבְרֵי תוֹרָה, עֵינָי שָׁם;
וַיְדוּעַ אֶצְלוֹ, שֶׁרַבְּנוּ ז"ל אָמַר, שֶׁהוּא מַחֲזִיק
טוֹבָה גְּדוֹלָה לְאָמוּ, אֲשֶׁר כָּל יָמֵי עֲבוּרָה עִמּוֹ
הִיטָה מִתְּפַלֵּלָת עָלָיו, וְכֵן אַחֲר־כֵּן כִּשְׁנוֹלָד,
הִיטָה דְרָפָה לָבוֹא עִם עֲרִיסָתוֹ לְצִיּוֹן שֶׁל
הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע, וְהִיטָה מִנִּיחָה
אֶת עֲרִיסָתוֹ עַל הַצִּיּוֹן, וּמִרְבָּה שָׁם עָלָיו
בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, שֶׁיִּצְלִיחַ בְּתוֹרָה וּבַעֲבוֹדַת
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן בִּקְשׁ רַבְּנוּ ז"ל כִּשְׁיִזְכִּירוּ
אֶת שְׁמוֹ בְּתַפְלָה, יִקְרְאוּ אוֹתוֹ עַל שֵׁם אָמוּ,
וְלֹא כִּשְׂאָר אֲנָשִׁים, שֶׁקוֹרְאִים אוֹתָם עַל שֵׁם
אֲבִיהֶם, וְזֶה בְּשָׁבִיל שֶׁמַּחֲזִיק לָהּ טוֹבָה כַּנִּ"ל.

*

קוּנְטָרִים

שְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי עַקֵּר
הַצְּלָחַת הַיְלָדִים הַיָּא כְּפִי הַשְּׁמוֹת שֶׁמְקַבְּלִים, וְלִכְן
צָרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהִזְהָר אֵינָה שֵׁם נוֹתְנִים
לְיְלָדִים, כִּי הַשֵּׁם שֶׁל הָאָדָם הוּא הַנֶּפֶשׁ שֶׁלוֹ, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב'): "נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ", וְאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּנִיחֻמָּא הַאֲזִינוּ): לְעוֹלָם יְבָדֵק
אָדָם בְּשְׁמוֹת לְקַרְא לְבָנוֹ הַרְאוּי לְהִיּוֹת צְדִיק, כִּי
לְפַעְמִים הַשֵּׁם גּוֹרֵם טוֹב אוֹ גּוֹרֵם רַע; וְלִכְן עַל
הַהוֹרִים הַיְקָרִים לְהִשְׁמֵר מְאֹד מְאֹד אֵינָה שֵׁם
נוֹתְנִים לְיְלָדִים שְׁנוֹלָדִים. וְאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (שִׁיחוֹת-
הַר"ן, סִימָן צה), שֶׁהַשֵּׁם שְׁנוֹתְנִין לוֹ לְאָדָם הוּא לְפִי
הַפְּעֻלָּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְאָדָם לַעֲשׂוֹת בְּעוֹלָם. וַיֵּשׁ אֶחָד
שֶׁעוֹשֶׂה הַפְּעֻלָּה שֶׁלוֹ בְּחַצֵי שָׁנִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ, וְצָרִיךְ

לְקָרָא לוֹ שֵׁם אַחֵר, דְּהִינּוּ שֵׁם חֲדָשׁ. כִּי הַשֵּׁם
 שְׁנוֹתָנִין לְאָדָם, הוּא לְאַחַר מוֹתוֹ לְבוֹשִׁין שְׁלוֹ, כִּי
 הַשֵּׁם הוּא סוּד הַלְבוּשִׁין, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה מֵב,
 ח): "אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי וְכְבוֹדִי" וְגו', 'כְּבוֹדִי' זֶה
 עֲנִין לְבוֹשִׁין, כִּי (שְׁבַת קִיג:): 'רַבִּי יוֹחָנָן קָרָא
 לְמֵאנָה מְכַבְּדוֹתָא', כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִקְרָא
 הַיְיָ"ה, כִּי בְּשֵׁם הַיְיָ"ה נִתְהַוָּה כָּל הָעוֹלָמוֹת, אֲבָל
 לְמַעְלָה מִכָּל הָעוֹלָמוֹת אֵין לוֹ שֵׁם, כִּי לְמַעְלָה
 מִכָּל הָעוֹלָמוֹת אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ, וְזֶהוּ
 (תְּהִלִּים קלח, ב): "כִּי הִגִּדְלָתָ עַל כָּל שְׁמֵךְ אִמְרַתְךָ",
 'אִמְרַתְךָ' זֶה הַפְּעֻלָּה, כִּי (אָבוֹת ה, א): 'בְּמֵאמֶר נִבְרָא
 הָעוֹלָם', דְּהִינּוּ הַפְּעֻלָּה, הִינּוּ לְפִי הַפְּעֻלוֹת שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמַעְלָה מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, הוּא
 גָּדוֹל מִכָּל הַשְּׁמוֹת שֵׁישׁ לוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי לְמַעְלָה
 מִכָּל הָעוֹלָמוֹת אֵין לוֹ שֵׁם כָּלָל. וְזֶהוּ "כִּי הִגִּדְלָתָ
 עַל כָּל שְׁמֵךְ אִמְרַתְךָ". [הִינּוּ לְמַעְלָה מִכָּל
 הָעוֹלָמוֹת שֶׁהֵם הַעֲשָׂרָה מֵאֲמֵרוֹת, בְּחִינַת
 "אִמְרַתְךָ", שֵׁם הוּא יִתְבַּרֵךְ גָּדוֹל עַל כָּל הַשְּׁמוֹת,
 הִינּוּ שֵׁשׁ אֵין כָּבֹר לוֹ יִתְבַּרֵךְ שׁוֹם שֵׁם כְּבִיכּוֹל].
 וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב לְעֵתִיד לָבוֹא (יִשְׁעִיָּה סב, ב): "וְרָאוּ
 גוֹיִם צְדָקָךְ וְכָל מְלָכִים כְּבוֹדְךָ, וְקָרָא לְךָ שֵׁם
 חֲדָשׁ, אֲשֶׁר פִּי הַיְיָ"ה יִקְבְּנוּ", כִּי הָאֱמוֹת יִהְיוּ

רואים הפעלה שיהיה לישראל, ויקראו להם שם
 חדש. כמו־כן יש אחד שעושה הפעלה שלו לפי
 השם שיש לו בחצי שנותיו, ועושה אחר־כך
 פעלות חדשות, וצריך לקרא לו שם חדש, ויש
 בזה סודות גדולים ונוראים מאד מאד. וזהו
 שקורין לחולה שם אחר, כי השם שיש לו מקדם,
 כבר עשה הפעלה שלו כפי אותו השם שהיה לו,
 והיה ראוי לו למות, לפיכך קוראין לו שם אחר,
 שתהיה לו פעלה אחרת, ויוכל לחיות עוד כמה
 שנים על־ידי שקוראין לו שם אחר, כדי לעשות
 הפעלה כפי אותו השם. ועל־כן משה רבנו היו
 לו כמה שמות, כמו שאמרו חכמינו הקדושים
 (מגלה יג): "יֵרֵד" זה משה, ולמה נקרא שמו
 "יֵרֵד"? שֵׁיֵרֵד לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל מִן בְּיָמָיו. "גִּדְר" —
 שְׁגִדְר פְּרָצוּתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. "חִבֵּר" — שֶׁחִבֵּר
 אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶן שֶׁבַשְׁמַיִם. "סוּכּוּ" — שֶׁנַּעֲשֶׂה
 לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל כֶּסֶף. "יְקוּתִיאֵל" — שֶׁקוּוּ יִשְׂרָאֵל
 לְאֵל בְּיָמָיו. "זְנוּחַ" — שֶׁהִזְנִיחַ עוֹנוֹתֵיהֶן שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל; כִּי בְּכָל פַּעַם עָשָׂה הַפְּעֵלָה שֶׁלוּ כָּבֵר לְפִי
 הַשֵּׁם, וְהָיָה צָרִיךְ בְּכָל פַּעַם שֵׁם אַחֵר לַעֲשׂוֹת
 פְּעֻלוֹת אַחֵרוֹת. וְלָכֵן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהִזְהָר
 אִילוּ שְׁמוֹת נוֹתְנִים לְיִלְדִים. וְלֹא כְּמוֹ שְׁנוֹהֵג

היום, אשר באים מינים ואפיקורסים, זדים ארורים, שחללו את שמות בני ישראל, ונותנים להם שמות בדויים מצוצים מהאצבע, על שם אבנים וצמחים וכו', אשר לא בחנם שסובלים בעבור זה הילדים. כי עקר החיות של כל בר ישראל הוא כפי השם שלו, ולכן אם נותנים לילדים שמות של צדיקים וצדקניות, הרי הם יהיו צדיקים, מה שאין כן אם נותנים לילדים שמות של צמחים, הילדים יהיו כמו צמח, רחמנא לשזבן, כי באמת אלו הרשעים שנותנים שמות בדויים, כגון: טל, שחר, אילן, אור, שי, וכו' וכו', פוננתם לעקר את המשמעות של הנשמה, נשמות ישראל, שהן חלק אלוק ממעל, ורוצים להטביע בנשמה כאלו היא, רחמנא לישזבן, טבע, מקרה ומזל, לעקר אותה משרשה.

ובאמת השם של האדם הוא עקר האדם, ובזה תלוי כל האדם, כמאמרם ז"ל (ברכות ז:): מנא לן דשמא גרים? אמר רבי אליעזר דאמר קרא (תהלים מו): "לכו חזו מפעלות ה', אשר שם שמות בארץ", אל תקרי שמות אלא שמות; ואמרו בזהר (בראשית נח:): תא חזי נח כד אתיליד,

קרון ליה על שמא דנחמה וכו', אמר רבי יוסי,
 ח"ן היינו נ"ח, בצדיקיא שמיהון גרים לטב,
 בחיביא שמיהון גרים לביש, בנח כתיב (בראשית
 ו'): "ונח מצא חן בעיני הוי"ה", בער בכור יהודה
 אתהפכו אתווי לביש, ע"ר אותיות ר"ע, כדכתיב
 (בראשית לח): "רע בעיני הוי"ה"; ומובא (ספר
 חסידים, סימן רמד), שהשם גורם לטובה או לרעה.
 לטובה — יש אדם שכל הנקראים בשמו יצליחו
 לגדלה, וזהו (בראשית מח, טז): "ויקרא בהם שמי
 ושם אבותי", וכתיב (ישעיה סו, כב): "כי פאשר
 השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה
 עמדים לפני נאם הוי"ה, כן יעמד זרעכם
 ושמכם", וכתיב (שם מג, א): "קראתי בשמך לי
 אתה"; הרי שיש אדם שכל אותם הנקראים על
 שמו יחיו, ויהיו בניו קיימים, ויעמידו תולדות,
 ויש שכל אלה להם להפך, שנאמר (שם סה, טו)
 "והנחתם שמכם לשבועה לבחירי והמיתך אדני
 ה', ולעבדיו יקרא שם אחר", וכתיב (שם יד, כב)
 "והכרתי לבבל שם ושאר ונין ונכד", וכתיב (איוב
 יח, יט): "לא ניין לו ולא נכד בעמו ואין שריד
 במגוריו", וכתיב (שם שם יז): "ולא שם לו על פני
 חוץ". לכן יתפלל אדם שכל הנקראים בשמו,

יהיו בהם מדות טובות האלה, לא אחת מן המדות הרעות, ושל א יקראו זרעו על אותן שמדות רעות תלויות בהן. ומובא בדברי האיש האלקי הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע (נעם אלימלך במדבר), שהשם יתברך ברוך הוא גזר בבריאת העולם, שיהא כף וכף שמות ראובן, וכף וכף שמות שמעון, ועתה כשנתגלגל איזה אדם בעולם, ונותנין לו שם בשם צדיק אחד שהיה כבר בעולם, זה גורם לאיש הלזה שיהיה גם-כן צדיק, מחמת שנתעורר האור של הצדיק שהוא בעולם העליון.

ולכן הוא דבר גדול מאד לתן שם של בנו או של בתו אחר שם של צדיק גדול או צדקת גדולה, כי השם שנותנים לילדים, זה שרשם למעלה בכל העולמות. ועל-כן צריכים מאד מאד לשמר איזה שם נותנים לילדים, כי מובא בדברי מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות תפלין, הלכה ז', אות ח'): שמות בני ישראל הם סוד שם השם, כי שמו יתברך משתף בשמות בני ישראל. ולכן צריכים מאד מאד להשמר לא לתת לילדים שמות בדויים מצויים מהאצבע, כי זה גורם להם אחר-כך כל

ימיהם צרות ויסורים. ואמרו חכמינו הקדושים (רות רבה, פרשה ב', סימן ה'): רבי מאיר היה דורש שמות, רבי יהושע בן קרחה היה דורש שמות: ושם האיש אלימלך, שהיה אומר אלי תבוא מלכות, ושם אשתו נעמי, שהיו מעשיה נאים ונעימים, ושם שני בניהו מחלון וכליון, מחלון — שנמחו מן העולם, וכליון — שכלו מן העולם; ואף אחד אינו תופס, שבשם הילדים תלוי עתידם. ולכן צריכים מאד מאד לשמר אילו שמות נותנים לילדים, ולהתיעץ עם צדיק מפרסם, שדבוק בו יתברך, איזה שם לתת לילדיו, כי לא כל מה שרוצים לתן שם לפי שכלו המגשם צריכים לתת. וצריכים לזכור, אשר מובא בדברי היעב"ץ בספרו (עמודי שמים), אשר מובא בשם האריז"ל, שכל השמות שבעולם אינם במקרה, כמו שחושבים הבריות, שאביו קורא לו בן במקרה בלי שום טעם, אלא הכל בהסכמה מאתו יתברך, שגלוי לפניו מה ענין האיש הזה ופעלתו, בן מזדמן בפה אביו לקראו בשם, שהשם ממשי יורה על ענין ופעלה שבאותו האדם, אם הוא מצד הטוב או מצד הרע, ובאיזה אופן יהיה הטוב שבו, ובאיזה ענין הרע שבו, הכל יורה עליו שמו,

והכל מרמז משמו, ולא זה השם עצמו, אלא
אפלו מספר שמו, וכל אות ואות ונקדה שבשמו
מורה על פעלתו וענינו אשר באותו האיש, באפן
שאינ דבר קטן וגדול שבכל איש ואיש, שלא
יורה עליו שמו. ולכן אשרי האדם ששומר על
שמות בניו ובנותיו. וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות-
הר"ן, סימן מד): השם הוא דבר גדול מאד, ובכל
שם של בני-אדם יש צרופי אותיות. ומוכא (ספר
הגלגולים, פרק נט): השם שקורין לו אביו ואמו
בעת שנמול, הוא נכתב למעלה, כי אין הדבר
באקראי, כי הקדוש-ברוך-הוא מזמין אותו השם
בפי אביו ואמו שיקראוהו כן. ולכן רבי מאיר
ורבי יהושע בדקו בשמא, ואמרו חכמינו
הקדושים (תנחומא ויקהל): שלשה שמות נקראו לו
לאדם, אחד מה שקוראים לו אביו ואמו, ואחד
מה שקוראין לו בני אדם, ואחד מה שקונה הוא
לעצמו, טוב מכלן מה שקונה הוא לעצמו, תדע
לך, שהרי בצלאל על-ידי שקנה שם טוב, זכה
שיעשה מלאכת המשכן; הינו אף שנותנים לאדם
שם, העקר הוא כפי שזוכים הבן או הבת לקדש
את שמם, על-ידי מעשיהם הטובים, כך נמשך
שם בעולם.

וְצָרִיךְ שְׁתַּדְּעוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אֲשֶׁר
 קָרִיאת הַשֵּׁם לִבֶּן נוֹתָנִים בְּעַת הַבְּרִית, (וְנוֹהֲגִים
 לֹא לְפָרֶסֶם אֶת הַשֵּׁם לְאָף אֶחָד עַד הַבְּרִית), וּלְבַת
 נוֹתָנִים אֶת הַשֵּׁם בְּעַת קְרִיאָהּ בַּתּוֹרָה, וַיֵּשׁ בְּזֶה
 חִלּוּקֵי מְנַהֲגִים, יֵשׁ נוֹהֲגִים שְׂמֵחִים עַד שַׁבַּת
 בְּעַת קְרִיאת הַתּוֹרָה, וְאַחֲר־כֵּן נוֹתָנִים קְדוֹשׁ,
 לְפָרֶסֶם אֶת הַשְּׂמִיחָה, וַיֵּשׁ נוֹהֲגִים שְׂאִינָם מִחֻמְרֵי
 עַד שַׁבַּת, אֲלֵא בְּקְרִיאָהּ הָרֵאשׁוֹנָה אַחַר הַלְּדָה,
 (וְנוֹהֲגִים לֹא לְפָרֶסֶם אֶת הַשֵּׁם לְאָף אֶחָד, עַד אַחַר
 הַקְּרִיאָהּ בַּתּוֹרָה), וְכָל אֶחָד יַחְזִיק בְּמְנַהֲגוֹ.
 וְצָרִיכִים לְשָׁמֵר מְאֹד לֹא לָרִיב בְּעֵנִין הַשְּׂמוֹת, כִּי
 זֶה גּוֹרֵם אַחֲר־כֵּן לְצָרוֹת וְרָעוֹת רַבּוֹת. וְלָכֵן אֲשֶׁרִי
 מִי שְׂמַתִּיעֵץ בְּעֵנִין קְרִיאת הַשְּׂמוֹת עִם אִיזָה צְדִיק
 מִפְּרֶסֶם הַדְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וַיֵּשׁ שְׂמֵקֵיִדִים לֹא
 לְתַת שֵׁם אַחַר אָדָם שְׂחִי, וַיֵּשׁ שְׂאִינָם מִקְּפִיִדִים
 לְתַת שֵׁם אַחַר אָדָם שְׂחִי. וַיֵּשׁ שְׂנוֹתָנִים אַחַר שֵׁם
 צְדִיק גָּדוֹל מִפְּרֶסֶם בְּעוֹלָם, אֲפִלוּ שֶׁהוּא עֲדִין חַי,
 וְאִין בְּזֶה שׁוֹם קַפְדָּה, אֲדַרְבָּה זְכוּת הַצְּדִיק תְּלֻוּהָ
 אוֹתוֹ. וּמִצַּד מְצוֹת כְּבוֹד אָב וְאִם שֶׁהִיא חַמּוּרָה
 מְאֹד, נוֹהֲגִים לְתַת שֵׁם אַחַר אָבִי וְאִם אָבִיו, וְכֵן
 אַחַר אָבִי וְאִם אִמוֹ, שְׂכַבֵּר נִסְתַּלְקוּ מִן הָעוֹלָם, וְזֶה
 דְּבַר גָּדוֹל מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ אֶת שְׂמוֹתָם בְּעוֹלָם.

שמות ישראל

וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׁנוֹזֵהר מְאֹד בְּעֵנֵינִי שְׁמוֹת, שְׁנוֹתֶן
 שְׁמוֹת לְבָנָיו וְלִבְנוֹתָיו אַחַר צְדִיקִים וְצַדִּיקְנִיּוֹת,
 שְׂאֵז זְכוּתָם תִּגַּן עֲלֵיהֶם.

תם וּנְשָׁלִם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

הספר הקדוש הזה נדפס

לעילוי נשמת

אבינו היקר והנעלה

הרב אַדְרֵי מִשֶׁה בֶּן

אַלְגֵּרָה כְּהֵן ז"ל

נפטר ח' בשבט

ת.נ.צ.ב.ה.

זכות רבינו הקדוש זי"ע תהא

מליץ יושר עליו.

הנהגות ישרות

הנהגות ישרות, שהם תקון הברית, על-פי דברי רבנו הקדוש והנורא, אור האורות, רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

יזהר מאד לטבל בכל יום במקוה, ובפרטיות כשחטא בפגם הברית, ישתדל הדבר הראשון לטבל במקוה, אשר הוא התקון הראשון, כמו שאמר רבנו ז"ל: "דאם ערשטע איז מקוה" (הדבר הראשון הוא מקוה).

ישתדל לומר בכל יום העשרה מזמורי תהלים שגלה רבנו ז"ל, שהם תקון גמור לפגם הברית, והם: ט"ז ל"ב מ"א מ"ב נ"ט ע"ז צ' ק"ה קל"ז ק"נ, ותכף-ומיד כשזוכה לאמרם, אל יחשב יותר מזה כלל, כי בודאי נתכפר לו.

ישמר מאד מאד על מחשבתו, וירגיל את עצמו לחשב רק מחשבתו קדושות וטהורות, כי המחשבה גבוהה עד מאד, ולהפוך ישמר את עצמו מהרהורים רעים, אשר הם אבי אבות הטמאה, וכשמכניס במחשבתו אמתת מציאותו יתברך. אז הוא אצלו יתברך ממש, כי במקום שהמחשבה חושבת, שם כל האדם.

יקדש האדם את העינים שלו, כי עקר הנאוף תלוי בעינים, כי העין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים. ועל-כן יקדש את העינים. וירגיל את עצמו

הנהגות ישרות

להסתכל בכל דבר בהחיות אלקות שיש בכל דבר, ויוציא לעצמו רמזים איך להתקרב אליו יתברך מכל דבר, וכן ישמר מאד לא להסתכל בדברים מאסים, כי אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מה.): אין יצר הרע שולט אלא במה שעניו רואות, ואמרו (ברכות יב.): אחרי עיניכם — זה הרהור עברה, ועל-כן צריכים לקדש מאד מאד את העינים, כי הכל תלוי בהעינים.

יזהר בעצמו מאד לקדש את האזנים שלו, וירגיל את עצמו לשמע רק בקול התורה הקדושה ובקול החכמים והצדיקים האמתיים, ויזהר מאד לא לישב בין לצים וקלים וריקים, מינים ואפיקורסים, ולא יניח לדברים הטמאים להכנס באזניו. ואמרו חכמינו הקדושים (כתבות ה.): אל ישמע אדם לאזניו דברים בטלים, מפני שהן נכוות תחלה לאיברים. ואמרו (שם) על פסוק: "ויחד תהיה לך על אזניך" (דברים כג), אל תקרי אזניך, אלא על אזניך, שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון, יניח אצבעו באזניו, כי כשאדם שומע בקול הרשעים והקלים — יהיה אחריהם, ולהפוך כשישמע בקול התורה והחכמים והצדיקים האמתיים ימשך אחריהם.

יזהר מאד מאד מהמדה המגנה של פעם וקפידות, וכמעט שכל תקון הדעת, תקון הברית תלוי בזה — שיהיה

הנהגות ישרות

האדם סבלן ומאריך אפו על כל מה שעובר עליו, כי את הנואף מכירים באף שלו, כך גלה לנו רבנו ז"ל, כפי כעסו ורציחתו שיש לו, כמו-כן יודעים שהוא נואף, רחמנא לצלן, ועל-כן מי שרוצה להגיע לתקון הברית בשלמות, צריך שירגיל את עצמו מאד מאד במדה היקרה של סבלנות, ויסבל כל הבא עליו, ויאריך אפו על כל מה שעובר עליו — הן מעצמו והן מבעל בחירה. וכפי שיזכה להיות סבלן ומאריך אף, כמו-כן יזכה לשלמות הדעת, ויתקן את אשר קלקל בבריתו.

יְקַדֵּשׁ האדם ויטהר מאד את דבור פיו, וידבר תמיד דבורי תורה ודבורי אמונה והשגחה פרטית, וישמר מאד מאד שלא ינבל את פיו בדברי נבלה ונאוף, כי הדבור יכריחו לעשות כל מה שמוציא מפיו, חס וחלילה, ואמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה, פרק כה, סימן ז'): והיה מחניף קדוש, ולא יראה בך ערות דבר, אל תקרי ערות דבר, אלא ערות דבור — זה נבול הפה, כי על-ידי-זה מסלקים ממנו את השכינה הקדושה, וגורמים רעה לעצמו ולכל העולם כלו; ועל-כן מי שיודע בנפשו שפגם בבריתו, ובפרטיות בהוצאת זרע לבטלה יקדש מאד את דבורו, ולא ידבר שום דברים בטלים, ומכל שכן דבורים אסורים, כגון: לשון הרע,

הנהגות ישרות

רכילות, ליצנות, נבול פה, חס ושלום, כי עקר תקון
הברית תלוי בתקון הלשון.

יחזיק מאד באמונה יתרה, שיכניס את עצמו בתוך
האמונה הקדושה, ותמיד יציר בדעתו איך שמלא
כל הארץ כבודו, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל,
והכל לכל אלקות גמור הוא, ואין בלעדיו יתברך כלל, כי
בכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, והוא עומד
באמצע, וכשיחשב את זה תמיד, על-ידי-זה יזדכך לגמרי,
וימחל לו הקדוש-ברוך-הוא על הכל.

יהיה תמיד שמח וטוב לב, וישתדל לעשות תמיד רק
צדקה וחסד עם כל בר ישראל, וירקד מרב שמחה
על נקדת יהדותו, שזכה להברא מזרע ישראל ולא עשני
גוי, וימסר את נפשו על נקדת השמחה, כי כל עקר פגם
הברית בא להאדם רק מחמת עצבות, כי הקלפה המחטאת
את האדם בפגם הברית נקראת יללה, ועל-כן עקר שלמות
תקון הברית הוא שיהיה תמיד שמח בשמחה עצומה, ואף
שזה קשה וכבד לו מאד מאד, מרב עוונותיו בפגמי הברית
שלו, שזה מכניס בהאדם דכאון ועצבון פנימי, עם כל זאת
עקר תקון הברית תלוי אף ורק במדת השמחה והחדוה,
וצריכים למסר את נפשו להגיע אל המדה היקרה הזו של
שמחה, שזה מכניס בהאדם רוח טובה ומדת רחמנות,
ולעשות צדקה וחסד עם כל בר ישראל.

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאה לו

תְּקוּן הַכֶּלֶלִי

תְּקוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לְכֻלְלִיּוֹת הַחֻטָּאִים
וְהוּא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן

*

וּמְסַגְל מְאֹד גַּם לְפִרְנָסָה וּלְהַצְלָחָה
בְּכֹל הָעוֹנֵינִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת
אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיֵאמְרֵם בְּכֹל יוֹם

*

יִסְדּוּ, תְּקַנּוּ, גִּלּוּ וְצַוּה לְפִרְסָמוּ לְכֹל יִשְׂרָאֵל.
רַבְנּוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא אֹרֵי הַגְּנוּזֵי וְהַצְּפוּן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוּנְגוּ, מוֹרְנּוּ וְרַבְנּוּ

רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ

*

הוֹבֵא לְרַפּוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב

עִי"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

תקון הכּללי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים
האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים
אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע
מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו גג עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליהנה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות
נריע לו: פי אל גדול יהנה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד
קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על-ידי ההוא טמיר
ונעלם בשם כל ישראל:

טז * מכתם לדוד שמרני אל בי-חסיתי בך:

ב אמרת ליהוה אדני אתה טובתי בל-עליך:

ג לקדושים אשר-בארץ המה ואדירי כל-חפציה-

ד בם: ירבו עצבותם אחר מהרו בל-אסוף-

ה נספיהם מדם ובל-אשא את-שמותם על-שפתי:

ו יהוה מנת-חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי:

ז חבלים נפלתי לי בנעמים אף-נחלת שפחה עלי:

ח אברך את-יהוה אשר יעצני אף-לילות יפרוני

ט כליותי: ה שויתי יהוה לנגדי תמיד כי מימיני

י בל-אמוט: ט לבן א שמח לבי ויגל פבודי אף-

יא בשרי ישכן לבטח: יב כי א לא-תעזב נפשי לשאול

יג לא-תתן חסידך לראות שחת: יד תודיעני ארח

טו חיים שבע שמחות את-פניך נעמות בימינך

נצח:

לב * לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁר־י נִשְׁוִי פֶשַׁע כִּסּוּי חֲטָאָה:
 ב אֲשֶׁר־י אָדָם לֹא יִחְשַׁב יִהְיֶה לוֹ עֵז וְאִין
 בְּרוּחוֹ רַמְיָה: ג כִּי־י חֲתַרְשָׁתִי בְּלוּ עֲצָמֵי בִשְׂאֵנֹתַי
 כָּל־י הַיּוֹם: ד כִּי | יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדָךְ נְהַפְךָ
 לְשָׂדֵי בְּחֶרְבְּנִי קִיץ סָלָה: ה חֲטָאֹתַי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנֵי
 לֹא־כִסִּיתִי אֲמַרְתִּי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה וְאַתָּה
 נִשְׂאתָ עוֹן חֲטָאֹתַי סָלָה: ו עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל־י חֹסֵד | אֵלֶיךָ לַעַת מֵעַתָּה רַק לְשִׁטְף מַיִם רַבִּים
 אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ: ז אַתָּה | סֹתֵר לִי * מִצַּר תַּעֲרַנִּי
 חֲנִי פִלֵּט תִּסּוּבְּנִי סָלָה: ט אֲשַׁכִּילְךָ | וְאוֹרְךָ
 בְּדַרְךָ־זוֹ תִלְךָ אִישְׁעָה עָלֶיךָ עֵינַי: ט אֶל־תַּחֲיוּ |
 כָּסוּם כְּפָרָד אִין חֲבִין בְּמִתְגַּוְרָסָן עֲדִיו לְבָלוּם
 בַּל קָרַב אֵלֶיךָ: י רַבִּים מִכְּאוֹבִים לְרָשָׁע וְהַבּוֹטָח
 בַּיהוָה חֹסֵד יִסּוּבְּנֵהוּ: יא שְׂמַחוּ בַיהוָה וְגִילוּ
 עַד־יָקִים וְהִרְנִינוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל לֵב:

מא * לְמַנְצַח מוֹמוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁר־י מִשְׁכִּיל אֶל־
 דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יִהְיֶה: ג יִהְיֶה | יִשְׁמְרְהוּ
 וַיִּתְיָחוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֶל־תִּתְנַחוּ בְּנַפְשׁ אִיְבָיו:
 ד יִהְיֶה | יִסְעַדְנֵהוּ עַל־עַרְשׂ דָּוִי כָּל־י מִשְׁכָּבוֹ הַפְּכַת
 בְּחֻלָּיו: ה אֲנִי־אֲמַרְתִּי יִהְיֶה חֲנִנִי רַפָּאָה נַפְשִׁי
 כִּי־חֲטָאֹתַי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מָתִי יָמוּת
 וְאָבַד שְׁמוֹ: ז וְאִם־בָּא לְרֹאוֹת | שׂוֹא יְדַבֵּר לְבוֹ

(* אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

יִקְבֹּץ אֶזְנוֹן לוֹ יֵצֵא לַחֲוִיץ יְדַבֵּר: ה יִחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ
 כָּל־שֹׁנְאֵי עָלַי | יִחְשְׁבוּ רָעָה לִי: ט דְּבַר־בְּלִיעַל
 יֵצוּק בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא־יוֹסִיף לְקוֹם: י גַּם־אִישׁ
 שְׁלוֹמִי | אֲשֶׁר־בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחְמִי הַגְּדִיל עָלַי
 עֵקֶב: יא וְאַתָּה יְהוָה חַנּוּן וְחַקִּימָנִי וְאַשְׁלֵמָה לָּהֶם:
 יב בּוֹזֵאת יָדַעְתִּי כִּי־חִפְצָתָּ בִּי כִּי לֹא־יָרִיעַ אִיבִי
 עָלַי: יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תַמְכַּת בִּי וְתַשִּׁיבֵנִי לְפָנֶיךָ
 לְעוֹלָם: יד בָּרוּךְ יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם
 וְעַד־הָעוֹלָם אָמֵן | וְאָמֵן:

מב * לְמַנְצַח מִשְׁפִּיל לְבַנְי־קָרַח: ב כֹּאֵיל תַעְרַג
 עַל־אֲפִיקֵי־מַיִם כֵּן נַפְשֵׁי תַעְרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים:
 ג צְמָאָה נַפְשֵׁי | לֵאלֹהִים לֵאלֵּל חַי מְתֵי אָבוֹא
 וְאַרְאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיתְהוּ־לִי דַמְעָתִי לֶחֶם יוֹמָם
 וְלַיְלָה בְּאֹמַר אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אֵיךְ אֶלְהִיךָ: ה אֵלֶּה
 אֲזַכְּרָה | וְאֲשַׁכַּח עָלַי | נַפְשֵׁי כִּי אֶעֱבֹר | בַּסֶּךְ
 אֲדַדָּם עַד־בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן
 חוֹנֵג: ו מַה־תִּשְׁתַּחֲוִּי | נַפְשֵׁי וְתַהֲמִי עָלַי הוֹחֲלִי
 לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדְנוּ יִשׁוּעוֹת פְּנִיֹ: ז אֱלֹהֵי עָלַי
 נַפְשֵׁי תִשְׁתַּחֲוֶה עַל־בֶּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאַרְצֵי יַרְדֵּן
 וְחַרְמוֹנִים מֵהַר מְעָעֶר: ח תְּהוֹם־אֶל־תְּהוֹם קוֹרָא
 לְקוֹל צַעֲזָרִיךָ כָּל־מִשְׁבְּרִיךָ וְגַלְיָךָ עָלַי עֲבְרוּ:
 ט יוֹמָם | יֵצוּה יְהוָה | תִּסְדּוּ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי
 תִּפְלָה לֵאלֵּל חַיִּי: י אֲזַכְּרָה | לֵאלֵּל סְלַעֵי לָמָּה

שִׁכַּחְתָּנִי לְמַה־קָדַר אֶלֶף בְּלִחִין אוֹיֵב: יא בְּרֵצַח |
 בְּעֲצָמוֹתַי חֲרַפּוֹנִי צוֹרְרֵי בְּאִמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם
 אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: יב מַה־תִּשְׁתַּחֲוִי | נַפְשִׁי וּמַה־תִּתְּחַמֵּי
 עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדְנֵנו יְשׁוּעַת פָּנֵי
 וְאֱלֹהֵי:

נט * לְמַנְצַח אֶל־תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְתָּם בְּשִׁלַּח
 שְׂאוֹל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַחֲמִיתוֹ: ב הֲצִילָנִי
 מֵאִיִּבִי | אֱלֹהֵי מִמְתְּקוֹמִי תִשְׁגָּבֵנִי: ג הֲצִילָנִי
 מִפְּעָלֵי אֹן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה
 אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יָגוּרוּ עָלַי עֲזִים לֹא־פָשְׁעֵי וְלֹא־
 חֲטָאתֵי יְהוָה: ה בְּלִי־עוֹן יִרְצוּן וַיְפֹנְנֵנו עוֹרֵה
 לְקַרְאֲתֵי וּרְאֵה: ו וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים | עֲבֹאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִקִּיעָה לְפָקֶד כָּל־הַגּוֹיִם אֶל־תַּחַן
 כָּל־בְּגֵדֵי אֹן סָלָה: ז יָשׁוּבוּ לָעָרֵב יִהְיוּ כַּפְּלָב
 וַיִּסּוּבּוּ עִיר: ח הִנֵּה | יִבִּיעוֹן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת
 בְּשַׁפְּתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק
 לָמוֹ תִלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: י עוֹז אֱלֹהֶיךָ אֲשַׁמְרָה כִּי־
 אֱלֹהִים מִשְׁגָּבֵי: יא אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהִים
 יִרְאֵנִי בְּשִׁרְרֵי: יב אֶל־תִּהְרַגְם | פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עַמִּי
 הִנִּיעְמוּ בְּחִילְךָ וְהוֹרִידְמוּ מִגִּנְנוּ אֲדֹנָי: יג חֲטָאת־
 פִּימוּ דְבַר־שִׁפְתֵימוּ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֵה
 וּמִפְּחָשׁ יִסְפְּרוּ: יד כָּלֵה בְּחֵמָה כָּלֵה וְאִינְמוּ וַיִּדְעוּ
 כִּי־אֱלֹהִים מוֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה:

טו וַיִּשְׁבוּ לָעֶרֶב יַהֲמוּ כַפָּלָב וַיִּסּוּבְבוּ עִיר: טז הִמָּה
 יִנְיֵעוֹן לֶאֱכֹל אִם-לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וְאֲנִי |
 אֲשִׁיר עֲזָךְ וְאַרְנָן לְבִקְרַת חֶסֶדְךָ כִּי-הָיִיתָ מְשֻׁגָב לִי
 וּמְנוּס בַּיּוֹם צָר-לִי: יח עֲזֵי אֱלֹהֶיךָ אֲזַמְּרָה כִּי-אֱלֹהִים
 מְשֻׁגָבִי אֱלֹהֵי חֶסְדִּי:

עז א לְמַנְעַח עַל-יְדוּתוֹן לְאֶסֶף מְזֻמּוֹר: ב קוֹלִי *
 אֶל-אֱלֹהִים וְאֶצְעָקָה קוֹלִי אֶל-אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין
 אֵלַי: ג בַּיּוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי דָרְשָׁתִי יָדַי | לִילָה נִגְרָה
 וְלֹא תִפּוֹג מֵאַנְהָה הַנְּחָם נַפְשִׁי: ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים
 וְאֶהְמִיָּה אֲשִׁיחָה | וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סִלָּה: ה אֲחֹזֵף
 שְׁמֵרוֹת עֵינַי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמַיִם
 מִקֶּדֶם שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכְּרָה נְגִינָתִי בְלִילָה
 עַם-לִבִּבִי אֲשִׁיחָה וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי: ח הַלְעוֹלָמִים
 יִזְנַח | אֲדַנִּי וְלֹא-יִסִּיף לְרַעוֹת עוֹד: ט הָאֶפֶס לְנַעַח
 חֶסְדֶּךָ גָּמַר אֲמַר לְדֶר וְדֶר: י הַשְׁכַּח חַנּוּת אֶל
 אִם-קָפִין בְּאֵף רַחֲמֵי סִלָּה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי הִיא
 שָׁנוֹת יָמַיִן עֲלִיּוֹן: יב אֲזַכּוֹר מַעֲלִילֵי-יָהּ כִּי-אֲזַכְּרָה
 מִקֶּדֶם פְּלֹאֵךְ: יג וְהִגִּיתִי בְכָל-פְּעֻלָּךְ וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ
 אֲשִׁיחָה: יד אֱלֹהִים בִּקְדוֹשׁ דְּרָפָךְ מִי-אֵל גָּדוֹל
 בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל עֲשֵׂה פְלֵא הוֹדְעָתָ בְּעַמִּים
 עֲזָךְ: טז גְּאֻלָּתָ בְּזֵרוּעַ עַמְּךָ בְּנֵי-יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סִלָּה:
 יז רְאוּךָ מַיִם | אֱלֹהִים רְאוּךָ מַיִם יַחֲלִילוּ אֵף יִרְגְּזוּ

(* באמרוך אל אלהים תכווין המילוי כזה אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

תהמות: יח זרמו מים | עבות קול נתנו שחקים
 אף־חצציה יתהלכו: יט קול רעמך | בגלגל האירו
 ברקים תבל רגזה ותרעש הארץ: כ פים דרפך
 ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נדעו:
 כא נחית כצאן עמך ביר־משה ואהרן:

צ * תפלה למשה איש־האלהים אדני מעון אתה
 היית לנו בדר ודר: ב בטרם | הרים ילדו
 ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד־עולם אתה אל:
 ג תשב אנוש עד־דכא ותאמר שובו בני־אדם:
 ד כי אלה שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר
 ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו בבקר
 כחציר יחלה: ו בבקר יציץ וחלה לערב ימולל
 ויבש: ז כי־כלינו באפך ובחמתך נבהלנו:
 ח שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: ט כי
 כל־ימינו פנו בעברתך פלינו שנינו כמו־הנה:
 י ימי־שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת |
 שמונים שנה ורהבם עמל ואון כי־גו חיש ונעפה:
 יא מי־יודע עז אפך וכיראתך עברתך: יב למנות
 ימינו פן הודע ונבא לבב חכמה: יג שובה יהנה
 עד־מתי והנחם על־עבדיך: יד שבענו בבקר
 חסדך ונרננה ונשמחה בכל־ימינו: טו שמחנו
 כימות עניתנו שנות ראינו רעה: טז יראה אל־
 עבדיך פעלך והדרך על־בניהם: יז ויהי | געם

אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ
 וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

קה * הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים
 עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוּ-לוֹ וּמְרוּ-לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל-
 נַפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קְדֹשׁ יִשְׂמַח לֵב |
 מִבְּקִשֵׁי יְהוָה: ד הֲרֵשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ בִּקְשׁוֹ פָּנָיו
 תִּמְדוּ: ה זְכְּרוּ נַפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר-עָשָׂה מִפְתּוֹ
 וּמִשְׁפָּטֵי-פָּיו: ו זֶרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ בְּנֵי יַעֲקֹב
 בְּחִירָיו: ז הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל-הָאָרֶץ
 מִשְׁפָּטָיו: ח זְכֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּבַר עוֹהַ לְאַלְפֵי
 הַיּוֹר: ט אֲשֶׁר כָּרַת אֶת-אֲבָרָהֶם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק:
 י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
 יא לְאֹמֵר לֵךְ אֲתָן אֶת-אֶרֶץ-כְּנָעַן חֶבְלֵי נַחֲלֹתְכֶם:
 יב בְּהֵיוֹתָם מִתֵּי מִסְפָּר כַּמַּעַט וְגָרִים בָּהֶם:
 יג וַיִּתְהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אֲחֵר:
 יד לֹא-הִנִּיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקֶם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
 טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחֵי וּלְנַבִּיאֵי אֶל-תִּרְעוּ:
 טז וַיִּקְרָא רָעַב עַל-הָאָרֶץ כָּל-מִטְהַלְחָם שָׁבַר:
 יז שָׁלַח לְפָנֵיהֶם אִישׁ לְעַבְדֵי נִמְכָר יוֹסֵף: יח עָנוּ
 בְּכָבֵד רָגְלוּ בַרְזֵל בָּאָה נִפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה
 בֹּא-דַבְּרוּ אִמְרַת יְהוָה עֲרַפְתָּהּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ
 וַיִּתִּירָהּ מִשְׁלַ עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: כא שָׁמוֹ אֲדוֹן
 לְבֵיתוֹ וּמִשְׁלַ בְּכָל-קַנְיָנוֹ: כב לְאֹסֵר שָׂרְיוֹ בְּנִפְשׁוֹ

וּזְקַנְיוּ יַחֲכֵם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גֵר
בְּאֶרֶץ-חָם: כד וַיִּפֹּר אֶת-עֲמוּ מָאֵד וַיַּעֲצֵמָהּ
מִצְרָיו: כה הִפְךָ לָבֶם לְשֵׁנָא עֲמוּ לְהַתְנַפֵּל בְּעַבְדָּיו:
כו שָׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדָו אַחֲרָן אֲשֶׁר בָּחַר-בוֹ: כז שָׁמוּ-
בָם דְּבַרֵי אֹתוֹתָיו וּמִפְתִּיּוֹם בְּאֶרֶץ חָם: כח שָׁלַח
חֲשָׁד וַיַּחֲשֹׁד וְלֹא-מָרוּ אֶת-דְּבָרוֹ: כט הִפְךָ אֶת-
מִימֵיהֶם לָדָם וַיָּמַת אֶת-דֹּגְתָם: ל שָׂרֵץ אֲרָצָם
צִפְרֹדָעִים בְּחֻדְרֵי מַלְכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב
כֹּנִים בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד אִשׁ
לְהַבּוֹת בְּאֲרָצָם: לג וַיֵּךְ גִּפְנִים וַתֵּאָנְתָם וַיִּשְׁבֵּר עֵץ
גְּבוּלָם: לד אָמַר וַיָּבֹא אֲרֶבָה וַיִּלַּק וַאִין מִסְפָּר:
לה וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם וַיֹּאכַל פְּרֵי אֲדָמָתָם:
לו וַיֵּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֲרָצָם רֵאשִׁית לְכָל-אוֹנֶם:
לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וּזְהָב וַאִין בְּשַׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:
לח שָׂמַח מִצְרַיִם בְּעֲאֹתָם כִּי-נִפְל פַּחַדָם עֲלֵיהֶם:
לט פָּרַשׁ עֲנַן לְמִסְךָ וְאִשׁ לְהַאִיר לַיְלָה: מ שָׁאֵל
וַיָּבֹא שָׁלוֹ וְלֶחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם: מא פָּתַח עֶזֶר
וַיִּזְוֹבוּ מַיִם הָלְכוּ בַּעֲיּוֹת נָהָר: מב כִּי-זָכַר אֶת-
דְּבַר קָדְשׁוֹ אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדָו: מג וַיּוֹצֵא עֲמוּ
בְּשִׁשּׁוֹן בְּרָנָה אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת
גּוֹזִים וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: מה בְּעֶבֶר | יִשְׁמְרוּ
חֲקָיו וְתוֹרָתוֹ יִנְעֲרוּ הַלְלוּיָהּ:

קלז * על-נהרות | בבל שם ישבנו גם-בכינו
 בזכרנו את-ציון: ב על-ערבים בתוכה תלינו
 בנרותינו: ג פי שם שאלונו שובינו הברי-שיר
 ותוללינו שמחה שירו לנו משיר ציון: ד איך נשיר
 את-שיר-יהוה על אדמת נכר: ה אם-אשכחך
 ירושלם תשכח ימיני: ו תדבק לשוני | לחפי
 אם-לא אזכרכי אם-לא אעלה את-ירושלם על
 ראש שמחתי: ז זכר יהוה | לבני אדום את יום
 ירושלם האמרים ערו | ערו עד היסוד בה:
 בת-בבל השדודה אשרי שישלם-לך את-
 גמולך שגמלת לנו: ט אשרי | שיאחו ונפץ את-
 עלליך אל-הסלע:

קנ * הללויה | הללו-אל בקדשו הללוהו ברקיע
 עזו: ב הללוהו בגבורתיו הללוהו כרב גדלו:
 ג הללוהו בתקע שופר הללוהו בנגבל וכנור:
 ד הללוהו בתוף ומחול הללוהו במנים וענב:
 ה הללוהו בצלצלי-שמע הללוהו בצלצלי תרועה:
 ו כל הנשמה תהלל יה הללויה:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל:
 ותשועת צדיקים מיהוה מעוזם בעת צרה: ויעזרם יהוה ויפלטם יפלטם
 מרשעים ויושיעם פי חסו בו: